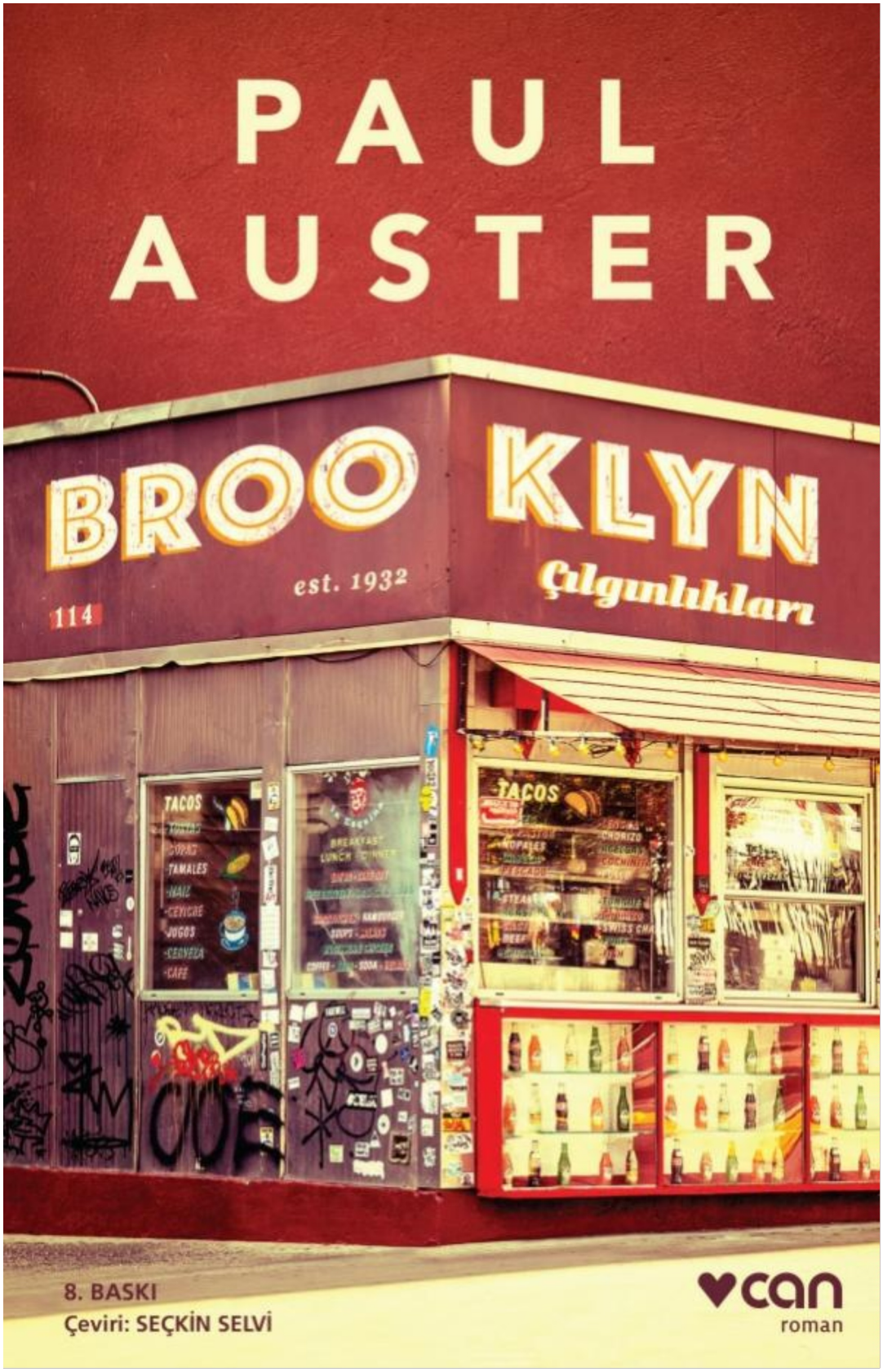
PAUL AUSTER

8. BASKI
Çeviri: SEÇKİN SELVİ

can
roman

Can Yayınları 1656

The Brooklyn Follies, Paul Auster
© 2006, Paul Auster
© 2007, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2007
6. basım: Şubat 2012
E-kitap 1. Sürüm Ocak 2014, İstanbul
2012 tarihli 6. Basım esas alınarak hazırlanmıştır.

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design
Kapak resmi: © iStockphoto.com / Oliver Malms

ISBN 9789750721076

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 10758

PAUL AUSTER
BROOKLYN ÇILGINLIKLARI

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Seçkin Selvi

Paul Auster'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Ay Sarayı, 1991
Yalnızlığın Keşfi, 1991
Son Şeyler Ülkesinde, 1992
Kırmızı Defter, 1993
Şans Müziği, 1993
Leviathan, 1994
Yükseklik Korkusu, 1995
Duman/Surat Mosmor, 1998
Timbuktu, 1999
Cebi Delik, 1999
Köşeye Kıstırmak, 2000
Yanılsamalar Kitabı, 2002
Kehanet Gecesi, 2004
New York Üçlemesi, 2004
Yazı Odasında Yolculuklar, 2007
Auggie Wren'in Noel Hikâyesi, 2007
Duvar Yazısı, 2008
Karanlıktaki Adam, 2008
Lulu Köprüde, 2009
Görünmeyen, 2010
Sunset Park, 2011
Kış Günlüğü, 2012

PAUL AUSTER, 1947 yılında ABD'nin New Jersey eyaletinde, Newark'ta doğdu. Daha 12 yaşındayken, önemli bir çevirmen olan amcasının kitaplarını okuyarak edebiyata büyük bir ilgi duymaya başladı. Columbia Üniversitesi'nde Fransız, İngiliz ve İtalyan edebiyatı okuduktan sonra dört yıl kadar Fransa'da yaşadı, Fransız yazarlardan çeviriler yaptı. XX. yüzyıl Fransız şiiri üstüne önemli bir antoloji hazırladı. İlk kez 1987'de *New York Üçlemesi* adlı yapıtıyla büyük ilgi gördü. Daha sonra *Ay Sarayı, Kehanet Gecesi, Köşeye Kıstırmak, Son Şeyler Ülkesinde, Leviathan, Şans Müziği, Timbuktu, Yanılsamalar Kitabı, Yükseklik Korkusu, Brooklyn Çılgınlıkları, Yazı Odasında Yolculuklar*, *Karanlıktaki Adam* ve *Sunset Park* adlı romanları, *Yalnızlığın Keşfi* adlı anı-romanı, *Kırmızı Defter* adlı öykü kitabı birbirini izledi. Auster, eşi yazar Siri Hustvedt ve iki çocuğuyla birlikte New York, Brooklyn'de oturuyor.

SEÇKİN SELVİ, Üsküdar Amerikan Koleji'ni bitirdi. Öğrenimini Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde sürdürdü. *Tiyatro 70* ve *Edebiyat 81* dergilerini çıkardı. *Günaydın* ve *Sabah* gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı. *Milliyet Sanat* dergisinde tiyatro eleştirileri yazıyor. MGS Merkezi ve Yeditepe Üniversitesi'nde eleştiri dersi verdi. Asaf Çiyiltepe Ödülü, Aydın Üstüntaş ve Çevirmenler Derneği Onur Ödülü alan Selvi, 1957'den başlayarak tiyatro, felsefe, edebiyat dallarında 151 yapıt çevirdi.

Kızım Sophie için

Uvertür

Ölmek için sakin bir yer arıyordum. Birisi Brooklyn'i önerdi; ben de ertesi sabah çevreye bir göz atayım diye Westchester'dan kalkıp Brooklyn'e gittim. Elli altı yıldır oraya ayak basmamıştım, hiçbir şey hatırlamıyordum. Annemle babam, ben üç yaşındayken şehirden taşınmışlardı; yine de yaralı bir köpeğin sürüklene sürüklene yuvasına gidişi gibi, içgüdüsel bir yönlenmeyle doğduğum yere dönüyordum. Yöredeki bir emlakçı, kahverengi kumtaşı binalarda altı yedi daire gezdirdi, daha akşam olmadan Birinci Cadde'de, Prospect Park'a yakın bir apartmandaki iki yatak odalı bahçe katını tutmuştum bile. Komşularımın kim olduğunu bilmiyordum; umurumda da değildi. Hepsi sabah dokuz-akşam beş çalışıyorlardı, hiçbirinin çocuğu yoktu, bu yüzden bina hayli sessiz olacaktı. Ben de her şeyden çok bunu istiyordum. Hüzünlü ve gülünç yaşamıma sessiz sakin bir son.

Bronxville'deki evin satışı için anlaşma yapılmıştı, ay sonunda işlemler tamamlanınca, para da sorun olmayacaktı. Eski karımla satıştan gelecek parayı bölüşmeyi planlıyorduk; bankaya yatıracağım dört yüz bin dolar, son nefesimi verene kadar bana yeter de artardı bile.

Başlangıçta bir başıma ne yapacağımı bilemiyordum. Tam otuz bir yılımı banliyö ile Mid-Atlantic Kaza ve Yaşam Sigortası Şirketi'nin Manhattan'daki ofisi arasında gidip gelmekle geçirmiştim; ama artık işim olmadığı için gün bitmek bilmiyordu. Eve taşınmamdan bir hafta kadar sonra, evli kızım Rachel New Jersey'den beni ziyarete geldi. Kendime bir meşgale bulmam, oyalanacak bir proje icat etmem gerektiğini söyledi. Rachel aptal değildir. Chicago Üniversitesi'nde biyo-kimya doktorası yaptı, şimdi de Princeton dışındaki büyük bir ilaç fabrikasında araştırmacı olarak çalışıyor; ama tıpkı annesi gibi o da boyuna yave yumurtlar, zamane aklının çöplüklerini dolduran ne kadar basmakalıp, ne kadar bayat fikir varsa hepsini döktürür.

Büyük olasılıkla yıl sona ermeden ölmüş olacağımı ve proje yapmak fikrini hiç takmadığımı ona anlattım. Rachel bir an ağlayacakmış gibi oldu; ama sonra gözlerini kırpıştırıp gözyaşlarını tutarak benim ne gaddar, ne bencil olduğum konusunda demediğini bırakmadı. Annesinin sonunda beni boşamış oluşuna, bana daha fazla dayanamamış olmasına hiç şaşmamak gerektiğini de eklemeyi ihmal etmedi. Benim gibi biriyle evli olmak sonsuz bir işkence, canlı bir cehennem olmalıymış. C*anlı bir cehennem*. Vah zavallı Rachel... dilini tutamıyor işte. Olduğu olacağı tek çocuğum, yirmi dokuz yıldır bu dünyada ve bir kez olsun özgün bir söz söylediği, tamamen kendisine ait bir görüş öne sürdüğü olmadı.

Evet, zaman zaman çekilmez olabilirim. Ama her zaman değil... kasıtlı değil. İyi günümdeysem, tanıdığım herkes kadar tatlı ve sıcakkanlıyımdır. Müşterilerinize soğuk davranarak, onlara benim gibi hayat sigortası satmayı beceremezsiniz, en azından bunu otuz yıl boyunca başaramazsınız. Sempatik olmanız gerekir. İyi bir dinleyici olmanız gerekir. İnsanlarla yakınlık kurmayı, onlara sevimli görünmeyi bilmeniz gerekir. Bende bu yeteneklerin hepsi var, hatta daha fazlası da. Tatsız anlarım olduğunu yadsıyacak değilim; ama aile hayatının kapalı kapıları ardında ne tür tehlikelerin pusuya yattığını da herkes bilir. Bu, bütün evliler için bir zehir olabilir; hele hele evliliğin size göre bir şey olmadığını keşfettiğiniz zaman durumunuz daha da beterdir. Edith'le sevişmeyi

severdim; ama dört beş yıl sonra arzunun o ilk ateşi söndü, ondan sonra da ideal koca olmaktan çıktım. Rachel'a bakarsanız, baba olarak da pek işe yaramazmışım. Onun anılarına karşı çıkmak istemem ama işin doğrusu, her ikisini de kendimce sevdim; kimi zaman kendimi başka kadınların kollarında bulduysam bile, bu maceraların hiçbirini ciddiye almadım. Boşanmayı da ben istemedim. Her şeye rağmen, sonuna kadar Edith'le olmayı planlıyordum. Boşanmak isteyen Edith'ti; yıllar boyunca işlediğim günahları, ölçüyü kaçırmalarımı düşünecek olursak, haksız da değildi. Otuz üç yıl aynı çatı altında yaşadıktan sonra farklı yönlere yürüdüğümüz anda elde kalan neredeyse bir hiçti.

Rachel'a günlerimin sayılı olduğunu söylemiştim; ama bu, yersiz öğütleriyle tepemi attırdığı için verdiğim abartılı bir tepkiydi. Akciğer kanserimin ilerlemesi durmuştu; onkoloğun son muayeneden sonra dediğine göre, ihtiyatı elden bırakmamak kaydıyla duruma iyimser gözle bakabilirdim. Ama doktorun sözüne körü körüne güvendiğim anlamına gelmiyordu bu. Kanser şoku öylesine büyük olmuştu ki, hayatta kalabileceğime hâlâ inanamıyordum. Ölümü çoktan kabullenmiştim; tümör kesilip çıkarıldıktan, insanın takatini tüketen ışın tedavisi ve kemoterapi azabına katlandıktan sonra, günlerce baş dönmesi ve bulantıyla kıvrandıktan, saçımı kaybettikten, özlemlerimi kaybettikten, işimi kaybettikten, karımı kaybettikten sonra yaşamı nasıl sürdüreceğimi hayal etmem bile zordu. İşte o yüzden Brooklyn'e geldim. İşte o yüzden bilinçaltı bir seçimle yaşamöykümün başladığı yere döndüm. Altmışıma yaklaşmıştım ve önümde daha ne kadar zaman kaldığını bilmiyordum. Belki yirmi yıl, belki de sadece birkaç ay. Doktorun hastalığımın süreciyle ilgili tahminleri ne olursa olsun, hiçbir şeye kesin gözüyle bakmamam gerekiyordu. Yaşadığım sürece, yaşama yeniden başlamanın bir yolunu bulmalıydım; ama yaşamayacaksam bile, elim kolum bağlı oturup sonumun gelmesini beklemekten daha fazlasını yapmak zorundaydım. Her ne kadar kabullenmemekte direnseme de, bilim insanı kızım her zamanki gibi haklıydı. Kendime bir meşgale bulmalıydım. Kıçımı kaldırıp bir şeyler yapmalıydım.

Taşındığımda ilkbaharın başlarıydı; ilk birkaç hafta çevreyi keşfederek, parkta uzun yürüyüşler yaparak, yıllarca ihmal edilip çöplüğe dönmüş minik arka bahçeme çiçek dikerek vakit geçirdim. Yeniden çıkmaya başlayan saçlarımı Yedinci Cadde'deki Park Slope Berberi'nde kestirdim, Movie Heaven diye bir yerden videolar kiraladım ve (ileride kendisinden daha etraflıca söz edeceğim) Harry Brightman adında süs düşkünü bir eşcinselin işlettiği, karmakarışık kitap yığınlarıyla dolu sahaf dükkânı Brightman's Attic'e sık sık uğradım. Çoğu sabahlar kahvaltıyı evde kendim hazırlıyordum ama yemek yapmayı sevmediğim ve bu konuda hiç yeteneğim olmadığı için öğle ve akşam yemeklerini lokantalarda yiyordum... hep tek başıma, hep önümde açık duran bir kitapla, yemek süresini elimden geldiğince uzatabilmek için lokmaları hep ağır ağır çiğneyerek. Çevredeki birkaç seçeneği denedikten sonra, öğle yemekleri için Cosmic Diner'da karar kıldım. Yemekleri ahım şahım değildi ama garsonlardan biri, Marina adında Porto Rikolu bir içim su bir kızdı; ona hemen tutuldum. Benim yarı yaşımda ve evliydi, yani bir aşk macerası söz konusu olamazdı; ama öylesine bakmaya doyulmayacak kadar güzel, bana karşı öyle nazik, pek de komik olmayan esprilerime gülmeye öylesine hazırdı ki, izin günlerinde onu resmen özlüyordum. Tamamen antropolojik bir açıdan bakıldığında, daha önce tanıdığım bütün insan toplulukları içinde yabancılarla konuşmaktan en az çekinenlerin Brooklynliler olduğunu keşfettim. Brooklynliler başkalarının işine burunlarını sokmaya bayılırlar (yaşlı kadınlar çocuklarını sıkıca giydirmediği için genç anneleri paylar, yoldan geçenler köpeğini yürüyüşe çıkaranlara tasmaya fazla asılıyorlar diye çıkışır); park yeri için senindi benimdi diye oyuncak kavgası yapan dört yaşında çocuklar gibi kapışırlar; hazırcevaplıkta, espri patlatmakta üstlerine yoktur. Bir pazar sabahı La Bagel Delight diye tuhaf adı olan kalabalık bir şarküteriye gittim. Niyetim tarçınlı-üzümlü ekmek istemekti ama dilim dolaşınca *tarçınlı-reagan* deyiverdim. Tezgâhın başındaki delikanlı anında cevabı yapıştırdı: "Kusura bakmayın,

onlardan yok. Onun yerine *çavdarlı- nixon* versek olmaz mı?"[1] Saniye sektirmeden patlatılan bu espri yüzünden az kalsın altıma kaçırıyordum.

Bu kasıtsız dil sürçmesinden sonra, aklıma Rachel'ın da onaylayacağı bir şey geldi. Belki müthiş parlak bir fikir değildi ama hiç yoktan iyiydi; bu işe niyetlendiğim gibi dört elle sarılacak olursam, projemi gerçekleştirecek, beni uyuşuk hayatımın tembelliğinden koparsın diye aradığım meşgaleyi bulmuş olacaktım. Proje çok mütevazı olduğu için, önemli bir iş yaptığıma kendimi inandırayım diye şöyle tantanalı, şatafatlı bir ad koymaya karar verdim. Kitabın adı "İnsan Çılgınlıklarının Kitabı" olacaktı; değişik işlerde geçen uzun çalışma hayatımda yaptığım her gafı, her bozum olup kıçüstü oturuşumu, her mahcup düşüşümü, her budalalığımı, yaptığım her çılgınca ve aptalca hareketi olabildiğince yalın ve açık seçik bir dille yazmayı tasarlıyordum. Kendi hikâyelerim bitince tanıdıklarımın başına gelenleri yazacak; o kaynak da tükenince tarihsel olaylara yönelip eski dünyanın yitip gitmiş uygarlıklarından yirmi birinci yüzyılın ilk aylarına kadar çağlar boyunca insanoğlunun yaptığı çılgınlıkları anlatacaktım. Başka hiçbir işe yaramasa bile, en azından insanları biraz olsun güldürür diye düşünüyordum. Ruhumu ortaya dökmek ya da duygu ve düşüncelerimi tahlil etmek gibi bir niyetim yoktu. Fars havasında hafif bir şey olacaktı ve tek amacım, günün olabildiğince çok saatini bununla geçirirken kendimi de eğlendirmekti.

Projeye kitap diyordum ama aslında kitap filan değildi. Sarı kâğıtlı şirket bloknotlarına, tabaka kâğıtlara, zarf arkalarına, kredi kartı ve konut onarım kredisiyle ilgili çöpe gidecek dekontların arkasına aklıma gelen, birbiriyle ilintisiz olayları not ediyor, biten her hikâyeyi mukavva bir kutuya atıyordum. Çılgınlığımın belirli bir yöntemi yoktu. Kimi parçalar birkaç satırı geçmiyor; hecelerin yerini değiştirme, bir sözcük yerine yanlış bir sözcük söyleme gibi çok sevdiğim sürçmelerim başta olmak üzere kimileri tek cümlede kalıyordu. Örneğin lise ikideyken *peynirli tost* yerine *tostlu peynir* deyişim; ya da Edith'le nişanlıyken ne zaman evleneceğimizle ilgili tartışmalardan birinde ağzımdan kasıtlı olmadan kaçan iki anlama çekilebilecek, *İnandığım zaman gerçekleştiğini göreceğim* cümlesi. Yazmaya her oturuşumda, gözlerimi kapayıp düşüncelerimi kendi başlarına yönlenmeye bırakarak işe başlıyordum. Kendimi böyle gevşemeye zorlayınca, o zamana kadar hepten kaybolduğunu sandığım uzak geçmişten hayli malzeme çekip çıkarmayı başarıyordum. Bu tür anıların bir örneği, altıncı sınıftayken bir coğrafya dersinin ortasında Dudley Franklin adındaki çocuğun makara gibi osuruk salıverişidir. Tabii hepimiz güldük (bir oda dolusu on bir yaş çocuğu için osuruk gürültüsünden daha komik hiçbir şey olamaz); ancak, işi önemsiz bir mahcubiyet kategorisinden çıkarıp utanılacak ve yerin dibine geçilecek olaylar tarihinin klasik bir başyapıtı durumuna yücelten şey, Dudley'in özür dilemek gafletinde bulunacak kadar saf oluşuydu. Gözlerini sırasından kaldırmadan ve yanakları yeni boyanmış itfaiye arabası gibi kızararak "Özür dilerim," dedi. İnsan, kalabalık yerde hiçbir zaman osuruğu sahiplenmemelidir. Bu olgu, yazıya dökülmemiş bir yasa, Amerikan görgü kurallarının en kısıtlayıcı tek protokolüdür. Osuruklar hiçbir yerden ve hiçbir kimseden gelmezler, grubun tümüne ait olan anonim patlamalardır ve odadaki herkes suçlunun kim olduğunu bilse bile, yapılacak tek akıllı hareket inkâr etmektir. Akılsız Dudley Franklin bunu yapamayacak kadar dürüsttü ve hiçbir zaman unutturmayı da beceremedi. O günden sonra adı Özür-dilerim Franklin'e çıktı ve lisenin sonuna kadar bu lakaptan kurtulamadı.

Hikâyeler birkaç farklı başlıkta toplanacak gibi görünüyordu; projeye başladıktan bir ay kadar sonra tek-kutu sisteminden bitmiş parçaları daha tutarlı bir düzende biriktirmek için çok-kutu sistemine geçtim. Dil sürçmeleri için bir kutu, fiziksel kazalar için bir başka kutu, gerçekleşememiş fikirler için ayrı bir kutu, sosyal gaflar için yine başka bir kutu. Giderek günlük yaşamın gülünç anlarını kaydetmeye özel bir ilgi duymaya başladım. Sadece ayağımı taşlara ve kafamı bir yerlere çarpmak gibi yıllar

boyunca başıma gelen sayısız kaza değil, sadece ayakkabımı bağlamak için eğildiğimde gömleğimin cebindeki gözlüğü sık sık düşürmem (ve bu yetmezmiş gibi ardından sendeleyip gözlüğün camını bir güzel ezip kırmam) değil, çocukluk çağlarımdan bu yana başıma gelmiş ve insanın başına milyonda bir gelebilecek şeyler üzerinde duruyordum. Örneğin 1952'deki İşçi Bayramı'nda esnerken ağzıma arı kaçması ve arıyı dışarı tüküreceğim yerde bir güzel yutuşum; daha da akıl almazı, yedi yıl önce bir iş gezisi için elimde biniş kartımla uçağa yürürken birilerinin arkamdan itmesiyle kartın elimden fırlayıp –uçağın kapısıyla körüğün birleştiği noktadaki olabilecek en dar aralık olan 1,5 milim genişliğindeki boşluktan kayıp– altı metre aşağıdaki piste uçuşunu şaşkın bakışlarla seyredişim.

Bunlar yalnızca birkaç örnek. İlk iki ayda buna benzer düzinelerle hikâye yazdım; hafif ve uçarı bir biçem tutturmak için elimden geleni yaptığım halde, bunun her zaman olamayacağını keşfettim. Herkesin karamsarlığa kapıldığı anlar olabilir; ben de zaman zaman yalnızlık ve yeis nöbetlerine tutulduğumu itiraf ediyorum. Çalışma hayatımın büyük bölümü ölüm kalım işiyle uğraşarak geçtiği için o kadar çok acı olay duydum ki, moralim bozuk olduğunda bunları düşünmekten kendimi alamıyorum. Yıllar boyunca ziyaret ettiğim onca insan, sattığım onca poliçe, müşterilerimle görüşürken sırdaşı olduğum onca dehşet ve umutsuzluk. Sonunda, notları biriktirdiğim kutulara bir yenisini ekledim. "Zalim Kader" diye etiketlediğim kutuya ilk olarak Jonas Weinberg adında bir adamın hikâyesini koydum. 1976 yılında adama, o günkü parayla hayli yüklü bir tutar olan bir milyon dolarlık Universal Yaşam Sigortası satmıştım. Weinberg'in o sırada altmışıncı doğum gününü yeni kutladığını, Columbia-Presbiteryen Hastanesi'nde iç hastalıkları uzmanı bir doktor olduğunu ve İngilizce'yi belli belirsiz bir Alman aksanıyla konuştuğunu anımsıyorum. Yaşam sigortası satmak sinir bozucu bir iştir; müşteri görüşmelerinde çoğu kez işkence gibi gelen zorlu pazarlıklar sırasında iyi bir sigortacının sinirlerine hâkim olabilmesi gerekir. Ölüm olasılığı, insanın düşüncelerini ister istemez ciddi konulara yöneltir ve işin bir bölümü yalnızca parayla ilgili olsa bile, ciddi metafizik soruları da içerir. Yaşamın amacı nedir? Daha ne kadar ömrüm kaldı? Ben ölüp gittikten sonra sevdiklerimi nasıl kollayıp güvenceye alabilirim? Dr. Weinberg, mesleği nedeniyle, insan yaşamının nasıl pamuk ipliğine bağlı olduğunu, adlarımızın yaşayanlar kaydından düşülmesinin ne kadar kolay olduğunu çok iyi biliyordu. Central Park'ın batısındaki dairesinde buluştuk; sunabileceğim çeşitli poliçe seçeneklerinin artılarını eksilerini sıralamamdan sonra, o kendi geçmişini anlatmaya başladı. 1916 yılında Berlin'de doğduğunu, babasının I. Dünya Savaşı siperlerinde vurulup öldürülmesinden sonra, son derece özgürlüğüne düşkün, hatta kimi zaman ele avuca sığmayacak kadar bağımsız yaşayan ve yeniden evlenmeyi de hiç düşünmeyen aktris annesinin tek çocuğu olarak büyüdüğünü anlattı. Anlattıklarının satır arasından çıkardığım kadarıyla, Dr. Weinberg'in annesi, kadınları erkeklere yeğliyormuş; Weimar Cumhuriyeti'nin o kargaşa döneminde de bu tercihini açıkça ortaya koymuş olmalı. Kafasının dikine giden Frau Weinberg'in aksine, genç Jonas sessiz sakin, kitaplara düşkün, çalışkan ve ileride bilim adamı ya da doktor olmayı düşleyen bir çocuktu. Hitler iktidarı ele geçirdiğinde Jonas on yedi yaşındaydı; aradan birkaç ay geçmeden annesi onu Almanya'dan çıkarma hazırlıklarına girişti. Babasının akrabaları New York'ta yaşıyorlardı, Jonas'ı yanlarına almayı kabul ettiler. Jonas, 1934 ilkbaharında Almanya'dan ayrıldı; ama Üçüncü Reich'ın ari ırktan olmayan vatandaşlarını bekleyen tehlikeler konusundaki uyanıklığını kanıtlamış olan annesi, Almanya'dan çıkmak fırsatını inatla reddetti. Oğluna, ailesinin yüzlerce yıldır Alman olduğunu ve iki paralık bir zorbanın kendisini sürgüne göndermesine boyun eğmeyeceğini söyledi. Ne olursa olsun, sonuna kadar orada kalmaya kararlıydı.

Mucize eseri olarak, kalmayı da başardı. Dr. Weinberg bu konuda fazla ayrıntı vermedi (hikâyenin tamamını o da bilmiyor olabilir), ama anlaşılan, Hıristiyan dostları,

kritik durumlarda Frau Weinberg'e yardım etti ve kadın 1938 ya da 1939'da sahte kimlik belgeleri edindi. Görünüşünü tamamen değiştirdi –çarpıcı karakter rollerinde uzmanlaşmış bir oyuncu için bu pek de zor olmasa gerek– ve yeni Hıristiyan kimliğiyle, gözlüklü, rüküş bir sarışın kılığında, Hamburg yakınlarındaki bir kasabanın manifaturacı dükkânında muhasebeci olarak iş bulmayı da becerdi. 1945'te savaş bittiğinde, oğlunu görmeyeli on bir yıl olmuştu. O sırada Jonas Weinberg, Bellevue Hastanesi'nde ihtisasını tamamlamak üzere olan, otuzuna yaklaşmış bir doktordu; annesinin savaştan sağ çıktığını öğrenir öğrenmez, gelip oğlunu görsün diye onu Amerika'ya getirtme işlemlerine başladı.

Her şey en ince ayrıntısına kadar hesaplandı. Uçak şu saatte inecek, şu saatte şu kapıya park edecek ve Jonas o kapının önünde annesini bekliyor olacaktı. Ne var ki, tam havalimanına doğru yola çıkmak üzereyken, acil bir ameliyat için hastaneye çağrıldı. Ne seçeneği vardı? Doktordu, onca yıl sonra yeniden annesini görmek için sabırsızlansa da, ilk görevi hastalarıyla ilgilenmekti. Hemen yeni bir plan devreye sokuldu. Jonas havayolu şirketine telefon ederek, annesi New York'a indiğinde onu karşılayacak ve kendisinin son anda işe çağırıldığını anlatıp kadının Manhattan'a gitmesi için taksi ayarlayacak birinin görevlendirilmesini rica etti. Jonas apartmanın kapıcısına anahtar bırakacak ve annesi anahtarı alıp daireye çıkarak kendisini orada bekleyecekti. Frau Weinberg söylenenleri aynen yaptı ve hemen bir taksi buldu. Şoför arabayı gazladı, şehre doğru yola çıktıktan on dakika sonra direksiyon hâkimiyetini kaybetti ve başka bir arabaya kafadan bindirdi. Sürücü de yolcu da ağır yaralandılar.

O sırada Dr. Weinberg hastaneye varmış, ameliyata başlamak üzereydi. Ameliyat bir saatten biraz fazla sürdü; genç doktor işi bitince ellerini yıkadı, üstünü değiştirdi, bir an önce eve dönüp annesine kavuşmak telaşıyla giysi dolaplarının durduğu odadan fırladı. Koridora çıktığı anda, yeni bir hastanın sedyeyle ameliyathaneye götürüldüğünü gördü.

Hasta, Jonas Weinberg'in annesiydi. Doktorun dediğine göre, kadın bilinci açılmadan öldü.

1. Tarçınlı-üzümlü anlamındaki *cinnamon-raisin* yerine *reagan* dendiği için, tezgâhtar, çavdar ekmeği anlamına gelen *pumpernickel*'i değiştirerek *pumper-nixon* diye kelime oyunu yapıyor. (Ç.N.)

Beklenmedik bir karşılaşma

On on iki sayfadır gevezelik edip durdum; ama şu ana kadar tek amacım, kendimi okura tanıtmak ve anlatacağım hikâyenin ortamını kurmaktı. O hikâyenin baş kişisi ben değilim. Bu kitabın Kahramanı olma ayrıcalığı, merhum kız kardeşim June'un tek oğlu olan yeğenim Tom Wood'a ait. Aile arasında taktığımız adla küçük Bokböceği[2], ben üç yaşındayken doğdu ve onun doğumu, annemle babamın kalabalık bir Brooklyn apartmanından Long Island, Garden City'deki eve taşınmalarını çabuklaştırdı. June'la ben her zaman iyi arkadaştık; yirmi dört yıl sonra da (babamızın ölümünün üzerinden altı ay geçince) June evlenirken, kilisede koluna girip Christopher Wood adındaki *New York Times* muhabiri kocasına onu veren ben oldum. İki çocukları oldu (yeğenlerim Tom ve Aurora) ama on beş yıldan sonra evlilikleri yürümedi. Birkaç yıl geçince June yeniden evlendi ve onu mihraba yine ben götürdüm. İkinci kocası, Philip Zorn adında New Jerseyli zengin bir borsacıydı. Adamın iki eski karısı, bir de Pamela adında yetişkin kızı vardı. Derken, June, ağustos ortalarında sıcağın kavurduğu bir gün bahçesiyle uğraşırken ciddi bir beyin kanaması geçirdi ve ertesi sabah güneş doğmadan, kırk dokuz yaş gibi akıl almayacak kadar erken bir çağda öldü. Bu, ağabeyinin yediği en büyük darbe oldu, hatta birkaç yıl sonra kendisinin kansere yakalanıp birkaç kez ölümün eşiğine gelmesi bile, kardeşinin ölümünde duyduğu acı kadar sarsmadı onu.

Cenazeden sonra aileyle ilişkim koptu; Harry Brightman'ın sahaf dükkânında karşılaştığımız 23 Mayıs 2000 gününe kadar Tom'u görmeyeli neredeyse yedi yıl olmuştu. Tom her zaman gözümün bebeğiydi; daha minicikken bile, yaşamda büyük işler başaracak sıra dışı biri olarak görürdüm onu. June'un gömüldüğü günü saymazsak, onunla son kez annesinin South Orange, New Jersey' deki evinde görüşmüştük. Tom, Cornell'den birincilikle yeni mezun olmuştu ve Amerikan edebiyatı konusunda dört yıllık araştırma bursuyla Michigan Üniversitesi'ne gitmek üzereydi. Onunla ilgili olarak öngördüğüm her şey gerçekleşiyordu; hepimizin Tom'un başarısı şerefine kadeh kaldırdığımız o aile yemeğini samimi ve sıcak bir ortam olarak hatırlıyorum. Onun yaşındayken ben de, yeğenimin seçtiği gibi bir yoldan yürümeyi umuyordum. Ben de üniversitedeyken, onun gibi İngiliz dilinde yüksek lisans yapmıştım ve edebiyat araştırmalarımı sürdürmek ya da gazeteciliğe atlamak gibi özlemlerim vardı ama ikisini de yapacak cesaretim yoktu. Yaşam koşulları yolumu kesti –iki yıl askerlik, iş, evlilik, aile sorumluluğu, daha çok kazanmak ihtiyacı gibi, kendi istediğimizi yapacak kadar taşaklı olmadığımız zaman bulduğumuz tüm mazeretler önümü tıkadı– ama kitaplara düşkünlüğümü hiç yitirmedim. Okumak, benim için kaçış, huzur, avuntu ve bir seçim yapma coşkusuydu: Salt okumanın verdiği hazzı, keyfi tatmak adına, bir yazarın sözcükleri kafanızın içinde yankılanırken sizi kuşatan o güzelim dinginliği duymak için okumak. Tom da benim bu kitap sevgimi paylaşıyordu; beş altı yaşlarına gelince ona yılda birkaç kez kitap göndermeyi iş edindim – yalnızca doğum gününde ya da Noel'de değil, ne zaman onun hoşuna gidecek bir şeye rastlasam, alır gönderirdim. On bir yaşındayken ona Poe'yu tanıtmıştım; Tom'un son sınıf tezinde incelediği yazarlardan biri Poe olduğu için bana tezinden söz etmek istemesi, benim de dinlemek istemem çok doğaldı. O sırada yemek bitmiş, herkes arka bahçede oturmaya gitmişti; sadece Tom ve ben yemek odasında kalıp şarabın sonunu içiyorduk.

Tom kadehini kaldırıp, "Sağlığına Nat dayı," dedi.

"Sağlığına," diye karşılık verdim. "Ve *Hayalî Cennetler: İç Savaş Öncesi Amerika'daki Zihinsel Yaşam*'ın şerefine."

"Ne yazık ki çok iddialı bir başlık. Ama daha iyi bir şey bulamadım."

"İddialı olmak iyidir. Profesörlerin şöyle bir silkinip dikkatle dinlemesini sağlar. A artı aldın, değil mi?"

Tom her zamanki alçakgönüllülüğüyle, aldığı notun çok da önemli olmadığını belirtmek için, aldırma gibilerden elini salladı. Sözümü sürdürdüm: "Bir bölümü Poe üzerine demiştin. Başka kim var?"

"Thoreau."

"Poe ve Thoreau."

"Edgar Allan Poe ve Henry David Thoreau. Berbat bir kafiye, öyle değil mi? Bütün o 'o'lar insanın ağzını dolduruyor. Aklıma hep afallamış biri geliyor. Ooo! Yoo! Ooo Poe! Ooo Thoreau!"

"Önemli bir kusur değil Tom. Ama Poe'yu okuyup da Thoreau'yu unutan birine yuuuh olsun. Öyle değil mi?"

Tom ağzı kulaklarında gülümseyerek yeniden kadehini kaldırdı. "Sağlığına, Nat dayı."

"Sağlığına Dr. Parmakçocuk," dedim. Bordeaux'dan birer yudum daha içtik. Kadehimi masaya bırakırken, bana tezinin konusunu anlatmasını söyledim.

Yeğenim, "Var olmayan dünyalar üzerine," dedi. "İnsanın kendi içine sığınışını inceleyen, gerçek dünyadaki yaşam dayanılmaz olunca kaçtığı yerin haritasını çizen bir çalışma."

"Yani zihnin."

"Tastamam öyle. Önce Poe'yu ele aldım ve hiç üzerinde durulmamış üç yapıtının analizini yaptım: 'Mobilyaların Felsefesi', 'Landor'un Kulübesi' ve 'Arnheim Bölgesi'. Bunların her biri tek başına ilginç, eksantrik. Bunları bir araya getirdiğin zaman, insan özlemlerinin çok ayrıntılı yapısı ortaya çıkıyor."

"Hiçbirini okumadım. Hatta duyduğumu da sanmıyorum."

"Bunlar, ideal odanın, ideal evin ve ideal manzaranın tanımını yapıyorlar. Oradan Thoreau'ya geçip *Walden*'de[3] anlattığı odayı, evi ve manzarayı inceledim."

"Karşılaştırmalı inceleme dediğimiz şey."

"Hiç kimse Poe ve Thoreau'yu birlikte anmaz. Onlar Amerikan düşünce dünyasının iki zıt ucunda dururlar. Ama işin güzel yanı da bu. Güneyli bir sarhoş – politik görüşü tutucu, davranışı aristokrat, düşünceleri hayal dolu. Ve ağzına içkinin katresini koymayan bir Kuzeyli – görüşleri radikal, davranışı tutucu, düşünceleri gerçekçi. Poe hünerbazdır ve karanlık odaların kasvetini aktarır. Thoreau yalındır ve açık havanın parıltısını yansıtır. Aralarındaki farklara karşın, sadece sekiz yıl arayla doğmuş olmaları, onları tam anlamıyla birbirlerinin çağdaşı yapıyordu. İkisi de genç öldü – biri kırkında, öteki kırk beşinde. İkisi de bekâr bir ihtiyarın yaşantısını süremedi, ikisinin de çocuğu olmadı. Büyük olasılıkla, Thoreau bir bâkir olarak mezara girdi. Poe, yirmisine gelmemiş kuziniyle evlendi; ama bu evliliğin Virginia Clemm'in ölümünden önce sona erip ermediği belli değil. İster benzerlik, ister rastlantı olsun, bu dış olgular her ikisinin yaşamındaki içsel gerçeklerden çok daha önemsizdir. Her ikisi de, kendine özgü çılgınca yöntemlerle Amerika'yı yeniden icat etmeyi iş edindi. Poe, incelemelerinde ve eleştirel yazılarında, yeni bir tür yerli edebiyatı, İngiliz ve Avrupa etkilerinden bağımsız bir Amerikan edebiyatı yaratmaya uğraştı. Thoreau'nun yapıtları ise statükoya bitip tükenmez bir saldırıyı, burada yaşamanın yeni bir yolunu bulma mücadelesini yansıtır. Her ikisi de Amerika'ya inanıyordu; ancak, her ikisi de Amerika'nın cehenneme döndüğüne, giderek yükselen bir makine ve para dağı altında ezilip ölmeye mahkûm olduğuna da inanıyordu. Bu yaygaranın ortasında insan nasıl düşünebilirdi? Her ikisi de kaçmayı seçti. Thoreau, ormanda sürgün yaşamı sürmenin sadece olurluğunu kanıtlamak

için, Concord'un dışına taşındı. Ona göre, insan toplumun kendisine dayattıklarını reddetme cesaretine sahip olduğu sürece, kendi istediği koşullar içinde yaşayabilirdi. Nereye kadar? Özgür olmak. Ama nereye kadar özgür? Kitap okumak için, kitap yazmak için, düşünmek için. *Walden* gibi bir kitap yazabilmek için özgür olmak. Öte yandan Poe, bir mükemmeliyet hayaline sığındı. 'Mobilyaların Felsefesi'ne göz attığınız zaman, Poe'nun hayalî odasının tam da aynı amaca uygun olarak döşendiğini görürsünüz. Okuyacak, yazacak, düşünecek bir yer olarak. Burası, en sonunda ruhun huzura kavuşabileceği bir düşünce mahzeni, sessiz bir sığınaktır. Gerçekleşmesi olanaksız bir ütopya mı? Evet, öyle. Ama aynı zamanda, dönemin koşulları karşısında mantıklı bir seçenek. Çünkü Amerika gerçekten cehenneme dönmüştü. Ülke ikiye ayrılmıştı ve sadece on yıl sonra neler olduğunu hepimiz biliyoruz. Dört yıllık bir ölüm ve yıkım süreci. Sözümona hepimize mutluluk ve bolluk getirecek makinelerin yarattığı bir kan deryası."

Delikanlı öylesine zeki, düşüncelerini öylesine iyi ifade etme gücüne sahip, öylesine iyi eğitimliydi ki, onunla akraba olmaktan gurur duyuyordum. Son yıllarda Wood ailesi de tatsız olaylardan nasibini almıştı; ama Tom –annesinin ikinci evliliğine isyan ederek on yedi yaşında evden kaçan kız kardeşi gibi ergenlik bunalımlarına düşmeden– annesiyle babasının ayrılmalarının getirdiği sarsıntıyı, aklı başında, sağduyulu, biraz da yaşama kayıtsız bir tavırla atlatmıştı; onun ayaklarının üzerinde böylesine sağlam duruşuna hayran olmuştum. Boşandıktan hemen sonra California'ya taşınıp *Los Angeles Times*'da çalışmaya başlayan babasıyla yok denecek kadar seyrek bağlantı kuruyor ve kız kardeşi gibi (ama dışa vurmadan) June'un ikinci kocasına sevgi ve saygı duymuyordu. Ancak, annesine çok yakındı; Aurora'nın ortadan kaybolmasının yarattığı acıyı, aynı umutsuzlukları ve umutları, aynı çaresiz beklentileri, aynı bitip tükenmez kaygıları yaşayarak paylaşmışlardı. Rory, hayatımda tanıdığım kız çocukların en sevimlilerinden, en çekicilerinden biriydi: Hareketliliği, canlılığı, çokbilmişliği, hazırcevaplığıyla esip sürükleyen bir kasırgaya; aklına eseni yapmakta ve yaramazlıkta durmak bilmez bir devridaim motoruna benzerdi. İki ya da üç yaşından sonra, Edith'le ben ona Güleç Kız adını takmıştık; büyüdükçe daha da kurnaz, daha da delişmen oldu ve Wood ailesinin eğlencesi, neşe kaynağı haline geldi. Tom ondan sadece iki yaş büyüktü, yine de her zaman kardeşine göz kulak olurdu; hele babaları gittikten sonra, Tom'un varlığı Rory'nin yaşamında bir denge unsuru oldu. Ama sonra Tom üniversiteye gitti ve Rory kontrolden çıktı – önce New York'a kaçtı, bir ara annesiyle barıştıktan sonra yeniden kaçıp izini tamamen kaybettirdi. Tom'un mezuniyetini kutlamak için yemek verildiği zaman, Rory çoktan evlilikdışı bir çocuk doğurmuş (Lucy adında bir kız), çocuğu getirip kardeşimin başına bırakacak kadar kısa bir süre eve dönmüş ve yeniden ortadan kaybolmuştu. June on dört ay sonra ölünce, Aurora'nın çocuğu almak için gelip iki gün sonra gittiğini, Tom bana cenazede anlattı. Rory, annesinin cenazesine gelmedi. Tom, cenazenin ne zaman kalkacağını bilse belki geleceğini ama onu nasıl ve nerede bulacaklarını bilmedikleri için haber ulaştıramadıklarını söyledi.

Tüm bu aile sorunlarına ve daha yirmi üç yaşındayken annesini kaybetmesine karşın, Tom'un hayatta başarılı olacağından hiç kuşkum yoktu. Başarısızlığa düşmeyecek kadar akıllı, beklenmedik üzüntü ve talihsizlik rüzgârlarıyla savrulup gitmeyecek kadar güçlüydü. Annesinin cenazesinde, duyduğu büyük acı yüzünden sersemlemiş bir halde dolanıp duruyordu. Belki onunla daha çok konuşmam gerekirdi; ama ben de, ona daha fazla destek olamayacak kadar şaşkın ve sarsılmış durumdaydım. Bir iki kucaklaştık, biraz ağlaştık ama o kadar. Sonra Tom, Ann Arbor'a döndü ve ilişkimiz koptu. Ben daha çok kendimi suçluyorum; yine de Tom inisiyatifi ele alacak yaştaydı, istese bana bir haber gönderebilirdi. Ya da beni değilse bile, Chicago'da yüksek lisans yaptığı için o sırada Orta Batı'da bulunan kuzini Rachel'ı arayabilirdi. Çocukluklarından beri birbirleriyle kaynaşmışlardı ve çok iyi anlaşırlardı; ama Tom onu da aramadı. Yıllar

geçtikçe arada bir vicdan azabı duyuyordum; ne var ki ben de zor günler geçiriyordum (evlilik sorunları, sağlık sorunları, para sorunları) ve onu düşünecek halde değildim. Tom aklıma geldikçe, onun çalışmalarını ilerlettiğini, akademik kariyerinde günbegün sistematik olarak yükseldiğini hayal ediyordum. 2000 ilkbaharında, Tom'un Berkeley ya da Columbia gibi itibarlı bir kurumda kendine yer edindiğinden, ikinci ya da üçüncü kitabını yazmakta olan genç bir entelektüel yıldız haline geldiğinden neredeyse emindim.

Bu yüzden, o salı sabahı Brightman's Attic'e girip de, yeğenimi kasada oturmuş, bir müşteriye para üstü verirken görünce uğradığım şaşkınlığı tahmin edebilirsiniz. Neyse ki, Tom beni görmeden önce ben onu gördüm. İlk şoku sindirmemi sağlayan o on on iki saniyelik süre olmasaydı, kim bilir sonradan pişman olacağım neler kaçırırdım ağzımdan. Beni öylesine şaşırtan, sadece Tom'un akla hayale gelmez bir biçimde sahaf dükkânında tezgâhtar olarak çalışması değil, aynı zamanda görünüşündeki köklü değişim oldu. Tom, öteden beri tıknazdı. Ortalıktan toz olan yarı alkolik babasından aldığı, köylülerinki gibi kilo almaya yatkın, iri kemikli bir yapısı vardı; yine de onu son gördüğümde nispeten iyi durumdaydı. Tıknaz olmasına tıknazdı ama adaleli, güçlü kuvvetliydi ve bir atlet gibi yaylanarak yürüyordu. Oysa aradan geçen yedi yılda, en az on yedi on sekiz kilo almış, pelte gibi bir şişko olup çıkmıştı. Gıdısında ikinci bir çene peydahlanmış; elleri bile orta yaşlı su tesisatçılarınki gibi etlenip güdükleşmişti. İnsanın içini sızlatan bir görünüşü vardı. Yeğenimin gözlerindeki kıvılcım kaybolmuştu; her yanından başarısızlık akıyordu.

Müşteri kadın aldığı kitabın parasını ödeyip gidince, ondan boşalan yere yürüdüm, ellerimi tezgâha dayayıp öne uzandım. O sırada Tom yere düşmüş bir bozukluğu aramak için aşağı bakıyordu. Boğazımı temizlemek için hafifçe öksürüp "Merhaba Tom," dedim. "Görüşmeyeli epey oldu."

Yeğenim başını kaldırdı. İlk anda öylesine afalladı ki, beni tanımadığını sandım. Ama bir an sonra gülümsemeye başladı ve tebessümü yüzüne yayıldıkça, bunun eski Tom'un gülümseyişi olduğunu görüp rahat nefes aldım. Belki biraz daha hüzünlü bir gülümsemeydi ama onu korktuğum kadar değiştirecek ölçüde değildi.

"Nat dayı!" diye çığlık attı. "Brooklyn'de ne işin var?"

Cevap vermeme fırsat bırakmadan tezgâhın arkasından fırlayıp boynuma sarıldı. Gözlerimin dolmaya başladığını şaşırarak fark ettim.

2. *June bug*: Mısırlıların kutsal saydıkları bokböceği. Kızın adı June olduğu için aile arasında June-bug adı takılmış. (Ç.N.)

3. Thoreau'nun Walden Gölü kıyısında herkesten uzakta yaşadığı ortamı anlatan *Doğal Yaşam ve Başkaldırı* adlı yapıtı. (Ç.N.)

Saraya veda

Aynı günün ilerleyen saatlerinde Tom'u Cosmic Diner adlı lokantaya öğle yemeğine götürdüm. Güzel Marina bize hindi sandviçleri ve buzlu kahve getirdi; ben de her zamankinden biraz daha ileri giderek kızla flört ettim; bunu belki Tom'u etkilemek amacıyla ya da sadece çok sevinçli olduğum için yaptım. Dr. Parmakçocuk'u ne kadar özlediğimin farkında değilmişim meğer; üstelik şimdi komşu olduğumuz, kadim Brooklyn krallığında tamamen birbirimizden habersiz olarak iki sokak arayla oturduğumuz ortaya çıkmıştı.

Brightman's Attic'te beş aydır çalıştığını anlattı; onunla daha önce karşılaşmayışımızın nedeni ise, Tom'un alt kattaki sahaf işinden çok daha fazla getirisi olan nadir-kitaplar-ve-elyazmaları konusundaki aylık katalogu yazmak için üst katta çalışmasıydı. Tom tezgâhtar da değildi, kasiyer de; ama tezgâhtarın o sabah doktor randevusu vardı ve Harry, tezgâhtar dönünceye kadar onun yerine bakmasını Tom'dan rica etmişti.

Tom, bu işin pek de övünülecek bir meslek olmadığını; yine de en azından lisansüstü öğrenimini yarıda bırakıp New York'a döndüğünden beri yapmakta olduğu taksi şoförlüğünden iyi olduğunu söyledi.

Hayal kırıklığımı belli etmemeye çalışarak, "Ne zaman oldu bu?" diye sordum.

"İki buçuk yıl önce," dedi. "Bütün dersleri tamamladım, sözlü sınavları da verdim ama iş tezi vermeye gelince çuvalladım. Galiba yutabileceğimden daha büyük lokma ısırmışım Nat dayı."

"Tom, bu 'Nat dayı' safsatasından vazgeç. Sen de herkes gibi Nathan de bana. Annen öldükten sonra kendimi dayı gibi hissetmiyorum."

"Peki Nathan. Ama istesen de istemesen de hâlâ dayımsın. Edith Yenge artık yengem sayılmaz herhalde; ama o eski-yenge kategorisine girmiş olsa da Rachel hâlâ benim kuzinim, sen de hâlâ dayımsın."

"Sen yine de sadece Nathan de, Tom."

"Öyle yaparım Nat dayı, söz veriyorum. Buna karşılık senin de bana Tom demeni istiyorum. Artık Dr. Parmakçocuk yok, tamam mı? Bu lakap beni rahatsız ediyor."

"Ama ben sana hep öyle hitap ettim. Hem de ta çocukluğundan beri."

"Ben de sana hep Nat dayı derdim, öyle değil mi?"

"Tamam. Pes ediyorum."

"Yeni bir çağa girdik Nathan. Aile-sonrası, öğrencilik-sonrası, geçmiş-sonrası Cam ve Tahta çağı."

"Geçmiş-sonrası da ne demek?"

"'Bugün' demek. Ayrıca 'gelecek' de demek. Ama artık o eski zamanla ilgim yok demek."

"Köprünün altından çok sular akıyor, Tom."

Sabık Dr. Parmakçocuk gözlerini kapadı, başını arkaya attı ve uzun zamandır unuttuğu bir şeyi anımsamaya çalışıyormuş gibi işaretparmağını havaya kaldırdı. Sonra tatsız, teatral bir tonda Raleigh'in "Saraya Veda"sının ilk dizelerini söyledi:

Yalancı rüyalar gibi sönüverdi sevinçlerim,

Geçti el üstünde tutulduğum günler,
Aşk aldattı ve tükendi hayallerim:
Geriye kalan yalnızca hüzünler.

Kefaret ödemek

Hiç kimse büyüyünce taksi şoförü olacağım diye hayal kurmaz, ama Tom'un durumunda, bu iş özel bir ceza, gerçekleşemeyen yüce özlemleri için bir tür yas tutma niteliği aldı. Aslında yaşamdan çok fazla şey de beklemiyordu; ne var ki, doktorasını tamamlamak, bir üniversitenin İngilizce kürsüsünde iş bulmak, önündeki kırk elli yılı öğretmenlik yaparak ve kitaplar üzerine yazı yazarak geçirmek gibi mütevazı beklentilerine bile erişemedi. İsteklerinin hepi topu bu kadarcıktı; olsa olsa bir eş, bir iki de çocuk girebilirdi devreye. Bunlar, hiçbir zaman aşırı hevesler gibi görünmemişti; ancak üç yıl doktora tezini yazmaya uğraştıktan sonra, Tom bunu bitirecek gücü olmadığını kavradı. Gücü vardıysa bile, bunu yapmanın bir değeri olduğuna artık kendini inandıramıyordu. Böylece Ann Arbor'u bıraktı; nereye yöneleceğini, yaşamının nasıl bir yola sapacağını bilmeyen yirmi sekiz yaşında gücü tükenmiş biri olarak New York'a döndü.

Başlangıçta, taksi yalnızca geçici bir çözüm, başka bir iş buluncaya kadar ev kirasını karşılayacak bir ara dönem önlemiydi. Tom birkaç hafta iş aradı; ama o zamana kadar özel okullardaki öğretmen kadrolarının hepsi dolmuştu ve günde on iki saatlik vardiyanın dişlisine bir kez kapıldıktan sonra, Tom da başka iş arama hevesini giderek kaybetti. Geçici olan, kalıcı gibi görünmeye başladı ve Tom aklının bir yanıyla kendini kapıp koyverdiğini sezse de, bir başka yanıyla bu işin belki de kendisine yararlı olacağını, ne yaptığına ve neden yaptığına dikkat ederse taksicilikten başka yerde öğrenemeyeceği dersler çıkarabileceğini düşündü.

Bu derslerin ne olduğunu her zaman kestiremese de, haftada altı gün akşamüstü beşten sabah beşe kadar külüstür sarı Dodge'uyla caddeleri arşınladıkça dersini iyi aldığı su götürmezdi. İşin olumsuz yanları öylesine belirgin, her an her yerde öylesine kendini hissettiren, öylesine yıkıcıydı ki, onları umursamamanın bir yolunu bulmadıkça, kendinizi buruk bir yaşama ve bitmez tükenmez yakınmalara mahkûm etmiş olurdunuz. Uzun çalışma saatleri, düşük ücret, fiziksel tehlikeler, hareketsizlik... hepsi de işin temel öğeleriydi ve bunları değiştirmeyi hayal etmek, havayı değiştirmeyi hayal etmek kadar boşunaydı. Tom çocukluğunda annesinden bu sözü kim bilir kaç kez duymuştu. June, bazı şeylerin olduğu gibi kalacağını ve bunları kabullenmekten başka çaremiz olmadığını anlatmak için, "Havayı değiştiremezsin Tom," derdi. Tom bu ilkeyi kavramıştı; ancak bunu kavramış olması, minik gövdesini titreten soğuk rüzgârları ve kar fırtınalarını lanetlemesine de engel olmamıştı. Şimdi yine kar yağıyordu. Tom'un yaşamı bu temel öğelere karşı verilen sürekli bir savaşa dönüşmüştü; günün birinde hava koşullarından yakınılacaksa, işte şimdi bunu yapmanın tam sırasıydı. Ama Tom şikâyet etmiyordu. Kendisine acıyıp sızlanmıyordu. Bunu, aptallığının kefaretini ödemek olarak görüyordu ve ruhsal çöküntüye uğramadan bu vartayı atlatabilirse onun için hâlâ umut var sayılabilirdi. Taksicilikten vazgeçmemesi, kötü bir durumu en az zararla geçiştirme çabası değildi. Bir şeyleri gerçekleştirmenin yolunu arıyordu ve o bir şeylerin ne olduğunu anlayıncaya kadar da kendini mahkûm olduğu bu durumdan kurtarmaya hakkı olmadığını düşünüyordu.

Sekizinci Cadde ile Üçüncü Cadde'nin kesiştiği köşede, bir arkadaşının arkadaşından devraldığı stüdyo dairede oturuyordu; o arkadaşının arkadaşı New York'tan ayrılıp

Pittsburgh mu, Plattsburgh mu olduğunu Tom'un anımsayamadığı bir kente yerleşmişti. Stüdyo daire, madenî duşlu banyosu, mini-buzdolabıyla iki gözlü ocağın ancak sığdığı avuç içi kadar mutfağı olan, tuğla bir duvara bakan iki pencereli, tek odalı, kasvetli bir yerdi. Bir kitap rafı, bir sandalye, bir masa ve bir yer yatağı. Tom'un bugüne kadar oturduğu en ufak daireydi ama aylık kirayı pazarlıkla dört yüz yirmi yedi dolara bağladığı için kendini yine de şanslı görüyordu. Oraya taşındığı ilk yıl, evde hemen hemen hiç vakit geçirmemişti. Dışarı çıkıp dolaşıyor, New York'a yerleşen eski lise ve üniversite arkadaşlarını arıyor, eski tanıdıklar aracılığıyla yeni ahbaplar ediniyor, parasını barlara giderek, fırsat çıktıkça kadınlarla gezerek, genellikle de kendine bir yaşam ya da yaşama benzer bir şey kurmaya çalışarak harcıyordu. Bu çevre edinme girişimleri çoğu kez acı veren sessizliklerle son buluyordu. Tom'u parlak bir öğrenci, sohbetine doyulmaz esprili biri olarak anımsayan eski arkadaşları, onun ne hale geldiğini görünce dehşete kapılıyorlardı. Tom, bir eli yağda bir eli balda olanların sınıfından aşağıya yuvarlanmıştı ve onun bu düşüşü, arkadaşlarının da kendilerine olan güvenini sarsıyor; kendi başlarına neler gelebileceği konusunda yeni bir karamsarlığa yol açıyordu. Tom'un şişmanlamış olması, eski tombulluğunun utanılası bir şişkoluğa dönüşmesi de olumsuz izlenimleri pekiştiriyordu; daha da beteri, herhangi bir planı olmayışı, kendini düşürdüğü durumdan nasıl kurtulup yeniden ayakları üzerinde nasıl doğrulacağından hiç söz etmeyişi de her şeyin üstüne tüy dikiyordu. Yeni işinden söz ederken de, neredeyse dinsel terimler kullanarak alışılmadık tanımlar yapıyor, manevi güçten, insanın sabır ve alçakgönüllülükle doğru yolu bulacağından dem vuruyordu; bu sözler arkadaşlarının kafasını büsbütün karıştırıp huzursuz ediyordu. Yaptığı iş Tom'un zekâsını köreltmemişti ama artık kimse onun anlatacaklarını dinlemek istemiyordu; hele genç erkeklerin dünyayı nasıl fethedecekleri konusunda atak fikirleri ve akıllı planları olmasını bekleyen kadınlar onun konuşmalarıyla hiç mi hiç ilgilenmiyorlardı. Tom, kuşkuları ve manevi araştırmalarıyla, gerçeğin doğası üzerine çektiği nutuklarla, kararsız davranışlarıyla çevresindekileri uzaklaştırıyordu. Ekmeğini taksi şoförlüğü yaparak kazanması yeterince berbat değilmiş gibi, ordu-donanma üniforması bozuntuları giyen, koca göbekli, filozof bir taksi şoförü hiç çekilmiyordu. Tabii ki hâlâ çok tatlı bir çocuktu, kimse ondan nefret etmiyordu; ama ne evlenmek için uygun bir adaydı, hatta ne de çılgın bir flört için.

Tom giderek içine kapanmaya başladı. Bir yıl daha geçti; bu arada Tom çevreden öylesine kopmuştu ki, otuzuncu doğum gününü tek başına geçirdi. İşin doğrusu doğum gününü hepten unutmuştu; kimse de onu kutlamak, iyi dileklerde bulunmak için aramadığından, ancak gecenin ikisinde aklına geldi. Tam o sırada Queens'de bir yerlerde, iki sarhoş işadamını Dünya Zevklerinin Cenneti adında bir striptiz kulübüne bırakmıştı; ömrünün dördüncü on yılına başlayışını kutlamak için arabayı Kuzey Bulvarı'ndaki Metropolitan Lokantası'na çekti, tezgâha oturup sütlü kakao, iki hamburger, bir tabak da kızarmış patates söyledi.

Harry Brightman olmasaydı, Tom'un bu kefaret ödeyişi kim bilir daha ne kadar sürerdi. Harry'nin dükkânı, Yedinci Cadde'de, Tom'un evinden birkaç blok ötedeydi; Tom da günlük yaşantısının bir parçası olarak Brightman's Attic'e uğramayı alışkanlık haline getirmişti. Bir şey aldığı pek enderdi; ama vardiyasına başlamadan önce bir bir buçuk saat zemin kattaki ikinci el kitapların arasında dolaşmayı seviyordu –baskısı tükenmiş sözlüklerden çoktan unutulmuş çoksatarlara, Shakespeare'in maroken ciltli takımlar halindeki tüm yapıtlarına varıncaya kadar– binlerce kitap o raflara yığılmıştı; Tom, elden düşme kitapları karıştırıp tozlu kokularını soluduğu bu bir çeşit kâğıt mezarlığında huzur buluyordu. Dükkâna gidip gelmeye yeni başladığı sıralarda bir gün Harry'ye belirli bir Kafka biyografisiyle ilgili bir soru sorunca sohbete daldılar. Bu, sonraki sayısız sohbetin ilki oldu ve Harry (günün büyük bölümünü üst katta geçirdiği için) Tom'un her gelişinde ortalıkta olmasa da ilk konuşmayı izleyen aylar içinde,

Tom'un nerede doğduğunu, yarıda bıraktığı (Melville'in dev boyutlu, okunması zor epik şiiri *Clarel* üzerine) tezinin konusunu öğrenmesine ve Tom'un erkeklerle sevişmeye meraklı olmayışını içine sindirmesine yetecek kadar sık konuştular. Bu son hayal kırıklığına rağmen Harry, Tom'un ikinci kattaki nadir-kitaplar-ve-elyazmaları işinde ideal bir yardımcı olacağını çok geçmeden anladı. İşi bir kez teklif etmekle kalmadı, defalarca teklifini yineledi ve Tom her seferinde reddettiği halde, Harry onun günün birinde evet diyeceğinden umudunu kesmedi. Tom'un kapkara bir umutsuzluk meleğiyle boğuştuğu bir tür kış uykusuna yattığını ama zamanla her şeyin değişeceğini kestiriyordu. Henüz Tom bilmese de, her şeyin değişeceği kesindi. Tom bunun farkına vardığı anda, bütün o taksi saçmalığı geçmişin kirli çamaşırları arasına atılacaktı.

Sözcükleri yuvarlayıp soytarılık yaparak ağzına geleni söyleyen, çok aykırı da olsa lafını esirgemeyen Harry, konuşmaya başladı mı ne yumurtlayacağını kestiremeyeceğiniz biri olduğu için onunla ahbaplık etmek Tom'un hoşuna gidiyordu. Onu ilk gördüğünüzde, al sana New York'un geçkin eşcinsellerinden biri daha diye düşünürdünüz. Dış görünüşü de bu izlenimi pekiştirirdi: boyalı saçlar ve kaşlar, enli ipek kravatlar, yat kulüplerinde giyilen blazerler, arada bir çıtkırıldım kızlar gibi konuşmalar; ama biraz yakından tanımaya başlayınca, Harry'nin zeki, akıllı ve mücadeleden yılmayan biri olduğunu anlardınız. Çok kişisel, çok kurnaz sorularını sıralamaya başlayınca sizi iyi yanıtlar vermeye zorlayan vurucu, çarpıcı zekâsıyla üstünüze üstünüze gelişinin kışkırtıcı bir yanı vardı. Sorularını sadece yanıtlamanız Harry için yeterli değildi. Sözlerinizde, yaşam yolunda ağır aksak ilerleyen ahmaklardan biri olmadığınızı kanıtlayacak bir parıltı, bir coşku olmalıydı. O günlerde Tom da kendisini işte o ağır aksak yol almaya çalışan ahmaklardan biri olarak gördüğünden, Harry ile konuşurken açmaza düşmemek için özel çaba göstermesi gerekiyordu. Sohbetlerinde Tom'a en çok keyif veren de işte bu çabaydı. Tom hızlı düşünmeyi severdi ve arada bir aklını alışılmamış yönlere çevirmek, sürekli tetikte olmaya zorlanmak onu canlandırıyordu. İlk konuşmalarından üç dört ay sonra, yani dost ya da iş arkadaşı olmak şöyle dursun –aralarında henüz tanışıklıktan öte bir ilişki olmadığı sırada– Tom New York'ta tanıdığı onca kişi içinde hiçbir erkek ya da kadınla, Harry Brightman'a açıldığı kadar içten konuşmadığını fark etti.

Yine de Harry'yi reddetmeyi sürdürdü. Altı ayı aşkın bir süre kitapçının iş tekliflerini geri çevirdi ve Harry'nin bir başkasını araması için öyle çok bahane, öyle çok gerekçe buldu ki, sonunda bu isteksizliği, ikisinin arasında şaka konusu oldu. Tom, başlangıçta taksi sürücüsü olmanın ontolojik değeri üzerine incelikli kuramlar geliştirerek yaptığı işin erdemlerini savunma yolunu seçti. Akademik geçmişinin jargonunu taklit ederken gülmemek için kendini tutarak, "Bu meslek, insana, varoluşun belirli bir kalıbı olmadığını algılama yolunu açıyor," diyordu, "evrenin kaotik altyapısına benzersiz bir kapı açıyor. Bütün gece şehirde araba sürüyorsun ve az sonra nereye gideceğini hiç bilmiyorsun. Müşterinin biri arabanın arka koltuğuna kurulup bilmem-nereye çekmeni söylüyor, sen de oraya gidiyorsun. Artık Riverdale mi olur, Fort Green mi, Murray Hill mi, yoksa Far Rockaway ya da ayın öteki yüzü. Gideceğin her yer başkasının keyfine göre belirleniyor, verilen her karar bahtına ne çıkarsa o oluyor. Uçuyorsun, zikzaklar çiziyorsun, elinden geldiğince çabuk gidiyorsun; oysa gerçekte hiçbir söz hakkın yok. Tanrıların oyuncağısın, kendi iraden diye bir şey yok. Orada olmanın tek nedeni, başkalarının keyfine hizmet etmek."

Harry, gözlerinde hınzır bir parıltıyla, "Ne gibi keyifler?" diyordu. "Kim bilir ne yaramaz şeylerdir. Dikiz aynandan o tür pek çok şey gördüğüne bahse girerim."

"Dediğin gibi Harry, çok şey gördüm. Mastürbasyon, düzüşme, her tür sarhoşluk. Kusmuk ve meni, sidik ve bok, kan ve gözyaşı. Arabanın arka koltuğuna her türlü insan sıvısı bulaştı."

"Kim silip temizliyor onları?"

"Ben temizliyorum. O da işin bir parçası."

Harry, bayılma rolü yapan bir primadonna gibi elinin tersini alnına götürerek, "Şunu unutma delikanlı," diyordu, "benimle çalışmaya başlayınca kitapların kanamadığını keşfedeceksin. Sıçmayacakları da kesin."

Son sözü Harry'ye bırakmak istemeyen Tom, "Ama işin hoş anları da var," diye ekliyordu. "Unutulmaz zarafet anları, minik yüceltmeler, beklenmedik mucizeler. Sabahın üç buçuğunda Times Meydanı'ndan geçiyorsun, trafik diye bir şey kalmamış ve gökyüzünün dört yanından üzerine yağan neonların altında bir anda kendini dünyanın merkezinde buluveriyorsun. Ya da tan ağarmak üzereyken Belt Parkway'de gazlayıp yetmiş milden hızlı gidiyorsun ve açık pencereden giren okyanusun kokusunu soluyorsun. Veya dolunayın tam köprünün kemerine yükseldiği anda Brooklyn Köprüsü'nden geçiyorsun ve ayın parlak sarı yuvarlağından başka hiçbir şey göremiyorsun; ay öylesine kocaman ki ürküyorsun, yeryüzünde yaşadığını unutup uçtuğunu, arabanın kanatları olduğunu hayal ediyorsun ve gerçekten boşlukta uçtuğunu sanıyorsun. Hiçbir kitap bunların yerini tutamaz; gerçek bir trans halinden, kendini gerçekten aşmaktan söz ediyorum Harry. Bedenini arkanda bırakıp dünyanın doluluğuna ve yoğunluğuna dalıyorsun."

"Bunu yapmak için taksi sürmen gerekmez evlat. Her külüstür arabayla aynı duyguyu yaşayabilirsin."

"Hayır, arada fark var. Sıradan bir arabayla, ağır iş unsurunu yitirirsin, oysa bütün bu deneyimlerin temeli o. Yorgunluk, bezginlik, hep aynı şeyi yapmanın insanın beynini uyuşturan tekdüzeliği. Sonra birdenbire kısacık bir özgürlük, birkaç saniyelik de olsa gerçek bir mutluluk duyuyorsun. Ama bunun faturasını da ödemek zorundasın. Bezdirici bir iş yapmıyorsan, sonuçtaki o mutluluğu da duyamazsın."

Tom, Harry'ye neden böyle direndiğini bilmiyordu. Ona söylediği bahanelerin onda birine bile inanmıyor, ama iş değiştirme konusu ne zaman açılsa hemen savunmaya geçiyor, karşı görüşleri dile getirmeye başlayıp kendini haklı çıkarmaya çalışıyordu. Harry ile çalışmanın daha iyi olacağını o da biliyordu; ne var ki bir kitapçının yardımcısı olmak pek de cazip bir proje olmadığı gibi, yaşamına çekidüzen vermeyi hayal ederken düşündüklerinin yakınından bile geçmiyordu. O kadar çok şey kaybettikten sonra, bu iş razı olunamayacak kadar ufak bir ilerleme, değmeyecek kadar önemsizdi. Böylece nazlanma sürüp gitti ve Tom işinden nefret ettikçe, atak yapmayışını bir o kadar hararetle savunur oldu; atak yapmadıkça da kendinden bir o kadar nefret etmeye başladı. Otuz yaşını böyle olumsuz koşullarda bitirmek Tom'u etkilemesine etkiledi de, onu harekete geçirecek kadar etkili olamadı ve Metropolitan Lokantası'nda yemek yerken o geceden itibaren en çok bir ay içinde başka bir iş bulmaya karar verdiyse de, bir ay sonra hâlâ 3-Y Taksi Şirketi'nde çalışıyordu. Tom, bu "Y"lerin neyi simgelediğini hep merak etmişti, artık anladığını düşünüyordu: Yozlaşma, Yıkılma, Yok olma. Harry'ye teklifini bir kez daha düşüneceğini söyledi; ama her zamanki gibi yine hiçbir şey yapmadı. Ocak ayının buz gibi ayaz bir gecesinde, Dördüncü Cadde ile B Bulvarı'nın köşesinde dili dolaşan, zilzurna bir kafadan çatlak, tabancasını Tom'un gırtlağına dayamasaydı, iş teklifini savsaklaması kim bilir daha ne kadar sürerdi? Neyse ki sonunda Tom'un kafasına dank etti ve ertesi sabah Harry'nin dükkânına gidip teklifini kabul etmeye karar verdiğini söylediği zaman taksi şoförlüğü dönemi bir anda sona erdi.

Yeni patronuna, "Otuz yaşındayım," dedi, "ve yirmi kilo da fazlam var. Bir kadınla yatmayalı bir yılı geçti ve son on iki sabah, rüyamda şehrin on iki farklı yerindeki trafik tıkanıklığını gördüm. Yanılmış olabilirim ama bir değişikliğe hazırmışım gibi geliyor."

Bir duvar yıkılıyor

Böylece Tom, Harry Brightman'ın gerçekten var olmadığını pek de fark etmeden onunla çalışmaya başladı. Brightman adı, yalnızca bir ad olmaktan öteye gitmiyordu ve bu ada bağlı yaşam da hiç yaşanmamıştı. Bu, Harry'yi geçmişiyle ilgili hikâyeler anlatmaktan alıkoymuyordu; ama o geçmişin neredeyse tamamı uydurma olduğu için, Tom'un Harry hakkında bildiği her şey de yanlıştı. Geniş bir çevresi olan annesi ve doktor babasıyla San Francisco'da geçen çocukluk günlerinin üzerine çek bir kalem. Exeter ve Brown Şirketi'ni de geç. Reddimiras yapıp 1954 yazında Greenwich Village'a kaçma hikâyesini de unut. Avrupa'da geçen serserilik yıllarını da bırak bir yana. Harry, New York, Buffaloluydu, ne Roma'da ressamlık yapmışlığı vardı ne Londra'da tiyatro müdürlüğü ne de Paris'te müzayede evi danışmanlığı. Ailenin tek geliri, merkez postanesinde mektupları sınıflandırma işinde çalışan babasının haftalığıydı; Harry on sekiz yaşında Buffalo'dan üniversiteye gitmek için değil, Donanma'ya yazılmak için ayrılmıştı. Dört yıl sonra terhis olunca –Chicago'daki De Paul Üniversitesi'ndeki– birtakım derslerden kredi almayı becerdi; ama artık öğrencilik için yaşının geçtiğini düşünerek üç devre sonra okulu bıraktı. Yine de Chicago'da kaldı; dokuz yıl önce (Londra borsasında parasını batırıp) New York'a geliş hikâyesi de bir başka düzmeceydi.

Dokuz yıldır New York'ta olduğu doğruydu; buraya geldiğinde kitapçılık hakkında hiçbir şey bilmediği de doğruydu. Ama o zamanlar adı Harry Brightman değil, Harry Dunkel'dı. New York'a da Londra üzerinden değil, O'Hare Havalimanı'ndan gelmişti. Ondan önceki son iki buçuk yıl boyunca, posta adresi Joliet, Illinois'deki federal hapishaneydi.

Bu, Harry'nin doğruyu söylemeyişini mazur gösterirdi. İnsanın elli yedi yaşında hayata sıfırdan başlamak zorunda kalması kolay değildir ve o insanın tek serveti kafasındaki beyinle ağzındaki dil olursa, o ağzı açıp konuşmaya karar vermeden önce dikkatle düşünmesi gerekir. Harry yaptıklarından utanmıyordu (yakalanmıştı, hepsi buydu; hem talihsizlik ne zamandan beri suç sayılıyordu ki?), yine de bu konuyu açmaya niyeti yoktu. Şu anda içinde yaşadığı dünyayı kurmak için çok uzun zaman, çok çalışmıştı ve neler çektiğini kimsenin bilmesine izin vermeyecekti. Tom bu nedenle, Harry'nin eski eşini, otuz bir yaşındaki kızını ve on dokuz yıl işlettiği Michigan Bulvarı üzerindeki sanat galerisini içeren Chicago'daki hayatı konusunda bilgi edinemeyecekti. Tom, Harry'nin dolandırıcılık olayını ve hapse girdiğini bilse, iş teklifini yine de kabul eder miydi? Belki ederdi. Ama belki de etmezdi. Harry bundan emin olamadığı için dilini tutup tek kelime etmemişti.

Sonra, benim mahalleye taşınmamın üzerinden daha bir ay geçmeden ve Tom'un Brightman's Attic'te çalışmaya başlamasından kabaca üç buçuk ay sonra, nisan başlarında yağmurlu bir sabah o büyük esrar duvarı gümbür gümbür yıkıldı.

Yıkılma, Harry'nin kızının habersizce çıkıp gelivermesiyle başladı. Patlak gözlü, gövdesinden keskin, kötü bir koku saçan, hırpani kılıklı, iliklerine işlemiş yağmur suları saçlarından ve giysilerinden süzülen kız dükkâna girdiğinde, Tom da alt kattaydı. Kızdan yayılan koku, Tom'a su yüzü görmeyenlerin ya da delilerin kokusunu çağrıştırdı.

Kız kollarını kavuşturup nikotin lekeli, titrek parmaklarıyla dirseklerini tutarak "Babamı görmek istiyorum," dedi.

Tom, Harry'nin geçmiş yaşamı hakkında hiçbir şey bilmediğinden kızın neden söz ettiğini anlayamadı. "Bir yanlışınız var galiba," dedi.

Kız birden sinirlenip öfkeyle, "Hayır!" diye haykırdı. "Ben Flora'yım."

Tom, "Peki Flora," dedi. "Bence yanlış yere geldiniz."

"Biliyor musun, istesem seni tutuklatabilirim. Adın ne?"

"Tom."

"Öyle ya, Tom Wood. Seninle ilgili her şeyi biliyorum. Yaşam yolculuğumun ortasında, karanlık bir ormanda yolumu kaybettim. Ama sen bunu bilemeyecek kadar cahilsin. Sen, ağaca bakmaktan ormanı göremeyen o küçük insanlardan birisin."

Tom yatıştırıcı, yumuşak bir tonda konuşarak, "Dinle bak," dedi, "benim kim olduğumu bilebilirsin ama sana yardım etmek için yapabileceğim bir şey yok."

"Küstahlık etme beyim. Adın benziyor diye tahtaya[4], ille de benzemez yüreğin yufkaya. *Comprendo?* Buraya babamı görmeye geldim ve onu 'derhal' görmek istiyorum!"

Tom birden taktik değiştirerek, "Burada olduğunu sanmıyorum," diye cevap verdi.

"Hangi cehennemin dibinde olacak. Hapishane kuşunun üst katta oturduğunu biliyorum. Beni aptal mı sandın?"

Flora, parmaklarını ıslak saçlarının içinden geçirerek, daha yeni alınıp ön tezgâhın yanındaki masaya kule gibi yığılmış kitapları sırılsıklam etti. Sonra dolu dolu öksürüp yırtık pırtık, bol elbisesinin cebinden Marlboro paketini çıkardı. Sigarasını yaktıktan sonra, sönmemiş kibriti yere attı. Tom şaşkınlığını gizlemeye çalışarak, kibritin üzerine basıp söndürdü. Dükkânda sigara içmenin yasak olduğunu söylemeye de kalkışmadı.

"Kimden söz ediyoruz?" diye sordu.

"Kimden olacak, Harry Dunkel'dan."

"Dunkel mı?"

"Dunkel 'karanlık' anlamına gelir, bilmiyorsan öğren. Babam karanlık işler çevirir ve karanlık bir ormanda yaşar. Artık parlak biriymiş numarası yapıyor ama bu yalnızca numara. Hâlâ karanlık işler peşinde. Ölünceye kadar da hep öyle olacak."

4. (İng.) Wood, tahta anlamına gelir. (Y.N.)

Huzur kaçıran itiraflar

Flora'yı ilaç tedavisini sürdürmeye ikna etmek, Harry'nin yetmiş iki saatini aldı; Chicago'daki annesinin yanına dönmeye razı etmek için de bir hafta dil dökmesi gerekti. Kızın gidişinden bir gün sonra Harry, Tom'u Beşinci Cadde'deki Mike & Tony's Steak House'da akşam yemeğine davet etti ve dokuz yıl önce tahliye oluşundan bu yana ilk kez geçmişiyle ilgili sırları sayıp döktü; kulaklarına inanamayan yardımcısına içini dökerken kimi zaman ağlayıp kimi zaman gülerek, aptalca, eşekçe boşa harcanmış hayatının hikâyesini anlattı.

Harry, Chicago'daki Marshall Field's alışveriş merkezinin parfüm reyonunda satış elemanı olarak çalışma hayatına atılmıştı. İki yıl sonra da terfi ettirilerek vitrin dekoratörü yardımcılığına getirilmişti. Orta Batı'nın Çocuk Bezi Kralı diye anılan multimilyoner Karl Dombrowski'nin en küçük kızı Bette (Bet diye okunur) Dombrowski'yle beklenmedik bir evlilik yapmasaydı, hiç kuşkusuz vitrin dekoratörlüğünde kalacaktı. Ertesi yıl açtığı sanat galerisi, Bette'in parasıyla kurulmuştu; ancak, para ona o güne kadar hayal edemeyeceği olanakları ve sosyal statüyü sağladı diye Bette'le sırf parası için evlendiğini ya da yeni yaşamına kendini olduğundan başka göstererek başladığını düşünmek yanlış olur. Cinsel eğilimlerini açıkça söylemiş ama bu bile Bette'in onu tanıdığı en çekici erkek olarak görmesini engellememişti. Bette o tarihte otuzunu epey geçmiş, kızkurusu kalmaya doğru hızla ilerleyen, deneyimsiz, çirkin bir kızdı ve Harry'nin eteğine yapışmazsa, ömrünü baba evinde geçirip hakir görüleceğini, yeğenlerinin evde kalmış halası ve teyzesi olarak kendi ailesinin içinde sürgün hayatı süreceğini biliyordu. Neyse ki, aradığı seksten çok arkadaşlıktı ve yaşamını yoksun olduğu parıltı ve özgüveni kendisine verecek bir erkekle paylaşmayı hayal ediyordu. Harry arada bir gönül eğlencesi arar, çaktırmadan kaçamak yaparsa buna göz yumacaktı. Evli oldukları sürece ve Harry onun kendisini ne kadar çok sevdiğini anladığı sürece, kız bunlara ses çıkarmayacağını söyledi.

Harry'nin yaşamında daha önce de kadınlar olmuştu. Harry'nin cinsel tarihçesi, ergenliğinin ilk yıllarından itibaren, ayrım gözetmeden sınırın her iki yanını da kapsayan bir şehvet ve arzu kataloguydu. Harry böyle yaratıldığına, yaşamını insanlığın yarısının cazibesini reddederek geçirmesine neden olacak önyargılardan bağışık olduğuna memnundu; ama Bette 1967'de ona evlenme teklif edinceye kadar koca olmak şöyle dursun, sürekli bir ev düzenine girebileceği aklının ucundan bile geçmemişti. Harry eskiden pek çok kez âşık olmuş ama çok ender sevilmişti ve Bette'in ateşli aşkı onu şaşırtıyordu. Bette, kendini ona kayıtsız şartsız sunmakla kalmıyor, aynı zamanda mutlak bir özgürlük de bahşediyordu.

Tabii bu arada aşılması gereken birtakım sorunlar da vardı. Örneğin Bette'in ailesi ve "şu iğrenç ibneyi" boşamazsa kızını mirasından mahrum bırakacağını ikide bir yineleyen kendini beğenmiş babası. Belki de daha sinir bozucu sorun, Bette'in kendisiydi. Sorun olan Bette'in kişiliği ya da ruhu değil, bedeniydi; küçük şaşı gözleriyle ve tombul kollarını bezeyen o itici kara kıllarıyla dış görünüşüydü. Harry'nin güzellik konusunda içgüdüsel ve çok gelişmiş bir zevki vardı ve en azından çekici olmayan kimseye tutulmamıştı. Bette'le evlenmekte kararsız kalışı, kızın görünüşü yüzündendi. Ama Bette öylesine iyi yürekli, onu hoşnut etmeye öylesine hevesliydi ki, Harry, evli bir erkek

olarak ilk işinin karısını uygun bir ışıkta ve uygun bir ortamda arzu kıvılcımı uyandırabilecek bir kadın haline getirmek olduğunu bilerek bu kumarı göze aldı. Yapılacak rötuşların bir kısmı kolaydı. Gözlüğün yerini kontakt lens aldı; gardırobu elden geçti; kollarına ve bacaklarına düzenli aralıklarla epilasyon yapıldı. Ancak, Harry'nin kontrol edemeyeceği, karısının kendi çabasıyla çözümlemesi gereken başka sorunlar da vardı. Bette bu çabayı gösterdi. Bir rahibe disiplini ve özverisiyle yaptığı rejim sayesinde, evliliklerinin ilk yılında beden ağırlığının yaklaşık beşte birini eritip seksen kiloluk şişmanlıktan altmış kiloluk zarafete indi. Harry, son derece iradeli Galatea'sının[5] bu çabasından çok duygulandı; Bette, gözünü üzerinden ayırmayan kocasının dikkati ve denetimi sayesinde gelişip güzelleşti ve birbirlerine duydukları hayranlık giderek güçlü, uzun ömürlü bir arkadaşlığa dönüştü. Flora'nın 1969'daki doğumu, önceden tasarlanmış bir gecelik bir ilişkinin sonucu değildi. Harry ile Bette, evliliklerinin ilk yıllarında hamileliği kaçınılmaz bir oldubitti haline getirecek kadar sık sevişiyorlardı. Harry'nin hangi arkadaşı böylesine yüz seksen derecelik bir dönüşümü önceden kestirebilirdi? Bette onu özgür bırakacağına söz verdiği için Harry onunla evlenmişti; ama evlendikten sonra bu özgürlüğü kullanmaya pek de hevesli olmadığını keşfetti.

Galeri, 1968 Şubatı'nda kapılarını açtı. Bu, otuz dört yaşındaki Harry'nin yıllardır kurduğu hayalin gerçekleşmesiydi ve işin başarılı olması için elinden geleni yaptı. Chicago sanat dünyasının merkezi olmasa da, gelişmemiş küçük bir kasaba değildi ve şehirde akıllı birinin bir bölümünü cebine indirebileceği kadar çok servet yüzüyordu. Harry uzun uzun düşündükten sonra galerisine *Dunkel Frères* adını koymaya karar verdi. Gerçi hiç erkek kardeşi yoktu; ama bu adın, sanat yapıtlarının alım-satımı işinde uzun geçmişi olan bir aile geleneği izlenimi bırakacağını, galeriye Eski Dünya niteliği kazandıracağını düşünüyordu. Almanca *Dunkel* ile Fransızca *Frères* sözcüklerinin, müşterilerin kafasında olumlu, cazip görünen bir karışıklık yaratacağını hesaplıyordu. Kimileri, iki dilin bu biçimde birleştirilmesini Alsace kökenine bağlayacak; kimileri de Fransa'ya göçmüş bir Alman Yahudisi aile sanacaktı. Bazıları ise onu tanımlayacak kadar fikir edinemeyecekti. Harry'nin kökenleri konusunda kimse kesin bir şey söyleyemeyecekti; insan kendisine gizemli bir hava verince, çevresindekilerle ilişkisinde kozu elinde tutardı.

Harry, genç sanatçıların yapıtlarını sergiliyordu: Çoğunlukla resim sergisi açılıyor ama heykel ve enstalasyon çalışmalarına da yer veriliyordu; bunların yanı sıra altmışların sonuna doğru hâlâ moda olan *happening* gösterileri de düzenleniyordu. Galerinin kapısı, şiir günlerine ve "müzik dinletileri"ne de açıktı; Harry güzelliğin her anlatım biçimine ilgi duyduğu için Dunkel Frères Galerisi de sınırlı bir estetik yaklaşımla çalışmıyordu. Yıllar geçtikçe Harry ve hayalî kardeşi, Pop ve Op Art, minimalizm ve soyutlama, kolaj resim ve fotoğraf, video sanatı ve yeni dışavurumculuk gibi dönemin her eğilimini ve akımını kapsayan yapıtlara yer verdiler. Sergilerin çoğu fiyasko oldu. Böyle olacağı da belliydi; ama galerinin geleceği açısından asıl tehlike, Harry'nin o güne kadar keşfetmiş olduğu beş altı gerçek sanatçının galeriden ayrılmasıyla ortaya çıktı. Harry, genç bir sanatçının ilk çıkışını yapmasına destek oluyor, her zamanki coşkusu ve tantanasıyla onun yapıtlarını tanıtarak pazar oluşturuyor, fena sayılmayacak bir kazanç sağlamaya başlıyordu; ama o sanatçı iki üç sergiden sonra New York'taki bir galeriyle anlaşıp gidiyordu. Bu, Chicago'da kalmanın doğurduğu bir sorundu ve Harry, gerçekten yetenekli olanların böyle bir atılım yapmak zorunda olduklarını kabul ederek onlara hak veriyordu.

Yine de Harry şanslı biriydi. 1976'da, Alec Smith adında, otuz iki yaşındaki bir ressam koltuğunun altında bir dia paketiyle galeriye geldi. Harry o gün yoktu ama ertesi gün resepsiyon görevlisi zarfı uzatınca Harry dialardan birini alıp şöyle bir göz atmak için pencereye doğru tuttu, doğru dürüst bir şey beklemiyordu, fos çıkmasına

hazırlıklıydı; oysa görkemli bir yapıta bakmakta olduğunu fark etti. Olması gereken her şey Smith'in yapıtında vardı: ataklık, renk, enerji ve ışık. Figürler haşin, vurucu boya darbelerinin girdabından fırlıyor; ateşli bir duygu kükreyişiyle, aynı anda hem neşeyi hem kederi ifade edecek kadar derin, o kadar gerçek, o kadar tutkulu bir insan çığlığıyla titreşiyorlardı. Tuvaller, Harry'nin o güne kadar gördüğü hiçbir şeye benzemiyordu ve onu öylesine etkilediler ki, elleri titremeye başladı. Oturdu, kırk yedi resmi ışıklı masada uzun uzun inceledikten sonra telefona sarılıp Smith'e sergi açma teklifinde bulundu.

Harry'nin desteklediği öteki sanatçıların aksine, Smith New York'a bulaşmayı hiç istemiyordu. Orada altı yıl geçirmiş, şehirdeki bütün galeriler tarafından reddedildikten sonra, sanat âleminden ve o âlemdeki bütün kan emici, paragöz alçaklardan nefret eden, buruk, öfkeli biri olarak Chicago'ya dönmüştü. Harry ona "hoyrat dâhi" diyordu; ama kaba, kimi zaman da saldırgan yapısına rağmen Smith soylu biriydi. Sadakatin ne demek olduğunu biliyordu ve Dunkel Frères ekürisine bir kez bağlanmıştı ya, artık gemi azıya almaya niyeti yoktu. Harry onu unutulup gitmekten kurtaran adamdı, o yüzden de ömrü boyunca onun galerisiyle çalışmak boynunun borcuydu.

Harry ilk ve tek önemli sanatçısını bulmuştu; sonraki sekiz yıl boyunca Smith'in yapıtları galeriyi ayakta tuttu. 1976'daki serginin başarısından sonra (on dört yağlıboya tablonun ve otuz bir desenin hepsi ikinci hafta bitmeden satılmıştı), Smith karısı ve oğluyla birlikte şehri terk etti, Oaxaca, Meksika'da bir ev alıp oraya yerleşti. Bir daha da oradan ayrılmadı ve Amerika'ya ayak basmadı; Chicago'daki yıllık sergilerine bile gelmedi, ünü yayıldıkça çeşitli şehirlerin müzelerinde açılan retrospektif sergilerine de uğramadı. Harry onu görmek isterse Meksika'ya uçmak zorundaydı, bunu da yılda ortalama iki kez yapıyordu; ama ilişkileri daha çok mektupla, arada bir de telefon görüşmeleriyle sürüyordu. Dunkel Frères'in yöneticisi bunları hiç dert etmiyordu. Smith çok üretkendi, iki ayda bir, her seferinde daha yüksek fiyata, daha tatlı kâr bırakarak satılmak üzere sandıklar dolusu yeni tuval ve desen Chicago'daki galeriye geliyordu. Bu, ideal bir durumdu ve Smith kırkıncı yaş gününden üç gece önce midesini tekilayla doldurup çatıdan aşağı atlamasaydı, daha yıllarca sürebilirdi. Karısı, bunun şaka yapayım derken kaka olan bir kaza olduğunu söyleyip durdu; metresi ise intihar ettiğini iddia etti. Öyle ya da böyle, sonuçta Alec Smith ölmüştü ve S.S. *Harry Dunkel* batmak üzereydi.

O sırada Gordon Dryer adında genç bir ressam devreye girdi. Harry onun ilk sergisini Smith felaketinden altı ay önce açmıştı; (bir teki bile satılmayan ve hakkında bir tek olumlu eleştiri bile yayımlanmayan aşırı mantıklı, sert çizgili soyut) yapıtlarından etkilendiği için değil de otuzunda olduğu halde on sekizden fazla göstermeyen, kadınsı narin bir yüzü, mermer beyazı ince elleri ve Harry'nin ilk gördüğü anda öpme isteğini duyduğu dudakları olan Dryer'ın karşı durulamaz varlığından etkilendiği için açmıştı sergiyi. Tom'un müstakbel patronu, Bette'le on altı yıl evli kaldıktan sonra nihayet pes etti. Hem öyle önemsiz, bir gecelik kaçamak değildi bu; insanın aklını başından alan, çılgın, tutkulu, ateşli bir aşktı. Resimlerini Dunkel Frères'de sergilemek için her şeyi göze alan hırslı Dryer da, elli yaşındaki, tıknaz Harry'nin kendisini baştan çıkarmasına çanak tuttu. Ya da tam tersine baştan çıkaran Dryer'dı. Artık nasıl olduysa oldu; galeri sahibi en yeni resimleri görmek için ressamın atölyesine gittiğinde iş pişti. O güzel oğlansı erkek, Harry'nin niyetini hemen sezdi ve geometrik minimalizm üzerine yirmi dakika kadar çene çaldıktan sonra, büyük bir doğallıkla diz çöküp galericinin pantolon fermuarını indirdi.

Dryer'ın sergisi fazla ilgi görmeyince fermuar indirmeler sıklaştı ve çok geçmeden Harry haftada birkaç kez ressamın atölyesine uğramaya başladı. Dryer, onun kendisini çalıştığı ressamlar listesinden silmesinden korkuyordu ve bunu önleyebilmek için bedeninden başka sunabileceği hiçbir şey yoktu. Harry kullanıldığını algılayamayacak kadar vurulmuştu adama ama anlasa bile sonuç değişmeyecekti. İnsanın yüreği bir kez çıldırdı mı, böyle olur işte. Harry, bu macerayı Bette'ten gizledi ve on beş yaşındaki

Flora yaklaşan şizofreninin ilk belirtilerini göstermeye başladığı için de günlük programının elverdiği kadar uzun süre evde bulunmaya özen gösterdi. Öğleden sonraları Gordon'a ayrılmıştı ama akşam olunca Harry sorumlu eş ve baba rolüne dönüyordu. Tam o sırada Smith'in ölüm haberi yıkıcı bir darbe gibi geldi ve Harry paniklemeye başladı. Elinde hâlâ Smith'in resimleri vardı ama altı ay ya da bir yıl sonra bunlar tükenecekti. Peki o zaman ne olacaktı? Dunkel Frères Galerisi'nin kazancı o anda bile ancak harcamaları başa baş getirebiliyordu; Bette de galerinin kurulması için zaten yeterinden fazla katkıda bulunduğundan Harry'nin ondan yeniden yardım isteyecek yüzü yoktu. Smith'in ani ölümü, galerinin batması demekti. Bugün değilse yarın, yarın değilse öbür gün. Çünkü işin aslı, Harry'nin işletmecilikle ilgili ilk kuralı öğrenmemiş olmasıydı. Bol keseden harcamaları ve (iki yüz kişilik ziyafetler, partiler, özel jetler, şoförlü arabalar, ikinci-üçüncü sınıf ressamlara yatırım yaparak oynanan kumar, resimleri satmayan ressamlara her ay para vermek gibi) kendince hoş gördüğü savurganlıkları karşılamak için hep o huysuz Smith'e güvenmişti. Oysa o altın yumurtlayan kaz Meksika'da tepetakla bir dalış yapmış ve altın yumurtaların da sonu gelmişti.

İşte o sırada Dryer, Harry'yi sıkıntılarından kurtaracak planı yaptı. Emmek, düzmek belli bir yere kadar giderdi; ama kendini gerçekten vazgeçilemez konuma getirirse, sanat kariyeri kurtulmuş olurdu. Resimlerindeki soğuk entelektüelizme karşın, Dryer'ın çizgi ve renk konusunda olağanüstü yetenekleri vardı. Bir ideal uğruna, coşkusuzluğu ve kusursuzluğu her şeyden üstün tutan bir sanat anlayışı adına bu yeteneklerini bastırmıştı. Smith'in abartılı hareketler ve düzmece kahramanlık görüntüleriyle dolu alacalı bulacalı romantizminden nefret ediyordu; ama bu, isterse o üslubu kopya edemeyeceği anlamına da gelmiyordu. Smith öldükten sonra da resimlerinin yapımı neden sürmesindi? Sanatının doruğundayken ölen genç ustanın son tabloları ve desenleri. Tabii ki, sergi açmak çok tehlikeli olurdu (Smith'in dul karısı bunu haber alır ve yalanlarını açığa çıkarırdı); ama Harry resimleri galerinin arka odasından Smith'in en ateşli koleksiyoncularına satabilirdi pekâlâ ve Valerie Smith'in bundan haberi olmadığı sürece yüzde yüz kârlı bir iş kotarılmış olurdu.

Harry başlangıçta çekimser davrandı. Gordon'un fikrinin parlak bir buluş olduğunu biliyordu ama bu fikir onu ürkütüyordu; karşı olduğu için değil, delikanlının bunu kıvırabileceğine inanmadığı için korkuyordu. Smith'in ölümünden sonra yapılacak resimlerdeki en ufak bir kusur, Harry'yi kodese gönderirdi. Dryer bu fikir öylesine aklına gelivermiş gibi omuz silkip başka bir konuya atladı. Beş gün sonra Harry olağan öğleden sonra ziyareti için atölyeye geldiğinde, Dryer, kendi elinden çıkma Alec Smith orijinallerinin ilkini gösterdi. Afallayan galerici, genç gözdesinin yeteneklerini azımsamış olduğunu itiraf etmek zorunda kaldı. Dryer, bir ölünün kafasına ve yüreğine sızabilmek için kişiliğini paramparça edip kendisini Smith'in kopyası olarak yeniden yaratmıştı. Bu müthiş bir gösteri, zavallı Harry'nin beynine hem saygı, hem dehşet salan psikolojik bir büyücülüktü. Dryer, keskin palet-bıçak darbelerini, yoğun renkleri, şuraya buraya serpiştirilen noktaları taklit ederek sadece Smith'in tablolarından birinin görünümünü ve havasını kopyalamakla kalmamış, Smith'i o zamana kadar ulaştığı noktadan da biraz ileriye taşımıştı. Harry, bunun Smith'in "Yeni tablosu", On Bir Ocak gecesi evin çatısından atlayıp ölmeseydi On İki Ocak sabahı başlayacağı tablonun ta kendisi olduğunu gördü.

Bunu izleyen altı ay içinde Dryer, yirmi yedi yeni yağlıboyanın yanı sıra birkaç düzine çini mürekkeple çizim ve karakalem desen yaptı. Sonra Harry, yapısına hiç uymayan bir ağzı sıkılık içinde heyecanını bastırıp sahte resimleri yavaş yavaş ve metodik bir biçimde dünyanın dört bir yanındaki koleksiyonculara yutturmaya başladı. Bu oyun bir yıldan fazla sürdü ve o süre içinde resimlerin yirmisi elden çıkarılarak iki milyon dolara yakın net kazanç sağladı. Alıcıların muhatabı Harry olduğu ve bu yüzden de onun

itibarı tehlikeye düşeceği için, iki sahtekâr kazancı yüzde yetmiş-yüzde otuz paylaşmak üzere anlaştılar. On beş yıl sonra, Brooklyn'de yemek yerlerken Harry bunları Tom'a itiraf ettiği zaman, o ayları hayatının en coşkulu ve en korkunç dönemi olarak tanımladı. Sürekli korku içinde yaşadığını ama bu korkuya ve önünde sonunda yakayı ele vereceğini bilmesine karşın, yine de ömründe hiç olmadığı kadar mutlu olduğunu anlattı. Yeni bir sahte Smith tablosunu büyük bir Japon şirketinin yöneticisine ya da Arjantinli bir müteahhide satmayı becerdiği her sefer, fazla gerilime dayanamayacak durumdaki kalbi sevinçten kırk yedi takla atıyordu.

1986 ilkbaharında Valerie Smith, Oaxaca'daki evini satıp üç çocuğuyla birlikte Amerika'ya döndü. Kadın düşkünü Smith'le olan çalkantılı, çoğu kez de fırtınalı evliliğine karşın, Valerie onun yapıtlarını her zaman savunurdu ve kocasının yirmili yaşlardan başlayıp 1984'teki ölümüne kadar yaptığı her resmi çok iyi bilirdi. Dunkel Frères'deki ilk sergiden sonra, Andrew Levitt adında bir plastik cerrahla ahbap olmuşlardı; bu cüzdanı kabarık koleksiyoncu 1976'da Harry'den iki tablo almış ve on yıl sonra Valerie onun Highland Park'taki evine yemeğe gittiği güne kadar toplam on dört Smith tablosu biriktirmişti. Harry, Valerie'nin Chicago'ya döneceğini nasıl bilebilirdi? Levitt'in, daha üç ay önce harika bir sahte Smith sattığı Levitt'in kadını evine davet edeceğini nasıl kestirebilirdi? Pek tabii ki, zengin doktor salonunun duvarındaki yeni aldığı tabloyu övünçle konuğuna gösterdi ve yine pek tabii ki, külyutmaz dul kadın tablonun sahte olduğunu hemen fark etti. Valerie, oldum olası Harry'den hazzetmezdi; ama kocasının mesleğindeki dönüm noktasını Dunkel Frères'in yöneticisine borçlu olduğunu bildiğinden Alec'in hatırı için sesini çıkarmaz, ondan yalnızca kuşkulanmakla yetinirdi. Ama artık kocası öldüğüne ve Harry de beş para etmezin biri olduğuna göre, öfkeden deliye dönen Valerie Denton Smith, onu mahvetmeye karar verdi.

Harry her şeyi inkâr etti. Ne var ki, hâlâ galerinin deposunda duran yedi sahte tablo ortaya çıkınca, polisin ona karşı dava açması hiç de zor olmadı. Harry hiçbir şeyden haberi olmadığında direniyordu; ama tam o sırada Gordon şehirden kaçtı ve bu ihanet üzerine Harry'nin de cesareti kırıldı. Bir umutsuzluk ve kendine yanma anında çözülerek Bette'e gerçeği açıkladı. Süregiden tökezlemeler ve yanlış kararlar zincirindeki yeni bir hata, yeni bir yanlış hareketti bu. Tanıştıklarından bu yana geçen yıllar içinde Bette ilk kez ona öfkeyle parladı; *hastalıklı*, *açgözlü*, *iğrenç* ve *sapık* sözcükleriyle dolu bir nutuk çekti. Hemen sonra özür dileyip kocasını savunması için şehrin en iyi avukatlarından birini tuttuysa da olan olmuştu; Harry hayatının mahvolduğunu anladı. Soruşturma dokuz ay sürdü; New York ve Seattle, Amsterdam ve Tokyo, Londra ve Buenos Aires gibi uzak yerlerden kanıtlar yavaş yavaş toplandı ve sonra Cook Kasabası Bölge Savcısı, Harry'yi otuz dokuz kez sahtekârlık yapmış olmakla suçladı. Basın bu haberi birinci sayfadan iri başlıklarla verdi. Harry davayı kaybederse on on beş yıla mahkûm olacaktı. Avukatının tavsiyesi üzerine suçu kabul etme yolunu seçti ve cezasını daha da azaltmak için Gordon Dryer'ın işin içinde olduğunu, sahte tablolar fikrinin ondan çıktığını, ilişkilerini açığa vurma tehdidi karşısında da kendisinin suç ortaklığına sürüklendiğini iddia etti. Mahkemeyle yapılan bu işbirliğinin ödülü en çok beş yıl hapis cezası ve "iyi hal"den dolayı erken tahliye olma güvencesiydi. Dedektifler Dryer'ın izini New York'a kadar sürdüler ve onu Christopher Caddesi'ndeki bir barda düzenlenen yılbaşı partisinde, 1988 yılının ilk dakikalarında tutukladılar. O da suçu kabullendi; ama açıklayacağı bir isim ve önerebileceği bir pazarlık konusu olmadığı için, Harry'nin eski sevgilisi yedi yıl yedi.

İş bu kadarla kalmadı, daha da beter oldu. Harry hapse girmeye hazırlanırken, ihtiyar Dombrowski, Bette'i boşanma davası açmaya zorladı. Onu vasiyetinden çıkarmak, harçlığını kesmek gibi eski yıldırma taktiklerini uyguladı; ama bu kez dediklerini yapmakta kesin kararlıydı. Bette artık Harry'ye âşık değildi ama onu terk etmeyi de düşünmüyordu. O skandala rağmen, Harry'nin onurunu yitirmesine rağmen, evliliklerini

bitirme düşüncesi Bette'in aklından bile geçmemişti. Sorun, Flora'ydı. On dokuzuna basmak üzere olan kız, iki özel ruh hastalıkları hastanesine girip çıkmıştı ve kısmen iyileşme olasılığı bile yoktu. O koşullardaki tedavi büyük masraf gerektiriyor, kızın hastaneye her yatışı yüz bin dolardan fazlasına mal oluyordu ve Bette babasından gelen aylık çeklerden yoksun kalırsa bir sonraki krizde kızını devlet hastanesine yatırmaktan başka çare bulamayacaktı. Bette bunu düşünmek bile istemiyordu. Harry onun çaresizliğini anladı ve kendisi bir çözüm önerecek durumda olmadığı için, hapisten çıkar çıkmaz kayınpederini öldürmeye ant içerek istemeye istemeye boşanmaya razı oldu.

Harry dilenciden farksız bir yoksul, tek bir gelir kaynağı ya da planı olmayan meteliksiz bir mahkûm durumuna düştü; Joliet Hapishanesi'nde cezasını doldurduktan sonra da bir avuç konfeti gibi rüzgârla savrulup gidecekti. İşin tuhafı, duruma el koyup onu kurtaran, o nefret ettiği kayınpederi oldu; ama bunun bir bedeli olacaktı, hem öyle acımasız, öyle can alıcı bir bedel ki, Harry ihtiyarın önerisini kabul ederken duyduğu utancı ve öfkeyi hiçbir zaman unutamayacaktı. Yine de öneriyi kabul etti. Bunu reddedemeyecek kadar güçsüzdü ve gelecekte nelerle karşılaşabileceğinden dehşetli korkuyordu; ama sözleşmeye imzayı bastığı anda, ruhunu sattığını ve sonsuza dek lanetlendiğini de biliyordu.

O sırada Harry hapisteki ikinci yılını doldurmak üzereydi; Dombrowski'nin öne sürdüğü koşullar ise çok basitti. Harry ülkenin başka bir yerine yerleşecek ve kendine yeni bir iş kurmaya yetecek kadar paraya karşılık bir daha Chicago'ya dönmemeyi, Bette ve Flora ile hiç bağlantı kurmamayı kabul edecekti. Dombrowski, Harry'yi dejenere bir ahlaksız, insan tanımına uymayan yozlaşmış bir alt türün örneği olarak görüyor ve Flora'nın hastalığından onu sorumlu tutuyordu. Kızın deliliği, Harry'nin Bette'i o hastalıklı, yoz spermi ile döllemiş olmasından kaynaklanmıştı; bir de şimdi adamın sahtekâr ve suçlu olduğu kanıtlandığına göre, babalık haklarından vazgeçmediği takdirde hapisten çıkınca yoksulluğa ve sefalete mahkûm olacaktı. Harry babalık haklarından vazgeçti. Dombrowski'nin iğrenç isteklerinin hepsine boyun eğdi ve ancak böylelikle yeni bir yaşam şansını elde etti. Brooklyn'e yerleşmeyi seçti; çünkü Brooklyn hem New York'tu, hem de New York sayılmazdı, üstelik burada sanat âlemindeki eski meslektaşlarıyla karşılaşma olasılığı da azdı. Park Slope'daki Yedinci Cadde'de satılık bir kitapçı vardı; Harry kitapçılıktan hiç anlamadığı halde, dükkân ufak tefek antika eşya pazarlamak için uygun göründü. Dombrowski, ona dört katlı binanın tamamını satın aldı ve 1991 Haziranı'nda Brightman's Attic dükkânı ortaya çıktı.

Tom, Harry'nin bunları anlatırken ağladığını ve hapse girmeden bir gün önce kızıyla geçirdiği son günü anarak yemeğin sonuna kadar Flora'dan söz ettiğini söyledi. Flora o sırada yeni bir depresyon geçiriyor, kendisini üçüncü kez hastaneye götürecek maniye sürükleniyordu; yine de Harry'nin babası olduğunu bilecek ve onunla tutarlı cümlelerle konuşacak kadar aklı başındaydı. Bir yerlerde, her saniyede dünyada kaç kişinin doğup kaç kişinin öldüğünü gösteren bir istatistik çarpmıştı gözüne. Rakamlar müthişti ama Flora'nın matematiği her zaman iyi olduğu için, toplam sayıları çabucak onlu gruplara ayırmıştı: her kırk bir saniyede bir on doğum, her elli sekiz saniyede bir on ölüm (ya da verilen sayılar her neyse). Flora, o sabah babasına dünyanın gerçeğinin bu olduğunu söyledi ve bu gerçeği yakalayabilmek için bütün gün odasındaki salıncaklı sandalyede oturup kırk bir saniyede bir yeni doğan on bebeği kutlamak için "*sevinin*" ve elli sekiz saniyede bir ölen on kişiyi belirtmek için "*üzülün*" diye bağırmaya karar verdiğini anlattı.

Harry'nin kalbi pek çok kez kırılmıştı; ama o anda yüreği, göğsündeki bir deliği tıkayan kül yığınından başka bir şey değildi. Özgürlüğünün son gününde, Flora'nın komodinin üzerindeki çalar saatin saniye ibresinden gözünü ayırmadan, salıncaklı sandalyede öne arkaya sallanıp sırasıyla "*sevinin*" ve *"üzülün"* diye haykırışını seyrederek tam on iki saat kızının yatağında oturdu. Flora, "Sevinin!" diye haykırıyordu. "Doğan on bebek için, her kırk bir saniyede doğacak ve doğmuş olan onar bebek için sevinin. Onlar

için sevinin ve sakın durmayın. Hiç durmadan sevinin; çünkü şu kesin ki, şu gerçek ki, şu kuşkusuz ki, daha önce yaşamayan on kişi şimdi yaşıyor. Sevinin!"

Sonra koltuğun kolçaklarına sıkıca sarılarak sallanmayı hızlandırırken babasının gözlerinin içine bakıyor ve "Üzülün!" diye haykırıyordu. "Ölen on kişi için üzülün. Artık yaşamayan ve bilinmeyen büyük boşlukta yola çıkan on kişi için üzülün. Ölüler için sürekli üzülün. İyi erkekler ve kadınlar için üzülün. Kötü erkekler ve kadınlar için üzülün. Gövdeleri tükenip giden yaşlılara üzülün. Vakitsiz ölen gençlere üzülün. Ölümün bizi dünyadan çekip almasına izin veren dünyaya üzülün. Üzülün!"

5. Yunanca "süt gibi beyaz" anlamına gelen Galatea, mitolojide heykeltıraş Pygmalion'un âşık olduğu bir heykeldir. Aphrodite, Pygmalion'un sevgisine saygı duyarak heykeli canlı bir kadına dönüştürür. Bu mitolojik öykü, G.B. Shaw'un *Pygmalion* adlı oyununa esin kaynağı olmuş, oyunun 1956'da yapılan müzikal uyarlaması. 1964'te de filme alınmıştır. (Ç.N.)

Düzenbazlar üzerine

Brightman's Attic'te Tom'la karşılaşıncaya kadar Harry'yle iki üç kezden fazla konuştuğumu sanmıyorum... o da ayaküzeri, formalite gereği yapılan kısa konuşmalardı. Tom'un patronunun geçmişiyle ilgili anlattıklarını dinledikten sonra, bu eşi benzeri bulunmaz kişi hakkında daha çok şey öğrenmek, bu alçakla yüz yüze gelmek ve onun yaptıklarını gözlerimle görmek istedim. Tom onu seve seve benimle tanıştıracağını söyledi, ben de Cosmic Diner'da iki saat süren yemeğimiz bitince yeğenimle birlikte dükkâna gidip merakımı hemen o gün gidermeye karar verdim. Hesabı kasada ödedim, sonra masaya dönüp Marina'ya yirmi dolar bahşiş bıraktım. Bu, anlamsız derecede aşırı bir paraydı –neredeyse yemek parasının iki katıydı– ama hiç umursamadım. Yüreğimi titreten güzelin yüzü harika bir teşekkür gülümsemesiyle aydınlandı; onun sevincini görmek beni öylesine keyiflendirdi ki, o akşamdan tezi yok Rachel'ı arayıp uzun zamandır kayıplarda olan kuzenini bulduğumu müjdelemeye karar verdim. Nisan başlarındaki o korkunç, tartışmalı ziyaretinden beri kızımın kara listesindeydim; ama Tom'la yeniden buluştuğum ve ben lokantadan çıkarken yüzünde güller açan Maria Gonzalez bana öpücük gönderdiği için, artık bütün dünyayla aramı düzeltmek istiyordum. Öylesine sert konuştuğum için özür dilemek üzere Rachel'ı bir kez aramıştım ama otuz saniye sonra telefonu yüzüme kapatmıştı. Şimdi tekrar arayacaktım ve aramız düzelinceye kadar da alttan almayı sürdürecektim.

Sahaf dükkânı, lokantadan beş buçuk blok ötedeydi; mayıs ikindisinin ılık havasında Tom'la birlikte Yedinci Cadde'de yürürken Harry'den, eski kişiliğinin karanlık ormanından kaçıp sahte bir gökyüzünün parlak güneşi olarak ortaya çıkan eski Dunkel Frères'in Dunkelı'ndan söz etmeyi sürdürdük.

"Öteden beri düzenbazlara zaafım vardır," dedim. "Belki içlerinden güvenilir dost çıkmaz ama onlar olmasa yaşamın ne kadar yavan kalacağını bir düşün."

Tom, "Harry'nin hâlâ düzenbaz olduğunu sanmıyorum," diye cevap verdi. "Köpek gibi pişman."

"Düzenbaz her zaman düzenbazdır. İnsanlar hiç değişmez."

"Bu senin fikrin. Ben değişebileceklerini iddia ediyorum."

"Sen hiç sigortacılık yapmadın. Aldatma tutkusu evrenseldir evlat, insan bir kez bunun tadına vardı mı, bir daha iflah olmaz. Kolay para – insanı kolay para kadar baştan çıkarabilen başka hiçbir şey yoktur. Düzmece araba kazaları, yaralanma iddialarıyla sigortaya başvuran akıllıları bir düşün hele; kendi dükkânlarını, depolarını yakan tüccarları, kendilerini ölmüş gibi gösterenleri düşün. Tam otuz yıl bu numaraları seyrettim, hiç de bıkmadım. İnsan sahtekârlığının büyük gösterisi. Nereye baksan bununla karşılaşıyorsun ve sevsen de sevmesen de, şehirdeki en ilginç şov bu."

Tom, içten kahkahayla alaycı gülüş arası bir ses çıkardı. "Senin bu bok atmalarına bayılıyorum Nathan. Şimdiye kadar hiç fark etmemiştim ama özlemişim bu halini. Hem de çok."

"Dalga geçtiğimi sanıyorsun," dedim. "Oysa doğru söylüyorum. Bunlar aklımın incileri. Deneyim batağında bir ömür çalışmanın sonunda mim konmuş şeyler. Dünyayı dolandırıcılarla sahtekârlar yönetiyor. Düzenbazlar yönetiyor. Neden biliyor musun?"

"Anlat Hocam. Can kulağıyla dinliyorum."

"Çünkü onlar bizden daha aç. Çünkü onlar ne istediklerini biliyorlar. Çünkü onlar yaşama bizden daha çok inanıyorlar."

"Sen kendi hesabına konuş Sokrates. Ben hep aç olmasam, bu koca göbeği taşımazdım."

"Sen yaşamı seviyorsun Tom ama ona inanmıyorsun. Ben de inanmıyorum."

"Aklımı karıştırmaya başladın."

"Yakub ile Esav'ı[6] düşün. Hatırlıyor musun onları?"

"Hah, tamam. Şimdi ne demek istediğini anlıyorum."

"Korkunç bir hikâye, öyle değil mi?"

"Evet, gerçekten korkunç. Bu hikâye çocukluğumda aklımı kurcalayıp durdu. O zamanlar iyi ahlaklı, haksever bir ufaklıktım. Hiç yalan söylemedim, hiç hırsızlık yapmadım, hiç kimseyi aldatmadım, kimseye tek bir kötü söz söylemedim. Esav da tıpkı benim gibi garibanın teki. Hakçası, babası İshak Peygamber'in mirası ona düşüyor. Oysa Yakub düzen kurup Esav'ı saf dışı bırakıyor, anası[7] da buna çanak tutuyor."

"O kadarla kalsa iyi, görünüşe bakılırsa Tanrı da bu düzeni onaylıyor. İkiyüzlü, namussuz Yakub, Yahudilerin lideri oluyor; Esav ise bir köşede unutulup gidiyor."

"Annem bana hep iyi olmayı öğütledi. 'Tanrı senin iyi insan olmanı istiyor,' derdi; ben de Tanrı'ya inanacak kadar ufak olduğum için annemin sözüne inanırdım. Sonra İncil'de o öyküye rastladım ve hiçbir şey anlamadım. Kötü olan kazanıyor, Tanrı da onu cezalandırmıyor. Bunda bir terslik var gibi gelmişti. Hâlâ da öyle geliyor."

"Hiç de terslik yok. Yakub'da hayat kıvılcımı vardı, Esav da aptalın tekiydi. İyi yürekli ama ahmak. Halkına liderlik etsin diye birini seçeceksen, dişli olanı, zeki ve kurnaz olanı, herkesi alt edip üste çıkacak enerjisi olanı seçersin. Zeki ve güçlü olanı, iyi kalpli ama güçsüz olana yeğlersin."

"Bu çok acımasız bir şey Nathan. İşi biraz daha ileriye götürecek olursan, Stalin'in büyük adam sayılması gerektiğini söyleyeceksin neredeyse."

"Stalin bir katildi, psikopat bir cani. Ben hayatta kalma güdüsünden söz ediyorum Tom, yaşamak isteğinden. Karşıma dindar bir ahmak çıkaracağına, her Allahın günü kurnaz bir düzenbaz çıkar. O oyunu her zaman kuralına göre oynamaz ama ruhsuz değildir. Ruhu olan birini bulursan, dünya adına henüz umut var demektir."

6. İshak Peygamber'in ikiz oğulları Esav ve Yakub. O devirde babanın mirası büyük oğula kalırdı. İkizlerden ilk doğan Esav'dı. Ama Yakub, Esav'ın ayak bileğine tutunmuş olarak doğduğu için, bu ilk doğanın kendisi olmasını istediğine yoruldu. Yakub büyüdüğü zaman da babasının vârisi olma isteğini sürdürdü ve bir kâse çorba karşılığında Esav'dan mirasçılık hakkını aldı. Yazar bu düzenbazlığa gönderme yapıyor. (Ç.N.)

7. Rebeka. (Ç.N.)

Bizzat kendisi

Dükkâna yaklaştığımız sırada, Flora'nın Brooklyn'e gelmesinin Harry'nin eski karısı ve kızıyla ilişkisini hâlâ sürdürdüğü, bunun da Dombrowski'yle imzaladığı anlaşmayı çiğnemek demek olduğu kafama dank etti. Eğer öyleyse, ihtiyar neden Harry'ye bastırıp Yedinci Cadde'deki binanın tapusunu geri almamıştı? Aralarındaki anlaşmadan anladığım kadarıyla, bu durum Bette'in babasına Brightman's Attic'e el koymak, Harry'yi de kapı dışarı etmek hakkını veriyordu. Ben mi bir şeyi kaçırdım, yoksa Tom'un anlatmayı unuttuğu bir başka nokta daha var mıydı diye sordum.

Hayır, Tom eksik anlatmamıştı. Dombrowski öldüğü için sözleşme geçerliliğini yitirmişti, o kadar.

"Eceliyle mi öldü, yoksa Harry mi öldürdü?" diye sordum.

Tom, "Aman ne komik," dedi.

"Bunu ilk söyleyen ben değilim, sensin. Unuttun mu? Harry hapisten çıktığı gün Dombrowski'yi öldürmeye ant içti demiştin."

"İnsanlar pek çok şey söyler; ama bu, dediklerini yapmaya niyetli oldukları anlamına gelmez. Dombrowski üç yıl önce kalıbı dinlendirdi. Doksan bir yaşındaydı ve kalp krizinden öldü."

"Harry'nin dediğine göre."

Tom sözüme güldü ama alaycı tonumdan rahatsız olmaya başladığını da sezdim. "Vazgeç bundan Nathan. Evet, Harry'nin dediğine göre. Her şey Harry'nin dediğine göredir. Bunu sen de benim kadar biliyorsun."

"Suçluluk duygusuna kapılma Tom. Seni ele verecek değilim."

"Ele vermek mi? Sen neden söz ediyorsun?"

"Harry'nin sırlarını bana aktardığın için pişmanlık duyuyorsun. Harry sana güvenip aranızda kalmak koşuluyla hikâyesini anlattı; sen de bunu bana anlatarak onun güvenine ihanet etmiş oldun. Canını sıkma arkadaşım. Bazen eşeklik ettiğim olur ama ağzım sıkıdır. Tamam mı? Harry Dunkel hakkında bir bok bilmiyorum. Bugün elini sıkacağım kişi, sadece Harry Brightman."

Harry'yi ikinci kattaki bürosunda, büyük maun masanın başına oturmuş, telefonda konuşurken bulduk. Hiç unutmuyorum, sol göğüs cebinden rengârenk ipek mendil fışkıran mor kadife ceket giymişti. Mendil nadir bir tropikal çiçeğe benziyor, kitap raflarıyla kaplı odanın kahverengiye, griye çalan ortamında renkli bir tomurcuk gibi hemen göze çarpıyordu. Kıyafetiyle ilgili başka ayrıntıları şimdi anımsamıyorum; zaten giysilerinden çok, geniş, kemikli yüzü, yusyuvarlak ve biraz patlak mavi gözleri, birbirinden ayrık ve öne çıkık haliyle balkabağından oyulmuş fenere benzeyen tuhaf yapılı üst dişleri dikkatimi çekti. Gerçekten de ufak balkabağı kafalı, elleri ve parmakları hiç tüysüz bir züppe olduğu kanısına vardım; sadece güçlü ve tannan bariton sesi, genel görünüşündeki o züppe havayı kırıyordu.

Ben Harry'nin telefonla konuşan sesine kulak verirken, o da eliyle Tom'a selam verdi ve işaretparmağını kaldırarak bir dakika içinde işinin biteceğini sessizce belirtti. Brightman karşısındaki adamdan daha az konuştuğu için görüşmenin konusunu pek kestiremedim ama bir müşterisi ya da kendisi gibi sahaflık yapan birisiyle on dokuzuncu yüzyılda çıkmış bir kitabın ilk baskısının satışından söz ettiklerini çıkardım. Ancak,

kitabın adından söz edilmiyordu; çok geçmeden benim de dikkatim dağıldı. Kendimi oyalamak için raflardaki kitaplara bakarak odada gezinmeye başladım. İyi düzenlenmiş olan o alana, (Dickens ve Thackeray gibi) hayli eskilerden (Faulkner ve Gaddis gibi) görece yenilere kadar pek çok yazarın kabaca bir hesapla yedi sekiz yüz ciltlik yapıtı sığdırılmıştı. Eski kitapların hemen hepsi maroken ciltliydi; yeniler ise şömizlerinin üzerine geçirilmiş saydam poşetler içindeydi. Alt kattaki dükkânın dağınıklığı ve karmaşasına kıyasla ikinci kat bir düzen ve dinginlik cennetiydi; buradaki koleksiyonun toplam değeri altı haneli rakamlara tırmanıyor olmalıydı. On yıldan daha az bir süre önce işeyecek oturağı olmayan biri için, sabık Mr. Dunkel iyi iş çıkarmış sayılırdı, hem de çok iyi iş.

Telefon görüşmesi bitti; Tom kim olduğumu söyleyince Harry Brightman ayağa kalkıp elimi sıktı. Bir terbiye ve nezaket timsali gibi balkabağı feneri dişlerini göstererek son derece dostça gülümsedi.

"Ya," dedi, "demek o ünlü Nat dayı sensin. Tom seni dilinden düşürmez."

"Artık sade Nathan'ım," dedim. "Dayı lafını birkaç saat önce bıraktık."

Harry şaşırmış numarası yaparak kaşlarını çatıp, "*Sade Nathan* mı, sadece Nathan mı? Biraz aklım karıştı da," diye sordu.[8]

"Nathan," dedim. "Nathan Glass."

Harry düşünceye dalmış gibi bir pozda parmağını yanağına dayadı. "Ne kadar ilginç. Tom Wood ve Nathan Glass. Ahşap ve cam. Ben de soyadımı Steel yaparsam bir mimarlık bürosu açıp adını da Ahşap, Cam ve Çelik koyarız.[9] Ha ha ha. Hoşuma gitti bu. Ahşap, Cam ve Çelik. *İstediğiniz bina olsun, biz yaparız*."

"Ya da ben adımı Dick diye değiştiririm," dedim. "O zaman bize Tom, Dick ve Harry derler."[10]

Harry beni ayıplamış gibi bir tavır takınarak "Terbiyeli bir ortamda kimse *kamış* demez," dedi. "*Erkek cinsel organı* denir. Çok çok penis denebilir. Ama *kamış* denmez Nathan. Fazlasıyla pespaye kaçar."

Tom'a dönüp "Böyle birinin yanında çalışmak çok keyifli olmalı," dedim.

"Bir an bile sıkılmazsın," diye cevap verdi Tom. "Adam baştan aşağı şamata."

Harry sırıttı, sonra sevecen bir bakışla Tom'a bakarak, "Evet öyle," dedi. "Kitap işi öyle eğlenceli ki, gülmekten kasıklarımız ağrıyor. Ya sen Nathan, sen ne iş yapıyorsun? Yok, sözümü geri aldım. Tom söylemişti. Sen hayat sigortacısıymışsın."

"Sabık hayat sigortacısı," dedim. "Erken emekli oldum."

Harry düşünceli bir tavırla içini çekerek, "Al bir sabık daha," dedi. "İnsan senin yaşına gelince Nathan, bir dizi sabıktan başka bir şey olmuyor. *N'est-ce pas?*[11] Beni soracak olursan, bir düzineden fazlasını sayabilirim. Sabık koca. Sabık sanat galericisi. Sabık denizci. Sabık vitrin dekoratörü. Sabık parfüm satıcısı. Sabık milyoner. Sabık Buffalolu. Sabık Chicagolu. Sabık mahkûm. Evet evet, yanlış duymadın. Sabık mahkûm. Çoğu kişi gibi benim de başımı belaya soktuğum dönemler oldu. Bunu itiraf etmekten de korkmuyorum. Tom bütün geçmişimi biliyor ve Tom'un bildiği her şeyi senin de bilmeni istiyorum. Tom ailemden biri gibi oldu; onun akrabası olduğuna göre sen de ailemden sayılırsın. Artık sade ve sadece Nathan olarak tanınan sabık Nathan dayı, sen de ailedensin. Ben topluma olan borcumu ödedim, vicdanım rahat. "X" bulunduğunuz noktayı gösterir. Şimdi ve her zaman "X" bulunduğunuz yeri gösterir."[12]

Harry'nin suçunu böyle açıkça itiraf etmesine hazırlıklı değildim. Tom, patronunun çelişkiler ve sürprizlerle dolu biri olduğunu söylemişti; ama o gülünç, delidolu konuşma ortamında Harry'nin hiç tanımadığı birine sırlarını açmayı uygun görmesi gerçekten şaşırtıcı geliyordu. Belki de daha önce Tom'a açıldığı için böyle yaptı, diye düşündüm. Baklayı ağzından çıkaracak cesareti bir kez bulduktan sonra, belki de bunu ikinci defa yapmak zor gelmemişti. Bundan emin değildim; ama o an için bu en akla yakın varsayım gibi görünüyordu. Bu soruyu biraz daha irdeleyip üzerinde düşünmek isterdim, ancak

koşullar buna uygun değildi. Konuşma, eskisi gibi yavelerle, zeki şakalarla, gülünç saçmalıklarla, teatral tavırlarla sürdü ve ne yalan söyleyeyim, balkabağı kafalı bu düzenbaz bende çok olumlu izlenim bıraktı. Onunla birlikte olmak belki biraz yorucuydu ama insanı hayal kırıklığına uğratmıyordu. Dükkândan çıktığımda, Tom'la Harry'yi o cumartesi akşam yemeğine davet etmiştim bile.

Eve geldiğimde saat dördü geçiyordu. Rachel hâlâ aklımdaydı ama onu aramak için daha erkendi (saat altıya kadar işten dönmüyordu); telefonu elime alıp numaraları çevirdiğimi hayal ederken, aramasam daha iyi olur diye düşündüm. Aramız epey açılmıştı; ararsam belki yine benimle uğraşacaktı, kızımdan azar işitme olasılığı da gözümü korkutuyordu. Telefon etmek yerine, ona mektup yazmaya karar verdim. Böylece işi daha sağlama almış olurdum; zarfın üzerine adımı ve adresimi de yazmazsam, Rachel zarfı yırtıp çöpe atmak yerine, açıp okuyabilirdi.

Bu kolay olur sandım; oysa bana doğru görünen tonlamayı yakalayıncaya kadar altı yedi taslak yazmak zorunda kaldım. Birinden özür dilemek çok karmaşık iştir; burnundan kıl aldırmamakla gözü yaşlı pişmanlık arasında çok hassas bir dengeyi tutturmak gerekir ve karşındaki insana yüreğini gerçekten açamadığın sürece her özür boş ve yapay görünür. Mektup taslaklarının üzerinde (her seferinde daha da hüzünlenip yaşamım boyunca yaptığım bütün yanlışların suçunu kendime yükleyerek, ortaçağ tövbekârları gibi zavallı, çürümüş ruhumu kırbaçlayarak) çalışırken, sekiz dokuz yıl önce Tom'un hâlâ parlak bir gelecek vaat eden Dr. Parmakçocuk sayıldığı, June'un da henüz sağ olduğu o altın çağımızda Tom'un doğum günü armağanı olarak gönderdiği bir kitabı anımsadım. Kitap, felsefeci Ludwig Wittgenstein'ın biyografisiydi; adamın adını duymuştum ama hiçbir yapıtını okumamıştım – bunda da bir aykırılık yok, çünkü okuduklarımın çoğu romandır, başka alanlarda yazılmış kitapları nadiren okurum. Kitap güzel yazılmıştı, sürükleyiciydi; ama hepsinden çarpıcı olan ve o zamandan beri unutmadığım bir bölüm vardı. Yazar Ray Monk'un anlattığına göre, Wittgenstein I. Dünya Savaşı'nda askerken *Tractatus* adlı yapıtını yazdıktan sonra felsefeyle ilgili bütün sorunları çözümlediği kanısına vararak felsefeyi bir yana bırakmış. Avusturya'nın ücra bir dağ köyünde öğretmenlik yapmaya başlamış; ama bu işin ona göre olmadığı anlaşılmış. Sert, çabuk öfkelenen, hatta acımasız olabilen Wittgenstein, çocukları sürekli azarlar, derslerini bilmedikleri zaman dövermiş. Üstelik âdet yerini bulsun diye dövmek değil; öfkesini çıkarmak için çocukların suratlarına, kafalarına vurur, işi çocukları ciddi biçimde hırpalamaya vardırırmış. Bu insafsız davranışı duyulunca, Wittgenstein istifa etmek zorunda bırakılmış. Aradan yıllar, yanılmıyorsam en az yirmi yıl geçmiş; o sırada Wittgenstein Cambridge'de yaşıyormuş; kendini yeniden felsefeye verip ünlü ve saygın biri konumuna gelmiş. Şimdi anımsamadığım birtakım nedenlerden dolayı, ruhsal bir bunalım geçirmiş ve sinirleri harap olmuş. İyileşmeye yüz tutunca, sağlığına gerçekten kavuşmak için tek çözüm yolunun, geçmişine dönmek ve gücendirdiği, kırdığı herkesten alçakgönüllülükle özür dilemek olacağına karar vermiş. İçini kemiren suçluluk duygusundan kurtulmak, vicdanını rahat ettirmek ve her şeye sıfırdan başlamak istiyormuş. Seçtiği bu yol, doğal olarak onu Avusturya'daki o dağ köyüne götürmüş. Eski öğrencileri artık büyümüş, yirmi yaşlarının ortalarında ya da sonlarında kadın ve erkekler olmuşlar; ama aradan geçen yıllar sert öğretmenin anılarını silmeye yetmemiş. Wittgenstein her birinin kapısını çalıp yirmi yıl önce onlara yaptığı zulmü bağışlamalarını dilemiş. Hatta kiminin önünde resmen diz çöküp kendisini günahlarından kurtarmaları için yalvarmış. Böylesine samimi bir pişmanlık gösterisi karşısında insanın bu acı çeken tövbekâra acıyıp onu bağışlaması beklenir; oysa Wittgenstein'ın eski öğrencilerinden biri bile onu bağışlamaya yanaşmamış. Öğrencilere verdiği acı öylesine içlerine işlemiş ve ona duydukları nefret bağışlamayı olanaksız kılacak kadar kök salmış.

Her şeye karşın, Rachel'ın benden nefret etmediğinden emin gibiydim. Bana kızgındı, bana karşıydı, benden bezmişti; ancak bu karşıtlığın, aramızda kalıcı bir kopukluk yaratacak kadar güçlü olduğunu sanmıyordum. Yine de riske girmeyi göze alamadım. Mektubun son taslağını yazarken bütün pişmanlığımı dile getirdim. "Ahmak babanı koca çenesini tutamadığı ve şimdi ölesiye pişman olduğu şeyleri söylediği için bağışla," diye başladım. "Dünyada benim için en büyük anlam ifade eden tek insan sensin. Sen benim yüreğimin yüreği, canımın canısın; aptalca sözlerimin aramızı açtığını düşünmek beni perişan ediyor. Sen olmazsan, ben bir hiçim. Sen olmazsan, ben yokum. Sevgili, canım Rachel, budala babana kendisini bağışlatmak için bir şans tanı."

Mektubu bu havada birkaç paragraf daha sürdürdükten sonra, kuzeni Tom'un Brooklyn'de ortaya çıktığını, onu tekrar görmeyi ve (Rachel'ın Rutgers'ta biyoloji öğretmeni olan İngiliz asıllı kocası) Terrence'la tanışmayı çok istediğini belirterek bitirdim. Belki bir akşam şehirde buluşup hep birlikte yemek yiyebilirdik. Bunun yakında olmasını dilediğimi, önümüzdeki günlerde ya da haftalarda Rachel'ın boş zamanı olduğunda buluşabileceğimizi yazdım.

Bu işi bitirmek üç saatten fazla zamanımı almıştı ve hem bedenim hem beynim yorulduğu için bitkindim. Yine de mektubun evde sürünmesi bir işe yaramayacağından hemen çıkıp Yedinci Cadde'deki postanenin önündeki posta kutularından birine attım. Yemek saati gelmişti ama hiç acıkmamıştım. Birkaç blok daha yürüyüp içki satan Shea's dükkânına gittim, küçük bir şişe viskiyle iki şişe de kırmızı şarap aldım. Ben pek içkici sayılmam; ama insanın yaşamında alkolün yiyecekten daha besleyici olduğu anlar vardır. Bu da o anlardan biriydi. Tom'la yeniden buluşmak moralimi yükseltmişti; ama şimdi yeniden yalnızdım ve birden nasıl acınacak, nasıl yapayalnız biri olduğumun, amaçsız, dünyadan kopuk bir et yığını haline geldiğimin farkına varıverdim. Genellikle kendine acıyan biri değilimdir; ama hemen hemen bir saat kadar mariz bir yeniyetme gibi sızlanıp durdum. İki kadeh viski ve yarım şişe şaraptan sonra o hüzünlü havam dağılmaya başladı; ben de masamın başına geçip "İnsan Çılgınlıklarının Kitabı"na tuvalet ve elektrikli tıraş makinesiyle ilgili bir bölüm ekledim. Bu hikâyenin geçmişi Rachel'ın liseye gittiği ve hâlâ bizimle oturduğu günlere gider; serin bir Şükran Günü öğleden sonra üç buçuk dolaylarıydı, saat dörtte bir düzine konuğun gelmesini bekliyorduk. Edith'le ben kucak dolusu para harcayıp üst kattaki banyoyu elden geçirtmiştik; her şey yepyeniydi, fayanslar, dolaplar, ilaç dolabı, musluk, banyo küveti ve duş, tuvalet, hepsi pırıl pırıldı. Ben yatak odasında, gardırobun aynasının karşısında kravatımı bağlıyordum; Edith mutfakta hindiyi yağlıyor ve son dakika ayrıntılarıyla uğraşıyordu; sabahı ve öğle saatlerini fizik laboratuvarı ödevini yazmakla geçiren on altı on yedi yaşlarındaki Rachel da konuklar gelmeden hazır olmak için banyodaydı. Yeni duşun altında yıkanmayı bitirmiş, yeni tuvaletin başına geçip sağ ayağını tuvaletin kenarına dayayarak Schick marka pilli makineyle bacağını tıraş ediyordu. Bir anda makine elinden kayıp tuvaletin içine düştü. Rachel uzanıp makineyi almaya çalıştıysa da, makine tuvaletin deliğine iyice sıkıştığı için çıkaramadı. İşte o zaman kapıyı açıp "Babacığım (o zamanlar bana hâlâ *babacığım* derdi), bana yardım et," diye seslendi.

Babacık yardıma koştu. Başımıza gelen belanın beni en çok şaşırtan yanı, makinenin suyun içinde hâlâ titreye titreye zırlayarak çalışması oldu. Bu, zaten yeterince tuhaf olan ve belki de başka hiç kimsenin başına gelmeyen kazaya eşlik eden aykırı, ısrarlı ve sinir bozucu bir sesti. Bu ses de eklenince olay tuhaf ve gülünç bir hal aldı. Olanları görünce gülmeye başladım, Rachel da kendisiyle alay etmediğimi anlayınca o da benimle birlikte güldü. Son yirmi dokuz yılda Rachel'la birlikte geçirdiğim anlar içinden birini, bir anıyı seçecek olsam, herhalde o anı seçerdim.

Rachel'ın elleri benimkilerden çok küçüktü. Makineyi o çıkaramadıysa, benim çıkarma olasılığım daha da azdı; yine de âdet yerini bulsun diye denedim. Ceketimi

çıkardım, kollarımı sıvadım, kravatımı sol omzumdan arkaya attım ve elimi tuvaletin içine uzattım. Zırlayan alet öyle sıkışmıştı ki, yerinden oynatmak olanaksızdı.

Su tesisatçılarının boru temizlemekte kullandığı tel olsa belki çözümlerdik; ama bizde o telden olmadığı için tel bir elbise askısını söküp ucunu kıvırarak tuvalete soktum. Tel ince, makine kalın olduğundan o da bir işe yaramadı.

Tam o sırada kapının çalındığını ve Edith'in kalabalık akrabalarından ilkinin geldiğini anımsıyorum. Makineyi çıkarmak için yaptığım sonuçsuz girişimlerimi diz çökerek seyreden Rachel hâlâ bornozlaydı; ama saat ilerliyordu, ona artık giyinmesini söyledim. "Tuvaleti söküp ters çevireceğim," dedim. "Belki deliğin ters tarafından çıkarabilirim." Rachel gülümsedi, benim aklımı oynattığımı düşünerek omzumu okşadı ve ayağa kalktı. O banyodan çıkarken, "Annene birkaç dakika içinde aşağı ineceğimi söyle," dedim. "Ne yaptığımı soracak olursa, onun üstüne vazife olmadığını, bir daha soracak olursa da burada dünya barışı için savaştığımı söylersin."

Yatak odasının yanındaki çarşaf dolabında bir alet çantası vardı, vanayı kapadıktan sonra kerpeteni alıp tuvaleti döşemeden söktüm. Ağırlığını bilmiyorum ama yerden kaldırınca o daracık alanda düşürmeden ters çevrilemeyecek kadar ağır olduğunu fark ettim. Onu oradan çıkarmam gerekiyordu; koridora koyarsam parkeleri bozar kaygısıyla aşağı indirip arka bahçeye çıkarmaya karar verdim.

Attığım her adımda tuvalet birkaç kilo daha ağırlaşıyormuş gibi geliyordu. Merdivenlerin sonuna geldiğim zaman kucağımda ufak bir beyaz fil taşıyordum sanki. Neyse ki Edith'in erkek kardeşlerinden biri tam o sırada geldi ve ne yaptığımı görünce yardıma koştu.

"Neler oluyor Nathan?" diye sordu.

"Tuvaleti taşıyorum," dedim. "Onu dışarı çıkarıp arka bahçeye koyacağız."

Artık bütün konuklar gelmişti; Şükran Günü'nde banliyödeki bir evde zırzır sesler çıkaran bir tuvalet taşıyan beyaz gömlekli, kravatlı iki adamın komik görünüşüne gülmeye başladılar. Hindinin kokusu evi sarmıştı. Edith içki servisi yapıyordu. Fonda bir Frank Sinatra şarkısı çalıyordu (yanılmıyorsam "My Way"di çalan) ve annesinin özene bezene hazırlandığı partiyi berbat etmenin sorumluluğunu taşıyan Rachel dehşet içinde bizi seyrediyordu.

Fili dışarı çıkardık, sonbaharın kahverengiye dönüştürdüğü çimlerin üzerine ters çevirdik. Garajdan kaç tane alet çıkardığımı bilemiyorum ama hiçbiri fayda etmedi. Ne somun anahtarı ne tornavida ne çekiç, hiçbiri bana mısın demedi. Tıraş makinesi o aralıksız, tek notalı cırlak aryasını söylemeye devam ediyordu. Konuklardan bazıları da yanımıza gelmişlerdi; ama gittikçe acıkıyor, üşüyor ve sıkılıyorlardı; birer ikişer eve döndüler. Bir tek ben hariç; kararlı, işi sonuna kadar götürmekten vazgeçmeyen Nathan Glass hariç. Sonunda hiç umut kalmadığını anlayınca, elime çekici alıp tuvaleti paramparça ettim. İnatçı makine yere düştü. Kapatıp cebime koydum ve eve girince utançtan kızarmış kızıma verdim. Bildiğim kadarıyla o lanet zımbırtı hâlâ çalışıyor.

Hikâyeyi "Aksilikler" etiketli kutuya attıktan sonra şişenin kalan yarısını da temizleyip yatağa girdim. Doğrusunu söylemek gerekirse (doğruları söylemezsem bu kitabı nasıl yazabilirim?), uykum gelsin diye mastürbasyon yaptım. Marina Gonzalez'in çıplakken nasıl göründüğünü hayal etmeye çabaladım; onun içeri gelmek ve o yumuşak, sıcak tenini benimkine sarmak için sabırsızlanarak koynuma girmek üzere olduğuna kendimi inandırmaya çalıştım.

8. Yazar burada Türkçe'ye aktarılamayacak bir sözcük oyunu yapıyor: *Just* sözcüğü hem sadece, hem de adil anlamına gelir. Just Nathan, "sadece Nathan" demek, ama bu sözcük oyununda Hz. Davud ve Hz. Süleyman zamanında Adil Nathan diye tanımlanan peygambere gönderme yapılıyor. (Ç.N.)

9. *Wood*, tahta, ahşap; *glass*, cam; *steel*, çelik anlamındadır. (Ç.N.)

10. Bir sözcük oyunu da burada yapılmıştır. Tom, Dick ve Harry, avam takımı, sıradan kişiler anlamına kullanılan bir deyimdir. Ancak, *dick* sözcüğü aynı zamanda argo "kamış" anlamında da kullanılır. (Ç.N.)

11. (Fr.) Değil mi?

12. Yine bir sözcük oyunu. X harfi ile sabık anlamındaki "ex" öneki aynı şekilde okunduğu için Harry, sabık mahkûm olarak geçmişini geride bıraktığını ve önemli olanın şimdi bulunduğu yer olduğunu ima ediyor. (Ç.N.)

Sperm bankası sürprizi

Tuhaf bir rastlantıyla, ertesi gün Tom'la yemekte konuştuğumuz konulardan biri de mastürbasyon oldu (o gün Marina'nın izin günü olduğu için onun çalıştığı lokantaya değil, bir Japon lokantasına gittik). Bu konu, Tom'a kız kardeşinin izini bulup bulmadığını sormam üzerine açıldı. Bildiğim kadarıyla, June'un ölümünden önce Lucy'yi yanına almak için New Jersey'e gelişinden sonra aileden kimse onu görmemişti. Bu da 1992'de, yani ta sekiz yıl önce olmuştu ve Tom da önceki gün ondan hiç söz etmediği için yeğenimin bir şekilde yeryüzünden silindiğini, bir daha ondan haber çıkmadığını düşünmüştüm.

Meğer öyle değilmiş. 1993 sonlarında, yani daha kız kardeşimin ölümünün birinci yılı dolmadan, Tom ve master öğrencisi iki arkadaşı dara düşünce acele para bulmak için bir plan yapmışlar. Ann Arbor yakınlarında bir suni döllenme kliniği varmış; bu üçü de sperm bankasına bağışta bulunmaya karar vermişler. Tom bunu biraz da gırgırına yaptıklarını; hiç görmedikleri, hiç kucaklamadıkları kadınları, adlarını, yaşantılarını, yazgılarını hiç bilmeyecekleri çocukları –*onların çocuklarını*– doğuracak kadınları gebe bırakmak için menilerini tüplere doldurmanın doğuracağı sonuçları düşünmediklerini söyledi.

Her birini birer ufak odaya kapatmışlar; klinik, bağışçıları projenin havasına sokmak için erotik pozlar veren çıplak genç kadın resimleriyle dolu açık saçık dergiler veriyormuş. Erkek yaratığın doğası gereği, bu tür görüntülerin dimdik ve zonklayan ereksiyonları sağlamakta başarısız olmaları pek ender görülür. İşini her zaman ciddiye alan Tom yatağa oturup sayfalara göz atmaya başlamış. Bir iki dakika sonra pantolonuyla külotu bileklerine inmiş, sol eliyle sayfaları açmaya devam ederken sağ eliyle de kamışını kavramış; işin sonuca varması an meselesiymiş. Tam o sırada, sonradan adının *Midnight Blue* olduğunu anladığı bir dergide kız kardeşini görmüş. Bunun Aurora olduğu su götürmüyormuş; Tom ilk bakışta tanımış. Kız adını gizlemeye bile zahmet etmemiş. Bir düzineden fazla fotoğrafın yer aldığı altı sayfalık bölüm "Muhteşem Rory" başlığı altında Aurora'nın kademe kademe soyunan baştan çıkarıcı görüntülerine ayrılmış: Fotoğrafın birinde saydam bir gecelikle, bir başkasında jartiyer ve siyah çoraplarla, üçüncüsünde dizine kadar deri çizmelerle görünüyormuş; ama dördüncü sayfayı boydan boya kaplayan resimlerde Rory çırılçıplakmış, ufak göğüslerini avuçlayıp apışarasını elleyerek, poposunu kaldırıp bakanların hayal gücüne hiçbir şey bırakmayacak kadar bacaklarını açarak poz vermiş. Her resimde gülümsüyor, hatta kimilerinde gülüyormuş; bakışlarında çekingenlikten ya da endişeden eser yokmuş, tam tersine hayatının en güzel anlarını yaşarcasına mutlu ve keyifli bir ifadeyle bakıyormuş.

Tom, "Ölecek gibi oldum," dedi. "Penisim iki saniyede pelteye döndü. Pantolonumu çekip kemerimi bağladığım gibi kendimi dışarı attım. Beynimden vurulmuşa döndüm Nathan. Kız kardeşim, bir porno dergide baştan çıkarıcı pozlar veriyor. Ben de bunu en olmayacak bir şekilde, lanet olası klinikte tam boşalacağım anda öğreniyorum. Midem bulandı, kusacak gibi oldum. Rory'yi o halde gördüğüm için değil; iki yıldır ondan haber almadığım ve o fotoğraflar kardeşimin başına gelebileceklerle ilgili kâbuslarımı doğruladığı için fena oldum. Daha yirmi iki yaşındaydı ve şimdiden en aşağılık, en

aşağılayıcı işin içine düşmüş, vücudunu satmaya başlamıştı. Bunlar çok acı verdi, koca bir ay boyunca içimden hep ağlamak geldi."

Benim kadar uzun yaşadığınız zaman, duyulacak her şeyi duymuş olduğunuzu, artık sizi şaşırtacak hiçbir şey kalmadığını düşünürsünüz. Dünya hakkındaki sözümona derin bilginizden pek hoşnut olduğunuz sırada, içine gömüldüğünüz bu üstünlük kozanızı delip yaşamla ilgili en temel şeyi anlamadığınızı size hatırlatan bir olay çıkıverir karşınıza. Zavallı yeğenim. Genetik ikramiye ona pek cömert davranmış, kazanan numaralar hep ona çıkmıştı. Görünümünü Wood ailesinden almış olan Tom'un aksine, Aurora tepeden tırnağa bizim ince uzun yapılı Glass ailesine çekmişti. Annesinin kopyası gibiydi; uzun bacaklı, koyu renk saçlı, tıpkı June gibi kıvrak ve zarifti. Kocaman ayakları, hantal görünümüyle *Savaş ve Barış*'ın Pierre'ine benzeyen kardeşinin tersine, Aurora Nataşa'yı andırırdı. Tabii ki herkes güzel olmak ister; ama kadının güzelliği, hele hele Aurora gibi liseden terk, kocasız, bakıma muhtaç üç yaşında bir çocuk anası, asi, burnunu her şeye sokmaya ve karşısına çıkan her riske balıklama dalmaya hevesli genç bir kadının güzelliği kimi zaman başa bela olur. Beş paranız yoksa ve para getirecek tek özelliğiniz güzelliğinizse, niye soyunup kamera karşısına geçmeyesiniz ki? Dizginleri elinizden kaçırmadığınız sürece, böyle bir öneriyi kabul etmek, karnını doyurmakla aç kalmak, insan gibi yaşamakla sürünmek arasındaki fark demektir.

Tom'u elimden geldiğince yatıştırmak için, "Belki de bu işi sadece bir kez yapmıştır," dedim. "Biliyorsun, faturaları ödemekte zorlanıyor; tam o sırada bir fotoğrafçı çıkıp bu işi öneriyor. Bir günlük iş karşılığında kucak dolusu para."

Tom öyle değil gibilerden başını salladı; asık suratı, söylediklerimin boşa giden bir iyi niyet çabası olduğunu anlamama yetti. Tom neler olup bittiğini tam olarak bilmiyordu; ama hikâyenin *Midnight Blue* dergisindeki fotoğraflarla başlamadığından da, bitmediğinden de emindi. Aurora, Queens'de (hem de Tom'un otuzuncu doğum gününün gecesi o sarhoş işadamını götürdüğü Dünya Zevklerinin Cenneti Kulübü'nde) striptiz yapmış, bir düzineden fazla porno filmde oynamış, altı yedi kez dergilere çıplak poz vermişti. Seks pazarındaki işi tam on sekiz ay sürmüştü ve öyle iyi para kazanıyordu ki, Tom *Midnight Blue*'da onun resmini gördükten dokuz on hafta sonra bir olay patlak vermemiş olsa belki daha da uzun süre bu meslekte kalırdı.

"Umarım kötü bir şey olmamıştır," dedim.

Tom gözyaşlarını zor tutarak "Beterin de beteri," diye cevap verdi. "Film setinde toplu tecavüze maruz kaldı. Filmin yönetmeni, kameraman ve teknik ekibin yarısı ona tecavüz etti."

"Ne diyorsun!"

"Kızı haşat etmişler Nathan. Kan revan içinde kalmış, zar zor hastaneye gidebilmiş."

"Bunu yapan puştları gebertirdim."

"Ben de. Ya da en azından hapse tıktırırdım; oysa Aurora şikâyetçi olmadı. Tek istediği buradan uzaklaşmak, başını alıp New York'tan gitmekti. İşte o zaman ondan haber aldım. Üniversitenin İngilizce Bölümü eliyle bana mektup yolladı; düştüğü durumu öğrenince hemen aradım ve Lucy'yi alıp Michigan'a gelmesini, benim yanımda kalmasını söyledim. Aurora iyi bir insandır Nathan. Bunu sen de biliyorsun, ben de biliyorum. Onu tanıyan herkes de biliyor. İçinde en ufak kötülük yoktur. Belki kendini pek kontrol edemez, kafasının dikine gider; ama masumdur, saftır, dünyanın en namuslu insanıdır. Porno işinde çalışmaktan utandığını da sanmıyorum. Bunu eğlenceli bulmuş. Eğlenceli! Düşünebiliyor musun? O âlemin aşağılık sürüngenlerle, evrendeki en kötü yaratıklarla dolu olduğunu anlamamış."

Böylece Aurora ve üç yaşındaki Lucy, Orta Batı'ya taşınıp Tom'la birlikte bir kira evinin üstteki iki katına yerleştiler. Aurora New York'tan ayrılmadan önce iyi para kazanmıştı; ama paranın çoğu kiraya, giyim kuşama ve Lucy'nin bakıcısına gittiği için birikimi de suyunu çekmeye yüz tutmuştu. Tom'un bursu vardı; ama kısıtlı yüksek

lisans öğrencisi bütçesiyle idare etmeye uğraşıyor, iki yakasını bir araya getirmek için de yarım gün üniversite kitaplığında çalışıyordu. California'daki babalarını arayıp borç istemeyi düşündülerse de bunu yapmamaya karar verdiler. New Jersey'deki üvey babaları Philip Zorn'a başvurmayı da istemediler. Rory'nin yeniyetmeliğindeki isyankâr tavırları yıllarca evi kırıp geçirmişti; o günlerde kopan kavgalar yüzünden üvey kızından nefret eden adamdan borç istemeye çekindiler. Tom kardeşine tek kelime etmese de, Zorn'un annelerinin ölümünden Aurora'yı sorumlu tuttuğunu biliyordu. Aurora, June'u yıllarca üzüntüden kahretmişti; kadıncağızın çektiği onca acının tek ödülü, minik torununa bakabilmek olmuştu. Sonra çocuk da elinden alınmış ve Zorn, onun çocuktan ayrılmanın verdiği acı yüzünden öldüğüne inanmıştı. Belki bu fazla duygusal bir yorum gibi görünebilir; ama adamın haklı olmadığını da kim iddia edebilir? Doğrusu, cenaze günü aynı şeyler benim de aklımdan geçmişti.

Rory sadaka istemek yerine, şehrin en pahalı Fransız lokantasında garsonluk yapmaya başladı. Hiç deneyimi yoktu; ama gülümseyişi, uzun bacakları ve güzel yüzüyle patronun hoşuna gitti ve zeki olduğu için de kısa zamanda işi öğrenip ustalaştı. New York'taki yüksek voltajlı yaşantısından sonra, bu düzen belki de dibe vurmak sayılırdı; ama o sırada Aurora'nın aklına düşecek en son şey yeni heyecanlar peşinde koşmaktı. Başına gelen o kötü olaydan dersini almış, hırpalanmış ve hâlâ etkisinden kurtulamamıştı; tek istediği gücünü toplama fırsatını bulabileceği olaysız, sakin bir yaşam sürmekti. Tom onun kâbuslar gördüğünü, ağlama krizlerine yakalandığını, hiç konuşmadan uzun uzun düşüncelere daldığını anlattı. Ancak, bunların yanı sıra kardeşiyle birlikte geçirdiği ayları mutlu bir dönem, büyük bir dayanışmayla ve karşılıklı şefkatle dolu bir süreç olarak anımsıyordu; kardeşi yanına geldiği için yeniden ağabey rolünü üstlenmenin tadını çıkarıyordu. Kardeşinin hem arkadaşı hem koruyucusu, hem rehberi hem desteği, tutunacak dalı olmuştu.

Aurora yavaş yavaş kendini toplayıp eski canlılığını yeniden kazanınca lise dengi bir diploma alıp üniversiteye başvurmaktan söz etmeye başladı. Tom, bu planı hayata geçirmesi için onu teşvik etti, zorlandığı yerde yardım etmeye söz verdi. Hiçbir zaman iş işten geçmiş sayılmaz, hiçbir zaman sıfırdan başlanamayacak kadar geç değildir diyordu; ama bir bakıma iş işten geçmiş gibiydi. Haftalar geçip Rory kararını erteledikçe, Tom onun bunu yapmayı yürekten istemediğini anladı. İzin günlerinde, çevredeki kulübün dileyen herkesin şarkı söylemesine açık gecelerine katılıp lokantada hizmet ederken tanıştığı üç müzisyenle birlikte blues söylemeye başladı; çok geçmeden de bu dörtlü, bir grup oluşturup birlikte müzik yapmaya karar verdiler. Kendilerine Cesur Yeni Dünya adını taktılar; Tom onları ilk dinleyişinde Rory'nin eğitimini tamamlama planlarının doğmadan öldüğünü anladı. Kardeşi şarkı söyleyebiliyordu. Sesi öteden beri güzeldi; ama yaşı ilerledikçe ve ciğerleri elli bin sigaranın ziftiyle, dumanıyla islendikçe sesine yeni, çekici bir özellik gelmiş; dinleyeni sandalyesinde dimdik eden hafifçe boğuk, gırtlaktan gelen, tahrik edici, acıtıcı, vurucu bir ses olmuştu. Tom onun adına hem sevindi, hem korktu. Bir ay içinde Aurora basgitaristle işi pişirince, Tom kardeşiyle Lucy'nin yakında kendisini terk edip gitarist ve grubun öteki iki üyesiyle birlikte artık Chicago mu olur New York mu, Los Angeles mı olur San Francisco mu bilinmez ama Amerika'nın herhangi bir yerine ve kesinlikle Michigan'ın Ann Arbor Kasabası olmayan büyük bir kente gideceklerini sezdi. Belki gerçek, belki hayal ama Aurora kendini bir yıldız olarak görüyordu ve bütün dünyanın gözleri üzerine çevrilmedikçe ne yaptığı işten hoşnut olabilirdi ne de mutluluk duyardı. Tom bunu iyice anladı; o yüzden de Aurora'yı gitmekten vazgeçirmek için fazla ısrarcı olmadı. Dün çıplak filmler, bugün blues şarkıları, yarın ne olacağını Tanrı bilir. Tom, adaşı olan basgitaristin göründüğü kadar aptal çıkmaması için dua ediyordu.

Kaçınılmaz an geldiğinde, Cesur Yeni Dünya ekibi ve minik maskotları, seksen bin mil yapmış elden düşme bir Plymouth steyşına binip Berkeley, California'ya doğru yola

koyuldular. Tom, Aurora'dan ancak yedi ay sonra haber alabildi: Gecenin bir yarısı telefon çaldı; kardeşinin "Mutlu Yıllar Sana" şarkısını söyleyen her zamanki tatlı ve masum sesi duyuldu.

Bir daha çıt çıkmadı. Aurora, Michigan'a gelmeden önceki gibi gizemli bir şekilde yeniden kayıplara karıştı; Tom da kendini ne kadar zorlarsa zorlasın buna bir anlam veremedi. Kız kardeşinin arkadaşı, dostu değil miydi? Başı ne türlü derde girerse girsin, yardımına güveneceği biri değil miydi? Tom önce kırıldı, sonra öfkelendi, daha sonra üzüldü; kardeşinden ses çıkmadan geçen süre bir yılı geçince başına kötü bir şey gelmiş olduğuna inanan Tom'un üzüntüsü derin bir kedere dönüştü. Tom, 1997 sonbaharında doktora tezinden vazgeçti. Ann Arbor'dan ayrılmadan bir gece önce bütün notlarını, çizelgelerini, listelerini, on üç bölümlük tez için yazdığı sayısız taslağı toplayıp her sayfayı arka bahçedeki mazot varilinde teker teker yaktı. O görkemli ateş söner sönmez komşularından biri Tom'u otobüs terminaline götürdü; Tom bir saat sonra New York'a doğru yola çıktı. New York'a gelişinden üç hafta sonra taksi şoförlüğüne başladı; ondan da altı hafta sonra beklenmedik bir anda Aurora telefon etti. Tom'un dediğine göre, Aurora öfkeli ya da üzgün değilmiş, herhangi bir açmaza düşmemiş, para da istemiyormuş; sadece Tom'u görmek istiyormuş.

Ertesi gün öğle yemeğinde buluştular; ilk yirmi otuz dakika boyunca Tom gözlerini ondan alamadı. Aurora artık yirmi altısına gelmişti ve hâlâ güzeldi, dünyanın bütün güzel kadınları kadar güzeldi; yine de görünüşü tamamen değişmişti. Hâlâ Aurora'ya benziyordu ama şu anda karşısında oturan bambaşka bir Aurora'ydı ve Tom bu yeni görünüşünü mü, yoksa eskisini mi yeğlediğine karar veremiyordu. Eskiden dalgalı, gür saçları uzundu; makyaj yapar, iri takılar takar, her parmağına birer yüzük kondurur, frapan, alışılmadık giysilerle dolaşırdı; yeşil çizmeler ve Çin modeli bebe patikleri, motosiklet ceketleri ve ipek etekler, dantel eldivenler ve rengârenk eşarplarla gençliğini ve dünyayı takmayan tavrını vurgulayan yarı punk, yarı baştan çıkarıcı bir kadın görünümündeydi. O haliyle karşılaştırılınca şimdiki görüntüsü fazlasıyla hanım hanımcıktı. Saçları kısacık kesilmişti; hafif bir dudak boyası dışında makyajı yoktu; kıyafeti de fazlasıyla ciddiydi: pilili lacivert etek, beyaz kaşmir kazak, yüksek topuklu, gösterişsiz kahverengi ayakkabılar. Küpe ya da kolye takmamıştı, sadece sağ elinin dördüncü parmağında bir yüzük vardı. Tom sormaya cesaret edemedi ama sol omzundaki kocaman kartal dövmesi hâlâ yerinde duruyor mudur, yoksa arınmak, eski yaşamının tüm izlerini yok etmek adına can acısını göze alıp o rengârenk, süslü kuşu kazıtmış mıdır diye merak etti.

Aurora'nın buluşmalarına çok sevindiği su götürmezdi; ama aynı zamanda Tom kardeşinin geçmişten söz etmek istemediğini de sezdi. Onca zaman ortadan kaybolduğu için özür dilemedi, herhangi bir mazeret göstermedi; Ann Arbor'dan ayrılışından sonraki dönemi de birkaç cümleyle geçiştirdi. Cesur Yeni Dünya grubu bir yılı doldurmadan dağıldı; Aurora Kuzey California'da başka birkaç grupla birlikte şarkı söyledi; yaşamına erkekler girdi, sonra başka erkekler oldu, çok fazla uyuşturucu kullandı. Sonunda Lucy'yi iki arkadaşının, Oakland'da oturan, ellilerine merdiven dayamış lezbiyen bir çiftin yanına bırakıp bir rehabilitasyon kliniğine yattı ve altı ay sonra uyuşturuculardan kurtulmayı başardı. Bütün bu hikâye iki dakikadan daha kısa sürede anlatıldı ve her şey peş peşe geçiverdiği için Tom ayrıntıları soramayacak kadar afalladı. Sonra Aurora, detox'u bırakıp klinikteki programa girdiği zaman grup lideri olan ve uyuşturucuyu çoktan bırakmış bulunan David Minor adında birinden söz etmeye koyuldu. Adamın bekâr olduğunu, kendisini onun kurtardığını, o olmasaydı düzelemeyeceğini anlattı. Dahası, David, Aurora'nın tanıştığı erkekler içinde onun budala olduğunu düşünmeyen, aklında yirmi dört saat seks olmayan, yalnızca vücudu için peşinden koşmayan tek kişiydi. Tabii, bir de Tom öyleydi ama kızların ağabeyleriyle evlenmelerine izin verilmezdi, öyle değil mi? Bu yasalara aykırıydı; o yüzden de Aurora, Tom yerine

David'le evlenecekti. Zaten Philadelphia'ya David'in annesinin yanına taşınmışlar, ikisi de iş aramaya başlamıştı. Lucy iyi bir okula gidiyordu; David de düğünden sonra onu evlat edinmeyi planlıyordu. Aurora da bu evliliğe Tom'un rızasını almak ve evlenme töreninde kendisini mihraba götürerek damada vermek isteyip istemediğini öğrenmek için New York'a gelmişti. Tom, evet, dedi; tabii ki bunu yapardı, bundan onur duyardı. Peki ama ya babaları ne olacak diye sordu; kızının koluna girip mihraba götürmek babaya düşmez miydi? Aurora, belki öyledir, dedi ama babası ikisini de umursamıyordu, değil mi? Yeni karısıyla yeni çocuklarından başka kimseyi düşünmüyordu; üstelik onu Los Angeles'tan Philadelphia'ya getirtmek için o kadar uçak parası vermeye değmezdi. Aurora, hayır dedi; onu damada Tom'un vermesi gerekiyordu. Tom'dan başkası olmazdı.

Tom, Aurora'dan David Minor hakkında biraz daha bilgi vermesini istedi; ama Aurora'nın kesin bir şey belirtmeyen genel özelliklerden söz açması, onun da müstakbel kocasını gerektiği kadar tanımadığını gösteriyordu. David onu seviyor, sayıyor, iyi davranıyordu; ancak bu sözlerde Tom'a adamın nasıl biri olduğunu belirtecek somut hiçbir şey yoktu. Sonra Aurora sesini iyice alçaltarak fısıldadı: "Çok dindar biri."

Tom kaygısını belli etmekten çekinerek, "Dindar mı? Ne tür bir din?" diye sordu.

"Hıristiyanlık. Bilirsin canım, hani İsa falan filan."

"Ne demek oluyor bu? Belirli bir mezhebe mi bağlı, yoksa Yeniden Doğuşçu bir kökten-dinci mi?"

"Herhalde Yeniden Doğuşçu."

"Ya sen Rory? Sen bu zırvalara inanıyor musun?"

"İnanmaya çalışıyorum ama pek beceremiyorum galiba. David sabırlı olmamı, günün birinde gözlerimin açılacağını ve ışığı göreceğimi söylüyor."

"Ama sen yarımkan Yahudisin. Yahudi inancına göre ise safkan Yahudisin."

"Biliyorum. Annem Yahudi olduğu için."

"Eee?"

"David bunun önemli olmadığını söylüyor. İsa da hem Yahudi'ydi, hem de Tanrı'nın oğluydu."

"Anlaşılan David pek çok şey söylüyor. Saçını kestirmeni, giyim tarzını değiştirmeni de o mu söyledi?"

"O beni hiçbir şeye zorlamaz. Kendim istediğim için böyle yaptım."

"David de böyle yapmanı destekledi tabii."

"Kadına gösterişsiz olmak, iffetli olmak yaraşır. David bunun kendime saygı duymamı sağlayacağını söylüyor."

"David söylüyor."

"N'olur Tom, anlayışlı olmaya çalış. Bunları onaylamadığını biliyorum; ama sonunda biraz olsun mutlu olma fırsatını yakaladım ve bu fırsatın elimden kayıp gitmesine izin vermeyeceğim. David böyle giyinmemi istiyorsa, ne fark eder? O kadar zaman bir sürtük gibi giyindim. Böylesi benim için daha iyi. Kendimi daha güvende, daha derli toplu hissediyorum. Yaptığım onca münasebetsizlikten sonra, hâlâ yaşıyor olduğuma şükrediyorum."

Tom daha fazla ileri gitmeyip tavrını değiştirdi; o gün sımsıkı kucaklaşıp öpüşerek ve bir daha birbirlerinin izini kaybetmemeye yemin ederek ayrıldılar. Tom, Aurora'nın bu sefer kararlı olduğundan emindi; ama düğün günü yaklaşmasına karşın Tom'a davet gelmedi, ne bir mektup ne bir telefon ne de başka bir haber. Aurora'nın o gün yemekteyken kâğıt peçeteye karaladığı Philadelphia alan kodlu numarayı çevirdiğinde, Tom'un karşısına bu numaranın artık kullanılmadığını söyleyen mekanik bir ses çıktı. Bunun üzerine Tom, Philadelphia santralının bilinmeyen numaralar servisi aracılığıyla kardeşinin izini bulmaya çalıştı; ne var ki, konuştuğu üç David Minor'ın hiçbiri Aurora Wood adında bir kadını tanımıyordu. Tom, her zamanki gibi kabahati kendinde buldu.

Minor'ın dinsel görüşleriyle ilgili sözleri Rory'yi incitmiş olmalıydı; hele bir de kız, nişanlısına New York'taki ateist ağabeyinden söz ettiyse, adam onun düğüne çağırılmasına izin vermemiş olabilirdi. Tom'un duyduklarından çıkardığı kadarıyla Minor bunu yapacak tıynette biriydi: hani şu herkese kendi kurallarını dayatan yobazın teki.

"O zamandan beri hiç haber almadın mı?" diye sordum.

Tom, "Hiç," dedi. "Yemek yediğimiz günden bu yana neredeyse üç yıl geçti, nerede olduğuna dair en ufak bir fikrim yok."

"Peki ya sana verdiği o telefon numarası; sence doğru muydu?"

"Rory'nin kusurları vardır ama bu kusurların içinde yalan söylemek yoktur."

"Başka yere taşındılarsa, adamın annesinden sorup bulabilirdin onu."

"Onu da denedim, oradan da bir şey çıkmadı."

"Tuhaf."

"Pek sayılmaz. Kadının soyadı Minor değilse ne olacak? Kocalar ölebilir. İnsanlar boşanabilir. Belki kadın yeniden evlendi de ikinci kocasının soyadını kullanıyor."

"Senin adına üzüldüm Tom."

"Üzülme. Değmez. Rory beni görmek isteseydi, arardı. Artık bunu kabullendim. Tabii ki onu özlüyorum ama elimden ne gelir?"

"Ya baban. Onu en son ne zaman gördün?"

"İki yıl kadar oluyor. Üzerinde çalıştığı bir konuyla ilgili olarak New York'a gelmişti; beni de yemeğe davet etti."

"Peki sonra?"

"Babamı bilirsin. Dünyanın en kolay iletişim kurulabilen insanı değildir."

"Ya Zorn ailesi? Onlarla ilişkin hâlâ sürüyor mu?"

"Şöyle böyle. Philip her yıl Şükran Günü'nde beni New Jersey'e davet eder; annemle evliyken ondan pek hoşlanmazdım ama onun hakkındaki düşüncelerim zamanla değişti. Annemin ölümü onu gerçekten yıktı ve annemi ne kadar sevdiğini anlayınca, artık ona hınç duymaz oldum. Şimdi sevecen, saygılı bir dostluğumuz var. Pamela'yla da öyle. Eskiden bana sadece hangi üniversiteye gittiğine, kaç para kazandığına bakan beyinsizlerden biri gibi gelirdi; ama yıllar onu da olgunlaştırmış, geliştirmiş gibi görünüyor. Şimdilerde otuz beş otuz altı yaşlarında olmalı; avukat kocası ve iki çocuğuyla Vermont'ta oturuyor. Bu yıl Şükran Günü'nde benimle New Jersey'e gelirsen, eminim seni gördüklerine çok sevinirler."

"Hele bir düşüneyim, Tom. Bu sıralarda ailede sen ve Rachel'dan başkasını çekecek durumda değilim. Bir eski akrabayla daha görüşürsem, boğulacak gibi olurum."

"Kuzinim Rachel nasıl? Sormayı bile akıl edemedim."

"Bam telime bastın evlat. Kendi dünyası içinde keyfinin yerinde olduğunu sanıyorum. İyi bir işi, iyi bir kocası, rahat bir evi var. Ama birkaç ay önce biraz tartıştık, aramız iyice bozuldu. Kısacası, benimle bir daha görüşmek istemeyebilir."

"Senin adına üzüldüm Nathan."

"Üzülme. Değmez. Bırak da ben senin haline üzüleyim."

Brooklyn kraliçesi

Ertesi gün öğle yemeğinde Tom'la yeniden buluştuğumuz zaman, ikimiz de minik bir ritüeli başlatmakta olduğumuzu fark ettik. Bunu dile getirmesek de, başka programlarımız ya da zorunlu bir durum olmadıkça, olabildiğince sık sık öğle yemeklerinde buluşmayı iş ediniyorduk. Onun iki kat yaşında olmam ve bir zamanlar Nat dayı diye anılmam hiç fark etmiyordu. Oscar Wilde'ın dediği gibi, yirmi beşinden sonra herkes akrandır; üstelik şu andaki koşullarımız neredeyse aynıydı. İkimiz de yalnız yaşıyorduk, ikimizin de hayatında kadın yoktu, ikimizin de çok fazla dostu yoktu (hoş, benim hiç yoktu). Yalnızlığın tekdüzeliğini bozmak için, seninle aynı durumda olan biriyle, bir *benzerinle*, çoktandır kayıplara karışmış Tomassinon'la oturup zıkkımlanmaktan daha iyi bir yöntem olur mu?

Marina o gün çalışıyordu; sımsıkı kot pantolonu ve turuncu bluzuyla bir içim suydu. Bu çok nefis bir bileşimdi; çünkü bize doğru gelirken de (iri, dik memelerinin önden görünüşü) ve arkasını dönüp giderken de (yuvarlak, dolgun kalçalarının arkadan görünüşü) inceleyip hayranlık duyacağım bir fırsat yaratıyordu. Geçenlerde bir gece yarısı kurduğum fanteziden sonra biraz çekingen davranıyor, onunla her zamankinden daha az konuşuyordum; ama son gelişimde bıraktığım yüklü bahşişten ve kalbimi fethettiğini (umarım) bilmesinden olsa gerek, siparişlerimizi alırken tatlı tatlı gülümsüyordu. Konuştuklarımızın tek kelimesini anımsamıyorum ama sonunda öylesine aptalca sırıtmış olmalıyım ki, kız mutfağa doğru gidince Tom bir tuhaf göründüğümü, bir sorun olup olmadığını sordu. Çok iyi olduğumu söyledim, sonra bir solukta o çılgın, karşılıksız aşkımı itiraf ediverdim. "Bu kız için dünyayı yerinden oynatırdım," dedim, "ama bir faydası olmazdı. Kız evli ve ufacık bir kaçamak bile yapmayacak kadar koyu Katolik. Neyse ki, hiç değilse bana hayal kurma şansını tanıyor."

Tom'un kahkahalarla gülüp benimle dalga geçeceğine hazırladım kendimi; oysa hiç de öyle yapmadı. Son derece ciddi bir ifadeyle masanın üzerinden uzanıp kolumu okşadı, "Neler hissettiğini çok iyi biliyorum Nathan," dedi. "Bu korkunç bir şey."

İtiraf etme sırası Tom'a gelmişti. Yeğenimin ağzından, ulaşılamaz bir kadına nasıl âşık olduğunu dinliyordum.

Kadından GKA diye söz ediyordu. Bu harfler "Güzel Kusursuz Anne"yi simgeliyordu. Tom onunla tek kelime etmiş değildi, adını bile bilmiyordu. Kadın, Tom'un apartmanıyla Harry'nin sahaf dükkânı arasındaki kahverengi kumtaşı yapılardan birinde oturuyordu; Tom her sabah kahvaltıya giderken kadını evin sahanlığında iki çocuğuyla birlikte okul otobüsünü beklerken görüyordu. Uzun siyah saçları, yemyeşil gözleriyle çok güzel bir kadındı; ama Tom kendisini en çok etkileyen özelliğinin, çocuklarının ellerinden tutarken, onlara dokunurken gösterdiği sevecenlik olduğunu anlattı. Ana sevgisinin böylesine zarif, yalın, böylesine sevgi ve haz dolu biçimde gösterildiğini hiç görmemişti. Çoğu sabah, GKA iki çocuğunun ortasına oturur, kollarını onların kendisine yaslanan bellerine dolar, bir birini bir ötekini kucaklayıp öperdi; ya da onları dizlerinin üzerine oturtur, kucaklar, sarılır, üçü beraber şarkı söyleyip gülüşürlerdi. Tom, "Onların önünden geçerken olabildiğince ağır yürüyorum," diye sözünü sürdürdü. "O manzara seyre değer; o yüzden ben de ya yere bir şey düşürmüşüm gibi yapıyorum ya durup sigara yakıyorum... bu zevki birkaç saniye daha uzatabilmek

için elimden geleni yapıyorum. O kadar güzel ki Nathan ve çocuklarla birlikte o görüntüsü, neredeyse insanlığa yeniden inanmak isteği uyandırıyor bende. Biliyorum, bu gülünç ama günde en az yirmi kez onu düşünüyorum."

Duygularımı belli etmedim ama bu iş hoşuma gitmedi. Tom daha otuzunda, gençliğin en güzel çağındaydı ama kadınlar ve aşk konusunda dünyasından vazgeçmişti. Uzun süreli son sevgilisi, master yaptığı sınıftan Linda bilmem-ne diye bir kızdı; ama Tom'un Ann Arbor'dan ayrılmasından altı ay önce bozuşmuşlar; o zamandan beri de şansı hiç yaver gitmediği için Tom yavaş yavaş piyasadan elini eteğini çekmişti. İki gün önce bana bir yılı aşkın süredir herhangi bir kadınla buluşmadığını söylemişti, demek oluyor ki şu andaki aşk hayatı GKA'ya olan sessiz hayranlığından ibaretti. Bu bana çok acıklı geldi. Çocuğun cesaretini toplayıp yeniden girişimde bulunması gerekiyordu. En azından biriyle yatmalı ve gecelerini güzel bir anneyi düşleyerek heba etmemeliydi. Hoş, ben de aynı yolun yolcusuydum; ama hiç değilse hayallerimdeki kızın adını biliyordum ve lokantaya gidip de her zamanki masama oturduğum zaman onunla iki çift laf edebiliyordum. Benim gibi ununu eleyip eleğini asmış biri için bu kadarı da yeterliydi. Ben zamanında günümü gün etmiştim, bundan sonra ne olacağı önemli değildi. Çeteleye bir çentik daha atma fırsatı çıkarsa buna hayır demezdim; ama çıkmazsa da ölüm kalım meselesi olmazdı. Oysa Tom için, her şey aşk oyunlarına yeniden dönecek cesareti bulmasına bağlıydı. Yoksa, iki metreye dört metrelik özel cehenneminin karanlığında uyuşukluğunu sürdürür, yıllar geçtikçe de giderek buruklaşır ve yavaş yavaş hiç olmak istemediği birine dönüşürdü.

"Bu yaratığı kendi gözlerimle görmek isterim," dedim. "Bir başka dünyadan gelme bir canlıymış gibi anlatıyorsun."

"Ne zaman istersen Nathan. Bir sabah sekize çeyrek kala bana gel, birlikte onun evinin önünden geçeriz. Hayal kırıklığına uğramayacağını garanti ederim."

Böylece ertesi sabah erkenden buluşup Tom'un Brooklyn'de en sevdiği sokakta yürümeye başladık. Güzel Kusursuz Anne'nin "hipnotik gücü"nden söz ederken, Tom'un işi abarttığını sanmıştım, oysa yanıldığım anlaşıldı. Kadın gerçekten kusursuzdu, gerçekten melek saflığı ile güzelliğin harika bir bileşimiydi ve evin merdivenlerinde o iki ufak yavruyu kucaklayıp oturuşu huysuz bir ihtiyarın bile yüreğini hoplatacak bir manzaraydı. Tom'la sokağın karşı kaldırımındaki yüksek akasya ağacının gövdesini siper almış duruyorduk. Yeğenimin sevdiği kadında beni en çok duygulandıran özellik, kadının mutlak bir özgürlükle hareket edişi, kendini unutup içinde bulunduğu anı, hep var olan ve giderek genişleyen bu anı doyasıya yaşayışı oldu. Otuz yaşlarında olduğunu tahmin ettim; ama bir genç kız kadar çevik ve saf görünüyordu; bu kadar güzel bir kadının sıradan bir beyaz tulum ve ekose pamuklu gömlekle sokağa çıkması çok hoşuma gitti. Bunun bir özgüven belirtisi, ancak çok güçlü, ayağı yere çok sağlam basan insanlarda görülebilen başkalarının ne diyeceğine aldırmama tavrı olduğunu hissettim. Marina Gonzalez'e olan gizli sevdamdan vazgeçecek değildim; ama kadın güzelliği konusundaki bütün nesnel ölçütlere vurunca Marina'nın GKA'nın eline su dökemeyeceğini de görüyordum.

"Bahse girerim ki, bu kadın bir sanatçı," dedim.

Tom, "Bunu nereden çıkardın?" diye sordu.

"Tulumdan. Ressamlar hep tulum giymeyi severler. Harry'nin galericiliği bırakmış olması ne kötü. Ona bir sergi açtırabilirdik."

"Belki de yine hamiledir. Birkaç kez kocasıyla beraber gördüm. Uzun boylu, geniş omuzlu, keçi sakallı, sarışın bir çocuk. Kadın ona da çocuklara olduğu kadar sevecen davranıyor."

"İkisi birden olabilir."

"İkisi birden mi?"

"Hem hamile, hem ressam. İki özelliğe de uygun tulum giyen hamile bir ressam. Ayrıca, vücudunun inceliğine bir baksana. Karnına bakıyorum, en ufak bir kabarıklık yok."

"O yüzden tulum giyiyor ya. Tulum, karnını saklayacak kadar bol."

Tom'la ben tulumun ne anlama geldiğini bulmaya çalışırken, okul otobüsü karşıdaki evin kapısında durdu ve GKA ile iki çocuğunun önünü kapadı. Kaybedecek bir anım bile yoktu. Birkaç saniye içinde otobüs hareket edecek ve kadın arkasını dönüp eve girecekti. Bu kadını bir daha gözetlemeye niyetim yoktu (insanın hiç yapmayacağı bazı şeyler vardır), tek şansım buysa hemen harekete geçmeliydim. Karasevdalı, utangaç yeğenimin ruh sağlığı uğruna, kapıldığı bu büyüyü bozmak, arzuladığı varlığın gizemini ortadan kaldırıp onu gerçek kimliğine, yani iki çocuklu, muhtemelen üçüncüsü de yolda olan, mutlu evlilik yapmış Brooklynli bir ev kadınına dönüştürmek zorunda hissediyordum kendimi. Kutsal, ulaşılamaz bir tanrıça olmayıp herkes gibi yiyip içen, sıçan ve düzüşen etten kemikten bir kadın olduğunu göstermek istiyordum.

Bu durumda, tek bir seçenek var gibi görünüyordu. Karşıya geçip kadınla konuşmalıydım. Yalnızca birkaç kelime değil, Tom'a el edip yanımıza çağırmama yetecek kadar uzun bir konuşma olmalıydı. En azından Tom'un kadının elini sıkmasını, ona dokunmasını, böylelikle onun hayalindeki bulutlarda yaşayan cisimsiz bir ruh olmayıp elle tutulur bir varlık olduğunu kalın kafasına sokmasını istiyordum. Kadına ne diyeceğim konusunda en ufak bir fikrim olmadan yürümeye koyuldum. Karşı kaldırıma vardığım sırada otobüs de yola çıkmak üzereydi; kadın tam karşımda durmuş, otobüsteki bağrışıp çağrışan üç düzine veledin arasına karışan sevgili yavrularına son bir öpücük gönderiyordu. Suratıma en nazik ve güven uyandıran satıcı gülümseyişimi oturtup kadına yaklaştım ve "Affedersin, sana bir soru sorabilir miyim?" dedim.

Kadın biraz irkilerek ya da bir saniye önce otobüsün durduğu yerde karşısına dikilen bir adam gördüğü için şaşırarak, "Soru mu?" diye karşılık verdi.

"Mahalleye yeni taşındım," diye sözü sürdürdüm, "resim malzemesi satan iyi bir dükkân arıyorum. Seni böyle tulumla görünce, belki ressamsındır, diye düşündüm. O yüzden sana sorayım dedim."

GKA gülümsedi. Bana inanmadığı için mi, yoksa sorumun anlamsızlığına mı gülümsediğini kestiremedim; dikkatle yüzünü inceledim, gözlerinin ve ağzının çevresinde oluşan kırışıkları görünce, ilk başta sandığımdan biraz daha yaşlı olduğunu anladım. Belki otuz dört otuz beş, o yaşta olması hiç fark etmiyor, gençlik parıltısını gölgelemiyordu. O ana kadar ağzından yalnızca iki sözcük çıkmıştı: *Soru mu*? Ama o üç kısacık hecede, benim çok hoşuma giden, Amerikalı sesleri içinde bana en insancıl gelen, ama ülkenin başka yörelerinde dalga geçilen, doğma büyüme Brooklynlilere özgü o çınlayan tonu duymuştum. O sesin gücü, kafamdaki çarkları harekete geçirdi, kadın yeniden konuşmaya başlayıncaya kadar ben onun yaşamöyküsünü çoktan kurmuştum. Burada, belki de şu anda önünde durduğu evde doğup büyümüş. Brooklyn'de orta sınıf patlaması yetmişlerin ortalarına kadar başlamadığına göre, işçi sınıfından bir ailenin kızı; demek oluyor ki o doğduğunda (altmışların ortası ile sonu arasında), burası, tutunmaya çalışan mültecilerle mavi yakalı ailelerin oturduğu (benim çocukluğumun Brooklyn'i) köhne bir mahalleydi ve arkasında yükselen, bugünün parasıyla en az sekiz dokuz yüz bin dolar eden dört katlı, kahverengi kumtaşı ev o zaman yok pahasına alınmıştı. Kız mahalle okullarında okudu, yüksek öğrenimini de burada yaptı, birkaç kişiyi sevip pek çok kişinin yüreğini yaktı, sonunda evlendi ve ailesi ölünce çocukluğunda yaşadığı bu ev ona miras kaldı. Eğer tam tamına böyle değilse de, buna çok yakın bir hikâye olmalıydı. GKA, bu çevrede başka bir yerden gelmiş olamayacak kadar rahat hareket ediyor, en ufak bir yadırgama belirtisi göstermiyordu. Burası onun yeriydi ve doğduğu andan beri kendi dünyasıymış gibi bu sokağa hükmediyordu.

"İnsanlar hakkında giydiklerine bakarak mı hüküm verirsin hep?"

"Benimki hüküm değil, yalnızca bir tahmindi," dedim. "Belki aptalca bir tahmin ama eğer ressam, heykeltıraş ya da başka bir sanatçı değilsen, o zaman ilk kez tahminimde yanıldım demektir. Bu konuda ustayımdır. İnsanlara bakıp nasıl birileri olduğunu çıkarırım."

Yeniden gülümsedi, ardından kahkaha attı. Bu ahmak da kim oluyor, neden benimle böyle konuşuyor, diye düşünüyor olmalıydı. Kendimi tanıtma zamanının geldiğine karar verdim. "Bu arada, ben Nathan," dedim, "Nathan Glass."

"Merhaba Nathan. Ben de Nancy Mazzucchelli. Ve sanatçı değilim."

"Ya?"

"Ben takı yapıyorum."

"Bu düpedüz aldatmaca. Tabii ki sanatçısın."

"Çoğu kişi benim yaptığıma zanaat der."

"Bu, işini ne kadar iyi yaptığına bağlı. Yaptığın takıları satıyor musun?"

"Tabii. Kendi işimin patronuyum."

"Dükkânın yakınlarda mı?"

"Dükkânım yok. Yedinci Cadde'deki birkaç dükkân benim takılarımı satıyor. Ayrıca evden de satış yapıyorum."

"Anladım. Burada uzun zamandır mı oturuyorsun?"

"Ömrüm burada geçti. Bu evde doğup büyüdüm."

"Desene safkan Brooklynlisin."

"Öyle. İliklerime kadar öyleyim."

Tamam işte, itiraf etmişti. Sherlock Holmes yine yapmıştı yapacağını; çıkarsama yapma gücüme hayranlık duyarken, keşke benden iki tane olsaydı da, biri ötekinin sırtını sıvazlayıp aferin deseydi, diye düşünüyordum. Ukalalık gibi göründüğünü biliyorum ama insan kaç kez böylesine büyük bir zihinsel zafer kazanır ki? Kadının ağzından çıkan iki kelimeyi duyup bütün hikâyeyi çözmüştüm. Watson burada olsaydı, başının sallar, ağzının içinde bir şeyler gevelerdi.

Bu arada, Tom hâlâ karşı kaldırımda duruyordu, onu da konuşmamıza katma zamanının çoktan geldiğini fark ettim. Dönüp yanımıza gelmesi için işaret ederken, bir taraftan da GKA'ya onun yeğenim olduğunu, Brightman's Attic sahaf dükkânında nadir kitaplar ve elyazmaları bölümünü yönettiğini söyledim.

Nancy, "Harry'yi tanırım," dedi. "Hatta evlenmeden önce bir yaz onun yanında çalıştım. Esaslı heriftir."

"Evet, esaslı herif. Artık onun gibiler bulunmuyor."

Onu katılmak istemediği bir ortama çektiğim için Tom'un bana içerlediğini biliyordum, yine de yanımıza geldi... yüzü kızarmış, başı önünde, kamçılanmak üzere olan bir köpeğe benziyordu. Ona yaptığım şeyden birden pişmanlık duydum; ama artık başlamış olanı durdurmak için, özür dilemek için çok geçti; o yüzden devam edip onu Brooklyn'in Kraliçesi'ne tanıştırdım; bu arada da içimden bir daha kimsenin işine burnumu sokmayacağıma kız kardeşimin mezarı adına yeminler ediyordum.

"Tom, bu Nancy Mazzucchelli," dedim. "Buralarda resim malzemesi satan dükkân var mı diye konuşuyorduk, sonra söz döndü dolaştı takılara geldi. İster inan ister inanma, Nancy ömrü boyunca bu evde yaşamış."

Tom gözlerini yerden kaldırmaya cesaret edemeden sağ kolunu uzattı, "Tanıştığımıza çok sevindim," diyerek Nancy'nin elini sıktı.

Nancy, "Nathan senin Harry Brightman'ın yanında çalıştığını söylüyor," dedi. O andaki unutulmaz olayın farkına bile varmamıştı. Oysa Tom sonunda ona dokunmuş, sonunda onun konuşmasını duymuştu ve bu kadarı Tom'un tutkunluğundaki büyüyü bozmaya yetmese bile ilişki kurulmuştu; böylelikle bundan sonra Tom onunla farklı bir konumda karşılaşmış olacaktı. O artık GKA değil, Nancy Mazzucchelli'ydi, insanın gözünü okşayan, ekmek parası için takılar yapan sıradan bir kadındı.

Tom, “Evet, yaklaşık altı aydır orada çalışıyorum, işimden memnunum,” dedi.

“Nancy de orada çalışmış,” dedim. “Evlenmeden önce.”

Tom bana cevap vermek yerine, saatine bakıp gitmek zorunda olduğunu söyledi. Hayran olduğu kadın hâlâ hiçbir şeyin farkında olmadan elini salladı, “Tanıştığımıza sevindim. Umarım yine görüşürüz,” dedi.

Tom, “Öyle olur umarım,” dedikten sonra beni şaşırtan bir tavırla dönüp elimi sıktı ve “Öğle yemeğinde buluşma sözümüz hâlâ geçerli, değil mi?” dedi.

Onun sandığım kadar altüst olmadığını görünce ferahlayarak, “Tabii,” dedim, “aynı saatte, aynı yerde.”

Tom ağır adımlarıyla yalpalayarak yürüdü ve ileride gözden kayboldu.

Bizi duyamayacak kadar uzaklaştığında, Nancy, “Çok utangaç, öyle değil mi?” dedi.

“Evet, çok utangaçtır. Ama çok iyi, çok soylu bir insandır. Dünyanın en iyi insanlarından biridir.”

GKA gülümsedi. “Resim malzemesi satan dükkânın adını hâlâ öğrenmek istiyor musun?”

“Evet, istiyorum. Ama senin takılarını da görmek isterim. Kızımın doğum günü yaklaşıyor ve ben daha hediyesini almadım. Belki sen benim için bir şey seçersin.”

“Olabilir. Neden içeri girip bir göz atmıyoruz?”

Erkek milletinin ahmaklığı

Sonunda yaklaşık yüz altmış dolara (nakit ödediğim için etiket fiyatının otuz dolar eksiğine) bir kolye aldım. İnce bir altın zincire bağlı topaz, lâl ve kesme camdan özenle yapılmış zarif bir parçaydı; Rachel'ın narin boynuna çok yakışacağından emindim. Doğum günü konusunda yalan söylemiştim, daha üç ay vardı; ama salı günü yazdığım mektubun arkasından bir de barış armağanı göndermenin zararı olmayacağını hesapladım. İnsanlarla aranızı düzeltmek için başka hiçbir şey kâr etmezse, onları sevgi yüklü armağan bombardımanına tutun.

Nancy'nin atölyesi evin alt katında, arka tarafta bir odaydı; odanın pencereleri, bir köşesinde salıncak, öteki köşesinde plastik kaydırak, aralarında da çeşitli oyuncaklar ve toplarla daha çok oyun parkına benzeyen bahçeye bakıyordu. Nancy'nin sattığı çeşit çeşit yüzüklere, kolyelere ve küpelere bakarken, bir yandan da sohbet ettik. Nancy'yle konuşmak kolaydı, son derece açık, sıcakkanlı, dostça bir havası vardı; ne yazık ki fazla zeki sayılmazdı; sohbete başladıktan az sonra onun astrolojiye tutkun olduğunu, kristal kürelerin gücüne ve öteki Yeni Çağ hokus pokuslarına inandığını öğrendim. Ne yapalım. Eski bir filmde dendiği gibi, "kimse kusursuz değildir", "Güzel Kusursuz Anne" bile. Bunun Tom için çok acı olacağını düşündüm. Kadınla ciddi bir konuda konuşma fırsatı bulacak olursa, fena halde hayal kırıklığına uğrayacaktı. Ama belki de böylesi çok daha iyi olurdu.

Kadının yaşamıyla ilgili bazı gerçekleri doğru tahmin etmiştim; ancak diğer Holmesvari teorilerimin de geçerli olup olmadığı merak ediyordum. Bu yüzden, doğrudan doğruya olmasa da, olabildiğince esnek davranarak her fırsatta onu sorguya çekmeyi sürdürdüm. Sonuçlar biraz karışıktı. Eğitimi konusunda yanılmamıştım (P.S. 321 Midwood Lisesi'ni bitirip iki yıl Brooklyn Üniversitesi'ne gitmiş, sonra oyuncu olma şansını denemek için okulu bırakmış ama bir yere varamamıştı), fakat evin ölen ana babasından miras kaldığı tahminimde yanılmıştım. Babası ölmüştü ama annesinin keyfi yerindeydi. Üst kattaki en büyük yatak odası onundu; her pazar Prospect Park'ta bisiklet gezintileri yapıyor ve elli sekiz yaşında olmasına rağmen Manhattan'daki bir hukuk bürosunda sekreter olarak çalışmaya devam ediyordu. Şaşmaz deham burada pes etmiş, yanılmaz gözlerim çuvallamıştı.

Nancy yedi yıldır evliydi; kocasından kimi zaman Jim, kimi zaman Jimmy diye söz ediyordu. Mazzucchelli'nin kocasının soyadı mı olduğunu, yoksa kızlık soyadını kullanmayı mı sürdürdüğünü sorunca, Nancy bir kahkaha atıp kocasının safkan İrlandalı olduğunu söyledi. Ben de "Hiç değilse hem İtalya hem de İrlanda 'İ' harfiyle başlıyor," dedim. Bu sözüm üzerine bir kahkaha daha patlattı ve bir yandan gülerek, annesinin adıyla kocasının soyadının eş olduğunu anlattı.

"Ya," dedim, "neymiş bakalım o ad?"

"Joyce."

"Joyce mu?" Bir an afallayarak durdum. "Yani şimdi sen James Joyce diye biriyle mi evlisin?"

"Hah hah. Tıpkı ünlü yazar gibi."

"İnanılır gibi değil."

"İşin matrağı, Jim'in anasının babasının edebiyattan haberi bile yoktur. James Joyce'un adını bile duymamışlardır. Jim'e annesinin babası James Murphy'nin adını koymuşlar."

"Umarım senin Jim yazar değildir. Alnında bu isim etiketiyle kitap yayımlatmaya çalışmak pek keyifli olmazdı herhalde."

"Yo hayır, benim Jim yazar değil. O bir sesçi."

"Bir ne?"

"Bir sesçi."

"Bunun ne demek olduğu hakkında en ufak bir fikrim yok."

"Filmlere ses efekti yapıyor. Post prodüksiyonun bir parçası bu. Mikrofonlar setteki seslerin hepsini her zaman alamıyor. Diyelim ki, yönetmen birinin çakıl döşeli yoldaki ayak seslerini istiyor, anladın mı? Ya da kitapta sayfa çevrilirken çıkan kâğıt hışırtısını veya kraker kutusunu açarken çıkan sesi; işte Jimmy bunu yapıyor. Çok 'cool' bir iş. Çok özen isteyen, çok ilginç bir iş. Doğru sesi çıkarmak için gerçekten çok sıkı çalışıyorlar."

Saat birde Tom'la yemekte buluştuğumuz zaman, Nancy ile sohbetimizden öğrendiğim bütün bilgileri en ufak ayrıntısına kadar anlattım. Tom sevinçten uçuyordu; o sabah inisiyatifi ele alıp onu GKA ile karşı karşıya getirdiğim için defalarca teşekkür etti.

"Nasıl tepki göstereceğini bilmiyordum," dedim. "Karşı kaldırıma geçtiğim zaman bana kızacağından emindim neredeyse."

"Beni gafil avladın, hepsi bu. İyi bir iş yaptın Nathan, yürekli ve harika bir iş."

"Umarım öyledir."

"Onu şimdiye kadar hiç bu kadar yakından görmemiştim. Tam anlamıyla nefes kesici, öyle değil mi?"

"Evet, çok güzel. Mahallenin en güzel kızı."

"Ve en iyi yüreklisi. En büyük özelliği bu. Bedeninin her gözeneğinden iyilik fışkırdığını hissedebiliyorsun. Öyle burnu havada, kendini beğenmiş güzellerden değil. İnsanları seviyor."

"Hani ayakları yerde derler ya, öyle."

"Tastamam öyle, ayağı yerde biri. Artık utangaçlık duymuyorum. Gelecek sefer onu gördüğümde merhaba diyebilirim, onunla konuşabilirim. Hatta yavaş yavaş arkadaş bile olabiliriz."

"Seni hayal kırıklığına uğratmak istemem; ama bu sabah onunla konuştuktan sonra pek fazla ortak yanınız olduğunu söyleyemeyeceğim. Evet, hoş kız ama kafası boş Tom. Bilgisi, olsa olsa orta karar. Üniversiteden terk. Kitaplarla, politikayla ilgilenmiyor. Dışişleri bakanının adını sorsan, onu bile bilmez."

"Ne olmuş yani? Ben belki de bu lokantadaki herkesten çok daha fazla kitap okudum da neye yaradı? Entelektüellerde iş yok Nathan. Dünyanın en sıkıcı insanları."

"Olabilir. Ama senin hakkında öğrenmek isteyeceği ilk şey burcun olacaktır. Sonra da en az yirmi dakika yıldız fallarından söz etmek zorunda kalacaksın."

"Umurumda değil."

"Zavallı Tom. Sen iyice abayı yakmışsın, öyle değil mi?"

"Elimde değil."

"Peki, bir sonraki adım ne olacak? Evlilik mi, yoksa sıradan bir macera mı?"

"Yanılmıyorsam, o zaten başka birisiyle evli."

"Bu çok önemsiz bir ayrıntı. Adamın ortadan kalkmasını istiyorsan, bana söylemen yeterli. Esaslı tanıdıklarım vardır evlat. Ama senin hatırın için bu işi kendim de yaparım. Başlıkları şimdiden görür gibi oluyorum. ESKİ HAYAT SİGORTACISI, JAMES JOYCE'U ÖLDÜRDÜ."

"Hah hah ha."

"Ama hakkını yemeyeyim, senin Nancy çok güzel takılar yapıyor."

"Kolye yanında mi?"

Elimi iç cebime atıp sabahki alışverişimin ince uzun kutusunu çıkardım. Tam kapağını açmak üzereyken, Marina sandviçlerimizle masaya geldi. Onu dışlamamak için, kutuyu görebileceği biçimde ona doğru ittim. Kolye beyaz ham pamuk tabanın üzerine uzunlamasına yerleştirilmişti; Marina yakından bakmak için eğilirken fikrini de söyledi: "*Ah*, *qué linda*, ne güzel bir şey." Tom sessizce başını sallayarak onun görüşüne katıldığını belirtti; önünde duran parıltılı nesneyi kutsal elleriyle yaratan sevgili Nancysini düşündüğü için konuşamayacak kadar heyecanlanmıştı.

Kolyeyi kutudan çıkartıp Marina'ya uzattım. "Neden takmıyorsun?" dedim, "Tak da nasıl durduğunu bir görelim."

İlk başta niyetim Marina'nın kolyeyi sadece bize göstermek için takmasıydı; ama eline alıp da (turkuvaz bluzunun iliklenmemiş üst düğmesinden görünen) sütlü kahve tenine koyduğu zaman birden fikrimi değiştirdim. Kolyeyi ona armağan etmek istedim. Rachel'a bir başka kolye de alabilirdim, oysa bu Marina'ya öylesine yakışmıştı ki, şimdiden ona ait bir parça gibi görünüyordu. Ancak, eğer ona asıldığım izlenimini uyandırırsam (ki umutsuz da olsa asıldığım doğruydu) o zaman kız tuhaf bir duruma düşeceği için armağanı reddedebilirdi.

"Yo hayır," dedim. "Öyle uzaktan tutma. Boynuna tak ki, iyi durup durmadığını anlayalım." Marina kolyenin klipsiyle uğraşırken, ben de onun direnmesini engellemek için bir şeyler düşünmeye çalıştım. "Birisi bugün senin doğum gününün olduğunu söyledi," dedim. "Bu doğru mu Marina, yoksa onu söyleyen benimle dalga mı geçiyordu?"

"Bugün değil, gelecek hafta."

"Ha bu hafta, ha gelecek hafta, ne fark eder? Çok yakında olduğuna göre, şimdiden doğum gününün çekim alanına girmişsin demektir. Yüzünden de belli oluyor zaten."

Marina kolyeyi taktı, gülümseyerek, "Doğum gününün çekim alanı mı? Ne demek o?" diye sordu.

"Bu kolyeyi, bugün herhangi bir özel nedeni olmadan aldım. Birine vermek istiyordum ama kime olduğunu bilmiyordum. Sana bu kadar yakıştığını görünce, senin olmasını istedim. Doğum gününün çekim alanı, işte bu demek. Bu çok büyük bir güçtür ve insanlara en olmadık şeyleri yaptırır. Alırken bilmiyordum, meğer senin için almışım."

Kız önce sevinmiş göründü; ben de sorun çıkmayacak sandım. Işıltılı kahverengi gözlerindeki bakış, kolyeyi istediğini, bu davranışımın hoşuna gittiğini, onu duygulandırdığını açıkça belli ediyordu; ama ilk coşku geçince aynı kahverengi gözlere kuşku ve bocalama gölgesi düştü. "Harika bir insansınız Mr. Glass," dedi, "gerçekten çok duygulandım. Ama sizden armağan alamam. Doğru olmaz. Siz müşterisiniz."

"Bunu dert etme. En beğendiğim garsona bir şey vermek istersem, beni kim durdurabilir? Ben yaşlı bir adamım, yaşlılar istediklerini yapma özgürlüğüne sahiptir."

"Ama siz Roberto'yu tanımıyorsunuz. Çok kıskançtır. Başka erkeklerden bir şey almamdan hoşlanmaz."

"Ben erkek değilim," dedim. "Ben sadece seni sevindirmek isteyen bir dostum."

O noktada, Tom da konuşmaya katıldı. "Kötü niyeti olmadığına eminim," dedi. "Nathan'ın nasıl biri olduğunu bilirsin Marina. Biraz uçuktur, aklına estiği gibi çılgınca şeyler yapar hep."

Marina, "Çılgın olmasına çılgın," dedi. "Ama aynı zamanda çok da kibar. Ben sadece tatsızlık çıksın istemiyorum. Bilirsin. Bir şey bir başka şeye yol açar, sonra da bummm."

Tom, "Bumm mu?" dedi.

"Evet, bumm. Bunun ne demeye geldiğini de sormayın."

Birden evliliğinin sandığım kadar yolunda gitmediğini anlayarak, "Tamam," dedim. "Galiba bir çözüm buldum. Marina kolyeyi alır ama eve götürmez. Kolye hep burada, lokantada durur. Marina çalışırken onu takar, akşam giderken kasaya kaldırır. Tom'la

ben her gün gelip kolyeyi hayranlıkla seyrederiz. Roberto'nun da hiçbir şeyden haberi olmaz."

Bu öylesine hınzırca, öylesine sinsice bir öneriydi ki, Tom'la Marina kahkahadan kırıldılar.

Marina, "Vay be!" dedi. "Meğer sen ne şeytan bir morukmuşsun Nathan."

"O kadar da moruk değilim," dedim.

"Peki ya kolyeyi taktığımı unutursam ne olacak? Bir akşam kolye boynumda eve gidersem ne olacak?"

"Bunu yapmazsın," dedim. "Bunu yapmayacak kadar akıllısın."

Böylece doğum günü armağanını güzel ve saf Marina Luisa Sanchez Gonzalez'e zorla kabul ettirdim, o da bu çabamın karşılığında yanağıma ömrüm oldukça unutmayacağım upuzun, sıcacık bir öpücük kondurdu. Ahmak erkeklere düşen mutluluk payı da işte budur. Ben de ahmağın dikâlâsıyım. Öpücüğümü ve teşekkür gülümseyişini aldım kabul ettim ama hesaba katmadığımdan da fazlası geldi başıma. Başıma gelenin adı Bela'ydı; öykümde Mr. Bela'yla tanışmama sıra gelince, olanları bütün ayrıntısıyla anlatacağım. Ama henüz cuma günü öğle sonrasıydı ve ilgilenilmesi gereken daha acil işler vardı. Hafta sonu başlamak üzereydi ve Tom ile ben Cosmic Diner'dan çıkalı daha otuz saat dolmadan bir başka lokantada Harry Brightman'la oturmuş yemek yiyor, şarap içiyor ve evrenin gizemleriyle boğuşuyorduk.

Yiyip içme gecesi

Cumartesi akşamı. 27 Mayıs 2000. Brooklyn'de, Smith Caddesi'ndeki bir Fransız lokantası. Salonun sol dip köşesindeki yuvarlak masada üç adam oturuyor: Harry Brightman (eski adıyla Dunkel), Tom Wood ve Nathan Glass. Garsona siparişlerini henüz vermişler (üç farklı antre, üç farklı ana yemek, iki şişe şarap – biri kırmızı, biri beyaz) ve lokantaya girdikten az sonra masaya getirilen aperitiflerini içmeye başlamışlar. Tom'un kadehinde bourbon var (Wild Turkey), Harry votka-martinisini yudumluyor, Nathan da malt-Scotch'undan (on iki yıllık Macallan's) koca bir yudum aldıktan sonra, yemekten önce bir kadeh daha içip içmemeyi düşünüyor. Dekor bu. Konuşmalar başlayınca, oyun düzeniyle ilgili açıklamalar en aza indirilecek. Yazar, sadece adı geçen kişilerce söylenenlerinin öykü açısından önem taşıdığını düşünüyor. Bu nedenle, kostümleri tarif edilmeyecek, yemeklerin nasıl olduğu anlatılmayacak, içlerinden biri kalkıp tuvalete gidince es verilmeyecek, garson konuşmaları bölmeyecek ve Nathan'ın pantolonuna döktüğü bir kadeh kırmızı şaraptan hiç söz edilmeyecek.

Tom: Ben dünyayı kurtarmaktan söz etmiyorum. Bu noktada sadece kendimi kurtarmak istiyorum. Bir de sevdiğim bazı kişileri. Örneğin seni, Nathan. Seni de Harry.

Harry: Niye bu kadar karamsarsın evlat? Son yıllarda yediğin en güzel yemeği yemek üzeresin. Bu masadakilerin en gencisin, bildiğim kadarıyla ciddi bir hastalığa da yakalanmadın. Nathan'a bir bak. Adam akciğer kanseri oldu; üstelik ağzına hiç sigara koymadığı halde. Ben de iki kez kalp krizi geçirdim. Bizim karalar bağladığımızı gördün mü hiç? Dünyanın en mutlu insanlarıyız.

Tom: Değilsiniz işte. Siz de en az benim kadar mutsuzsunuz.

Nathan: Harry haklı Tom. Hiç de sandığın kadar kötü bir durum yok.

Tom: Hayır, var. Hatta kötüden de beter.

Harry: Neymiş o? Artık neden söz ettiğimizi bile bilmiyorum.

Tom: Dünya. Dünya dediğimiz o koca kara delik.

Harry: Ha, dünya. Tamam tabii. Söylemeye bile gerek yok. Dünya kokuştu. Herkes biliyor bunu. Ama o kokuşmuşluğa bulaşmamak için elimizden geleni yapıyoruz, öyle değil mi?

Tom: Hayır, yapmıyoruz. İstesek de istemesek de boğazımıza kadar batmışız. Pislik her yanımızı sarmış; ne zaman başımı kaldırıp çevreme baksam, midem bulanıyor. Hüzün ve mide bulantısı. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, hiç değilse birkaç yüzyıl dünyanın durulacağı sanıldı. Ama hâlâ birbirimizi yiyoruz, öyle değil mi? Hâlâ eskisi kadar nefret ediyoruz birbirimizden.

Nathan: Demek söz ettiğimiz konu bu. Politika.

Tom: Evet, başka şeylerin yanı sıra o da var. Ve ekonomi. Ve hırs. Ve bu ülkenin nasıl korkunç bir yer haline geldiği. Hıristiyan Sağ'daki manyaklar. Yirmi yaşındaki nokta.com milyonerleri. Basra Körfezi. Bok Körfezi. Kusmuk Körfezi. Artık karşısına çıkacak kimse kalmayan kapitalizmin zaferi. Ve hepimiz öylesine kendini beğenmiş, öylesine kendimizden hoşnutuz ki, dünyanın yarısı açlıktan kırılırken yardım etmek için parmağımızı bile oynatmıyoruz. Artık dayanamıyorum beyler. Gitmek istiyorum.

Harry: Gitmek mi? Nereye gideceksin? Jüpiter'e mi? Plüton'a mı? Komşu bir samanyolundaki bir asteroide mi? Evrenin ortasındaki kaya parçasında yalnız yaşayan Küçük Prens gibi Tek-Başına-Kalmış-Zavallı Tom.

Tom: Nereye gitmem gerektiğini sen söyle Harry. Her türlü öneriye açığım.

Nathan: Yaşamını dilediğince sürdürebileceğin bir yer. Bundan söz ediyoruz, değil mi? Hayalî Cennetler'i yeniden ziyaret. Ama bunu yapabilmek için, toplumu dışlamayı istemen gerek. Bana böyle demiştim. Gerçi bu çok eskidendi ama cesaretten de söz ettiğini sanıyorum. Bunu yapabilecek cesaretin var mı Tom? Hangimizde o yürek var?

Tom: Demek o eski tezi hâlâ anımsıyorsun?

Nathan: Beni çok etkilemişti.

Tom: O zamanlar ufacık bir öğrenciydim. Çok şey bilmiyordum ama galiba şimdikinden daha akıllıydım.

Harry: Neden söz ediyoruz?

Nathan: İnsanın kendi içine sığınmasından Harry. Gerçek dünyadaki yaşamın artık yürümediği noktada insanın sığındığı yerden.

Harry: Ha, benim de öyle bir yerim vardı. Herkesin olduğunu sanıyordum.

Tom: Olmayabilir. Bunun için geniş bir hayal gücü gerek, kaç kişide öyle hayal gücü vardır?

Harry: (Gözlerini kapatıp işaretparmaklarını şakaklarına bastırır) Şimdi hepsini anımsıyorum. Varoluş Oteli. Daha on yaşındaydım ama bu fikrin aklıma geldiği an, Varoluş Oteli adını bulduğum an olduğu gibi aklımda. Savaş sırasında bir pazar öğle sonrasıydı. Radyo açıktı, Buffalo'daki evimizin oturma odasında oturmuş, Fransa'daki Amerikalı askerlerin *Life* dergisinde çıkan resimlerine bakıyordum. Hiç otele gitmemiştim; ama annemle şehre indiğimiz zamanlar, otellerin insanı gündelik yaşamın pisliklerinden, kötülüklerin koruyan çok özel yerler, kaleler olduğunu kestirecek kadar çok geçmiştim önlerinden. Remington Arms Oteli'nin önünde duran lacivert üniformalı adamlara bayılıyordum. Excelsior'un döner kapısındaki pirinç süslemelerin parıltısına bayılıyordum. Ritz'in lobisindeki büyük avizeye bayılıyordum. Bir otelin tek amacı, sizi rahat ettirmek, mutlu etmekti; defteri imzalayıp odanıza çıktığınız zaman aklınıza geleni istemeniz yeterliydi, hemen ayağınıza gelirdi. Otel, daha iyi bir dünyanın simgesiydi; sadece bir mekân değil, size bir şans, düşlerinizin içinde yaşama fırsatı veren bir yer demekti.

Nathan: Bunlar işin otel kısmını açıklıyor. Peki, varoluş sözcüğünü nasıl buldun?

Harry: Onu da o pazar günü radyoda duydum. Arada bir programa kulak kabartıyordum; biri insanın varoluşu diyordu, lafın kulağa gelişi hoşuma gitti. Radyodaki ses, varoluşun yasaları, diyordu, var olduğumuz sürece karşılaşmak zorunda olduğumuz tehlikeler, diyordu. Var olmak, yaşamdan daha büyük bir şeydi. Herkesin yaşamının toplamıydı ve New York, Buffalo'da yaşıyorsan ve evinin on kilometre uzağına bile gitmemişsen, yine de büyük yap-boz'un bir parçası oluyordun. Kendi yaşamın ne kadar küçük olursa olsun, fark etmiyordu. Senin başına gelenler, başka herkesin başına gelenler kadar önemliydi.

Tom: Hâlâ anlayamadım. "Varoluş Oteli" diye bir yer icat ediyorsun, peki nerede bu? Amacı ne?

Harry: Amacı mı? Aslında amacı yok. Bir kaçış, hayalimde gidebileceğim bir dünya. Bundan söz ediyoruz, öyle değil mi? Kaçıştan.

Nathan: Peki, on yaşındaki Harry nereye kaçtı?

Harry: Ya. Bu çok çetrefil bir soru. Aslında iki "Varoluş Oteli" vardı. Birincisi, savaş sırasındaki o pazar günü kurduğum; ikincisi de liseye gidinceye kadar ortaya çıkmayan hayal. Üzülerek söylemeliyim ki, birincisi pek anlamsız, pek çocukça bir duygusallıktı. Ama o zaman ben de bacak kadar bir çocuktum; her yanda savaş vardı, herkes her an savaştan söz ediyordu. Savaşa gidemeyecek kadar ufaktım; ama tombalak, salak oğlanların çoğu gibi ben de asker olmayı hayal ediyordum. Yuh, hem de katmerli yuh. Biz faniler ne boş kafalı oluyoruz. Evet, bu Varoluş Oteli denilen yeri hayal ediyorum ve orayı anında kimsesiz çocuklar için bir barınağa dönüştürüyorum. Tabii, Avrupalı çocuklardan söz ediyorum. Babaları savaşta vurulmuş, anneleri yıkılan kiliselerin ve binaların altında kalmış, çocuklar da kışın ayazında bombalanmış şehirlerin yıkıntıları arasında dolaşıyorlardı; ormanlarda yiyecek arıyorlardı; tek başlarına, ikişer ikişer, dörtlü, altılı, onlu gruplar halindeki çocuklar, ayaklarına ayakkabı yerine paçavralar sarmışlardı, yüzleri gözleri çamur içindeydi. Yetişkinlerin olmadığı bir dünyada yaşıyorlardı; ben de korkusuz, diğerkâm biri olduğum için, onların kurtarıcısı olmayı görev bildim. Bu benim görevim, hayattaki en büyük amacımdı ve savaş bitinceye kadar her gün kimsesiz, aç sefil oğlanlarla kızları kurtarmak için Avrupa'nın yakılıp yıkılmış bir köşesine paraşütle atlıyordum. Ateş altındaki yamaçlardan iniyor; bombaların, mayınların patladığı gölleri yüzerek geçiyor; makineliyle ateş ederek nemli şarap mahzenlerine dalıyor ve bir öksüz bulduğum zaman elinden tutup Varoluş Oteli'ne götürüyordum. Hangi ülkede olduğum hiç fark etmiyordu. Belçika ya da Fransa, Polonya ya da İtalya, Hollanda ya da Danimarka... otel hiçbir zaman uzakta değildi ve her seferinde çocuğu akşam olmadan oraya götürüyordum. Çocuğun resepsiyondaki kayıt işlemini tamamlayınca da arkamı dönüp gidiyordum. Benim işim oteli işletmek değil, sadece çocukları bulup oraya götürmekti. Hem, kahramanlar dur durak bilmezler, öyle değil mi? Onların kuştüyü yorganlı, üç yastıklı yumuşacık yataklarda yatmasına izin verilmez; otelin mutfağında oturup tencerede buram buram tüten patatesli, havuçlu kuzu eti yemeye de vakitleri yoktur. Gecenin karanlığına geri dönüp görevlerini yerine getirmek zorundadırlar. Benim görevim de çocukları kurtarmaktı. Son kurşun sıkılana, son bomba atılana kadar onları aramayı sürdürmek zorundaydım.

Tom: Savaş bittikten sonra ne oldu?

Harry: Erkeğe yaraşır cesaret ve soylu özveri hayallerimden vazgeçtim. Varoluş Oteli kapandı; birkaç yıl sonra yeniden açıldığında ise artık ne Macaristan'ın kırsal kesimindeki bir çayırdaydı ne de Baden-Baden bulvarlarından aktarılmış bir Barok şatoya benziyordu. Yeni Varoluş Oteli çok daha küçük, çok daha gösterişsizdi; onu bulmak için gerçek yaşamın hava karardıktan sonra başladığı büyük kentlerden birine gitmeniz gerekirdi. Belki New York ya da Havana veya Paris'in kuytu bir yan sokağı. Varoluş Oteli'ne girmek demek, içkili toplantılar, resim akımları ve yazgı gibi sözcüklerle düşünmek demekti. Lobide seni belli etmeden süzen kadınlar ve erkekler demekti. Parfüm ve ipekli takımlar ve ılık tenler demekti; herkes bir elinde kadeh, öteki elinde sigarayla ortalıkta dolaşıp dururdu. Bütün bunları filmlerde görmüştüm ve nasıl olması gerektiğini biliyordum. Otelin gedikli müşterileri giriş katındaki piyano barda martinilerini yudumluyorlar. İkinci katta, rulet masası, yeşil çuhanın üzerinde sessizce yuvarlanan zarların ve ağır bir yabancı şivesiyle fısıldayan bakara krupiyesinin olduğu kumarhane var. En alt kattaki, locaları maroken kaplamalı balo salonunun spotları altında parlak lame giysili şarkıcı boğuk sesiyle şarkı söylüyor. Bunlar işe başlamak için gerekli donanımlardı; ama hiç kimse sadece içki içmek veya kumar oynamak ya da o geceki şarkıcı, o sıradaki kocası ve menajeri George Macready'nin tek bir gösteri için Buenos Aires'ten getirdiği Rita Hayworth bile olsa şarkı dinlemek için gelmezdi. Havaya girmek için rahatlamanız, işe koyulmadan önce bir iki tek atmanız gerekirdi. Aslında iş değil de oyun diyelim; çok keyifli bir oyun, gecenin geç saatlerinde yukarıya kiminle çıkacağınıza karar verme oyunu. İlk hareket her zaman gözlerle başlar; başka hiçbir şey değil, yalnızca gözler. Sakin sakin içkinizi yudumlayıp sigaranızı içerken, birkaç dakika bakışlarınızı çevrede gezdirir, olasılıkları tartar, size dikilmiş bir bakışı yakalamaya çalışır, hatta hafif bir gülümseme ya da ufak bir omuz hareketiyle birinin dikkatini çekmeye çalışırsınız. İster kadın olsun, ister erkek, benim için fark etmiyordu. O günlerde hâlâ bâkirdim; ama hangisi olsa fark etmeyeceğini bilecek kadar tanıyordum kendimi. Bir seferinde piyano barda Cary Grant yanıma oturup bacağımı okşamaya başladı. Bir başka sefer Jean Harlow mezarından çıkageldi ve dört-yüz-yirmi-yedi numaralı odada benimle sevişti. Güzel bacaklı, kıpkırmızı rujlu ve parlak ela gözlü, Quebecli Fransızca hocam Matmazel Des Fôrets de gelirdi. Okul takımının beki ve kızların gözbebeği, son sınıftan Hank Miller'ı da söylemeye bile gerek yok. Hank, düşlerimde ona neler yaptığımı bir bilse dayaktan canımı çıkarırdı, neyse ki bilmiyordu. O zaman lise bir öğrencisiydim ve Hank Miller gibi anlı şanlı birisiyle güpegündüz konuşacak cesaretim yoktu; ama geceleri Varoluş Oteli'nin barında onunla buluşabilir, birkaç kadeh içki içip sohbet ettikten sonra onu üç-yüz-bir numaralı odaya çıkararak dünyanın gizemleriyle tanıştırabilirdim.

Tom: Bunlar yeniyetme zırvalıkları.

Harry: Sen öyle diyebilirsin. Ama ben bunu zengin bir iç yaşamın ürünü olarak yorumlamayı yeğliyorum.

Tom: Bunlar bizi hiçbir yere götürmüyor.

Harry: Nereye gitmek istiyorsun sevgili Tom? Burada oturmuş ana yemeğin gelmesini bekliyoruz, enfes bir Sancerre şarabı içiyoruz ve saçma sapan öykülerle kendimizi oyalıyoruz. Bunda bir kötülük yok. Dünyanın pek çok yerinde, bu yaptığımız üst düzeyde uygar davranış olarak yorumlanır.

Nathan: Oğlan dertli, Harry. İçini dökmek istiyor.

Harry: Farkındayım. Kör değilim ya. Tom benim Varoluş Otelimi beğenmiyorsa, kendisininkini anlatsın. Herkesin bir oteli vardır. Nasıl kimse kimsenin tıpatıp eşi değilse, herkesin kendi Varoluş Oteli de ötekilerinden farklıdır.

Tom: Kusura bakmayın. Keyfinizi kaçırmak istemem. Güya eğlenecektik ama ben ikinizin gecesini de berbat ediyorum.

Nathan: Aldırma. Sen Harry'nin sorusuna yanıt ver.

Tom: (Uzun bir sessizlik. Sonra kendi kendine konuşur gibi çok alçak sesle konuşur) Yeni bir yaşam tarzı sürmek istiyorum, hepsi bu. Dünyayı değiştiremiyorsam, hiç değilse kendimi değiştirmeye çalışabilirim. Ama bunu tek başıma yapmak istemiyorum. Kabahat benim olsun ya da olmasın, zaten fazlasıyla yalnızım; Nathan haklı, çok dertliyim. Geçen gün Aurora'dan söz ettiğimizden beri onu aklımdan çıkaramıyorum. Onu özlüyorum. Annemi özlüyorum. Yitirdiğim herkesi özlüyorum. Bazen öylesine acı çekiyorum ki, üzerime çöken bu ağırlığın altında nasıl olup da ölmediğime şaşırıyorum. Benim Varoluş Otelim nedir Harry? Bilmiyorum; belki birileriyle birlikte yaşamak, bu fare deliği kentten kurtulup sevdiğim, saydığım insanlarla yaşamı paylaşmaktır.

Harry: Yani bir komün.

Tom: Hayır, komün değil... topluluk. Aralarında fark var.

Harry: Peki senin bu küçük ütopyan nerede olacak?

Tom: Herhalde kentten uzak bir yerde. Büyük arazisi ve sadece orada yaşamak isteyenleri barındıracak kadar binası olan bir yer.

Nathan: Kaç kişiden söz ediyorsun?

Tom: Bilmem. Henüz hiçbir şey tasarlamadım. Ama ikinizin de başımın üzerinde yeriniz var.

Harry: Listenin ilk sıralarında yer aldığım için onur duydum. Ama kent dışına taşınacak olursam, işim ne olacak?

Tom: İşini de taşırsın. Nasıl olsa kazancının yüzde doksanı mektupla yapılan siparişlerden geliyor. Hangi postaneyi kullandığın ne fark eder? Evet Harry, senin de o topluluğun bir parçası olmanı tabii ki isterim. Belki Flora da gelir.

Harry: Benim sevgili, deli Floram. Ama onu çağırırsan, Bette'i de çağırmak gerekir. Biliyorsun hasta, Parkinson'u var; zavallıcık tekerlekli sandalyeye mahkûm. Nasıl tepki vereceğini kestiremem; ama bir bakarsın bu fikir hoşuna gider. Tabii bir de Rufus var.

Nathan: Rufus da kim?

Harry: Dükkândaki genç tezgâhtar. Pembe fular takan, uzun boylu, açık tenli Jamaikalı. Birkaç yıl önce onu West Village'daki bir binanın önüne oturmuş hüngür hüngür ağlarken bulup eve getirdim. Neredeyse manevi evladım gibi oldu. Kitapçıda yaptığı işle kirasının bir kısmını çıkarıyor; ama aynı zamanda şehrin en gözde gay dansçılarından biri. Hafta sonları Tina Hott takma adıyla çalışıyor. Müthiş bir dansçı. Bir gün gösterisini izlemelisiniz.

Nathan: Öyleyse ne diye şehri bırakmak istesin?

Harry: Birincisi, beni sevdiği için. İkincisi, HIV pozitif olduğu ve ölüm korkusundan ödü patladığı için. Başka bir ortama girmek ona iyi gelebilir.

Nathan: Çok güzel. Peki ama, o araziyi alacak parayı nasıl denkleştireceğiz? Ben biraz katkıda bulunabilirim ama yetmez.

Tom: Bette bize katılmak isterse, belki o kesenin ağzını açıp yardım eder.

Harry: Kesinlikle olmaz. Bir erkeğin onuru vardır beyim; o kadından bir tek metelik daha isteyeceğime on kez ölürüm daha iyi.

Tom: Peki, Brooklyn'deki yerini satarsan, yeteri kadar para getirebilir.
Harry: Denizde bir damla. Son yıllarımı köyde geçireceksem, bunu şanıyla şerefiyle yapmak isterim. Uyduruk bir yerde oturmam Tom. Ya oranın ağası olurum ya da gelmem.

Tom: Öyleyse biraz oradan, biraz buradan toplayacağız. Katılmak isteyebilecek başka insanlar buluruz, parayı denkleştirince de işi başarırız.

Harry: Canınızı sıkmayın çocuklar. Harry Amca her şeyin çaresine bakacak. En azından bakabileceğini umuyor. Her şey plana uygun giderse, çok yakında yüklü bir para bekleyebiliriz. Açığı kapatıp hayalimizi gerçekleştirmeye yetecek kadar para. Bundan söz ediyoruz, öyle değil mi? Bir hayal, bu sefil dünyanın sıkıntılarından, üzüntülerinden kurtulup kendi dünyamızı yaratmak gibi çılgın bir hayal. Olacak gibi görünmüyor ama olmayacağını da kim söyleyebilir?

Tom: Bu "yüklü para" nereden gelecek?

Harry: Bir iş girişiminde bulundum diyelim ve şimdilik bu konuyu kapatalım. Beklediğim gelirse, Varoluş Oteli garanti demektir. Gelmezse, en azından deneyip de beceremediğim olurum. İnsan bundan fazlasını da yapamaz, değil mi? Altmış altı yaşındayım ve biraz karanlık işlerimin onca iniş çıkışından sonra belki de bu, büyük para kazanmak için son fırsattır. Büyük derken, gerçekten büyük demek istiyorum. İkinizin de hayal edemeyeceğiniz kadar büyük.

Sigara molası

O zaman bu konuşmayı hiç ciddiye almadım. Tom' un morali bozuktu, Harry de onu neşelendirmeye, yelkenlerine rüzgâr verip daldığı karamsarlıktan çıkarmaya çalışıyordu, hepsi bu. Harry'nin Tom'u eğlendirmeye çalışması ve onun olmayacak hayalini desteklemesi hoşuma gitti; ama Harry'nin Brooklyn'den gerçekten ayrılıp ücra bir yere taşınabileceği düşüncesi düpedüz saçma göründü. Bu adam şehir için yaratılmıştı. Kalabalıkların ve ticaretin, iyi lokantaların ve pahalı giysilerin adamıydı; sadece yarı yarıya eşcinsel olsa da, en yakın arkadaşı, elmas taklidi klipsli küpe ve pembe deri fular takan bir zenci travestiydi. Harry Brightman gibi birini taşranın bir köşesine götürdüğünüz zaman, komşu köylüler onu yabalarla, bıçaklarla kovalayarak köyden dışarı sürerlerdi.

Öte yandan, Harry'nin sözünü ettiği iş girişiminin doğru olduğundan da emindim. Eski sahtekâr yeni bir vurgun peşindeydi ve bunun ne olduğunu öğrenmeye can atıyordum. Tom'un yanında bundan söz etmek istemese de, bana bir ayrıcalık tanıyacağını umuyordum. Tatlılarımızı söyledikten hemen sonra, Tom'un (para saçma kampanyasındaki son taktiği uyarınca) sigara içmek için bar kısmına geçmesiyle aradığım fırsat doğdu.

Harry'ye, "Büyük para ha," dedim. "Doğrusu ilginç görünüyor."

Harry de, "Hayatımın fırsatı," dedi.

"Bundan söz etmemen için özel bir neden var mı?"

"Sadece Tom'u hayal kırıklığına uğratmaktan korkuyorum. Halledilmesi gereken birkaç önemsiz sorun var, iş rayına oturuncaya kadar sevince kapılmanın gereği yok."

"Biraz birikmiş param var. Doğrusunu istersen, biraz değil de epeyce. Seninle bu işe girecek ikinci bir yatırımcıya gerek varsa, ben yardım etmeye hazırım."

"Çok cömertsin Nathan. Ortak aramak durumunda değilim. Ama bu, senden akıl almayacağım demek de değil. İş yaptığım insanların çok parası var ama onlara yüzde yüz güvenemiyorum. Kuşkuyla yaşamak da çok zor, hele hele bu kadar büyük para söz konusu olunca."

"Öyleyse yine bir yemekte buluşmaya ne dersin? Sadece ikimiz. Her şeyi bana anlatırsın, ben de ne düşündüğümü söylerim."

"Önümüzdeki hafta bir gün olur mu?"

"Gününü sen söyle, ben orada olurum."

Erkek milletinin ahmaklığı (2)

Ertesi sabah on birde Rachel'a yeni bir kolye almak için yakınlardaki takı dükkânlarından birine gittim. Pazar sabahı kapısına dayanıp GKA'yı rahatsız etmek istemiyordum; ama dükkândaki tezgâhtar kadından özellikle Nancy Mazzucchelli'nin yaptığı bütün parçaları göstermesini istedim. Kadın gülümsedi, Nancy'nin eski bir arkadaşı olduğunu söyledi ve camekânlı bir dolaptan onun yaptığı sekiz on kadar takıyı çıkarıp birer birer tezgâhın üzerine dizdi. Şans eseri, çıkardığı son kolye şu anda geceleri Cosmic Diner'ın kasasında yatan kolyenin hemen hemen eşiydi.

Niyetim doğruca eve dönmekti. Dükkâna giderken aklıma birkaç anekdot gelmişti ve bir an önce masama oturup giderek kabaran "İnsan Çılgınlıklarının Kitabı"na onları da eklemek için can atıyordum. O zamana kadar yazdığım anekdotları saymak zahmetine girmemiştim; ama yüze yakın olmalıydı ve gündüz-gece (hatta kimi zaman düşlerimde) boyuna aklıma yeni şeyler geldiği için bu projeyi daha yıllarca sürdürebilecek fazlasıyla malzeme olduğunu düşünüyordum. Ancak, dükkândan çıktıktan yirmi saniye sonra kime rastlasam beğenirsiniz? Nancy Mazzucchelli ile, yani bizzat GKA ile burun buruna geldim. O mahallede iki aydır oturuyordum; sabahları ve akşamları uzun yürüyüşler yapıyor, dükkânlara ve lokantalara girip çıkıyor, Circle Café'nin önünde oturup caddeden geçen yüzlerce insanı seyrediyordum; ama o pazar sabahına kadar onca insanın içinde o kadını bir kez olsun görmemiştim. Gözüme çarpmadığını söylemek istemiyorum. Ben herkese dikkatle bakarım ve (Park Slope'un kraliçesi unvanından aşağısı kurtarmayan) bu kadını daha önce görmüş olsaydım, mutlaka anımsardım. Oysa cuma günü evinin önündeki rastlantısal tanışmamızdan sonra her şey değişti. Hani sözcük dağarcığınıza yeni bir kelime eklersiniz de, sonra adım başı o sözcüğü duyarsınız ya, işte onun gibi Nancy Mazzucchelli de adım başı karşıma çıktı. Bu karşılaşmalar o pazar günü rastlaşmamızla başladı; ondan sonra onu bankada ya da postanede veya çevredeki sokaklardan birinde görmediğim gün olmadı. Zamanla çocuklarıyla (Devon ve Sam), annesi Joyce'la, sesçi kocası Jim'le, yani James Joyce olmayan James Joyce'la tanıştım. GKA, hiç tanımadığım bir yabancıyken, kısa zamanda hayatımın demirbaşlarından biri oluverdi. Bu kitabın daha sonraki sayfalarında kendisinden pek söz edilmese de, o hep orada. Satır aralarında arayın onu.

O ilk pazar önemli bir şey konuşmadık. Merhaba Nathan, merhaba Nancy, nasılsın, fena değil, Tom nasıl, hava ne güzel, seni gördüğüme sevindim falan filan. Büyük şehrin göbeğinde taşra kasabası muhabbeti. Kayda değer bir ayrıntı varsa, o da Nancy'nin tulum giymemiş olmasıydı. Hava çok sıcaktı, Nancy'nin üzerinde blucin ve beyaz penye tişört vardı. Tişörtü pantolonun içine soktuğu için, karnının dümdüz olduğunu görebiliyordum. Tabii bu onun gebe olmadığı anlamına gelmiyordu ama hamileliğin ilk üç ayında olsa bile, o cuma günü tulumu karnını örtmek için giymemişti demek. Bir dahaki görüşmemizde bunu Tom'a söylemeyi unutmayayım, diye düşündüm.

Pazartesi sabahı ilk işim, kolyeyi kısa bir notla (*Aklım sende – Sevgiler, Baban*) Rachel'a göndermek oldu; ama o gece saat dokuz olduğunda kaygılanmaya başladım. Ona yazdığım mektubu salı gecesi postaya atmıştım. Çarşamba sabahı erkenden gönderildiyse cumartesi, bilemediniz pazartesi günü eline geçmiş olmalıydı. Kızım mektup yazmaktan pek hoşlanmazdı (iletişimini çoğunlukla e-postayla yapardı, bende

de e-posta yoktu), o yüzden beni telefonla aramasını bekliyordum. Cumartesi ve pazar hiç haber çıkmadan geçtiğine göre, pazartesi günü araması gerekirdi. Saat altıdan sonra, işten dönüp mektubu okuyunca her an arayabilirdi. Onu ne kadar kızdırmış olursam olayım, Rachel'ın yazdıklarıma cevap vermeyeceğine inanamıyordum. Evde oturup telefonun çalmasını bekledim ama dokuza kadar çıt çıkmadı. Yemekten sonra aramayı düşünmüş olsa bile, dokuzda yemek de bitmiş olurdu. Biraz umutsuz, biraz ürkek, umutsuz ve ürkek olduğum için de hayli mahcup olarak sonunda onun numarasını çevirecek cesareti buldum. Telefon açılmadı. Dördüncü zilden sonra telesekreter devreye girdi ama sinyal sesini beklemeden telefonu kapattım.

Salı günü de aynı şey oldu.

Çarşamba da.

Başka ne yapabileceğimi bilemediğim için Edith'i arayıp neler olup bittiğini sormaya karar verdim. Edith'le Rachel sürekli haberleşiyorlardı; eski karımla konuşmak zorunda kalmaktan huzursuz olsam da, benimle görüşmeyeceğini beklemem için bir neden yoktu. Harry'nin çok iyi ifade ettiği gibi, X her zaman bulunduğunuz yeri gösterir. Şu ana kadar eski karımla tek ilişkim, iptal edilen nafaka çeklerimin arkasındaki imzasına bakmak olmuştu. Edith, 1998'de boşanma davası açmış, bir ay sonra da, daha mahkeme kararı alınmadan bana kanser teşhisi konmuştu. Edith iyilik yapıp gerektiği kadar evde kalmama izin vermiş, bu yüzden de evi satışa çıkarmakta acele etmemişti. Ev satılınca, paranın bir kısmıyla Bronxville'de, Rachel'ın renkli anlatımıyla "çok hoş" diye tanımladığı bir daire almıştı. Columbia'da yetişkinler kursuna devam etmeye başlamış, en az bir kez Avrupa'ya gitmiş ve dedikodulara bakılırsa eski dostumuz avukat Jay Sussman'la kırıştırmaya başlamıştı. Jay'in karısı iki yıl önce ölmüştü ve Jay'in de her zaman Edith'te gözü olduğu için (bu tür şeyler kocaların gözünden hiç kaçmaz), ben piyasadan çekilince Edith'e kur yapması çok doğaldı. Karısı ölen şen dulla kocasını boşayan şen dul. Aferin onlara. Tabii Jay yetmişine merdiven dayamıştı; ama bir iki kez yemeğe çıkıp tango yapmalarına, arada bir akşamları buluşmalarına karşı çıkmak bana düşmezdi. Doğrusu ya, o tür şeylerden nasibimi almayı ben de isterdim.

Eski karım telefonu açınca, "Merhaba Edith," dedim. "Geçen Noel'in hayaleti konuşuyor."

"Nathan, sen misin?" Aramama şaşırmış ve biraz da kızmış gibiydi.

"Seni rahatsız ettiğim için özür dilerim ama bir bilgi almak istiyorum, bu bilgiyi verebilecek tek kişi de sensin."

"Bu tatsız şakalarından biri değil, öyle mi?"

"Keşke öyle olsaydı."

Edith ahizeye doğru sabırsızlıkla pofladı. "Şu anda çok işim var. Kısa kes, olur mu?"

"Sanırım misafirin var."

"Ne sanırsan san. Sana hesap vermek zorunda değilim, öyle değil mi?" Tuhaf, tiz bir kahkaha attı; öylesine acı, öylesine muzafferane, öylesine içliydi ki, bu çelişen tepkilere ne ad vereceğimi bilemedim. Belki de doğrusu, özgürlüğüne kavuşmuş eski eş kahkahası demek. Son kahkaha.

"Hayır, tabii hesap vermek zorunda değilsin. Canının istediğini yapabilirsin. Ben sadece bir şey öğrenmek istiyorum."

"Ne hakkında?"

"Rachel. Pazartesiden beri onu bulmaya çalışıyorum ama evde kimse yok gibi görünüyor. Yalnızca Terrence'la aralarının iyi olduğundan emin olmak istiyorum."

"Ne sersemsin Nathan. Senin dünyadan haberin yok mu?"

"Anlaşılan yok."

"Onlar mayısın yirmisinde İngiltere'ye gittiler, haziranın on beşine kadar da dönmeyecekler. Rutgers'taki sömestr bitti. Rachel'ı Londra'da bir tebliğ vermeye davet ettiler. Şimdi de Cornwall'a Terrence'ın ailesinin yanına gittiler."

"Bana hiç söylemedi."

"Neden her şeyi sana söyleyecekmiş?"

"Çünkü o benim kızım. Nedeni bu."

"Baba gibi davransaydın, o da sana haber verirdi. Ona öyle parlamakla çok ayıp etmişsin Nathan. Sana bu hakkı kim veriyor? Kız öyle incinmiş, öyle kırılmış ki."

"Özür dilemek için aradım ama telefonu yüzüme kapattı. Ona uzun bir mektup yazdım. Hatamı düzeltmeye çalışıyorum Edith. Bilirsin, onu gerçekten çok severim."

"Öyleyse önünde diz çöküp af dile. Ama benden yardım bekleme. Size arabuluculuk yaptığım günler artık geride kaldı."

"Senden yardım istemiyorum. Ama İngiltere'den seni arayacak olursa, eve döndüğünde onu bekleyen bir mektup olduğunu söylersin belki. Bir de kolye."

"Boşver. Tek kelime bile etmem. Tek kelime, anladın mı?"

Boşanmış çiftler arasında iyi niyet ve hoşgörü masalı işte buraya kadar gider. Konuşmamız sona erdiğinde, bir yarım, Bronxville'e giden ilk trene atlayıp Edith'i ellerinle boğ diyordu. Öteki yarım ise tükürüp geç diyordu. Ama kadının hakkını vermek gerek. Nefreti öylesine yoğun, öylesine müthişti ki, aslında bir karara varmama yardımcı oldu. Onu bir daha aramayacaktım. Ömrümün sonuna kadar hiç aramayacaktım. Hiçbir koşulda, hiçbir zaman. Boşanmak, bizi yasalar karşısında birbirimizden ayırmış, onca yıl bizi bir arada tutan evliliği bitirmişti; ama öyle olsa da hâlâ ortak bir noktamız vardı, yaşadığımız sürece Rachel'ın anne babası olmaya devam edeceğimiz için, bu bağın bizi süregidecek bir düşmanlığa sürüklemeyeceğini sanıyordum. Ama artık öyle değil. O telefon konuşması son oldu; bundan sonra Edith benim için bir isimden, varlığı sona ermiş birinin adı olan beş harften başka bir şey olmayacaktı.

Ertesi gün, yani perşembe günü öğle yemeğini yalnız yedim. Tom, o gün Harry'yle birlikte Manhattan'a, geçenlerde ölen bir romancının dul eşiyle kocasının kitaplığındaki kitaplar için görüşmeye gitmişti. Tom'un dediğine göre, bu romancı son elli yılın bütün önemli yazarlarını tanıyormuş ve kitaplığının rafları bu anlı şanlı dostlarının kendisine imzaladığı kitaplarla tıklım tıkış doluymuş. Tom, meslekteki adıyla "hatır kitapları" denilen bu kitapların koleksiyoncuların gözdesi olduğunu, bu yüzden de iyi para ettiğini anlattı. Harry ile çalışmanın en sevdiği yanının da bu tür ziyaretler olduğunu söyledi. Bu, Tom'a Brooklyn'deki dükkânın ikinci katındaki daracık ofisten dışarı çıkmayı sağlamakla kalmıyor, aynı zamanda patronunu işbaşında gözlemlemek fırsatını da veriyordu. "Adeta şov yapıyor," diye anlattı. "Ağzını hiç kapatmıyor. Pazarlığa hiç ara vermiyor. Karşısındakine iltifat yağdırıyor, olmadı gözünü korkutuyor, o da olmadı yüzüne gülerek kandırıyor, sonu gelmez bir hilebazlık ve saldırganlık. Ben ruhun birinden bir başkasına geçtiğine inanmam; ama inansaydım, Harry'nin önceki yaşamında Faslı bir halı tüccarı olduğuna kalıbımı basardım."

Çarşamba, Marina'nın izin günüydü. Tom bana arkadaşlık edemeyeceği için, perşembe günü özellikle Marina'yı görmek istiyordum; ama saat birde Cosmic Diner'a girdiğim zaman Marina yoktu. Lokantanın sahibi Dimitrios'a sordum, Marina'nın sabah telefon edip hasta olduğunu haber verdiğini, belki de birkaç gün gelemeyeceğini söyledi. Tuhaf bir şekilde çok hüzünlendim. Bir gece önce karımdan işittiğim azardan sonra, cinsi latife olan inancımı pekiştirmek istiyordum, bu konuda da yumuşak huylu Marina Gonzalez'den başka kim bana yardım edebilirdi ki? Lokantaya girmeden önce, Marina'nın (pazartesi ve salı yaptığı gibi) kolyeyi takmış olacağını hayal etmiştim; onu görmenin bile bana iyi geleceğini biliyordum. Bu yüzden, kalbim kırılmış olarak boş bölmelerden birine oturdum, orada olmayan sevgilimin yerine bakan Dimitrios'a siparişimi verdim. Her zamanki gibi ceketimin cebinde bir kitap vardı (Tom'un tavsiyesi üzerine aldığım *Zeno'nun Bilinci*[13]) ve konuşacak kimse olmadığı için Svevo'nun romanını açıp okumaya başladım.

İkinci paragraftan sonra, Mr. Bela adındaki adam kapıma dayandı. Bu, on beş yirmi sayfa önce değindiğim karşılaşmaydı; artık ondan söz etmenin zamanı geldiğine göre aramızda geçenleri ürküntüyle anımsıyorum. Bu adam, Bela adıyla anmayı yeğlediğim bu şey, nereden çıktığı belirsiz bu kâbus, kasları gelişmiş bedeni, öfkeli bakışlarıyla otuz yaşlarında bir UPS dağıtıcısı kılığındaydı. Hayır, öfke sözcüğü o suratta gördüğüm ifadeyi tanımlamıyor. Belki hiddet daha yakın bir tanımlama olur ya da gazap, hatta ölümcül bir çılgınlık. Her neyse; adam lokantaya hışımla dalıp nara atarcasına yüksek sesle Nathan'ın, Nathan Glass denilen herifin orada olup olmadığını Dimitrios'a sorduğu anda, Mr. Bela'nın kod adının Roberto Gonzalez olduğunu anladım. Dahası, kolyenin de artık kasada durmadığını anladım. Zavallı Marina salı akşamı eve giderken kolyeyi çıkarmayı unutmuştu. Marina belki boş bulunmuştu; ama yine de armağanımı reddetmeye çalışırken söylediği *bumm* sözünü anımsadım ve bunu Dimitrios'un kızın "birkaç gün" işe gelmeyeceğinden bahsetmesiyle birleştirince o orospu çocuğunun kızı kim bilir nasıl dövdüğünü düşündüm.

Marina'nın kocası tam karşımdaki banka oturup masanın üzerinden bana doğru uzandı. "Nathan sen misin?" diye sordu. "Nathan sikindirik Glass?"

"Evet," dedim. "Ama göbek adım sikindirik değil, Joseph."

"Öyle olsun kıçımın kenarı. Söyle bana, neden öyle yaptın?"

"Ne yaptım?"

Adam cebinden kolyeyi çıkarıp masanın üzerine attı. "İşte bunu."

"O bir doğum günü armağanıydı."

"Benim karıma."

"Evet. Senin karına. Bunda ne var? Marina her gün öğle yemeğinde bana servis yapar. Harika bir kızdır, ben de ona teşekkür etmek istedim. Hesabı öderken ona bahşiş veriyorum, öyle değil mi? O zaman bunu da yüklü bir bahşiş olarak kabul et."

"Bu yaptığın doğru bir şey değil adamım. Evli kadınlara asılamazsın."

"Asıldığım falan yok. Ona bir armağan verdim, hepsi bu. Onun babası olacak yaştayım."

"Kamışın var, değil mi? Taşakların da hâlâ yerinde, öyle değil mi?"

"Son baktığımda hâlâ yerli yerindeydiler."

"Bak, seni uyarıyorum beyim. Marina'dan uzak dur. O benim orospum ve bir daha ona yaklaşırsan seni gebertirim."

"Ona orospu deme. O bir kadın. Ve onun gibi bir karın olduğu için çok şanslısın."

"Ona canım ne isterse onu derim, kıçımın kenarı. Bunu da," diyerek kolyeyi masadan alıp gözlerimin hizasında salladı, "bu boku da yarın sabah kahvaltı niyetine yersin." Kolyeyi iki eliyle tutup bileğini hızla döndürerek altın zinciri kopardı. Boncukların bir kısmı kayıp formika masanın üzerinde zıpladı, geri kalanlar adamın avucuna döküldü ve gitmek üzere yerinden doğrulurken o boncukları suratıma fırlattı. Gözlüğüm olmasaydı, boncuklardan biri kolayca gözüme girebilirdi. İpleri karışmış bir kukla gibi parmağını bana doğru sallayarak, "Gelecek sefer seni geberteceğim!" diye haykırdı. "Ondan uzak dur orospu çocuğu, yoksa bittin!"

Lokantadaki herkes bize bakıyordu. Öğle yemeğine gidip de bu kadar tantanalı bir gösteri seyretme fırsatı her gün ele geçmez; ama Mr. Bela bana veryansın ettiğine göre, işin sonuna gelmişiz demekti. Ya da ben öyle sanıyordum. Gonzalez bana arkasını dönmüş kapıya doğrulmuştu ama masalarla bölmeler arasındaki geçit dardı ve o daha kapıya varamadan uzun boylu, göbekli Dimitrios önüne dikiliverdi. Böylece İkinci Perde başladı. Öfkesi hâlâ tepesinde olan sinir küpü Gonzalez araya kıstırılınca var gücüyle bağırmaya başladı: "Bu bok çuvalını buradan uzak tut! (Beni kastediyordu) Uzak tut, yoksa Marina artık senin yanında çalışmaz! İstifa eder!"

Cosmic Diner'ın sahibi, "Etti bile," dedi. "Burası benim restoranım ve kendi restoranımda ne yapacağımı bana kimse söyleyemez. Müşterilerim olmazsa bir hiçim.

Onun için buradan defolup git ve Marina'ya işinin bittiğini söyle. Onu bir daha gözüm görmesin. Sana gelince; bir daha buraya adımını atarsan polis çağırırım."

Ondan sonra biraz itiş kakış oldu; ama Gonzalez ne kadar güçlü ve adaleli olursa olsun, Dimitrios onun baş edemeyeceği kadar cüsseliydi ve sonunda yeni bir tehdit karşı tehdit dalgasından sonra Marina'nın kocası lokantadan çıktı. Sersem adam, karısının işini kaybetmesine neden olmuştu. Ama ondan da kötüsü, ondan da besbeteri, Marina'yı belki de bir daha hiç göremeyecek olmamdı.

Lokanta yeniden sakinleşince Dimitrios masama gelip oturdu. Olaydan dolayı özür diledi ve yemeği dükkânın ikramı olarak kabul etmemi rica etti; Marina'yı işten çıkarmaktan vazgeçirmeye çalıştıysam da, sonuna kadar direndi. Kolye kasa planımıza gönüllü olarak suç ortaklığı etmişti; ama iş iştir dedi, Marina'yı çok sevdiği halde, o çılgın kocasıyla başını derde sokmak istemiyordu. Sonra yüreğimi kızgın demirle dağlarcasına yakan bir şey söyledi. "Sen canını sıkma," dedi. "Senin suçun yok."

Oysa suçum vardı. Bütün bu karışıklığa ben sebep olmuştum ve hiçbir suçu, günahı olmayan Marina'ya yaptığım haksızlık için kendimden nefret ediyordum. Kızın ilk tepkisi kolyeyi reddetmek olmuştu. Kocasının ne mene bir adam olduğunu biliyordu; ama ben onun dediklerine kulak vermek yerine kızı zorlamış ve o aptalca, salakça, ahmakça hareketim başına dert açmıştı. Hay Allah beni kahretsin, diye söylendim. Cehenneme gidip orada bin yıl yansam yeriydi.

O, Cosmic Diner'daki son öğle yemeğim oldu. Yedinci Cadde'de yürüyüş yaparken her gün lokantanın önünden geçiyorum ama içeri girecek cesareti hâlâ bulamadım.

13. Italo Svevo, Can Yayınları, çev. Neyire Gül Işık, 2009.

Katakulli

O akşam (perşembe) yemeğinde, Beşinci Cadde ile Carroll Sokağı'nın köşesindeki Mike&Tony's Steak House'da Harry ile buluştum. Burası, birkaç ay önce Harry'nin huzur kaçıran sırlarını Tom'a açıkladığı yerdi; bu lokantayı orada gevşediği, rahat ettiği için seçtiğini sanıyorum. Lokantanın ön bölümü, bol sigara ve puro içilen bir mahalle barıydı; kapıya yakın duvara monte edilmiş büyük ekranlı TV'den maçlar izlenebiliyordu. Ama o bölümü geçip arkadaki kalın camlı, çift kanatlı kapıdan girince kendinizi bambaşka bir ortamda buluyordunuz. Mike&Tony's'in lokanta bölümü, bir duvarında kitap raflarının, öteki duvarında siyah beyaz fotoğrafların yer aldığı, halı kaplı ve ancak sekiz on masanın sığabildiği küçük bir salondu. Bir başka deyişle, sessiz, sakin ve fısıltıların bile rahatça duyulabildiği akustiği olan bir yerdi. Herhalde Harry burada günah çıkarma hücresindeki kadar samimi olabileceği bir mahremiyet buluyordu. En azından önce Tom'a, şimdi de bana günahlarını itiraf etmek için burayı seçmişti.

Harry, Brooklyn öncesi yaşamı hakkında bütün bildiklerimin Buffalo'da doğduğu, Bette'in eski kocası, Flora' nın babası olduğu, bir ara hapiste yattığı gibi birkaç sıradan gerçeğin ötesine geçmediğini sanıyordu. Başka özelliklerini Tom'un bana anlatmış olduğunu bilmiyordu, ben de bunu açığa vurmaya niyetli değildim. O yüzden Harry, Alec Smith'le ilgili sahtekârlığı ve daha sonra Gordon Dryer ile ilişkisi hakkındaki malum hikâyeyi al baştan anlatırken hiç renk vermedim. Bütün bunları bana anlatmak zahmetine neden girdiğini önce anlamadım. Bunların yeni iş girişimiyle ne ilgisi olabilirdi? Merak ettim, kafam karışınca doğrudan Harry'ye sordum. "Sabret," dedi, "zamanı gelince her şey anlaşılacak."

Yemeğin ilk yarısında fazla konuşmadım. O gün öğle yemeğindeki rezalet beni fena halde sarsmıştı; Harry hikâyesini anlatırken benim kafam Marina'yla, o ahmak kocasıyla ve GKA'dan o lanet olası kolyeyi almama yol açan olaylar zinciriyle meşguldü. Ama Tom'un patronu o gece formundaydı; yemek öncesindeki viski ve Blue Point istiridyeleriyle içtiğim şarabın yardımıyla ben de yavaş yavaş kendi düşüncelerimden sıyrılıp söz konusu işle ilgilenmeye başladım. Harry'nin Chicago'da çevirdiği dalavereler hakkında anlattıkları, Tom'un anlattıklarıyla örtüşüyordu ama arada önemli ve hoşuma giden bir fark vardı. Harry, Tom'la konuşurken çözülüp ağlamıştı. Evliliğini, mesleğini, adını yıprattığı için duyduğu pişmanlığı dile getirmişti. Oysa benimle konuşurken hiç de pişman görünmüyor, hatta tam iki yıl sürdürmeyi becerdiği dalavereyle böbürleniyordu; sanat sahtekârlığı serüvenini hayatının parlak dönemlerinden biri olarak görüyordu. Bu tamamen değişik tavır nasıl açıklanabilirdi? Tom'un hoşgörüsünü ve sempatisini kazanmak için rol mü yapmıştı? Yoksa içini döküşü Flora'nın o felaket Brooklyn ziyaretinin hemen sonrasında olduğu için, o ilk itiraf vicdanının gerçek sesi miydi? Olabilir. Herkes içinde birkaç kişi taşır ve çoğumuz gerçekten kim olduğumuzu bilemeden bir benlikten ötekine sıçrar dururuz. Bir gün keyifli, ertesi gün moralsiz; sabah suskun ve suratsız, akşam şen şakrak ve şakacı olabiliriz. Harry Tom'la konuşurken morali bozuktu; ama şimdi iş girişimi yoluna girdiği için benimle konuşurken ayakları iyice yerden kesilmişti.

T-bone'larımız[14] geldi, bu kez bir şişe kırmızı şarap getirttik ve sonunda ayakkabının ikinci teki de düştü. Harry bize bir sürpriz hazırladığından söz etmişti; ama sürprizin ne

olduğunu tahmin etmek için bana yüz şans tanımış olsa bile, ağzından büyük bir serinkanlılıkla dökülen hikâye aklımın ucundan geçmezdi.

"Gordon döndü," dedi.

Şaşkınlıktan diyecek başka hiçbir şey bulamadığım için, "Gordon," diye tekrarladım. "Gordon Dryer'ı mı kastediyorsun?"

"Gordon Dryer. Eski günah ve sahtekârlık arkadaşım."

"Nasıl olmuş da senin izini bulmuş?"

"Bu kötü bir şeymiş gibi konuşuyorsun Nathan. Hiç de öyle değil. Çok ama çok mutluyum."

"Ona yaptıklarından sonra, seni öldürmek ister diye düşünüyordum."

"İlk önce ben de öyle sanıyordum ama artık hepsi geçti. Ne hınç kaldı ne öfke. Zavallıcık kollarıma atılıp onu bağışlamam için yalvardı. Düşünebiliyor musun? Benim *onu* bağışlamamı istedi."

"Oysa onu hapse attıran sensin."

"Evet ama bu numara önce Gordon'un aklına geldi. O bu işi yürütmeseydi, ikimiz de içeri tıkılmazdık. İşte kendisini bunun için suçluyor. Geçen yıllar içinde kendi kendini tahlil etmiş; onun hâlâ bana kin duyduğunu düşünürsem, bu azap içinde yaşayamayacağını anladığı bir noktaya gelmiş. Gordon artık çocuk değil. Kırk beşine geldi, Chicago'daki günlerden bu yana çok olgunlaşmış."

"Kaç yıl hapis yattı?"

"Üç buçuk. Sonra San Francisco'ya taşınmış ve yeniden resim yapmaya başlamış. Ne yazık ki, pek başarılı olamamış. Özel resim dersleri vererek, orada burada geçici işler yaparak geçinmeye çalışmış, sonra da New York'ta yaşayan bir adama âşık olmuş. Şimdi o yüzden burada. Geçen ay başında San Francisco'dan ayrılmış, adamla beraber oturmaya başlamış."

"Herhalde paralı birisidir."

"Ayrıntıları pek bilmiyorum. Ama sanırım adam ikisini de geçindirecek kadar kazanıyordur."

"Gordon'un talihi açıkmış."

"Talihi açık sayılmaz. Atlattığı badireleri düşünürsen, hiç de öyle sayılmaz. Üstelik, onun asıl sevdiği insan benim. Yeni arkadaşına çok bağlı ama sevdiği benim. Ben de onu seviyorum."

"Özel hayatına burnumu sokmak istemem ama ya Rufus için ne diyorsun?"

"Rufus benim canım ama ilişkimiz sadece platonik. Onu tanıdığım bunca yıl içinde, bir tek gece olsun yatmadık."

"Ama Gordon başka."

"Çok başka. Artık genç değil, yine de çok güzel bir erkek. Bana nasıl iyi davrandığını anlatamam. Pek sık görüşmüyoruz; gizli ilişkiler nasıldır, bilirsin. Bir sürü yalan söylenmesi, bir sürü şeyin ayarlanması gerekir. Ama ne zaman buluşsak, o eski ateş hâlâ bacayı sarıyor. Bu taraklarda artık bezim kalmadı, elimi eteğimi çektim sanıyordum ama Gordon beni gençleştirdi. Çıplak ten Nathan. Uğrunda yaşamaya değen tek şey o."

"Uğrunda yaşamaya değen şeylerden biri dersen, kabul ederim."

"Daha iyisi aklına gelirse bana da haber ver."

"Buraya iş görüşmeye geldik sanıyordum."

"Tam da onu yapıyoruz. Gordon da bu işin bir parçası, anladın mı? Bu işte onunla birlikteyiz."

"Yine mi?"

"Müthiş bir plan. O kadar parlak bir fikir ki, ne zaman aklıma gelse aklım başımdan gidiyor."

"İçimden bir ses yine bir sahtekârlığa bulaştığını söylüyor; neden böyle düşünüyorum dersin? Bu iş yasal mı, değil mi?"

"Tabii ki yasal değil. Risk olmazsa işin tadı mı çıkar?"

"Sen adam olmazsın Harry. Başına gelen onca şeyden sonra, ömrünün sonuna kadar dar ama doğru yoldan gitmek isteyeceğini sanıyordum."

"Denedim. Upuzun dokuz yıl boyunca denedim ama nafile. İçimde minik bir şeytan var; arada bir onu dışarı çıkarıp biraz haylazlık etmesine fırsat vermezsem, dünya dayanılmayacak kadar yavanlaşıyor. Kasvetten ve can sıkıntısından nefret ederim. Ben heyecandan hoşlanırım. Hayatım ne kadar tehlikeli olursa, o kadar mutlu olurum. Kimileri iskambille kumar oynar. Kimileri dağlara tırmanır ya da uçaktan paraşütle atlar. Ben de insanları aldatmayı severim. Nereye kadar yutturabileceğimi görmekten keyif duyarım. Çocukken bile hayallerimden biri, içindeki bütün bilgilerin düzmece olduğu bir ansiklopedi yayımlamaktı. Her önemli olay için yanlış tarih, her nehir için yanlış bir yer, hiç var olmamış kişilerin biyografileri. Böyle bir şey ne tür birinin aklına gelir? Olsa olsa bir çılgının; ama bu fikir beni çok güldürürdü. Donanmadayken, denizcilik haritalarını yanlış etiketlediğim için neredeyse divanıharbe veriliyordum. Bunu bile bile yaptım. Neden bilmem ama bir anda aklıma geldi ve kendimi tutamadım. Kumandanımı bunun masum bir yanlış olduğuna ikna ettim, oysa değildi. İşte ben buyum Nathan. Cömertim, iyi yürekliyim, vefalıyım ama aynı zamanda anadan doğma bir düzenbazım. Birkaç ay önce, Tom, adamın birinin klasik edebiyat konusundaki teorisinden söz etti. Adam, bunların hepsi uydurma diyormuş. Aiskylos, Homeros, Sofokles, Platon, bunların topunu Rönesans dönemindeki birtakım kurnaz İtalyan şairleri uydurmuşlar. Hiç bu kadar harika bir şey duymuş muydun? Batı uygarlığının temel direkleri ve her biri uydurma. Hah-ha! O matrak olayın içinde yer almayı nasıl isterdim."

"Peki bu seferki numara ne? Yine sahte tablolar mı?"

"Hayır, sahte bir elyazması. Unutma ki artık kitapçılık yapıyorum."

"Hiç kuşkusuz, bu da Gordon'un buluşudur."

"Evet, öyle. Son derece zekidir ve benim zaaflarımı da çok iyi bilir."

"Bu konuyu bana açmak istediğinden emin misin? Benim güvenilir biri olduğumu nereden biliyorsun?"

"Çünkü sen onurlu ve kibar bir insansın."

"Öyle olduğumu nereden biliyorsun?"

"Çünkü Tom'un dayısısın. O da senin gibi onurlu ve kibar biridir."

"Öyleyse neden bunları Tom'a anlatmıyorsun?"

"Çünkü Tom fazlasıyla temiz, fazlasıyla saf, fazlasıyla iyi kalpli ve bu gibi işlere de kafası basmıyor. Sen feleğin çemberinden geçmişsin Nathan, akıl almak için senin deneyimlerine güveniyorum."

"Benim vereceğim akıl, bu işten hemen vazgeçmen."

"Onu yapamam. İş, artık vazgeçemeyeceğim kadar yol aldı. Üstelik, vazgeçmek istemiyorum."

"Peki. Ama bu iş elinde patlarsa, seni uyardığımı unutma sakın."

"*Kızıl Damga*, bu kitabı bilirsin, değil mi?"

"Lise birdeyken İngilizce dersinde okumuştum. Dördüncü sömestr, hocam da Miss O'Flaherty idi."

"Lisedeyken hepimiz o kitabı okumak zorundaydık, öyle değil mi? Bir Amerikan klasiği. Bugüne kadar yazılmış kitapların en ünlülerinden biri."

"Yani şimdi sen, Gordon'la birlikte *Kızıl Damga*'nın sahte bir elyazmasını hazırlayacağınızı mı söylüyorsun? Peki ya Hawthorne'un özgün elyazması ne olacak?"

"İşin güzel yanı da bu ya. Hawthorne'un elyazması ortada yok. Morgan Kitaplığı'ndaki bir vitrinde duran baş sayfası dışında hiçbir şey yok. Kitabın gerisine ne olduğunu bilen de yok. Kimileri kitabı bizzat Hawthorne'un yaktığını ya da depoda çıkan bir yangında kül olduğunu düşünüyor. Kimileri ise matbaacıların sayfaları dizdikten sonra çöpe atmış ya da pipolarını yakmak için kullanmış olabileceklerini

söylüyor. Hikâyenin bu versiyonuna bayılıyorum. Bir düşünsene, bir grup Bostonlu matbaa işçisi, mısır koçanından yapılma pipolarını *Kızıl Damga*'nın aleviyle yakıyorlar. İşin aslı ne olursa olsun, elyazmasının hiç kaybolmadığı konusunda da bir belirsizlik var. Güya kaybolmamış da, bilinmedik bir yere saklanmış. Diyelim ki, Hawthorne'un yayıncısı James T. Fields, elyazmasını evine götürüp başka kâğıtlarla birlikte bir sandığa koydu; o zaman ne olur? Tabii sonra sandık tavan arasına kaldırıldı. Yıllar sonra da Fields'in çocuklarından birine miras kaldı ya da evde bırakıldı ve ev satılınca sandık da evin yeni sahiplerinin malı oldu. Neden söz ettiğimi çakıyor musun? Mucizevi bir keşfin zeminini hazırlayacak yeterince belirsizlik ve gizem var. Melville'in mektupları ve elyazmaları da birkaç yıl önce New York'taki bir evde aynen bu şekilde bulundu. Melville'in yazıları bulunabiliyorsa Hawthorne'unkiler ne diye bulunmasın?"

"Elyazmasını kim yazıyor? Gordon beceremez, değil mi?"

"Hayır. O, elyazmasını bulan kişi olacak ama yazıyı Ian Metropolis diye biri yazacak. Gordon onun adını hapishanede tanıştığı birinden duymuş, anlaşılan adam bu işin ustası, usta da ne kelime, bir dâhi. Lincoln'ün, Poe'nun, Washington Irving'in, Henry James'in, Gertrude Stein'ın, kim bilir kaç kişinin daha yazısını taklit etmiş ve bunca yıldır bu işi yaptığı halde bir kez olsun yakayı ele vermemiş. Ne sabıkası var ne de kimsenin ondan kuşkulandığı. Karanlıkta yol alan bir gölge adam. Bu çok karmaşık, çok zahmetli bir iştir Nathan. Önce, doğru kâğıdı bulmak sorunu var; röntgen ve morötesi testlerinden geçebilecek on dokuzuncu yüzyıl ortalarına ait kâğıdı bulacaksın. Ondan sonra Hawthorne'un bilinen bütün elyazmalarını tek tek inceleyip pek de işlek olmayan, hatta yer yer okunamayan el yazısını taklit etmeyi öğreneceksin. Ama teknik yanını becermek, işin çok ufak bir bölümü. Bu '*Kızıl Damga*'nın basılmış bir kopyasını önüne alıp elle kopya etmeye benzemez. Hawthorne'un kendine özgü tarzını, yazım yanlışlarını, kimi yerde kullanıp kimi yerde kullanmadığı tireleri, belirli sözcükleri doğru yazmayı başaramadığını bileceksin. Örneğin tavan yerine hep *davan*, sebatkâr yerine *sebadkâr*, narin yerine *naren* diye yazarmış. Hawthorne ne zaman *Ay* yazsa, dizgiciler bunu her seferinde *Ey* olarak değiştirirlermiş. Buna benzer daha bir sürü şey. Bu çok etraflı bir hazırlığı ve çok zorlu bir çalışmayı gerektirir. Ama hepsine değer, dostum. Eksiksiz bir elyazması, herhalde üç dört milyona gider. Gordon, işin bana düşen bölümü için yüzde yirmi beş teklif etti, yani bir milyon dolar civarında bir paradan söz ediyoruz. Pek küçümsenecek gibi değil, ne dersin?"

"Peki bu yüzde yirmi beş karşılığında ne yapman gerekiyor?"

"Elyazmasını satmak. Ben nadide kitaplar, imzalar ve edebi yapıtlar işinde mütevazı ama saygın bir satıcıyım. İşin içine benim girmem, projeye geçerlilik kazandırır."

"Şu ana kadar bir alıcı buldun mu?"

"Canımı sıkan da bu. Doğrudan doğruya Berg Koleksiyonu, Morgan, Columbia Üniversitesi gibi şehirdeki kitaplıklardan birine satmayı, aksi halde Sotheby's müzayedesinde satışa çıkarmayı önerdim. Ama Gordon'un aklı fikri özel bir koleksiyoncu bulmakta. Satışı ilan edip ortalığı velveleye vermemek daha güvenli olur, diyor, galiba haklı. Yine de Gordon'un bu tavrı, Metropolis'in becerisine gerçekten güvenip güvenmediği konusunda kafamı bulandırıyor."

"Peki Metropolis ne diyor?"

"Bilmiyorum. Onunla hiç karşılaşmadım."

"Hiç tanımadığın biriyle mi dört milyon dolarlık kolpaya girişiyorsun?"

"Adam kimseye yüzünü göstermiyor. Gordon'a bile göstermiyor. Bütün görüşmeler telefonla yapılıyor."

"Burnuma kötü kokular geliyor Harry."

"Evet, biliyorum. Bu kadar gizli kapaklı davranış benim de hoşuma gitmez. Yine de çark dönmeye başladı gibi görünüyor. Alıcımızı bulduk; iki hafta önce ona bir sayfa örnek verdik. İster inan ister inanma, adam bunu uzmanlara göstermiş, hepsi de gerçek

olduğunu onaylamış. Adamdan on bin dolarlık bir çek geldi. Elyazmasını başkasına teklif etmeyelim diye kaparo göndermiş. Adam önümüzdeki cuma Avrupa'dan döner dönmez satışı bitireceğiz."

"Kim bu adam?"

"Myron Trumbell adında bir borsacı. Araştırıp soruşturdum. Doğma büyüme bir Park Caddesi kibarı. Para içinde yüzüyor."

"Gordon nereden bulmuş bu adamı?"

"Gordon'un arkadaşının, yani şimdi beraber yaşadığı adamın arkadaşıymış."

"Tabii onunla da hiç karşılaşmadın."

"Hayır. Karşılaşmak istemem de. Gordon'la gizli bir aşk yaşıyoruz. Rakibimle tanışmayı ne diye isteyeyim?"

"Bence sen tuzağa düşüyorsun ahbap. Bunlar sana tuzak kuruyor."

"Bana tuzak mı kuruyorlar? Sen ne diyorsun?"

"Elyazmasının kaç sayfasını gördün?"

"Sadece bir sayfasını. İki hafta önce Trumbell'e verdiğim sayfayı."

"Ya olup olacağı yalnızca o sayfaysa Harry? Ian Metropolis diye biri yoksa? Gordon'un yeni dostu, Myron Trumbell'in kendisiyse?"

"Olamaz. Kim, niçin bu kadar zahmeti göze alır?"

"İntikam. Men dakka dukka. Göze göz, dişe diş. İnsanoğlunun dillere destan özellikleri. Korkarım, senin Gordon, sandığın gibi biri değil."

"Bu fazlasıyla karamsar bir şey Nathan. İnanmak istemiyorum."

"Trumbell'in çekini bozdurdun mu?"

"Parayı üç gün önce bankaya yatırdım. Zaten yarısını da yeni kıyafetlere harcadım."

"Parayı iade et."

"Bunu yapmak istemiyorum."

"Hesabında yeteri kadar para yoksa, açığı kapatmak için benden borç alabilirsin."

"Teşekkür ederim Nathan, senin yardımına ihtiyacım yok."

"Seni kıskıvrak yakalamışlar da farkında bile değilsin Harry."

"İstediğini düşünebilirsin ama bu noktada pes etmeyeceğim. Sonucu ne olursa olsun, devam edeceğim. Gordon için söylediklerinde haklıysan, zaten hayatım bitmiş demektir. O zaman ne fark eder? Ama yanılıyorsan –yanıldığına kalıbımı basarım– o zaman da başarıma kadeh kaldırmak için seni bir yemeğe daha davet ederim."

14. Dananın sırt bölgesindeki omurgasındaki, her bir omur kemiğinin ortadan ikiye bölünmesiyle yapılan et dilimi. Kemik T harfi görünümündedir.

Kapı çalınıyor

Tom, cumartesi, pazar günleri geç kalkardı. Harry' nin dükkânı hafta sonları da açıktı ama Tom işe gitmek zorunda değildi; okul da olmadığı için erken kalkmanın anlamı yoktu. Nasıl olsa, evinin merdivenlerinde, çocuklarını alacak otobüsü bekleyen GKA'yı göremezdi; onu sıcak yatağından çekip çıkaracak bu yem de olmadığına göre, Tom çalar saati kurmaya zahmet etmedi. Perdeleri kapalı minicik evinin ana rahmine benzer kuytuluğunda, uykusunu alıp gözleri kendiliğinden açılıncaya ya da sık sık olduğu gibi binadaki bir gürültü onu yerinden sıçratıncaya kadar uyuyacaktı. 4 Temmuz Pazar günü (hem Roberto Gonzalez'le tatsız karşılaşmamdan, hem de Harry Brightman'la oturup konuşmamızdan üç gün sonra), yeğenimi uykunun derinliklerinden çekip çıkaran da bir ses oldu; bu kez duyulan ses kapısını usulca ve çekinerek vuran minik bir elin sesiydi. Saat dokuzu birkaç dakika geçiyordu; Tom sesi algılayıp yataktan kalktığı ve kapıya gittiği anda, yaşamı yeni ve şaşırtıcı bir dönüm noktasına geldi. Kısacası onun için her şey baştan başa değişti; ben de çok emek isteyen bir hazırlık sürecinden sonra, toprağı çapalayıp kabartarak uygun zemini oluşturduktan sonra, ancak şimdi Tom'un serüvenlerini yazmaya başlayabiliyorum.

Kapıdaki Lucy'ydi. Üzerinde kırmızı yırtık kot pantolon, beyaz mont, Kansas City Royals yazan tişörtüyle, kısa siyah saçlı, annesininkilere benzeyen iri ela gözlü, uzun boylu, yeniyetmeliğe henüz adım atmamış dokuz buçuk yaşındaki sessiz sakin Lucy. Ne elinde bavul vardı ne kolunda bir ceket ya da süveter; sırtındaki giysilerden başka hiçbir şey yoktu. Tom onu altı yıldır görmemişti ama görür görmez tanıdı. Bir bakıma tamamen değişmişti; ama süt dişlerinin yerine yenileri gelmiş, yüzü daha bir incelip uzamış, boyu da hayli atmış olmasına karşın yine de tıpkı eskisi gibiydi. Kapıda durmuş, Tom'un Michigan'daki eski günlerden çok iyi anımsadığı o iri gözlerini kırpmadan, uyku sersemi dayısına bakıp gülümsüyordu. Annesi neredeydi? Annesinin kocası neredeydi? Lucy neden yalnızdı? Oraya nasıl gelmişti? Tom her sorudan sonra susup bekliyor ama Lucy'nin ağzından tek kelime çıkmıyordu. Bir an kızın sağırlaşmış olabileceği aklına geldi; ama sonra kendisini anımsayıp anımsamadığını sorunca çocuk başını sallayarak anımsadığı belirtti. Tom kollarını açtı, kız hemen kucağına atıldı, alnını Tom'un göğsüne bastırıp dayısını sıkı sıkı kucakladı. Sonunda Tom, "Herhalde açlıktan ölüyorsundur," diyerek kapıyı ardına kadar açıp odam dediği kasvetli tabutun içerisine Lucy'yi buyur etti.

Kıza bir kâse cipsle bir bardak portakal suyu hazırladı, kendisine yaptığı kahve pişinceye kadar kâse de bardak da çoktan boşalmıştı. Tom bir şeyler daha yemek isteyip istemediğini sorunca kız evet gibilerden başını sallayıp gülümsedi; Tom da birkaç dilim ekmek kızarttı. Lucy pekmeze batırdığı ekmekleri göz açıp kapayana kadar yalayıp yuttu. Tom kızın sessizliğini önce yorgunluk, heyecan, açlık gibi olası birtakım nedenlere yordu; oysa Lucy yorgun görünmüyordu, heyecanlı değildi, karnını da doyurduğuna göre Tom'un nedenler listesindeki açlık maddesi de ortadan kalkmıştı. Yine de kız Tom'un sorularını cevapsız bırakmayı sürdürdü. Başını öne ya da iki yana sallayarak evet, hayır diyor ama ağzından ne bir söz çıkıyordu ne bir ses ne de dilini kullanmak için bir çaba.

Tom, "Konuşmayı mı unuttun Lucy?" diye sordu.

Lucy başıyla hayır dedi.

"Bu tişört nereden çıktı? Yoksa buraya ta Kansas City'den mi geldin?"

Cevap yok.

"Ne yapmamı istiyorsun? Annenin nerede oturduğunu söylemezsen seni onun yanına gönderemem."

Cevap yok.

"Sana kalem kâğıt vermemi ister misin? Konuşmak istemiyorsan, belki sorularımı yazıyla cevaplarsın."

Yine bir baş sallaması.

"Konuşmayı hepten mi bıraktın?"

Hayır anlamına bir baş sallaması.

"İyi. Bunu duyduğuma sevindim. Peki yeniden konuşmana ne zaman izin çıkacak?"

Lucy bir an düşündükten sonra iki parmağını kaldırdı.

"İki. İki ama ne? İki saat mi? İki gün mü? İki ay mı? Söyle Lucy."

Cevap yok.

"Annen iyi mi?"

Olumlayan bir baş hareketi.

"Hâlâ David Minor'la mı evli?"

Bir olumlama daha.

"Öyleyse neden kaçtın? Sana kötü mü davranıyorlar?"

Cevap yok.

"New York'a nasıl geldin? Otobüsle mi?"

Olumlama işareti.

"Biletin yanında mı?"

Cevap yok.

"Bir bakalım ceplerinde ne var. Belki oradan birtakım cevaplar alabiliriz."

Lucy pantolonunun dört cebini de yoklayarak içindekileri çıkardı ama önemli bir şey çıkmadı. Yüz elli yedi dolar nakit, üç parça çiklet, altı çeyreklik, iki on sentlik, dört peni, üzerinde Tom'un adının, adresinin, telefon numarasının yazılı olduğu bir kâğıt parçası; ama ne otobüs bileti vardı ne de Lucy'nin yola nereden çıktığını gösteren başka bir ipucu.

Tom, "Pekâlâ Lucy," dedi. "Madem buraya geldin, ne yapmayı planlıyorsun? Nerede yaşayacaksın?"

Lucy parmağıyla dayısını gösterdi.

Tom şaşkınlıkla güldü. "Nerede olduğuna bir baksana," dedi. "Buraya bir kişi zar zor sığıyor. Nerede yatacağını sanıyorsun küçükhanım?"

Hallederiz dercesine bir omuz silkmesi ve tatlı bir gülümseme.

Oysa halledilecek bir şey yoktu, en azından Tom'un aklından böyle bir şey geçmiyordu. Çocuklar hakkında hiçbir şey bilmezdi; üstelik hizmetkârlarla dolu on iki odalı bir konakta bile yaşasa, yine de yeğenine babalık etmeyi düşünmezdi. Normal bir çocuk yeterince başbelası olurdu; üstüne üstlük konuşmayı reddeden, kendisiyle ilgili herhangi bir bilgi vermeye yanaşmayan bir çocuk hiç olacak şey değildi. Peki ama Tom ne yapacaktı? Şu anda kız başına kalmıştı ve annesinin nerede olduğunu söyletemezse ondan kurtulmanın yolu yoktu. Lucy'yi sevmediğinden, başına gelebilecekleri umursamadığından değil ama onun yanlış kapıyı çaldığını biliyordu. Kızla uzaktan yakından bağı olan insanlar içinde bu işe en uygun olmayan kişi kendisiydi.

Ben de kızı sahiplenmeyi düşünmüyordum ama en azından benim dairemde fazladan bir oda vardı ve o sabahın geç saatlerinde Tom telefon edip (paniklemiş bir sesle neredeyse çığlık çığlığa) başına geleni anlatınca, bir çözüm yolu buluncaya kadar kızı yanıma alabileceğimi söyledim. Saat on biri geçe Birinci Cadde'deki evime geldiler. Tom Lucy'yi büyük dayısına tanıştırınca kız gülümsedi ve alnına kondurduğum hoş geldin öpücüğüne sevinmiş göründü; ama çok geçmeden Tom'la olduğu gibi benimle de

konuşmaya niyeti olmadığı anlaşıldı. Ağzından biraz laf alırım diye umuyordum; oysa daha önce Tom'a yaptığı gibi, başıyla evet ya da hayır demekle yetindi. Tuhaf, uyumsuz bir çocuk. Çocuk psikolojisinden anlamazdım ama gördüğüm kadarıyla fiziksel ya da zihinsel bir sorunu yoktu. Beyinsel işlevlerinin gelişmemiş ya da otistik olduğunu veya insanlarla iletişim kurmasını engelleyen organik bir bozukluğu bulunduğunu gösteren hiçbir belirti yoktu. Dosdoğru gözünüzün içine bakıyor, söylediğiniz her şeyi anlıyor, bütün çocuklar gibi sevecenlikle gülümsüyordu. Öyleyse, sorun neydi? Yoksa konuşma yetisini kilitleyen bir travma mı geçirmişti? Ya da henüz çözemediğimiz nedenlerden dolayı, zamanla usanacağı bir çocuk oyunu oynayarak sessizlik yemini etmeye, iradesini ve cesaretini sınamak için kendisini gönüllü dilsizliğe mahkûm etmeye mi karar vermişti? Yüzünde, kollarında yara bere yoktu; ama bedeninin geri kalan kısımlarını görebilmek için daha sonra onu banyo yapmaya kandırmayı planlıyordum. Sadece onu kimsenin dövmediğinden veya taciz etmediğinden emin olayım da içim rahat etsin diye.

Kızı oturma odasındaki televizyonun karşısına oturtup yirmi dört saat çizgi film yayınlayan bir kanalı açtım. Çizgi karakterlerin ekranda koşuşturduğunu görünce çocuğun gözleri sevinçle parladı; o kadar sevindi ki, her zaman televizyon izlemek fırsatını bulamadığını düşündüm; bu da David Minor'ı ve dinsel bağnazlığının katılığını aklıma getirdi. Aurora'nın kocası evde televizyonu yasak mı etmişti? Üvey kızını Amerikan pop kültürünün çılgın karnavalından, ülkedeki her televizyon alıcısından sürekli fışkıran o Allahsız pislik ve süprüntüden korumak isteyecek kadar güçlü müydü inançları? Olabilir. Lucy nerede oturduğunu söyleyinceye kadar Minor'la ilgili bilgi edinemeyecektik, kızın ağzından da henüz tek kelime çıkmıyordu. Tom, kızın sırtındaki tişörtten dolayı Kansas'tan geldiğini tahmin etmişti; ama çocuk buna evet de dememişti, hayır da. Demek ki bilmemizi istemiyordu, çünkü onu geri göndermemizden korkuyordu. Ne de olsa evden kaçmıştı; mutlu çocuklar da evlerinden kaçmazlar. Bu kadarı kesindi, evde televizyon olsa da olmasa da fark etmiyordu.

Lucy oturma odasında yere oturmuş, bir yandan fıstık yiyerek *Müfettiş Gadget* dizisini seyrederken, Tom'la ben, kızın konuştuklarımızı duyamayacağı mutfağa geçtik. Otuz kırk dakika kadar konuştuk ama kaygımızı artırmaktan ve kafamızı daha da karıştırmaktan başka bir sonuca varamadık. Bilinmeyen ve kestirilemeyen öyle çok şey ve mantıklı bir yorum yapmak için öyle az kanıt vardı ki. Lucy yol parasını nereden bulmuştu? Tom'un adresini nereden biliyordu? Kaçmasına annesi mi yardım etmişti, yoksa kendi başına mı yollara düşmüştü? Aurora işin içindeyse, neden Tom'a haber vermemiş ya da Lucy'nin eline bir not tutuşturmamıştı? Belki tutuşturmuştu da, kız kaybetmiştir diye düşündük. Öyle ya da böyle, çocuğun evden kaçışı Aurora'nın evliliği hakkında nasıl bir fikir veriyordu bize? İkimizi de korkutan feci bir evlilik miydi, yoksa Tom'un kardeşi sonunda ışığı görüp kocasının dünya görüşünü mü kabullenmişti? Ancak, eğer evde bir tatsızlık yoksa, o zaman kızlarının Brooklyn'de ne işi vardı? Konuşuyor, doluya koyuyor, boşa koyuyor ama tek bir soruya bile cevap bulamıyorduk.

Sonunda bu çaresizliğimizi daha da uzatmamak için, "Zamanla öğreniriz," dedim. "Ama önce yapılması gerekenleri yapalım. Çocuğun yaşayacağı bir yer bulmalıyız. Ne sen yanına alabilirsin ne de ben. Öyleyse ne yapacağız?"

Tom, "Eğer demek istediğin buysa, onu bir aileye evlatlık vermeyi kabul etmem," dedi.

"Tabii ki hayır. Ama onu almak isteyecek bir tanıdığımız vardır mutlaka. Yani geçici olarak. Aurora'nın izini buluncaya kadar."

"Bu, çok büyük bir angarya olur Nathan. Aurora'nın izini bulmamız aylarca sürebilir. Belki de hiç bulamayız."

"Üvey kardeşin olmaz mı?"

"Pamela'dan mı bahsediyorsun?"

"Onun halinin vaktinin yerinde olduğunu söylemiştin. Vermont'ta kocaman bir ev, iki çocuk, avukat bir koca. Bu yazı geçirinceye kadar almasını söylersen, belki kabul eder."

"Pamela, Rory'den nefret eder. Zorn ailesinin tümü ondan nefret eder. Ne diye Rory'nin çocuğu için kendini zahmete soksun?"

"Şefkat. Cömertlik. Pamela'nın olgunlaştığını söylemiştin, değil mi? Lucy'nin masraflarını benim karşılayacağımı söylersem, Pamela da bunu bir aile dayanışması olarak görebilir. Hepimiz, ortak bir iyilik için bir araya gelmiş oluruz."

"Sen insanın ağzından girip burnundan çıkar, dediğini yaptırırsın, öyle değil mi?"

"Ben sadece ikimizi bu zor durumdan kurtarmaya çalışıyorum Tom. Hepsi bu."

"Pekâlâ, ben Pamela'yı ararım. Beni reddedecektir ama hiç olmazsa denemiş olurum."

"Hah şöyle evlat. Ona iyice bastır. Yağlayıp balla."

Ancak, Tom benim evimden telefon etmek istemedi. Sadece Lucy'nin orada olmasından dolayı değil, ben yanındayken ararsa tedirgin olacağını söyledi. Nazik, kibar Tom, dünyanın en hassas ruhu. Sorun olmadığını ama telefon etmek için evine gitmesinin de gerekmediğini söyledim. Lucy'yle ben dışarı çıkardık, o da Pamela'yla konuşurken yalnız kalırdı; üstelik şehirlerarası telefon da bana fatura edilmiş olurdu. "Çocuğun sırtındakileri gördün," dedim. "O yırtık pırtık kot ve eski püskü ayakkabılar. Bunlarla dolaşılmaz, değil mi? Sen Vermont'u ara, ben de Lucy'yi götürüp biraz üst-baş alayım."

İş böylece halloldu. Alelacele hazırlanan domates çorbası, sahanda yumurta ve salamlı sandviçle öğle yemeğini yer yemez Lucy ile alışverişe çıktık. Lucy hiç ağzını açmasa da, bu koşullarda, yani canının istediğini seçmekte tamamen özgür olarak alışverişe giden bütün genç kızlar gibi sevinçliydi. Önce (çorap, çamaşır, uzun pantolon, şort, pijama, kapüşonlu sweatshirt, naylon rüzgârlık, tırnak makası, diş fırçası, saç fırçası gibi) temel gereksinimleri karşıladık; ama arkasından yüz elli dolara fosforlu mavi spor ayakkabı, yüzde yüz yün Brooklyn Dodgers beyzbol kepi, beni biraz şaşırtan pırıl pırıl bir çift rugan pabuç ve son olarak da yuvarlak yakalı, kuşağı arkadan fiyonklu, klasik bir kırmızı-beyaz pamuklu elbise aldık. Elimiz kolumuz dolu eve döndüğümüzde saat çoktan üçü geçmişti ve Tom da gitmişti. Mutfak masasının üzerinde bir not duruyordu.

Sevgili Nathan,

Pamela kabul etti. Nasıl becerdiğimi hiç sorma; onu razı edinceye kadar bir saatten fazla dil döktüm. Hayatımda yaptığım en tatsız, en sıkıntılı, işkence gibi bir konuşmaydı. Şimdilik yalnızca "deneme" olarak alacak; ama işin iyi yanı, Lucy'yi hemen yarın götürmemizi istiyor. Ted'in programı ve şehir kulübündeki danslı parti yüzünden öyle yapmamız gerekiyormuş. Senin arabanla gidebiliriz, değil mi? Sen istemezsen, arabayı ben kullanırım. Şimdi kitapçıya gidip Harry'den izin isteyeceğim. Seni orada beklerim. Geç kalma.

Tom

Ben işin bu kadar hızla yol alacağını düşünmemiştim. Kuşkusuz, sorunumuzun bu kadar çabuk ve kolay bir biçimde çözümlenmesi bana rahat bir soluk aldırdı; ama bir yandan da biraz hayal kırıklığına uğradım, hatta boynum bükük kaldı. Lucy'yi sevmeye başlıyordum; alışveriş için mahallede dolaşırken, onun bir süre, birkaç gün, belki de birkaç hafta yanımda kalması düşüncesine sıcak bakmaya da başlamıştım. Bu, fikrimi değiştirdiğim anlamına gelmiyordu (Lucy sürgit benim evimde kalamazdı); ama kısa bir süre onunla birlikte olmak, duruma katlanmaktan çok bayağı keyifli olacak gibi görünüyordu. Rachel küçükken onunla yakınlık kurma fırsatlarını kaçırmıştım; oysa şimdi bakılmaya muhtaç, ona giysiler alacak, karnını doyuracak, ona zaman ayıracak ve bu şaşırtıcı suskunluğundan çekip çıkaracak kadar boş vakti bulunan birine ihtiyacı olan

küçük bir kız çıkmıştı karşıma. Bu rolü üstlenmeye itirazım yoktu; ancak şimdi gösteri Brooklyn'den New England'a taşınıyordu ve benim yerimi de bir başka aktör alıyordu. Pamela ve onun çocuklarıyla taşrada yaşamanın Lucy için daha iyi olacağını düşünerek avunmaya çalıştım; ama Pamela hakkında ne biliyordum ki? Onu yıllardır görmemiştim, eskiden karşılaştığımız birkaç seferde de ona ısınamamıştım.

Lucy kitapçıya giderken yeni elbisesini giymek istedi, ben de önce banyo yapması koşuluyla razı oldum. Çocuk yıkamakta usta olduğumu söyledim ve bunu kanıtlamak için de kitaplıktan bir albüm çekip Rachel'ın resimlerini gösterdim; resimlerden birinde altı yedi yaşlarındaki kızım köpük banyosu yapıyordu. "Bak, bu senin kuzinin," dedim. "Annenle onun üç ay arayla doğduklarını biliyor muydun? İkisi can ciğer arkadaştılar." Lucy başını sallayarak hayır dedikten sonra o sabahın en hoş gülümseyişiyle yüzü aydınlandı. Nat dayısına güvenmeye başladığını hissediyordum; bir saniye sonra banyonun yolunu tuttuk. Ben küveti suyla doldururken Lucy de soyunup içine daldı. Sol dizindeki kabuk tutmuş bere dışında vücudunda bir tek çizik bile yoktu. Sırtı temiz, pürüzsüzdü; bacakları temiz, pürüzsüzdü; üreme organlarının çevresinde bir şişme ya da ezilme yoktu. Bu şöyle bir göz ucuyla yapılmış incelemeydi; yine de Lucy'nin suskunluğunun nedeni ne olursa olsun, dayak yediğini ya da tacize uğradığını gösteren bir iz göremedim. Bu buluşumu kutlamak için, Lucy'nin saçını yıkayıp duruladığım süre boyunca ona şarkı söyledim.

Lucy'yi banyodan çıkardıktan on beş dakika sonra telefon çaldı. Nerede kaldığımızı merak eden Tom, kitapçıdan arıyordu. Harry ile konuşmuş, birkaç gün izin almıştı, şimdi de bir an önce dükkândan çıkmak istiyordu.

"Kusura bakma," dedim. "Alışveriş sandığımdan uzun sürdü, sonra da Lucy'yi yıkadım. Üstü başı dökülen çocuğa veda edebilirsin Tom. Artık kızımız Windsor Şatosu'ndaki bir doğum günü partisine gidecekmiş gibi görünüyor."

Akşam yemeği için ne yapacağımızı konuştuk. Tom ertesi sabah erkenden yola çıkmak istediğine göre, yemeği akşam altı sularında yememizin uygun olacağını düşünüyordu. Ayrıca, Lucy çok iştahlı olduğu için, o saate kadar açlıktan kıvranıyor olabileceğini de ekledi.

Lucy'ye döndüm; pizza sevip sevmediğini sordum. Lucy dudaklarını yalayıp midesini sıvazlayarak cevap verince, Tom'a çevredeki en iyi pizzacı olan Rocco'nun Trattoria'sında buluşmamızı söyledim. "Saat altıda," dedim. "Bu arada biz de Lucy'yle videocuya gidip yemekten sonra seyredebileceğimiz bir film ararız."

Bana kaderin cilvesi gibi gelen bir seçim yaparak *Asri Zamanlar*'ı aldık. Lucy, Chaplin'in ne adını duymuştu ne de bir filmini görmüştü (Amerikan eğitim sisteminin çöküşüne bir kanıt daha); hem de Chaplin ilk kez bu filmde konuşmuştu. Dedikleri anlaşılmasa da ağzından sesler çıkıyordu; filmin Lucy'nin içinde bir şeyler uyandırıp uyandırmayacağını, kendi suskunluğunun anlamını düşünmeye yöneltip yöneltmeyeceğini merak ediyordum. Hatta belki de kızı bu suskunluğundan tamamen vazgeçirebileceğini düşünüyordum.

Rocco's pizzacısındaki yemeğe kadar Lucy son derece uyumlu davrandı. Söylediğim her şeyi kaşlarını çatmadan, istekli ve söz dinleyen bir tavırla yerine getirdi. Ama Tom, daha sofraya oturur oturmaz büyük bir düşüncesizlikle Vermont'a gideceğimizi yumurtladı. Önce Burlington'un harika yerlerini ballandıra ballandıra anlatarak, Lucy'nin Brooklyn'deki iki dayısı yerine neden Pamela'nın yanına gitmesinin daha iyi olacağını açıklayarak çocuğu hazırlamadan gideceğimizi söyleyiverdi. İşte o zaman Lucy'nin ilk kez kaşını çattığını, ilk kez ağladığını, sonra da yemek boyunca surat astığını gördüm. Acıkmış olmasına rağmen, pizzası önüne konduğunda elini sürmedi; ben de sonunda müthiş bir sinir harbine dönüşebilecek durumu soluk almadan konuşarak kurtarmayı başardım. Tom'un ihmal ettiği zemin hazırlığını yaparak işe başladım: Gideceğimiz yerin güzelliklerine övgüler yağdırdım; Ticaret Odası'nın tap dansı

partisinden söz ettim; Pamela'nın efsanevi iyi yürekliliğini sayıp döktüm. Bu konuşmalar beklenen sonucu doğurmayınca taktik değiştirip Lucy oraya yerleşip iyice alışıncaya kadar Tom'la benim de yanında kalacağımıza söz verdim; sonra işi daha da ileri götürerek son kararı kendisinin vereceğini garanti etmek riskini bile göze aldım. Eğer orayı sevmezse, eşyalarını toplayıp New York'a döneriz, dedim. Ama önce en az üç dört gün fırsat tanıması gerektiğini söyledim. Anlaştık mı? Lucy başıyla evetledi. Sonra neredeyse yarım saattir ilk kez gülümsedi. Garsonu çağırdım, pizzayı mutfağa götürüp ısıtmanın zahmet olup olmayacağını sordum. Garson on dakika sonra pizzayı getirince Lucy hemen yumuldu.

Chaplin deneyi, ancak karışık sonuçlar verebildi. Lucy, o gün boyunca ondan duyduğumuz ilk sesleri çıkararak güldü (yemekteki gözyaşları bile sessizce akıtılmıştı); ama lokanta sahnesinden birkaç dakika önce, Charlie'nin o unutulmaz anlamsız şarkısına sıra geldiği anda Lucy'nin gözleri çoktan kapanmış, uykuya dalmıştı. Onu kim suçlayabilir? Önceki gecenin tamamını değilse bile çoğunu otobüste oturarak, Tanrı bilir kaç yüz kilometre yol yapıp New York'a daha o sabah gelmişti. Lucy'yi kucağıma alıp yatak odasına taşıdım; Tom da önceden hazırlanmış çekyattaki yorganı açmış bekliyordu. Hiç kimse gençlerden, özellikle de yorgun düşen çocuklardan daha derin uykuya dalamaz. Lucy'yi yatağa yatırıp yorganı sıkıca örttüğüm zaman bile gözlerini bir kez olsun açmadı.

Ertesi gün tuhaf ve kaygı veren bir olayla başladı. Saat yedide, elimde bir bardak portakal suyu, bir tabak çırpılmış yumurta ve iki dilim tereyağlı ekmekle, uyumakta olan Lucy'nin odasına girdim. Yiyecekleri yere bıraktıktan sonra, uzanıp Lucy'nin kolunu usulca sarstım. "Hadi uyan Lucy," dedim. "Kahvaltı zamanı." Lucy üç-dört saniye sonra gözlerini açtı, kısa bir şaşkınlıktan (*Neredeyim? Tepemde durmuş bana bakan bu yabancı kim?)* sonra kim olduğumu anımsayıp gülümsedi. "İyi uyudun mu?" diye sordum.

Lucy, sözcükleri Güneylilerinkine benzer bir aksanla söyleyerek, "Çok iyi uyudum Nat dayı," diye cevap verdi. "Bir kuyunun dibindeki koca bir taş gibi uyudum."

Tamam işte. Olmuştu. Lucy konuşmuştu. Zorlanmadan, teşvik edilmeden, bir an durup yapmak üzere olduğu şeyi tartmadan, sakin sakin ağzını açıp konuşmuştu. Suskunluğun hükümranlığı kesinlikle sona mı eriyor, yoksa uyku sersemliğiyle unuttu da o yüzden mi konuştu diye meraklandım.

Az önceki olaya değinip işleri karmakarışık etmekten korkarak, "Buna sevindim," dedim.

Lucy, "O kokuşmuş Vermont'a gidecek miyiz?" diye sordu.

Ağzından çıkan her yeni sözcük, her yeni cümle ikircikli umudumu artırıyordu.

"Bir saat içinde," dedim. "Bak Lucy, sana portakal suyu, ekmek ve yumurta getirdim."

Ben yiyecekleri almak için yere eğilirken, Lucy ağzı kulaklarına vararak gülümseyip, "Yatakta kahvaltı ha," dedi. "Kraliçe Nefertiti gibi."

O sırada artık düze çıkmış olduğumuzu sanıyordum, meğer bilmiyormuşum, hiçbir konuda hiçbir şey bilmiyormuşum. Portakal suyu bardağını sağ elimde tutuyordum, Lucy bardağı almak için uzanırken sanki birden dünya başına yıkılıverdi. Yüzündeki ifadenin bir anda değişivermesindeki hızı başka hiç kimsede görmemiştim. Göz açıp kapayana kadar, tatlı gülümseyişi yerini insanın içine işleyen, ürkütücü bir dehşet ifadesine bıraktı. Elini ağzına kapadı ve gözleri doluverdi.

"Üzülme canım," dedim. "Yanlış bir şey yapmadın."

Oysa yapmıştı. Kendi kurallarına göre yanlış yapmıştı; o minicik yüzündeki dehşet ifadesine bakılacak olursa bağışlanamaz bir günah işlemişti. Kendine öfkelenerek, ne aptalım dercesine sol elinin ayasıyla kafasına vurmaya başladı. Bunu üç kez, dört kez, beş kez yineledi ve tam ben kolunu yakalayıp durduracakken sol elini kaldırdı, parmağını suratıma doğru sallamaya başladı. Çok öfkeliydi. Hınçlı ve kendine lanet

okuyan bakışlarla, bana parmak sallama cüretini gösteren eli cezalandırmak istercesine sağ eliyle sol elini tokatlamaya girişti. Sonra tokatlama bitti, sol elini yeniden uzattı. Bu kez iki parmağını birden kaldırmıştı. Az önce yaptığı gibi parmaklarını şiddetle salladı. Önce birini, sonra ikisini birden. Bana ne anlatmaya çalışıyordu? Emin değildim ama bunun zamanla bir ilgisi olduğunu, yeniden konuşmaya başlamasına kaç gün kaldığını gösteren bir işaret olduğunu tahmin ettim. O sabah uyandığında geriye bir gün kalmıştı; ama kazara ağzından birkaç sözcük kaçırdığı için suskunluğuna bir gün daha ekleyerek kendini cezalandırmalıydı. Bir, o yüzden iki olmuştu.

"Bunu mu demek istiyorsun?" diye sordum. "Konuşmaya iki gün sonra başlayacağını mı söylemek istiyorsun?"

Cevap yok. Bir daha sordum ama Lucy sırrını açıklamak niyetinde değildi. Başıyla ne evet dedi ne de hayır, hiçbir şey. Yanına oturup saçını okşamaya başladım.

Portakal suyunu uzatarak, "Al Lucy," dedim. "Kahvaltı zamanı."

Kuzey'e yolculuk

Araba, eski yaşantımın yadigârıydı. New York'ta ona ihtiyacım yoktu; ama satmak zahmetine giremeyecek kadar üşengeç olduğum için, Brooklyn'e taşındığımdan beri bir kez kullanılmadan, bir kez bakılmadan Altıncı ve Yedinci caddeler arasındaki Union Sokağı'nda, bir garajda yatıyordu. 1994 model, lim yeşili bir Oldsmobile Cutlass'tı; şaşılacak kadar çirkin bir tasarımı vardı. Ama araba yapması gerekeni yaptı ve iki ay boyunca hiç kullanılmamış olmasına karşın, kontak anahtarını çevirir çevirmez motor çalıştı.

Arabayı Tom kullanıyordu; ben yedek sürücü olarak önde oturuyordum, Lucy de arkada. Bir gece önce verdiğim sözlere rağmen, kız hâlâ Pamela'yı da Vermont'u da istemiyor, onu zorla götürüşümüze karşı direniyordu. Mantıklı düşünülecek olursa, haklıydı. Eğer son kararı o verecekse ve sonuçta onu geri getirmek için üç yüz mil tepeceksek, şimdi bu üç yüz millik yolu yapmamızın ne amacı vardı? Lucy'ye, Pamela deneyimine bir şans tanımasını söylemiştim. O da kabul etmiş gibi yapmıştı; ama kararının kesin olduğunu ve hiçbir şeyin bu kararı değiştirmeyeceğini de biliyordum. O yüzden şimdi bizim zalim planlarımızın masum bir kurbanı olarak, içine kapanmış, suratını asmış, öyle oturuyordu. I-95 No'lu otoyol üzerindeki Bridgeport'un yakınlarından geçerken uyudu, o zamana kadar da sanırım kötü yürekli dayıları hakkında kötü şeyler düşünerek pencereden bakmaktan başka bir şey yapmadı. Daha sonra olanlar, o tahminimde yanıldığımı kanıtladı. Lucy sandığımdan daha kurnazmış ve arabada öfkeyle somurtarak oturmanın ötesinde düşünüyor, plan yapıyor, aklını kullanarak bizi nasıl alt edip kendi kaderinin dizginlerini kendi eline alacağını tasarlıyormuş. Doğrusunu isterseniz çok da parlak bir plan yapmış, tam hinoğlu hince bir plan; yaratıcılığın o boyutuna ancak şapka çıkarılır. Onu daha sonra anlatacağım.

Lucy arkada plan yapıp arada bir de kestirirken Tom'la ben önde konuşuyorduk. Tom, ocak ayında taksi şoförlüğünü bıraktığından bu yana direksiyon başına geçmemişti; yeniden araba kullanıyor olmak ona ilaç gibi geldi. Son iki haftadır neredeyse her gün onunla birlikteydim; bu süre içinde onu bir kez olsun o haziran sabahı olduğu kadar neşeli ve mutlu görmemiştim. Şehir trafiğinden çıktıktan sonra bizi kuzeye götürecek otoyolların ilkine vardık; işte Tom o açık yollarda gerginliğinden sıyrılmaya, sıkıntılarının ağırlığından kurtulmaya ve geçici de olsa dünyaya duyduğu nefreti unutmaya başladı. Gevşemiş Tom, konuşkan Tom demekti. Eski Dr. Parmakçocuk'un bir numaralı özelliği buydu; sabahın sekiz buçuğundan öğle sonrasına kadar beni sözcük bombardımanına tuttu, peş peşe hikâyelere, fıkralara, yerli yersiz konularda yürüttüğü fikirlere boğdu.

Konuşmaya benim o pek üzerinde durmadığım, bir türlü tamamlanamayan "İnsan Çılgınlıklarının Kitabı"ndan söz açarak başladı. Çalışmamın nasıl gittiğini sordu; sonunu görmeden çalakalem yazdığımı, yazdığım her hikâyenin bir yenisini doğurduğunu, onun da yine bir başkasına, sonra bir yenisine yol açtığını söylediğim zaman sağ eliyle omzumu kavrayıp şu şaşılası hükme vardı: "Sen bir yazarsın Nathan. Gerçek bir yazar oluyorsun."

"Hayır, yazar değilim," dedim. "Ben sadece, yapacak daha iyi bir şey bulamamış emekli bir hayat sigortacısıyım. Yazmak oyalanıp vakit geçirmemi sağlıyor, hepsi bu."

"Yanılıyorsun Nathan. Yıllarca çöllerde dolandıktan sonra, nihayet gerçek yolunu buldun. Artık ekmek parası uğruna çalışmak zorunda olmadığın için, aslında baştan beri yapman gereken işi yapıyorsun."

"Saçma. Kimse altmışında yazar olmaz."

Eski doktora öğrencisi, hafifçe öksürerek benimle aynı fikirde olmadığını açıkladı. Yazarlık konusunda belirli kurallar olmadığını söyledi. Şairlerin, romancıların yaşamlarına yakından bakınca, sadece büyük bir karmaşa, sonu gelmeyen bir karışıklık görüldüğünü anlattı. Çünkü yazmanın bir tür hastalık, ruhun enfeksiyonu ya da nezlesi olarak tanımlanabilecek bir hastalık olduğunu, bu yüzden de herhangi bir anda herkesin başına gelebileceğini söyleyerek sözünü sürdürdü. Gencin ve yaşlının, güçlünün ve güçsüzün, sarhoşun ve ayığın, akıllının ve delinin de başına gelebilirdi. Edebiyat âleminin devlerine, yarı-devlerine baktığınızda her türlü cinsel, siyasal eğilimde olan, en yüce idealizmden en aşağılık alçaklıklara kadar her türlü insan davranışını gösteren yazarlarla karşılaşılırmış. Bunların içinde suçlular ve avukatlar, casuslar ve doktorlar, askerler ve kızkuruları, gezginler ve insan içine çıkmayanlar bulunabilirmiş. Madem kimseye yazar olamaz damgası vurulamıyormuş, öyleyse altmışına merdiven dayamış eski bir hayat sigortacısının da onların safına katılmasını ne engelleyebilirmiş? Hangi yasa, Nathan Glass'ın da bu hastalığa yakalanmadığını belirleyebilirmiş?

Omuz silktim.

Tom, "Joyce, üç roman yazdı," dedi. "Balzac ise doksan roman yazdı. Böyle olması bugün bizim gözümüzde bir fark yaratıyor mu?"

"Benim gözümde yaratmıyor," dedim.

"Kafka ilk hikâyesini bir gecede yazdı. Stendhal *Parma Manastırı*'nı kırk dokuz günde tamamladı. Melville *Moby Dick*'i on altı ayda yazdı. Flaubert, *Madam Bovary*'ye beş yılını verdi. Musil, *Niteliksiz Adam* üzerinde on sekiz yıl çalıştı ve kitabı tamamlayamadan öldü. Bugün bunlar bizi ilgilendiriyor mu?"

Bu, cevap beklemeyen bir soruydu.

"Milton kördü. Cervantes tek kolluydu. Christopher Marlowe, daha otuzuna gelmeden bir meyhane kavgasında bıçaklanarak öldü. Hem de bıçak gözünün içine saplandı. Buna ne dememiz gerekiyor?"

"Bilmiyorum Tom. Sen söyle."

"Hiçbir şey. Koskoca bir hiç."

"Bence de öyle."'

"Thomas Wentworth Higginson, Emily Dickinson'ın şiirlerini 'düzeltti'. *Çimen Yaprakları*'na ahlaksız bir kitap diyebilen şişinmiş bir cahil, yüce Emily'nin yapıtına el sürmek küstahlığını yaptı. Baltimore'da bir su kanalında deli ve sarhoş bir halde ölen zavallı Poe da, edebi vârisi olarak Rufus Griswald'ı seçmek bahtsızlığını gösterdi. Griswald'ın kendisinden nefret ettiğini, bu sözümona can dostu ve destekleyicisinin Poe'nun itibarını yerle bir etmek için yıllarca uğraşacağını bilmiyordu tabii."

"Zavallı Poe."

"Eddie'nin hiç şansı yoktu. Ne sağlığında ne de öldükten sonra. 1849 yılında Baltimore'da bir mezarlığa gömdüler onu; ama ancak yirmi altı yıl sonra başına bir taş dikilebildi. Ölümünden hemen sonra bir akrabası mezar taşını ısmarladı; ama iş, insana dünya kimlerin eline kaldı, sorusunu sorduracak kadar saçma sapan bir biçimde sonuçlandı. Evet, insan çılgınlıklarından söz et Nathan. Mermer atölyesi viyadük üzerinden geçen bir demiryolunun altındaydı. Mezar taşının yontulması bitmek üzereyken, yukardan geçen tren raydan çıkıp mermer atölyesinin üstüne düştü ve taşı paramparça etti; akrabanın yeni bir taş ısmarlayacak parası olmadığı için de Poe yirmi beş yıl taşsız bir mezarda yattı."

"Bütün bunları nereden biliyorsun Tom?"

"Bunlar herkesin bildiği şeyler."

"Ben bilmiyorum."

"Sen doktora yapmadın ki. Sen dünyanın demokrasi için sağlıklı bir yer olmasına çalışırken, ben kütüphaneye kapanmış kafama bir yığın gereksiz bilgi dolduruyordum."

"Peki sonunda mezar taşını kim yaptırdı?"

"Bir avuç Baltimorelu öğretmen, bağış toplamak için bir komite kurdu. İnanmayacaksın ama parayı toplamaları tam on yıl aldı. Anıt tamamlanınca Poe'nun kemikleri yakıldı, tören arabasıyla şehrin içinden geçirilip Baltimore'daki bir kilisenin bahçesine yeniden gömüldü. Anıtın açılış gününde, Western Female High School diye bir yerde özel bir tören yapıldı. Müthiş bir isim, değil mi? *Batı Kız Lisesi*. Amerika'nın bütün önemli şairleri davet edildi; ama Whittier, Longfellow ve Oliver Wendell Holmes gelmemek için bahane icat ettiler. Sadece Walt Whitman gelmek zahmetine katlandı. Onun yapıtları, ötekilerin toplamından daha değerli olduğu için, bunu yüce şiirsel adaletin yerine gelmesi olarak yorumluyorum. İşin ilginç yanı, o sabah Stéphane Mallarmé'nin de orada oluşuydu. Bizzat kendisi değil ama bu tören için yazdığı ünlü sonesi *Le Tombeau d'Edgar Poe;* Mallarmé şiiri törene yetiştiremediyse de, yüreği tören yerindeydi. Bu çok hoşuma gidiyor Nathan. Modern şiirin iki babası Whitman ve Mallarmé, ikisinin de öncüsü olan, gözden düşmüş ve itibarını yitirmiş ama aslında Amerika'nın dünyaya armağan ettiği ilk gerçek yazar Edgar Allan Poe'ya saygı duruşunda bulunmak üzere Batı Kız Lisesi'nde yan yana geliyorlar."

Evet, Tom o gün çok formundaydı. Biraz manyakça da konuşsa, daldan dala atlayan gevezeliği yolculuğun sıkıntısını hafifletmeye yaradı. Bir süre aynı yönde ilerliyor, yolda bir çatala gelince, sağa mı yoksa sola mı sapmanın daha iyi olacağını bir an durup düşünmeden başka bir yöne sapıveriyordu. Nasıl olsa bütün yollar Roma'ya çıkıyordu ve Roma'nın da (Tom'un en ufak ayrıntısına kadar her şeyini bildiği) edebiyatın tümünden aşağı kalır yanı olmadığına göre, nereye sapmaya karar verdiği önemli değildi. Birdenbire Poe'dan Kafka'ya atlayıverdi. Aradaki bağ, ikisinin de aynı yaşta ölmüş olmalarıydı: Poe kırk yıl dokuz ay yaşamış, Kafka'nın ömrü de kırk yıl on bir ay sürmüştü. Bu ancak Tom'un bilebileceği ya da ilgilenebileceği türden çapraşık bir gerçekti; ama ömrünün yarısını yaş ortalaması istatistiklerini ve farklı mesleklerdeki insanların ölüm oranlarını inceleyerek geçirmiş biri olduğum için bu bana da ilginç geldi.

"Çok gençmişler," dedim. "Eğer günümüzde yaşasalardı, ilaçlar, antibiyotikler onları kurtarırdı. Bana bak. Kansere otuz ya da kırk yıl önce yakalansaydım, şu anda bu arabada olmazdım."

Tom, "Evet," dedi. "Kırk yaş ölmek için fazlasıyla genç. Ama o kadar bile yaşayamamış olan onca yazar olduğunu da bir düşün."

"Christopher Marlowe."

"O yirmi dokuzunda öldü. Keats yirmi beşinde. Georg Büchner yirmi üçünde. On dokuzuncu yüzyılın bu en büyük Alman oyun yazarı yirmi üçünde. Lord Byron otuz altısında. Emily Bronte otuzunda. Charlotte Bronte otuz dokuzunda. Shelley otuzuna basmasına bir ay kala. Sir Philip Sidney otuz birinde. Nathanael West otuz yedisinde. Wilfred Owen yirmi beşinde. Georg Trakl yirmi yedisinde. Leopardi, García Lorca ve Apollinaire'in üçü de otuz sekizinde. Pascal otuz dokuzunda. Flannery O'Connor da otuz dokuzunda. Rimbaud otuz yedisinde. Stephen ve Hart Cranes'den biri yirmi sekizinde, öteki otuz birinde. Ve Kafka'nın en sevdiği yazar olan Heinrich von Kleist, otuz dördünde sevgilisiyle birlikte intihar etti."

"Kafka da senin en sevdiğin yazar."

"Sanırım. En azından yirminci yüzyıldan en sevdiğim yazar."

"Tezini neden onun üzerine yapmadın?"

"Aptallığımdan. Ve de Amerikancı olmamı beklediklerinden."

"Ama o da *Amerika*'yı yazdı, öyle değil mi?"

"Ha-ha. İyi fikir. Neden benim aklıma gelmedi ki?"

"Kafka'nın Özgürlük Anıtı'nı anlatışını anımsıyorum. Hatun elinde meşale yerine yukarı kaldırılmış bir kılıç tutar. İnanılmaz bir görüntü. İnsanı güldürüyor ama aynı zamanda ödünü de patlatıyor. Karabasan görüntüsü gibi bir şey."

"Demek Kafka'yı okudun."

"Bazılarını. Romanları ve belki birkaç da öykü. Çok eskiden, senin yaşındayken. Ama Kafka'nın özelliği, hiç akıldan çıkmaması. Kitabını bir kez okudun mu, hiç unutmazsın."

"Güncelere ve mektuplara da baktın mı? Biyografilerini okudun mu?"

"Beni bilirsin Tom. Pek ciddi biri sayılmam."

"Yazık. Kafka'nın yaşamı hakkında ne kadar çok şey bilirsen, yapıtları bir o kadar ilginç olur. Anlıyorsun ya, Kafka yalnızca büyük bir yazar değildi, aynı zamanda çok önemli bir insandı. Oyuncak bebek hikâyesini duymuş muydun?"

"Hatırlamıyorum."

"Ya. Öyleyse dikkatle dinle. Bunu, tezimi destekleyen birinci kanıt olarak sunuyorum."

"Pek anlayamadım."

"Çok basit. Amaç, Kafka'nın gerçekten olağanüstü birisi olduğunu kanıtlamak. Neden özellikle bu hikâye ile başlıyorum? Onu bilmiyorum. Ama dün sabah Lucy çıkageldiğinden beri bu hikâyeyi aklımdan çıkaramadım. Bir yerlerde bir bağlantı olmalı. Nasıl olduğunu bilmiyorum; ama bunda bizim için bir mesaj olduğuna, ne yapmamız gerektiğiyle ilgili bir uyarı olduğuna inanıyorum."

"Girizgâhı fazlasıyla uzun tuttun Tom. Lafı uzatma da şu hikâyeyi anlat."

"Yine saçmalıyorum, değil mi? Bütün bu güneş, bu arabalar, saatte altmış yetmiş mil hızla koşuşturmalar. Beynim patlayacak gibi oluyor Nathan. Pompayla şişirilmiş gibiyim, her şeyi yapmaya hazırım."

"Güzel. Hadi şimdi hikâyeyi anlat."

"Peki. Hikâye. Oyuncak bebek hikâyesi... Kafka'nın ölmeden önceki son yılı; Polonya'daki tutucu Yahudi ailesinden kaçıp Berlin'e yerleşir, Dora Diamant adında on dokuz yirmi yaşlarında bir kıza âşık olur. Kız, Kafka'nın yarı yaşındadır; ama ona yıllardır yapmak isteyip de yapamadığı şeyi, Prag'dan ayrılma cesaretini bu kız verir ve Kafka'nın birlikte yaşadığı ilk ve tek kadın olur. Kafka 1923 sonbaharında Berlin'e gelir ve ertesi ilkbaharda da ölür; ama bu son aylar muhtemelen yaşamındaki en mutlu aylardır. Giderek bozulan sağlığına rağmen. Yiyecek kıtlığı, siyasal ayaklanmalar, Alman tarihinin gördüğü en ağır enflasyon gibi Berlin'deki sosyal durumlara rağmen. Bu dünyada fazla zamanı kalmadığını kesinlikle bilmesine rağmen.

Kafka her ikindi vakti parkta gezintiye çıkar. Hemen her seferinde Dora da onunla gider. Bir gün, hıçkıra hıçkıra ağlayan küçük bir kızla karşılaşırlar. Kafka kıza ne olduğunu sorar. Çocuk bebeğini kaybettiğini söyler. Kafka, olup biteni açıklamak için hemen bir hikâye uydurur. 'Bebeğin seyahate çıktı,' der. Kız, 'Nereden biliyorsun?' diye sorar. Kafka, 'Çünkü bana mektup yazdı,' deyince kız kuşkulanır. 'Mektup yanında mı?' der. Kafka, 'Ne yazık ki hayır, yanlışlıkla evde bırakmışım ama yarın getiririm,' diye cevabı yapıştırır. Konuşması öylesine inandırıcıdır ki, kız ne düşüneceğini bilemez. Bu gizemli yabancı doğru söylüyor olabilir mi?

Kafka mektubu yazmak için hemen eve gider. Masanın başına geçer; Dora onu seyrederken, mektubu tıpkı kendi yapıtlarını yazdığı zamanki ciddiyet ve gerginlikle yazdığını görür. Kafka, küçük bir kızı kandırmak üzere yazmamaktadır. Bu, gerçekten yazınsal bir çabadır ve Kafka da onu doğru yapmaya kararlıdır. Güzel ve inandırıcı bir yalan uydurabilirse, çocuğun kaybettiği bebeğin yerini bir başka gerçekle doldurabilecektir; belki uydurma bir gerçek ama edebiyat yasalarına göre geçerli ve inandırıcı bir gerçek.

Kafka ertesi gün mektubu alıp parka koşar. Küçük kız onu beklemektedir; çocuk henüz okumayı sökemediğinden Kafka mektubu yüksek sesle okur. Taş bebek gittiği için

üzgünmüş; ama hep aynı insanlarla yaşamaktan bıkmış. Dünyayı görmek, yeni arkadaşlar edinmek istiyormuş. Küçük kızı sevmediğinden değil ama çevresini değiştirmek istediği için gitmiş, bu yüzden bir süre ayrı kalacaklarmış. Ama kıza her gün mektup yazıp neler yaptığını anlatacağına da söz veriyormuş.

İşte bu noktada hikâye yüreğimi sızlatmaya başlıyor. Kafka'nın ilk mektubu yazmak zahmetine girmesi bile yeterince şaşırtıcıyken, bir de kalkıyor, günün birinde parkta karşılaştığı, hiç tanımadığı bir kız çocuğunu avutmak için her gün mektup yazmaya girişiyor. Böyle bir şeyi kim yapar? Kafka, üç hafta mektup yazmayı sürdürmüş Nathan. Tam üç hafta. Gelmiş geçmiş en büyük yazarlardan biri, kayıp bir taş bebekten gelen uydurma mektuplar için zamanını, hem de çok azaldığı için çok daha değerli olan zamanını feda ediyor. Dora, Kafka'nın her cümleyi en ufak ayrıntısına kadar özenle yazdığını, yazdıklarının kusursuz, komik ve inandırıcı olduğunu söylüyor. Bir başka deyişle, özgün Kafka edebiyatı. Kafka üç hafta boyunca her gün parka gidip kıza mektup okur. Taş bebek büyür, okula gider, yeni insanlarla tanışır. Küçük kızı ne kadar çok sevdiğini her mektupta yineler; ama birtakım sorunların eve dönmesini engellediğini yazar. Kafka, taş bebeğin küçük kızın hayatından tamamen çıkacağı ana yavaş yavaş hazırlar çocuğu. İnandırıcı bir son bulmaya çalışır, bunu başaramazsa büyünün bozulacağından korkar. Birkaç olasılık üzerinde kafa yorduktan sonra, sonunda bebeği evlendirmeye karar verir. Bebeğin âşık olduğu delikanlıyı tarif eder, nişanı, köy düğününü, hatta bebekle kocasının oturdukları evi bile uzun uzun anlatır. Ve mektubun son satırında, bebek eski ve sevgili arkadaşına veda eder.

Tabii o noktaya gelindiğinde, kız artık bebeğini özlemekten, onu aramaktan vazgeçmiştir. Kafka, bebeğin yerine başka bir şey vermiştir çocuğa ve o üç hafta içinde mektuplar kızın üzüntüsünü gidermiştir. Kızın bir hikâyesi vardır artık ve insan bir hikâyenin içinde, bir hayal dünyasında yaşayabilecek kadar şanslıysa, gerçek dünyanın acıları sona erer. Çünkü hikâye devam ettiği sürece gerçek yoktur."

Kızımızın ya da kolanın marifeti

New York'tan Burlington, Vermont'a gitmenin iki yolu vardır: hızlı yol ve yavaş yol. Yolculuğun şehir içindeki Flatbush Caddesi, BQE, Grand Central Park Yolu ve 678. Yol gibi dümdüz giden ilk üçte ikilik bölümünde hızlı gittik. Whitestone Köprüsü'nden Bronx'a geçtikten sonra bizi şehirden çıkaracak ve Westchester'ın doğu yakası ile Connecticut'ın aşağı bölgesinden geçirecek olan I-95 No'lu otoyola kadar birkaç mil kuzey yönünde ilerledik. New Haven'a gelince I-91 No'lu otoyola saptık. Connecticut'ın geri kalan kısmını ve Massachusetts'i boydan boya geçip Vermont'un güney sınırına gelinceye kadar yolun büyük bölümünü burada yaptık. Bizi Burlington'a en çabuk ulaştıracak rota, White Irmağı sapağına kadar I-91'de devam edip oradan doğu yönünde I-89'a girmekti; ama Brattleboro yakınlarına gelince Tom otoyollardan bıktığını ve daha dar, daha tenha arka yolları yeğlediğini söyledi. Böylece hızlı yolu terk edip yavaş yola girdik. Tom bu yolun yolculuğu bir iki saat uzatacağını ama hiç değilse süratli, cansız arabalar geçidinden başka bir şeyler görme fırsatı vereceğini söyledi. Örneğin koruları, yol kıyısındaki yaban çiçeklerini, tabii ineklerle atları, çiftliklerle otlakları, köy ağaçlıklarını ve arada bir de insan yüzü görebilirdik. Plandaki bu değişikliğe benim itirazım yoktu. Pamela'nın evine üçte ya da beşte varmamız ne fark ederdi? Lucy gözlerini açıp yan pencereden dışarıyı seyretmeye başladı; ona yaptığımızdan suçluluk duyduğum için oraya varışımızı olabildiğince geciktirmek istiyordum. Yol haritasını çıkartıp Vermont bölgesini inceledim. Tom'a, "Üçüncü Çıkış'tan çık," dedim. "Kuzeybatıya çaprazlama çıkan Otuz No'lu şoseden gideceğiz. Kırk mil kadar gittikten sonra Rutland'a kadar virajlı bir yoldan gidip oradan Yedi No'lu şoseye sapacağız ve doğruca Burlington'a varacağız."

Bu önemsiz ayrıntıların üzerinde neden duruyorum? Çünkü hikâyenin gerçeği ayrıntılarda gizli; benim de her şeyi olduğu gibi anlatmaktan başka seçeneğim yok. Brattleboro'da otoyoldan çıkma kararı vererek burnumuzun doğrusuna gidip 30 No'lu şoseye girmeseydik, bu kitapta yer alan olayların çoğu olmayacaktı. Bunu söylerken özellikle Tom'u kastediyorum. Bu karar Lucy ile bana da yaradı; ama Brooklyn Çılgınlıkları'nın uzun süredir acı çeken bu kahramanı için belki de yaşamının en önemli kararı oldu. O sırada Tom'un bu kararın getireceği sonuçlardan haberi yoktu, harekete geçirdiği hortum fırtınasını kestiremiyordu. Kafka'nın taş bebeği gibi, Tom da sadece manzarayı değiştirmek istemişti; ama yalnızca bir yolu bırakıp ötekine saptığı için, Kader kollarını uzatıp oğlumuzu başka bir âleme taşıdı.

Depodaki benzin dibe inmişti; midelerimiz neredeyse zil çalıyordu; idrar keselerimiz ağzına kadar dolmuştu. Brattleboro'nun on beş yirmi mil kadar kuzeybatısında, yolun kenarındaki Dot'un Yeri adında ikinci sınıf bir lokantada yemek molası verdik. Yol üzerindeki tabelalarda YEMEK VE BENZİN yazıyordu; biz de gereksinimlerimizi bu sıraya göre karşıladık. Dot'un yerinde yemek yedik, benzin aldık; sonra yolun karşısındaki Chevron istasyonundan biraz daha benzin alarak depoyu doldurduk. Bu noktada da ne yapacağımız konusundaki rasgele kararımız, hikâyenin gidişatını önemli ölçüde etkiledi. Önce depoyu doldurmuş olsaydık, Lucy o müthiş numarasını yapamayacak ve planladığımız gibi Burlington'a varmış olacaktık. Ama yemeğe oturduğumuzda deponun henüz dolmamış olmasını fırsat bilen küçükhanım hiç boş

durmadı. Bu olay o anda bir felaket gibi göründü; ama kızımız yapacağını yapmamış olsaydı oğlumuz kendisini Bayan Kader'in sevecen kolları arasında bulmayacak ve otoyoldan çıkıp çıkmama kararımızın bir önemi kalmayacaktı.

Lucy'nin o işi nasıl yaptığını şu anda bile tam kavrayamıyorum. Beklenmedik birtakım olaylar ona yardım etti; ama bu fırsatları hesaba katsak bile kızın sabotajındaki cüret ve becerinin neredeyse şeytani bir yanı vardı. Evet, lokanta yoldan geçen arabaların Lucy'yi görmesini engelleyecek biçimde yoldan otuz metre kadar içerdeydi. Evet, lokantanın önündeki park yeri dolu olduğu için arabayı yan tarafa, tek katlı lokantanın önündeki iki pencereden görülemeyecek bir yere bırakmıştık. Ve evet, Tom'un ve benim arkamızı o pencerelere dönük oturmamız gibi çift katlı kaymak bir durum da vardı. Yine de Lucy, bahçedeki (kaderin cilvesiyle arabamızın üç metre yakınındaki) kola makinesini, Burlington çözümümüze karşı savaşında etkili bir silaha dönüştürmeyi nasıl oldu da göz açıp kapayıncaya kadar akıl ediverdi? Lokantaya üçümüz birlikte girdik ve ilk işimiz tuvalete gitmek oldu. Sonra oturup hamburgerlerimizi, ton balıklı salatalarımızı ve peynirli sandviçlerimizi söyledik. Garson kız siparişleri alıp gittiği anda Lucy karnını işaret ederek yine tuvalete gitmek zorunda olduğunu belirtti. Gidebileceğini söyledim; o da şortu ve yüz elli dolarlık fosforlu mavi ayakkabılarıyla sıradan bir Amerikalı kız görünümüyle yürüyüp gitti. O yokken, Dot'un Yeri gibi kasvetli bir yerde, iş makineleri ve aletleri üreten firmaların logosunu taşıyan sarı ve kırmızı beysbol kepi giymiş kamyoncuların ve çiftçilerin arasında otursak bile yine de şehir dışına çıkmanın ne keyifli olduğunu konuştuk Tom'la. Tom'un çenesi hâlâ kapanmamıştı ve kendimi onun anlattıklarına öylesine kaptırdım ki, Lucy'nin nereye gittiğini gözden kaçırdım. Kızımızın arka kapıdan çıkıp dışarıdaki kola makinesine birer dolarlıklarla bozuklukları doldurduğundan o anda hiç haberimiz yoktu (bu gerçekler çok sonraya kadar da anlaşılamadı). O şekerli, vıcık vıcık içecekten en az yirmi kutu alıp hepsini teker teker bir zamanlar saat gibi çalışan Oldsmobileimin benzin deposuna boca etti. Şekerin içten ateşlemeli motorlar için ölümcül bir zehir olduğunu nereden biliyordu? O piçkurusu nasıl böylesine kurnaz olabiliyordu? Yalnızca yolculuğumuzu bir anda ve kesin olarak yarıda kesmekle kalmadı, aynı zamanda bunu rekor bir süre içinde becerebildi. Sanırım ancak beş, hadi bilemediniz en çok yedi dakikada. Lucy geri geldiğinde hâlâ yemeğimizi bekliyorduk. Kızın yüzünde güller açıyordu ama bu mutluluğun nedenini nasıl kestirebilirdim? Neye sevindiğine kafa yormak zahmetine girsem, olsa olsa kakasını yapıp rahatladığını düşünürdüm.

Yemek bitince arabaya bindik; motor otomotiv tarihinin en tuhaf seslerinden birini çıkarttı. Son yirmi dakikadır bu sesi düşünüp durdum ama onu tanımlayabilecek sözcükleri hâlâ bulamadım. *Boğuk bir kahkaha* mı desem? *Hıçkırıklı bir tıngırtı* mı? *Cırtlak kahkahaların velvelesi* mi? Herhalde henüz yazarlığa uygun değilim... ya da lisan, boğulan bir kazın ya da sarhoş bir şempanzenin gırtlağından çıkabilecek sese benzeyen o duyduğum sesi yansıtabilecek bir enstrüman olmaktan çok uzak. Boğuk kahkahalar giderek bir borudan çıkabilecek tek, uzun, yüksek bir sese, insan geğirmesini andıran bir sese dönüştü. Kafayı bulmuş bir biracının doygun geğirmesi değil, midesi yanan birinin gırtlağından çıkan hava gibi hazımsızlık belirtisi olan ağır, acılı, bas bir ses. Tom kontağı kapatıp tekrar açtı ama anahtarın ikinci çevrilişi kısık bir homurtudan başka ses getirmedi. Üçüncü deneme ise sessizlikle sonuçlandı. Senfoni sona ermişti ve zehirlenmiş Oldsmobileim kalp krizi geçiriyordu.

Tom, "Galiba benzinimiz bitti," dedi.

En mantıklı düşünce buydu ama sola eğilip benzin ibresine bakınca deponun sekizde birinin dolu olduğunu gördüm. Parmağımla kırmızı ibreyi işaret ettim. "Buna göre benzin bitmiş olamaz," dedim.

Tom omzunu silkti. "İbre bozulmuştur. Şansımız varmış ki, yolun karşısında benzin istasyonu var."

Tom arabanın durumuyla ilgili bu yanlış fikri beyan ederken, arka pencereden benzin istasyonuna bakmak için geriye döndüm; köhne, 1954'ten bu yana boya yüzü görmemiş, iki pompalı bir benzinci. Arkaya dönünce Lucy ile göz göze geldim. Lucy tam Tom'un arkasında oturuyordu; başımıza gelen felaketten onun sorumlu olduğu hiç aklımdan geçmediği için, yüzündeki sakin ve doğal sayılamayacak kadar hoşnut ifadeye biraz şaşırdım. Motor az önce o kakofonik hayvansı böğürmelerle gümbürdemişti ve normal koşullarda bu komik seslerin kızda korku, neşe, öfke gibi bir şeyler uyandırması gerekirdi. Oysa Lucy içine kapanmış, ruhu bedeninden ayrılmış gibi hiç ağırlığı yokmuşçasına bir kayıtsızlık bulutu üzerinde süzülüyordu. Görevini başardığı için sevindiğini, bu mucizeyi gerçekleştirmesine yardım eden Tanrı'ya sessizce teşekkür ettiğini şimdi anlıyorum. Ama o gün arabada, sadece şaşırdım.

"Nerelere dalıp gittin Lucy?" diye sordum.

Bana uzun uzun, kayıtsızca baktı, sonra başını salladı.

"Merak etme," diye devam ettim. "Arabayı birazdan çalıştırırız."

Yanıldığımı söylemeye gerek yok tabii. Bundan sonraki komediyi bütün ayrıntılarıyla anlatmak hoş olurdu; ama hikâyeyle doğrudan bağlantılı olmayan şeylerden söz ederek okuyucunun sabrını zorlamak istemiyorum. Araba konusunda önemli olan, işin sonucu. Bu yüzden, Tom'un karşıdaki garajdan getirdiği yüksek oktanlı benzin bidonundan (bir işe yaramadığı için) söz etmeyeceğim; Cutlass'ı aynı garaja (başka seçenek var mıydı ki?) çeken çekiciyi de anlatmayacağım. Söz etmeye değer tek şey, garajı işleten iki kişinin (Al Senior ve Al Junior adlarındaki baba ile oğulun), arabanın neresinde arıza olduğunu kestiremeyişleriydi. Junior ve Senior, hemen hemen Tom'la ve benimle akrandılar; ama benim zayıf Tom'un şişman olmasına karşılık, genç Al ile yaşlı Al'in gövdeleri bizimkinin tam tersiydi: Oğul zayıf, baba şişmandı.

Al Junior birkaç dakika motoru inceleyip bir şey bulamayınca kaputu kapattı. "Bu yavruyu parçalamam gerekecek," dedi.

"O kadar ha?" dedim.

"Kötü demedim. Ama iyi de değil. Hem de hiç iyi değil beyim."

"Onarımı ne kadar zaman alır?"

"Duruma göre. Bir gün de olabilir, bir hafta da. İlk önce sorunun ne olduğunu bulmam gerek. Basit bir şeyse, dert değil. Ama değilse, servisten parça ısmarlamamız gerekebilir, o da zaman alır."

Bu yerinde ve doğru bir değerlendirme gibi görünüyordu; arabalar konusunda zır cahil olduğum için de, ne kadar zaman alırsa alsın işi bu adama havale etmekten başka çare göremiyordum. Tom da teknisyenlikten anlamazdı, o yüzden benim fikrimi kabul etti. Belki de her şey yoluna girecekti; ancak Vermont taşrasındaki bir şosede sıkışıp kalmıştık, baba oğul Aller motorumuzu onarıncaya kadar biz ne yapacaktık? Bir seçenek araba kiralayıp Burlington'a gitmek, haftanın geri kalan günlerini Pamela'nın evinde geçirmek ve New York'a dönerken Oldsmobile'i almaktı. Ya da daha kolayı, köydeki bir motele yerleşip araba hazır oluncaya kadar tatil yapıyormuşuz gibi vakit geçirmekti.

Tom, "Bugün yeterince araba kullandım," dedi. "Oyumu burada kalmaya kullanıyorum. En azından yarına kadar."

Benim aklım da bu çözüme yatıyordu. Lucy'ye gelince, tek kelime etmeyen, her an tetikte duran Lucy'ye gelince; bu kararımıza itiraz etmeyeceğini kolayca tahmin edebilirsiniz.

Al Senior, gelirken içinden geçtiğimiz, on mil kadar gerideki Newfane köyünden iki yer salık verdi. Ofise gidip her ikisine de telefon ettim ama ikisinde de yer yoktu. Bunu anlatınca şişman adam şaşırdı. "Deli bu turistler," dedi. "Daha haziranın ilk haftasındayız, yaz gelmiş gibi her yer dolu."

Yarım dakika kadar hepimiz ellerimiz cebimizde durduk, baba ile oğulun çare düşünüşlerini izledik. Sonunda Al Junior sessizliği bozdu. "Stanley'ye ne dersin baba?"

Babası, "Hmmm," dedi. "Bilmem ki. İşe yeniden döndüğünü de nereden çıkarıyorsun?"

Delikanlı "Bu yıl açmayı planladığını duydum," diye cevap verdi. "Mary Ellen söyledi. Geçen hafta postanede Stanley ile karşılaşmış."

"Stanley kim?" diye sordum.

Al Senior, "Stanley Chowder," diyerek kolunu kaldırıp batıyı işaret etti: "Üç mil kadar ilerideki şu tepede bir oteli vardı."

"Stanley Chowder," dedim. "Ne komik isim."[15]

Şişman Al, "Öyle," dedi. "Ama Stanley aldırmaz. Galiba bu hoşuna bile gidiyor."

Baba oğul Allerle konuşmaktan hoşlandığımı birden fark ederek, "Bir zamanlar Elmer Doodlebaum adında birini tanırdım," dedim. "Ömrün boyunca bu adı çekmeyi ister miydin?"

Al Senior sırıttı. "İstemezdim beyim, hiç istemezdim. Ama bu isim en azından insanların aklında kalırdı. Ben doğduğumdan beri Al Wilson'um, bunun John Doe adından tek parmak farkı var. Böyle bir isimle arkanda iz bırakamazsın. Al Wilson. Sadece Vermont'ta bin tane Al Wilson vardır herhalde."

Al Junior, "Ben Stanley'yi bir denemek istiyorum," dedi. "Bilinmez ki. Eğer çayırı biçmek için dışarıda değilse, belki açar telefonu..."

İnce yapılı delikanlı telefon etmek için ofise gidince, tombul baba arabama yaslandı, gömlek cebinden bir sigara çıkardı (ağzına yerleştirdi ama yakmadı) ve sonra Chowder Otel'in hüzünlü hikâyesini anlattı.

"Artık Stanley'nin bütün yaptığı bu," dedi. "Çayırını biçiyor. Sabahın köründen akşamın alacasına kadar kırmızı John Deere'siyle çayırda dolanıp otları biçer. Nisanda karlar eriyince bu işe başlar, kasımda yeniden kar düşünceye kadar da durmaz. İster yağmur olsun, ister güneş, her gün araziye çıkıp saatlerce çayırı biçer. Kış gelince evden çıkmaz, televizyon seyreder. Televizyondan usanınca arabasına atlayıp Atlantic City'ye gider. Kumarhanesi olan otellerden birine yerleşir, on gün aralıksız yirmibir oynar. Kimi zaman kazanır, kimi zaman kaybeder. Ama aldırış etmez. Geçinecek parası var, arada bir birkaç kuruş kaybetse ne yazar?

Onu çok eskiden beri tanırım... herhalde otuz yıldan fazla olmalı. Springfield, Massachusetts'de hesap uzmanı olarak çalışırdı. Altmış sekiz ya da altmış dokuzda karısı Peg'le birlikte tepedeki şu büyük beyaz evi aldılar; ondan sonra hafta sonlarında, yaz tatillerinde, Noel'de, ne zaman vakit buldularsa oraya geldiler. En büyük hayalleri, evi otel haline getirmek ve Stanley emekli olunca orada yaşamaktı. Dört yıl önce Stanley hesap uzmanlığı görevinden istifa etti, Springfield'deki evlerini sattılar, Chowder Otel'i açmak için buraya taşındılar. O ilkbahar nasıl çalıştıklarını, *Memorial Day*'e[16] hafta sonuna yetiştirmek için nasıl koşuşturduklarını hiç unutmam. Her şey planlandığı gibi gitti. Moteli süslediler, her yer mücevher gibi pırıl pırıl oldu. Bir ahçı, iki orta hizmetçisi tuttular. Tam ilk rezervasyonlarını yapmaya hazırlanırlarken Peg kalp krizinden öldü. Gün ortasında, mutfakta düşüp öldü. Bir saniye önce sapasağlamdı, Stanley ve ahçıyla konuşuyordu; bir saniye sonra ise yere yığılmış son nefesini veriyordu. Öylesine çabucak oldu ki, ambulans daha hastaneden yola koyulmadan Peg ölüverdi.

İşte bu yüzden Stanley çayırı biçiyor. Kimileri onun aklını kaçırdığını söylüyor; ama ne zaman onunla konuşsam, otuz yıl önce tanıştığım hep aynı Stanley. Peg'in yasını tutuyor, hepsi bu. Bazı erkekler kendilerini içkiye verirler. Bazıları yeni bir karı arar. Stanley de çayırını biçiyor işte. Bunun kimseye zararı yok, öyle değil mi?

Onu epeydir görmedim; ama eğer Mary Ellen doğru duymuşsa –bugüne kadar yanıldığını hiç görmedim– bu iyi haber demektir. Stanley düzeliyor, kendini toparlıyor, yeniden yaşamak istiyor demektir. Al Junior gideli birkaç dakika geçti. Belki yanılıyorum ama bahse girerim ki Stanley telefonu açtı, şimdi üçünüzü oraya nasıl çıkaracaklarını konuşuyorlar. Bu harika bir şey, öyle değil mi? Stanley'nin oteli açılıyorsa, Chowder

Otel'in tarihinde para verip orada kalan ilk müşteriler siz olacaksınız. Vay be! Bu harika bir şey, öyle değil mi?"

15. (İng.) Sebzeli balık çorbası, Amerikan yahnisi. (Ç.N.)

16. (İng.) ABD'de, 1882'de iç savaşta ölenleri anma günü olarak başlayan, zamanla bütün savaşta kaybedilenleri anma günü haline gelen ve mayısın son haftasında yazın başlangıcı olarak Anma Günü Hafta Sonu adıyla kutlanan üç günlük bir bayram. (Ç.N.)

Varoluş Oteli'ndeki rüya gibi günler

Kafanızın içindeki sesin sustuğu ve kendinizi dünyayla bütünleşmiş hissettiğiniz o ender, o beklenmedik anlardan, mutluluktan ve keyiften söz etmek istiyorum.

Haziran başlarındaki havadan, uyumlu ve neşeli tatilden, ağaçların yeşil yaprakları önünden uçan kızıl ardıçkuşlarından, sarı ispinozlardan, mavi kuşlardan söz etmek istiyorum.

Uykunun yararlarından, yiyip içmenin keyfinden, öğleden sonra ikide güneş ışığına çıkıp havanın ılık sarmalayışını bedeninizde duyduğunuz zaman beyninize neler olduğundan söz etmek istiyorum.

Tom ve Lucy'den, Stanley Chowder'dan ve Chowder Otel'de geçirdiğimiz dört günden, Vermont'un güneyindeki o tepede aklımızdan geçen düşüncelerden ve kurduğumuz hayallerden söz etmek istiyorum.

Havai mavi günbatımlarını, mahmurluk dolu gül pembe gün ağarmalarını, geceleri ormanda homurdanan ayıları anımsamak istiyorum. Hepsini hatırlamak istiyorum. Hepsi çok gelirse, hiç değilse bir bölümünü. Hayır, bir bölümünden daha fazlasını. Neredeyse hepsini. Atlanan bölümleri boş bırakarak neredeyse tümünü.

* * *

Fazla konuşkan olmayan ama yine de neşeli Stanley Chowder, usta çim biçicisi, akıllı poker oyuncusu ve masa tenisi piri, eski Amerikan filmlerinin âşığı, Kore Savaşı gazisi, Honey[17] gibi en olmayacak adı taşıyan, Brattleboro'da dördüncü sınıf öğretmenliği yapan otuz iki yaşında bir kız babası. Stanley altmış yedi yaşında, yaşına göre dinç, saçı hiç dökülmemiş, gözleri masmavi. Bir yetmiş boyunda, sağlam yapılı, tokalaşırken kuvvetle sıkıyor elimi.

Bizi almak için arabasıyla tepeden iniyor. Al Junior ile Al Senior'ı selamladıktan sonra bize kendisini tanıtıyor, sonra biz bavullarımızı arabamın bagajından onun Volvo steyşınının arkasına naklederken Stanley içeriye atlıyor. İki arabanın arasında yürürken çok hızlı, hemen hemen koşarcasına hareket ettiği dikkatimi çekiyor. Hareketlerinde esnek, gergin bir çabukluk var. Stanley ağırkanlı biri değil. Çalışmamak düşüncelerin yoğunlaşmasına ortam hazırlar, düşünceler ise tehlikeli olabilir; yalnız yaşayanlar bunu anlayacaktır. Peg'in ölümüyle ilgili olarak Al Senior'ın anlattıklarını dinledikten sonra, Stanley'yi kendinden vazgeçmiş, acısıyla yaşayan biri olarak görüyorum. Konuksever, hizmette kusur etmeyen ama içi içini yiyen, parçalarını toparlamaya çalışan dağılmış bir adam.

Wilsonlarla vedalaşıp yardımları için teşekkür ediyoruz. Al Junior, arabamın onarımı hakkında bana her gün bilgi vermeye söz veriyor.

İki yanı ağaçlıklı, dik bir toprak yol; engebeli arazi; tepeye doğru tırmanırken arada bir alçak dallardan biri ön camı yalıyor. Otelde karşılaşabileceğimiz sorunlar için Stanley peşinen özür diliyor. Oteli hale yola koymak için iki haftadır tek başına didiniyormuş; ama hâlâ çok iş varmış. Dört Temmuz'da açmayı planlıyormuş; fakat Al Junior arayıp başımıza geleni anlatınca, bizi birkaç gün ağırlamayı reddederse "yanlış yaptığı duygusuna" kapılacakmış. Henüz eleman alınmamış, fakat yataklarımızı kendisi yapacak,

koşullar elverdiğince bizi rahat ettirmeye çalışacakmış. Brattleboro'daki kızıyla konuşmuş, o da her gün gelip bize yemek pişirmeye razı olmuş. Stanley, kızının çok iyi yemek yaptığını söylüyor. Tom'la ben de bu iyiliği için ona teşekkür ediyoruz. Stanley, bu ufak tefek sorunlarla uğraşmaktan, Lucy'nin ağzını açmadığını fark etmeye fırsat bulamıyor.

On altı odalı, önü verandalı, üç katlı beyaz bir ev. Giriş yolunun kenarındaki tabelada C*howder* O*tel* yazıyor ama içimdeki bir şey aslında Varoluş Oteli'ne geldiğimizi seziyor. Bir an, bu düşünceyi Tom'la paylaşıp paylaşmamaya karar veremiyorum.

Odalarımıza gitmeden önce Tom başımıza gelenleri anlatmak için zemin kattaki lobiden Pamela'yı arıyor. Stanley yukarıda yatakları yapıyor. Lucy kanepeye doğru gidiyor; bir saniye sonra da diz çöküp Stanley'nin Spot adındaki yaşlı, siyah köpeğini okşamaya başlıyor. Farkında olmadan Harry'yi ve son iki haftadır kafama takılan sözlerini düşünüyorum: X, bulunduğunuz noktayı gösterir. Şu anda söz konusu nokta dört ayaklı bir hayvana dönüşmüş durumda; bir taraftan köpeğin Lucy'nin suratını yalamasını seyrederken, Pamela'ya bir şeyler söylemem için çağırırsa diye Tom'un yakınında duruyorum. Tom beni çağırmıyor; ama üvey kardeşiyle konuşmasına kulak kabartırken, Burlington'a gidişimizin gecikmesi haberine Pamela'nın kızıp köpürdüğünü anlayarak şaşırıyorum. Sanki arabanın arıza yapması bizim suçumuzmuş gibi. Sanki her an beklenmedik bir olay olmazmış gibi. Ama Pamela süpermarkette bir buçuk saatini harcayıp şimdi de mutfağa kapanmış, biz gitmeden yemek yetiştirebilmek için "kafayı yiyormuş". Bir konukseverlik nişanesi olarak *gazpacho*'dan[18] meyveli pastaya kadar çeşit çeşit yemek tasarlamış; bütün çabasının boşuna olduğunu öğrenince de öfkeden tepesi atmış. Tom peş peşe özürler sıralıyor, Pamela yine de onu paylamaya devam ediyor. Tom'un dilinden düşürmediği yeni ve olgunlaşmış Pamela bu mu? Kendi planından ufacık bir sapmaya dayanamıyorsa, Lucy'ye nasıl bakacak? Çocuk için şu anda en gereksiz, en yanlış şey, sabırsız ve olmayacak isteklerde bulunan sinirli bir burjuva kadını.

Daha Tom telefonu kapatmadan, Burlington Çözümü'nün sona erdiğine karar veriyorum. Pamela'nın adını listeden silip kendimi Lucy'nin geçici veliliğine atıyorum. Ben Lucy'ye Pamela'dan daha iyi bakabilir miyim? Hayır, pek çok yönden bunu beceremem; ama vicdanım, istesem de istemesem de Lucy'den sorumlu olduğumu söylüyor.

Tom telefonu kapatıp çaresizlikle kafasını sallıyor. "İyiden iyiye tepesi atmış," diyor.

"Pamela'yı unut gitsin," diye karşılık veriyorum.

"Ne demek istiyorsun?"

"Burlington'a gitmiyoruz demek istiyorum."

"Ya? Ne zamandan beri?"

"Şu andan itibaren. Araba onarılıncaya kadar burada kalır, sonra hep birlikte Brooklyn'e döneriz."

"Peki Lucy'yi ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Benim evimde kalır."

"Dün bunu konuştuğumuzda, onu yanına almayı düşünmediğini söylemiştin."

"Fikrimi değiştirdim."

"Demek bunca yolu boşuna geldik."

"Pek öyle sayılmaz. Etrafına bak Tom. Biz cennete geldik. Birkaç gün dinlenip gevşer, sonra da yepyeni insanlar olarak geri döneriz."

Biz bunları konuşurken, Lucy bilemediniz üç metre uzağımızda duruyor ve ağzımızdan çıkan her heceyi duyuyor. Dönüp ona baktığımda, iki eliyle birden öpücükler gönderiyor, her öpücükten sonra da gala gecesinde büyük başarıya ulaşmış bir star gibi kollarını iki yana açıyor. Onu böylesine mutlu gördüğüme seviniyorum ama bir yandan da ürküyorum. Başıma ne iş açtığımın farkında mıyım acaba?

Birden yetmişlerin sonunda gördüğüm bir filmden bir cümle geliyor aklıma. Filmin adını da, oyuncularını da çoktan unutmuşum ama o sözcükler daha dün duymuşum gibi kafamda çınlıyor: "Çocuklar, çocuk sahibi olmanın dışındaki her şeyin tesellisidir."

Stanley bize üst kattaki odalarımızı gösterirken mobilyaları Peg'in ("dört yıldır ölü" olan merhume Bayan Chowder'ın) seçtiğini söylüyor: Çarşafları, perdeleri, masaların, komodinlerin, konsolların üzerinde duran dantel örtüler, küllükler, şamdanlar gibi aksesuarları, kitapları tek tek topladığını anlatıyor. "Çok ince zevki olan bir kadındı," diyor. Bence dekor hayli abartılı; gördüğüm odaların genç kız odalarını andıran yumuşak havasından çok daha kasvetli ve daha az tıklım tıkış olan eski New England atmosferini yeniden yaratmak için girişilmiş nostaljik bir çaba. Ama önemi yok. Her şey temiz ve rahat; üstelik eşya kalabalığının ve kitch atmosferin ağırlığını dengeleyen bir öğe var: duvarlardaki tablolar. Böyle bir dekorda beklenebileceğin tam tersine, duvarlarda ne iğne oyası levhalar var ne acemi işi karlı Vermont suluboyaları ne de Currier ve Ives röprodüksiyonları. Duvarlar eski Hollywood komedyenlerinin yirmiye-yirmi beş santim boyutundaki siyah beyaz fotoğraflarıyla kaplı. Odaların görünümüne Stanley'nin yaptığı tek katkı bu; ama ağırbaşlı dekora bir doz zekâ ve canlılık enjekte ederek farklılık yaratıyor. Bizim için hazırladığı üç odadan biri Marx Kardeşlere, ikincisi Buster Keaton'a, üçüncüsü de Laurel-Hardy'ye ayrılmış. Tom'la ben oda seçimini Lucy'ye bırakıyoruz; o da koridorun dibindeki Stan ve Ollie fotoğraflarının olduğu odayı beğeniyor. Tom, Buster'ı seçiyor. Ben de onların odalarının arasında Groucho, Harpo, Chico, Zeppo ve Margaret Dumont'la baş başa kalıyorum.

Çevrede ilk keşif gezisi. Bavullarımızı açar açmaz, Stanley'nin ünlü çayırını görmek için dışarı çıkıyoruz. Birkaç dakika boyunca çeşitli duyuların peş peşe gelen yoğunluğuna kapılıyorum. Bakımlı çimenlerin ayağımızın altındaki yumuşaklığı. Kulağımın dibinden geçen at sineğinin vızıltısı. Çimen kokusu. Hanımellerinin ve leylakların kokusu. Evin çevresine dikilmiş parlak kırmızı laleler. Hava titreşmeye başlıyor, bir an sonra hafif bir esinti yüzümü yalıyor.

Olur olmaz şeyler kurarak, yanımdaki üç kişi ve köpekle birlikte yürüyorum. Stanley, arazinin kırk dönümden büyük olduğunu söylüyor; ben de Varoluş Oteli müşterileri ana binanın kapasitesini aşacak kadar çoğaldığı zaman yeni binalar yapmanın ne kadar kolay olacağını düşünüyorum. Tom'un hayallerini gerçekleştirmek için neler yapılabileceğini düşünüyorum. Otuz dönüm ağaçlık. Bir havuz. Bakımsız bir elma bahçesi; terk edilmiş bir sıra arı kovanı; ağaçların arasında akçaağaç şurubunu imbiklemek için bir kulübe. Bir de Stanley'nin çayırındaki çimenler, çevremizi alabildiğine kuşatıp ta ötelere uzanan o güzelim çimenler.

Bu hayal hiç gerçekleşmeyecek, diyorum içimden. Harry'nin planı başarısız olacak; başarılı olsa bile, Stanley'nin evini satmak isteyeceği ne malum? Ama ya Stanley bizimle kalıp işe ortak olursa? Stanley, Tom'un gerçekleştirmeyi umduğu şeyi kavrayabilecek çapta biri mi? Onu daha iyi tanımam, onun için de yanından ayrılmamam gerektiğine karar veriyorum.

Yirmi dakika kadar sonra bir daire çizerek eve doğru dönüyoruz. Stanley bize bahçe koltukları getirmek için garaja dalıyor; bizi yerleştirdikten sonra, yapılacak işleri

olduğunu ama Chowder Otel'in ilk paralı konuklarının istedikleri kadar oturup güneşin keyfini çıkarabileceğini söyleyerek izin isteyip eve giriyor.

Birkaç dakika, köpeğe dallar atarak çimende koşturan Lucy'yi seyrediyorum. Sol tarafımda, Tom Don DeLillo'nun bir oyununu okuyor. Gökyüzüne bakıyorum, kayıp geçen bulutları inceliyorum. Bir şahin daireler çizerek görüş alanımıza dalıyor, sonra kayboluyor. Şahin yeniden geldiğinde gözlerimi kapıyorum. Birkaç saniye içinde derin uykuya dalıyorum.

Saat beşte, bir araba dolusu yiyecek ve iki kasa şarapla evin önüne yanaşan Honey Chowder görünüyor. O saatte Tom'la ben çoktan çimenlikteki koltuklardan kalkmış, verandada oturuyor ve politika konuşuyoruz. II. Bush'a ve Cumhuriyetçi Parti'ye atıp tutmalarımıza ara verip beyaz Honda'nın yanına inerek Stanley'nin kızına kendimizi tanıtıyoruz.

Honey, iri yapılı, dolgun kollu, yüzü çilli, insanın kemiklerini kıracakmış gibi tokalaşan bir kadın. Kendine güvenen, esprili ve iyi niyetli biri. Belki biraz dediğim dedik, zaten bir dördüncü sınıf öğretmeninden başka ne beklenir ki? Sesi tiz ve biraz boğuk; ama her an gülmeye hazır görünüşü, iriyarılığından korkmayışı hoşuma gidiyor. Yetenekli, elinden her iş gelir ve hiç kuşkusuz yatakta da çok iyi olduğuna inandığım bir kadın. Güzel değil ama çirkin de denemez. Işıl ışıl mavi gözleri, dolgun dudakları, kızıla çalan sarı gür saçları var. Arabanın bagajından yiyecek paketlerini indirmeye yardım ederken, kadının Tom'a bakışında sıradan merakın ötesinde bir şeyler olduğunu görüyorum. Bizim kalın kafalı hiçbir şeyin farkında değil; oysa ben bu mütehakkim, akıllı genç kadının dualarımın karşılığı olup olmadığını düşünmeye başlıyorum. Hayalî GKA yerine bir erkek tavlamaya can atan bekâr bir kadın. Ezip geçen bir silindir. Bir kasırga. Oğlumuza boyun eğdirecek aç, konuşkan bir kadın.

O gün ikinci kez, düşüncelerimi kendime saklayıp Tom'a hiçbir şey söylememeye karar veriyorum.

Stanley'nin dediği gibi, Honey bize harika bir yemek hazırlıyor. Suteresi çorbası, domuz rostosu, bademli taze fasulye, tatlı olarak krem karamel ve bol bol şarap. Pamela'ya ve bize hazırladığı ziyafete acıyorum ama Burlington'daki yemeğin Chowder Otel'in sofrasındakilerle yarışabileceğinden kuşkuluyum.

Kayıt kuyut altına alınma tehlikesinden kurtulan Lucy, zafer kazanmış bir edayla kırmızı beyaz ekose elbisesi, siyah rugan ayakkabıları ve kenarı dantelli soketleriyle masaya geliyor. Stanley başkalarının davranışlarıyla hiç ilgilenmiyor mu, yoksa aşırı nazik ve düşünceli mi kestiremiyorum; ama Lucy'nin suskunluğu konusunda hâlâ tek laf etmiş değil. Ancak, yemeğe başladıktan on dakika sonra, açık sözlü, keskin gözlü kızı sorular sormaya başlıyor.

"Nesi var bunun?" diyor. "Konuşmasını bilmiyor mu?"

"Biliyor tabii," diye cevap veriyorum. "Sadece konuşmak istemiyor."

Honey, "Konuşmak istemiyor mu?" diyor. "Bu da ne demek oluyor?"

"Bu bir sınama," diye aklıma gelen ilk yalanı yumurtluyorum. "Geçen gün Lucy ile zor şeylerden söz ediyorduk, sonunda bir insanın en çok zorluk çekeceği şeyin konuşmamak olduğuna karar verdik. Bunun üzerine bir anlaşma yaptık. Lucy üç gün boyunca tek kelime konuşmamayı kabul etti. Bu bahsi kazanabilirse, ona elli dolar vereceğim. Öyle değil mi Lucy?"

Lucy başıyla olumluyor.

"Peki kaç gün kaldı?" diye devam ediyorum.

Lucy iki parmağını kaldırıyor.

İçimden, bu iş tamam diyorum. Çocuk sonunda pes etti. İki gün sonra bu işkence bitecek.

Honey, kaygı ve kuşkuyla gözlerini kısıyor. Ne de olsa, çocuklar onun işi ve bir şeylerin ters gittiğini seziyor. Ama onun gözünde bir yabancı olduğum için, küçük kızla oynadığım bu tuhaf ve sağlıksız oyun konusunda beni sıkıştırmak yerine, soruna başka bir açıdan yaklaşıyor.

"Çocuk neden okula gitmiyor?" diye soruyor. "Bugün Beş Haziran Pazartesi. Yaz tatiline daha üç hafta var."

"Çünkü..." diyerek yeni bir yalan bulmaya çalışıyorum, "Lucy özel okula gidiyor... o okulun ders dönemi devlet okullarından daha kısa. Geçen cuma dersleri bitti."

Honey'nin bana inanmadığından kuşkum yok. Ne var ki, kabul edilemez bir kabalık sınırını aşmadan, üzerine vazife olmayan konularda beni daha fazla sıkıştıramaz. Bu iri yapılı, açık sözlü Chowder kızından da, karşımda oturmuş, sesini çıkarmadan yemeğini yiyip şarabını içen babasından da hoşlanıyorum; ancak aile sırlarımızı onlara açmaya niyetim yok. Kim olduğumuzdan utandığımdan değil, yine de içimden ne aile ama, diye söyleniyorum. Çözümsüz, nereye gideceğini kestiremeyen bir avuç insan. İnsana özgü kusurların en çarpıcı örnekleri. Kızı kendisine dargın olan bir baba. Üç yıldır kız kardeşini görmemiş, hiç haber almamış bir ağabey. Ve evden kaçmış, konuşmaya yanaşmayan bir çocuk. Hayır, parçalanmış, hiçbir işe yaramaz küçük klanımızın içyüzünü Chowderlara açacak değilim. Bu akşam açmayacağım. Ne bu akşam ne de başka bir zaman.

Tom da benim gibi düşünüyor olmalı ki, aceleyle söze karışıyor ve konuyu değiştirmeye çalışıyor. Honey'ye işiyle ilgili sorular soruyor. Kaç yıldır öğretmenlik yapıyor, öğretmen olmak nereden aklına geldi, Brattleboro'daki eğitim sistemi hakkında ne düşünüyor gibi sorular. Sordukları yersiz, aptallık derecesinde sıradan; Tom Honey'yle konuşurken yüzüne bakıyorum ve ona bir kadın olarak şöyle dursun, insan olarak bile ilgi duymadığını görüyorum. Ne var ki Honey, Tom'un bu kayıtsızlığının kendisini zeki ve parlak cevaplar vermekten alıkoymasına göz yummayacak kadar çetin ceviz; çok geçmeden konuşmayı yönlendiren, bizim oğlanı soru bombardımanına tutan da o oluyor. Kadının ataklığı Tom'u bir an afallatıyor; ama Tom karşısındakinin kendisi kadar zeki ve donanımlı olduğunu kavrayınca toparlanarak salvolara aynı güçle karşılık vermeye başlıyor. Stanley ile ben pek ağzımızı açmıyoruz, ancak gözümüzün önünde gerçekleşen bu söz düellosu ikimizi de keyiflendiriyor. Konuşmalar dönüp dolaşıp kaçınılmaz olarak politikaya ve kasımda yapılacak seçimlere geliyor. Tom sağcıların Amerika'yı ele geçirişine yükleniyor. Clinton'u neredeyse yok etme çabalarından, kürtaj karşıtı eylemlerden, silah lobisinden, radyo şovlarındaki faşist propagandadan, basının ödlekliğinden, bazı eyaletlerde evrim teorisinin öğretilmesinin yasaklanmasından söz ediyor. "Geriye gidiyoruz," diyor. "Her gün ülkemizin bir parçasını daha kaybediyoruz. Bush seçilecek olursa geriye hiçbir şey kalmayacak." Honey'nin tamamen aynı görüşte olması beni şaşırtıyor. Otuz saniye kadar süren bir barıştan sonra Honey, oyunu Nader'e vereceğini açıklıyor.

Tom, "Bunu yapma," diyor. "Nader'e verilen her oy Bush'a verilmiş olur."

Honey, "Hiç de değil," diye karşılık veriyor. "Nader'e verilen oy Nader'indir. Üstelik Vermont'ta Gore kazanacak. Bundan emin olmasam, oyumu Gore'a verirdim. Ama Nader'e vererek hem kendimce Gore'u protesto edeceğim, hem yine de Bush'un başkanlığını engellemiş olacağım."

Tom, "Vermont'u bilmem ama oyların başa baş gideceğini biliyorum," diyor. "Durumun ortada olduğu eyaletlerdekiler senin gibi düşünür, senin gibi davranırsa, Bush kazanır."

Honey gülümsememek için kendini zor tutuyor. Tom öylesine saf ve içtenlikli ki, Honey onu hiç beklenmedik bir espriyle atından alaşağı etmeye can atıyor. Esprinin patlatılacağını seziyorum ve iyi bir espri olmasına dua ediyorum.

Honey, "Bir milletin bir *bush*'a[19] kulak verdiği son kez başına gelenleri biliyor musun?" diye soruyor.

Kimseden ses çıkmıyor.

"O halk kırk yıl çöllerde süründü."

Tom kendini tutamayıp kahkahayı patlatıyor.

Cirit yarışı bir anda kesin sonuca varıyor; yarışın tartışmasız galibi Honey oluyor.

Acele karar vermek istemiyorum; ama Tom dengini buldu gibi geliyor. Bundan bir sonuç çıkıp çıkmayacağı, zamanın ve gizemli tensel isteklerin anlatacağı başka bir hikâyedir. Kendi kendime gelişmeleri gözden kaçırmamaya söz veriyorum.

Ertesi sabah erkenden benzin istasyonundan Al Junior'ı arıyorum; arızanın ne olduğunu henüz çözememiş. "Şu anda arabanın üzerinde çalışıyorum. Ne olduğunu anlar anlamaz size haber veririm," diyor.

Bu haberin beni ne kadar az etkilediğine şaşırıyorum. Tepedeki yerimizde bir gün daha kalacağımıza, New York'a dönmeyi henüz düşünmek zorunda olmayışımıza seviniyorum doğrusu.

O sabah yapmam gereken bir iş var; ama Stanley'yi ciddi bir konuşmaya girecek kadar uzun süre yerinde oturtmak olanaksız. Bize kahvaltı hazırlayıp servis yapıyor ama tabakları masaya koyduğu anda mutfaktan fırlayıp yatakları düzeltmek için yukarı koşuyor. Ondan sonra ampulleri takmak, halıları dövmek, kırılmış pencere pervazlarını onarmak gibi çeşitli işlere dalıyor. Günün daha geç saatlerinde bir fırsat yakalama umuduyla şimdilik beklemekten başka çare yok.

Sabah havası serin ve sisli. Ön verandaya çıkıp çiyle nemlenmiş çimenleri seyrederken kazaklarımızı giyiyoruz. Az sonra bulutlar dağılacak, öğleden sonra güneş açacak; ama şimdi fundalıklar ve ağaçlar sisin içinde ancak hayal meyal seçiliyor.

Lucy odasında bir kitap bulmuş, verandaya çıkarken onu da yanına alıyor. Karton kapaklı, küçük boy bir kitap. Lucy'nin eli, adını kapattığı için ne kitabı olduğunu soruyorum. Zane Grey'in *Riders of the Purple Sage*'miş.[20] İyi bir kitap mı, diye soruyorum; Lucy coşkuyla başını sallayarak onaylıyor. Yalnızca iyi değil, bütün zamanların en iyi kitabı der gibi bir hali var. Bunun dokuz yaşında bir çocuk için tuhaf bir seçim olduğunu düşünüyorum ama itiraz etmek bana düşmez. Kendi kendime çocuk okumayı seviyor, diyorum ve bunu olumlu bir gelişme olarak, ufak kaçamağımızın kızın beynini uyuşturmadığının kanıtı olarak görüyorum.

Lucy kitabıyla şezlonga yayılırken Tom da yanımdaki sandalyeye oturuyor. Kahvaltı sonrası sigarasını yakıp "Al Junior'ın bu arabayı onarabileceğini sanıyor musun?" diye soruyor.

"Herhalde onarabilir," diyorum. "Ama buradan gitmek için bir acelem yok. Senin var mı?"

"Hayır, yok. Burayı sevmeye başlıyorum."

"Geçen akşam Harry ile yediğimiz yemeği anımsıyor musun?"

"Hani senin kırmızı şarabı pantolonuna döktüğün yemek mi? Nasıl unutabilirim?"

"O gece söylediğin bazı şeyleri düşündüm."

"Hatırladığım kadarıyla o gece pek çok şey söyledim. Çoğu da aptalca şeylerdi. Bir aptallık abidesiydi."

"Sadece kafan bozuktu. Ama aptalca bir şey söylemedin."

"Sen de fark edemeyecek kadar sarhoştun herhalde."

"Sarhoş olsam da olmasam da, bilmek istediğim bir şey var. Şehirden kurtulmak istediğini söylerken samimi miydin, yoksa laf olsun diye mi söyledin?"

"Samimiydim ama aynı zamanda laf olsun diye de söylenmiş bir şeydi o."

"İkisi birden olamaz. Birinden biri olmalı."

"Samimiydim, ancak bunun hiçbir zaman gerçekleşmeyeceğini de biliyordum. O yüzden boş laf dedim."

"Peki ya Harry'nin iş girişimi?"

"O da boş laf. Şimdiye kadar Harry'yi tanımış olmalısın. Dünyada laf olsun diye konuşan bir kişi varsa, o da dostumuz Harry Brightman'dır."

"Sana karşı çıkmayacağım. Ama sırf konuşmuş olmak için diyelim ki Harry doğru söyledi. Diyelim ki yakında eline büyük para geçecek ve bunu şehir dışında bir eve yatırmak isteyecek. O zaman ne derdin?"

"Hiç durmayalım, hemen yapalım derdim."

"Güzel. Şimdi dikkatli düşün. Dünyanın herhangi bir yerinde istediğin yeri alabilecek olsaydın, nereyi seçerdin?"

"Hiç o kadar uzun boylu düşünmedim. Ama ıssız bir yer olmalı. İnsanların tepemize binmediği bir yer."

"Chowder Otel gibi bir yer mi?"

"Evet. Şimdi sen söyleyince düşünüyorum da, burası harika olur."

"Öyleyse neden Stanley'ye burayı satmak ister mi diye sormuyoruz?"

"Ne diye soralım? Burayı alacak kadar paramız yok ki."

"Harry'yi unutuyorsun."

"Hayır, unutmuyorum. Harry'nin iyi yanları vardır. Ama böyle bir şeyde hesaba katacağım son insan odur."

"Bunun milyonda birlik bir bahis olduğunu kabul ediyorum; ama ya Harry'nin atı birinci gelirse; ne diye Stanley'yle konuşmayalım? Sırf laf olsun diye. Stanley ilgilenirse, en azından Varoluş Oteli'nin neye benzediğini biliriz."

"Orada hiç yaşamasak bile."

"Tastamam öyle. Ömrümüzün sonuna kadar buraya bir daha hiç dönmesek bile."

Meğer Stanley de oteli satmayı yıllardır düşünürmüş. "Boğayı boynuzlarından yakalamasını" sadece tembellik ve kayıtsızlığın engellediğini ama uygun fiyatı bulursa hemen satacağını söylüyor. Peg'in hayaletiyle yaşamaya artık dayanamıyormuş. Sert kışları kaldıramıyormuş. Issızlığa dayanamıyormuş. Vermont canına tak etmiş; tek hayali, yılın her günü havanın ılık olduğu Karayip adalarından birine yerleşmekmiş.

Öyleyse Chowder Otel'e çekidüzen vermek için neden bu kadar çabaladığını soruyorum. Nedeni yok, diyor. Yapacak başka işi olmadığını, can sıkıntısını gidermek için bunu yaptığını söylüyor.

Öğle vakti. Yemek salonundaki masada dördümüz oturmuş, söğüş et, meyve ve peynir yiyoruz. Sis kalktığı için açık pencerelerden içeriye güneş ışığı doluyor ve odadaki her şey daha belirgin, daha canlı, daha renkli görünüyor. Ev sahibimiz bize yaşamındaki acıları sayıp döküyor; oysa ben olduğum yerde bulunmaktan, bedenimin içinde olmaktan, masanın üzerindeki nesnelere bakmaktan, ciğerlerime hava alıp vermekten, kısacası hayatta olduğum gerçeğini kavramaktan büyük mutluluk duyuyorum. Yaşamın sona ermesi ne acı, sonsuza dek yaşamamıza izin verilmemesi ne yazık, diye düşünüyorum.

Tom ev için şu anda teklif verecek paramız olmadığını ama önümüzdeki haftalarda bunu yapacak duruma gelebileceğimizi söylüyor. Stanley buranın ne kadar edeceğini bilmediğini ama bir emlakçıya sorup öğreneceğini söylüyor. Konuştukça onun da hevesi

artıyor. Konuştuklarımızın tek kelimesine inanıp inanmadığını bilmiyorum; yine de kendine yeni bir yaşam kurabileceğini hayal etmek onu bambaşka bir insan yapıyor.

Böyle bir saçmalığa nereden yol açtım? Her şey *Kızıl Damga*'nın sahte bir elyazmasının satışına bağlı ve Harry' nin bu suç planına sadece ahlaki açıdan karşı çıkmakla kalmıyorum, bu işin yürüyeceğine de inanmıyorum. Dahası, inansam bile Vermont'a taşınmak aklımın ucundan geçmiyor. Kendime daha henüz yeni bir yaşam kurdum ve Brooklyn'e yerleşme kararını verdiğime de çok memnunum. Onca yıl banliyölerde yaşadıktan sonra şehir içinde oturmak hoşuma gidiyor; üstelik beyazı, kahverengisi, siyahıyla o karma kalabalığı, yabancı aksanların oluşturduğu çok katmanlı korosu, çocukları ve ağaçları, çabalayıp didinen orta sınıf aileleri, lezbiyen çiftleri, Koreli manavları, sokakta her karşılaşışımızda eğilerek selam veren beyaz giysili, sakallı Hintli din adamı, cüceleri ve sakatları, kaldırımları ufak adımlarla arşınlayan yaşlı emeklileri, kilise çanları, on binlerce köpeği, caddelerde alışveriş arabalarıyla dolaşıp çöplüklerden şişe toplayan evsizlerin, kimsesizlerin oluşturduğu yeraltı nüfusu ile bu mahalleye şimdiden alıştım, bağlandım.

Bütün bunları bırakmaya niyetim yoksa, Tom'u Stanley'yle bu anlamsız emlak pazarlığına neden sürükledim? Tom'u memnun etmek için olsa gerek, diye düşünüyorum. Yeni Varoluş Oteli'nin "boş laf" temeli üzerine kurulduğunu ikimiz de bilsek bile, projesini destekleme konusunda bana güvenebileceğini Tom'a göstermek için olsa gerek. Onun yanında olduğunu kanıtlamak için Tom'la birlikte bu oyunu sürdürüyorum, Tom da bu jestimden hoşlandığı için benimle birlikte oynuyor. Bu yaptığımız, göz göre göre kendimizi aldatmak. Bu aldatmacadan nasıl olsa bir şey çıkmayacağı için, işin nereye varacağını düşünüp kaygılanmadan hayal kurmaya devam edebiliriz. Stanley'yi de minik oyunumuza kattıktan sonra her şey daha gerçek görünmeye başlıyor. Oysa değil. Hâlâ boş bir hayal, umutsuz bir fantezi, Harry'nin belki de hiç olmayan Hawthorne elyazması kadar sahte bir rüya. Ama bu, oynadığımız oyunun keyfini çıkarmıyoruz demek değil. En olmayacak hayallere dalıp keyiflenmemek için insanın ancak ölmüş olması gerekir; üstelik bunu yapmak için New England'ın bu ıssız kırındaki tepeden daha uygun bir yer olabilir mi?

Yemekten sonra, yeniden neşesini bulan Stanley beni ahırda masa tenisi maçına davet ediyor. Paslandığımı, yıllardır oynamadığımı söylüyorum ama dinlemiyor. Hareket etmenin bana iyi geleceğini, "sıvıları yeniden akıtmaya başlayacağını" söylüyor; ben de istemeye istemeye de olsa birkaç parti oynamaya razı oluyorum. Lucy seyretmek için bizimle beraber ahıra geliyor; Tom orada kalıp sigarasını tüttürmek, kitabını okumak için verandadaki bir koltuğa yerleşiyor.

Stanley'nin oynadığı masa tenisinin benim bildiğim pinpondan farklı olduğunu görüyorum. Raketler ve top aynı ama oyun Stanley'nin elinde kibar bir salon etkinliği olmaktan çıkıp hareketli, gerilimli bir spora, minyatür tenise dönüşüyor. Stanley masadan üç metre geride duruyor, karşılanamaz sertlikte servis atıyor ve benim her atışımı dört yaşında bir çocuk kadar beceriksizmişim gibi karşılıyor. Üç sette de beni kesin sonuçla yeniyor: 21-0, 21-0, 21-0. Bu kıyım sona erince galibin önünde alçakgönüllülükle eğilip yorgun bedenimi ahırın dışına sürüklemekten başka yapılacak bir şey kalmıyor.

Duş yapıp temiz giysiler giymek için kan ter içinde eve dönüyorum. Lucy ile verandanın merdivenlerinden çıkarken, Tom on beş dakika önce Brooklyn'e telefon ettiğini söylüyor. Harry bir iş için dışarı çıkmış ama Tom bizi arasın diye Rufus'a not bırakmış. Tom, "Bu konuyla hâlâ ilgilenip ilgilenmediğini anlamak için aradım," diyor. "Harry fikrini değiştirmişse Stanley'yi boşuna umutlandırmanın anlamı yok."

Ahırda yarım saatten az kaldım ama bu kısa süre içinde Tom'un derin düşüncelere daldığını seziyorum. Stanley ile öğle yemeğindeki konuşmamızın Tom'un yeni Varoluş Oteli'yle ilgili görüşünü değiştirdiğini gözlerinden okuyorum. Bu işin yürüyeceğine inanmaya başlıyor. Umutlanmaya başlıyor.

Ben tam salona girerken telefon çalıyor. Telefonu açıyorum; hattın öbür ucunda cıvıldar gibi konuşan Brightman var. Ona arabanın bozulduğunu, Chowder Otel'i, Stanley'nin oteli bize satmak istediğini anlatıyorum ve "İşte burası tam aradığımız yer," diyorum. "Tom'un fikri, şehirdeki lokantada tuhaf görünmüş olabilir ama buraya gelince pekâlâ mantıklı görünüyor. Seni bunun için aradı. Hâlâ bu işe var mısın diye."

Harry, yarı çılgın bir on dokuzuncu yüzyıl aktörü gibi haykırıyor: "Var mıyım? Tabii varım. Bu konuda el sıkıştık, değil mi?"

"Hatırlamıyorum."

"Belki fiziksel olarak el sıkışmadık. Ama hep birlikte anlaştık. Bunu kesinlikle hatırlıyorum."

"Zihinsel bir el sıkışması."

"Tam üstüne bastın. Zihinsel bir el sıkışması. Akılların buluşması."

"Tabii her şey senin çevireceğin ufak işin sonucuna bağlı."

"Tabii ya. Bunu söylemeye bile gerek yok."

"Yani o işi yürütmeye hâlâ niyetlisin."

"Kuşkuların olduğunu biliyorum ama bütün parçalar birden yerli yerine oturmaya başladı."

"Ya?"

"Evet. Sana iyi haberlerim var. Öğütlerine kulak vermediğimi sanma Nathan. Gordon'a birtakım kuşkularım olduğunu ve bir türlü ortaya çıkmayan bu Mr. Metropolis'i bana tanıştırmadığı takdirde bu işten çekileceğimi söyledim."

"Ve?"

"Adamla tanıştım. Gordon onu dükkâna getirdi, tanıştık. Çok ilginç biri. Neredeyse hiç ağzını açmadı; ama karşımdakinin gerçek bir profesyonel olduğunu anladım."

"Çalışmalarının örneklerini getirdi mi?"

"Charles Dickens'ın metresine yazdığı bir mektubu getirdi. Çok kusursuz bir örnek."

"Şansın yaver gitsin Harry. Bunu senin adına olmasa da, en azından Tom'un hatırı için diliyorum."

"Benimle gurur duyacaksın Nathan. Geçen gece seninle konuştuktan sonra, bazı önlemler almaya karar verdim. Hani işler ters giderse diye. Ters gideceğinden değil ama bu işlerin içinde benim kadar uzun zaman kalınca, her olasılığı hesaba katmamak için insanın aptal olması gerekir."

"Anladığımı sanmıyorum."

"Anlaman da gerekmez. En azından şimdilik. Zamanı gelirse o zaman her şeyi anlayacaksın. Bu belki de ömrümde yaptığım en akıllı hareket. Büyük bir jest Nathan. Jestlerin şahı. Sonsuz yüceliğe büyük bir kuğu dalışı."

Neden söz ettiği hakkında hiç fikrim yok. Harry, kendi sesini dinlemenin hazzı adına peş peşe büyük laflar ediyor, yükseklerde uçuyor; bence bu konuşmayı uzatmak anlamsız. O sırada Tom yanımda dikiliyor. Bir kelime daha etmeden telefonu ona verip duş yapmak üzere yukarı çıkıyorum.

Ertesi sabah, Lucy sonunda ağzını açıp konuşuyor.

Ondan cevaplar ve açıklamalar, gizemleri sırayla açmasını, karanlığı aydınlatacak bir ışık bekliyorum. Oysa konuşmanın, evet ya da hayır işaretlerinden daha yetkin bir iletişim aracı sayılmayacağını bilmem gerekirdi. Lucy üç gün boyunca ondan bir şeyler

öğrenme çabalarımıza karşı koydu; konuşmaya karar verince de söyledikleri suskunluğundan daha işe yarar bilgi vermiyor.

Ona nerede yaşadığını sorarak başlıyorum.

Heceleri pazartesi sabahı duyduğum Güney aksanıyla yuvarlayarak "Carolina," diyor.

"Kuzey Carolina mı, Güney Carolina mı?"

"Carolina Carolina."

"Öyle bir yer yok Lucy. Sen de pekâlâ biliyorsun. Artık koca kızsın. Ya Kuzey Carolina olmalı ya da Güney Carolina."

"Kızma Nat dayı. Annem söyleme diye tembih etti."

"Brooklyn'deki Tom dayının yanına gitmen annenin fikri miydi?"

"Annem git dedi, ben de gittim."

"Ondan ayrıldığına üzüldün mü?"

"Hem de nasıl. Annemi çok seviyorum ama neyin doğru olduğunu annem bilir."

"Peki ya baban? Neyin doğru olduğunu o da bilir mi?"

"Kesinlikle. O güneşin altındaki en doğru insandır."

"Neden konuşmuyordun Lucy? Seni o kadar gün konuşmaktan alıkoyan neydi?"

"Bunu annem için yaptım. Böylece onu düşündüğümü bilecekti. Evde böyle yaparız. Babam suskunluğun ruhu arıttığını, bizi Tanrı'nın kelamını duymaya hazırladığını söyler."

"Babanı da annen kadar seviyor musun?"

"O gerçek babam değil. Beni evlat edindi. Oysa annemin rahminden doğdum. Beni dokuz ay karnında taşıdı, o yüzden ait olduğum insan o."

"Annen Kuzey'e gelmeni neden istediğini söyledi mi?"

"Annem git dedi, ben de gittim."

"Tom'un ve benim onunla konuşmamız gerektiğini düşünmüyor musun? Biliyorsun, Tom onun kardeşi, ben de dayısıyım. Benim kardeşim senin annenin annesiydi."

"Biliyorum. Büyükanne June. Eskiden onunla otururdum ama şimdi öldü."

"Telefon numaranızı söylersen, her şey hepimiz için daha kolay olacak. İstemezsen seni geri gönderecek değilim. Sadece annenle konuşmak istiyorum, hepsi bu."

"Telefonumuz yok."

"Ne?"

"Babam telefon sevmez. Eskiden vardı ama sonra babam telefonu dükkâna geri verdi."

"Peki öyleyse. Adresiniz nedir? Onu bilmen gerekir."

"Evet, biliyorum. Ama annem söyleme dedi; annem bir şey söyleyince, onun sözünden çıkmam."

İnsanı çıldırtan, yarma harekâtına benzeyen bu konuşma sabahın yedisinde yapılıyor. Lucy kapımı tıklatarak beni uyandırdı; şimdi de ben bir yandan gözlerimi ovuşturarak uykumu açmaya çalışır, öte yandan onu boşuna sorguya çekerken Lucy de yatağın üzerinde, yanımda oturuyor. Bitişikteki Buster Keaton odasında Tom hâlâ uyuyor; bir saat sonra kahvaltıya indiğinde ise kızdan laf almakta o da benden başarılı olamıyor. İkimiz birden sabah saatlerinin çoğunu kızı sıkıştırarak geçiriyoruz; ama çocuk çelik gibi, bana mısın demiyor. Babasının ne iş yaptığını ("Babamın bir işi var") ya da annesinin sol omzundaki dövmenin hâlâ durup durmadığını ("Onu hiç çıplak görmedim") bile söylemiyor. Bizimle paylaşmaya razı olduğu tek gerçek ise amaçlarımızla uzaktan yakından ilgili değil: En iyi arkadaşı Audrey Fitzsimmons adında bir kızmış. Audrey'nin gözlük taktığını ama dördüncü sınıfın en iyi bilek güreşçisi olduğunu anlatıyor. Sadece kızları yenmekle kalmıyormuş, bütün oğlanlardan da daha güçlüymüş.

Sonunda pes ediyoruz; ama ondan önce Lucy, konuşmaya başladığı anda ona elli dolar vermeye söz verdiğimi hatırlatıyor.

"Ben böyle bir şey söylemedim," diyorum.

"Söyledin," diyor. "Geçen akşam yemekte. Honey neden konuşmadığımı sana sorduğu zaman."

"Seni korumaya çalışıyordum. Gerçekte öyle bir niyetim yoktu."

"Öyleyse sen yalancısın. Babam yalancıların evrendeki en aşağılık kurtçuklar olduğunu söyler. Sen de onlardan mısın Nat dayı? Hiçbir işe yaramayan, aşağılık bir kurtçuk musun?"

Bir saniye önce kızın boynunu koparma noktasına gelmiş olan Tom, birden kahkahayı basıyor. "Parayı sökülsen iyi edersin," diyor. "Kızın sana saygısını yitirmesini istemezsin, öyle değil mi Nathan?"

Lucy, "Evet," diye söze karışıyor. "Seni sevmemi istiyorsun, değil mi Nat dayı?"

Gönülsüzce cüzdanımı çıkarıp elli doları veriyorum.

"İşini biliyorsun Lucy," diye homurdanıyorum.

Lucy paraları cebine tıkarak ve sırıtarak, "Öyleyimdir," diyor. "Annem bana her zaman hakkımı korumamı söyledi. Bahis bahistir, tamam mı? Ben sözümü tutmamış olsaydım, beni sevmezdin. Yüreksiz olduğumu düşünürdün."

"Seni sevdiğimi nereden çıkarıyorsun?" diye soruyorum.

"Çünkü çok sevimliyim," diyor. "Çünkü Pamela'yla ilgili kararını değiştirdin."

Belki bunların hepsi çok komik; ama Lucy köpekle oynamak için yanımızdan uzaklaşınca Tom'a dönüp "Bu kızı nasıl konuşturacağız?" diye soruyorum.

Tom, "Konuşuyor ya," diyor. "Sadece doğru kelimeleri söylemiyor."

"Belki de onu korkutmam gerek."

"Bu hiç senin tarzın değil, Nathan."

"Bilmem. Fikrimi tekrar değiştirdiğimi söylesem ne olur? Sorduklarımıza cevap vermezse onu Pamela'nın yanına götürüp orada bırakırız. Eğer öyleyse, ve şöyleyse, ama böyleyse diye uğraşmayız."

"Şansını zorlamış olursun."

"Ben Rory için kaygılanıyorum Tom. Çocuk konuşmazsa, neler olup bittiğini hiç öğrenemeyeceğiz."

"Ben de kaygılanıyorum. Son üç yıldır kaygılanmaktan başka bir şey gelmedi elimden. Ama Lucy'yi korkutmak işe yaramaz. Zaten yeterince badire atlatmış."

Aynı sabah saat on birde Al Junior tepenin altındaki garajdan telefon edip sorunun çözüldüğünü haber veriyor. Benzin deposunda ve yakıt kanallarında şeker olduğunu söylüyor. Bu açıklama beni öylesine şaşırtıyor ki, delikanlının neden söz ettiğini kavrayamıyorum.

Al Junior, "Şeker," diye yineliyor. "Birisi depoya elli kutu kadar kola boca etmişe benziyor. Birinin arabasını bozmak istediğinizde bundan daha çabuk ve kolay bir yöntem yoktur."

"Aman Tanrım!" diyorum. "Bunu birinin kasten yaptığını mı söylüyorsun?"

"Öyle diyorum. Kola kutularının bacakları yoktur, değil mi? Kendi kendilerini açacak elleri ve parmakları da yoktur. Bunun tek açıklaması, birinin arabanıza oyun etmeyi aklına koymuş olmasıdır."

"Bu, biz yemek yerken yapılmış olmalı. Lokantanın önüne park edinceye kadar araba tıkır tıkır çalışıyordu. Soru şu: Bir insan neden böyle aşağılık bir şey yapar?"

"Yüz tane nedeni olabilir Mr. Glass. Belki haşarı çocuklar yapmıştır. Bilirsiniz, sıkıntıdan patlayan birtakım gençler eğlence olsun diye böyle şeyler yaparlar. Buralarda

buna benzer saldırganlıklar hep olur. Ya da New Yorkluları sevmeyen biri yapmıştır. Arabanızın plakasını görünce, size bir ders vermek istemiştir."

"Bu çok saçma."

"Aklınız durur. Vermont'un bu bölgesinde eyalet dışından gelenlere müthiş bir husumet vardır. En çok New Yorklulara ve Bostonlulara düşmandırlar; ama birtakım geri zekâlıların New Hampshirelılarla bile kavgaya tutuştuğunu gördüm. Daha geçen gün Otuz No'lu şosenin üzerindeki Rick'in Barı'nda böyle bir kavga çıktı. New Hampshire'ın Vermont sınırından iki santim ötedeki Keene Kasabası'ndan biri bara girmiş, buranın yerlilerinden –adını vermeyeceğim– bir sarhoş, adamın kafasına iskemleyi indirmiş. 'Vermont, Vermontlularındır! New Hampshirelı götünü kaldır da çek arabanı buradan!' diye haykırmış. İş meydan dayağına dönmüş. Polisler gelmese kavga bütün gece sürerdi diye anlattılar."

"Sanki Yugoslavya'daymışız da, orada olanları anlatıyor gibisin."

"Evet, ne demek istediğinizi anlıyorum. Her gerzek, belli bir bölgeyi parselleyip orayı savunmaya kalkar, onun takımından olmayan yabancının vay haline."

Al Junior, anlattıklarını aklı almıyormuş gibi bir sesle dünyanın gidişatına bir iki dakika daha verip veriştiriyor, bunları söylerken bir yandan da kafasını esefle salladığını hayal ediyorum. Sonunda, sabotaj kurbanı yeşil sedan arabam konusunu kapatıyoruz; delikanlı motoru ve yakıt kanallarını temizlemeye başlayacağını söylüyor. Yeni bujiler, yeni bir distribütör kapağı ve değişecek başka parçalar almam gerekiyor; araba onarılıp yeniden çalışır duruma gelsin de, ne olursa olsun diyorum. Al Junior akşama kadar arabaya temiz raporu verebileceğini söylüyor. Babasının da vakti olursa, o akşam iki araçla tepeye çıkıp otomobilimi teslim edecek. Eğer olmazsa, ertesi sabah gelecekler. Onarım işinin kaça patlayacağını sormuyorum bile. Aklım Yugoslavya'ya takıldı; Saraybosna ve Kosova'daki dehşeti, sadece kendilerini öldürenlerden farklı olmaları nedeniyle katledilen binlerce masumu düşünüyorum.

Karamsar düşünceler öğle yemeğine kadar aklımı kurcalıyor; Tom'la Lucy'yi kendi hallerine bırakarak tek başıma çevrede yürüyorum. Bu, Chowder Otel'de kaldığımız süre içindeki tek kasvetli bölüm; ama sabahtan beri hiçbir şey yolunda gitmedi ve birden dünyanın dört bir yandan üzerime geldiğini hissediyorum. Lucy'nin sorularımı inatla, suskunlukla baştan savışı, annesiyle ilgili giderek artan kaygılarım, arabama yapılan saldırı, uzak topraklardaki katliamı kafamdan atamayışım – bütün bunlar beynime doluyor ve dünyayı ele geçiren kötülüklerden kaçış olmadığını hatırlatıyor. Güney Vermont'taki ıssız bir tepenin üzerindeyken bile kaçış yok. Varoluş Oteli denilen hayalî sığınağın kilitli iç kapılarının ve sürgülü dış kapısının ardında bile kaçış yok.

Bir karşı görüş geliştirmeye, terazinin kefelerini dengeleyecek bir fikir bulmaya çalışıyorum, sonunda Tom'u ve Honey'yi düşünmeye başlıyorum. Bu noktada hiçbir şey kesin değil; ama önceki akşam yemekte Tom'un kıza karşı tutumunda bir yumuşama sezdim. Honey babasına buradan taşınması için yıllardır yalvarıyormuş; Stanley evi almayı düşündüğümüzü söyleyince Honey kadehini kaldırarak bize teşekkür etti. Sonra Tom'a döndü, Vermont'un patika kıyısındaki bir yeri neden şehirdeki yaşamına yeğlediğini sordu. Tom komik bir yanıt vererek işi şakaya dökmek yerine, uzun uzadıya, aklı başında, ayrıntılı bir açıklama yaptı; Brooklyn' in Smith Sokağı'ndaki akşam yemeğinde Harry ile bana anlattıklarının çoğuna değindi; ama o akşamkinden çok daha düzgün bir ifadeyle konuştu, hele Amerika'nın geleceği konusundaki umutsuzluğundan söz ederken daha coşkulu, daha inandırıcıydı. Tom o eski parlak konuşmalarının en parlağını yapıyordu; Honey'nin ona bakışını seyrederken kızın göz pınarlarının dolduğunu gördüm ve Stanley'nin anaç yapılı, koca yürekli kızının yeğenime vurulduğunu hiç kuşkuya yer bırakmayacak bir kesinlikle anladım.

Peki ya Tom? Onun da Honey'yle ilgilenmeye başladığını, onunla konuşurken daha az temkinli ve daha az saldırgan olduğunu görüyordum ama bu ne anlama geliyordu? Bu artan bir ilginin belirtisi olabileceği gibi, sadece nezaket gösterisi de olabilirdi.

O akşamın sonundan kısa bir an. Bu anın soruma karşılık olup olmadığı konusunda son bir kanıt olarak aktarıyorum.

Tatlıyı bitirdiğimiz sırada, Lucy çoktan yukarı çıkıp yatmıştı; biz dört yetişkin de kafaları epey bulmuştuk. Stanley dost işi bir poker çevirmemizi önerdi; iskambilleri karıştırıp tropiklerdeki yeni yaşamından (bir elinde romlu çay, öteki elinde Montecristo puro ile palmiyenin altında oturup günbatımında beyaz kumlara vuran dalgaları seyredişinden) söz ederken, hiç çaktırmadan donumuza kadar soymaya, her dört elin üçünü kazanmaya koyuldu. Öğleden sonra beni mat ettiği masa tenisi maçından sonra, pokerde daha başarısız olabileceğini nasıl beklerdim? Adamın ustası olmadığı hiçbir şey yok gibi görünüyordu; Stanley hepimizi yenmeye devam ettikçe Tom ve Honey beceriksizliklerine gülerek her seferinde daha fazla para bastırıyorlardı. Bunun bir tür suç ortaklığı gülüşü olduğunu sezdim, onlara katılmamak için kendimi tutarken iskambillerin arkasından iki genci inceliyordum. Sonra, tam oyun bitmek üzereyken Tom beni şaşırtan bir şey söyledi. Honey'ye "Brattleboro'ya gitme," dedi. "Saat gece yarısını geçti, üstelik çok içtin."

Sadece nezaket mi, yoksa kızı yatağa atmak için manevra mı?

Honey, "O yolda gözlerim kapalı sürebilirim arabayı," diye cevap verdi. "Beni merak etme çocuk."

Ertesi sabah (öğretmen-veli toplantısıyla ilgili olarak) çok erken kalkması gerektiğini söyledi; ama Tom'un yalnızlığının kıza dokunduğunu görebiliyordum ya da en azından öyle olduğunu hayal ediyordum. Sonra Honey herkesi öperek vedalaştı. Önce babasını öptü, sonra benim çeneme bir öpücük kondurdu, Tom'u da en sona bıraktı. Tom sadece dudağından öpülmekle kalmadı, bir de kucaklandı... hem durumun gerektirdiğinden epey uzun süren bir kucaklamaydı bu.

Honey sokak kapısına yürürken "Hepinize iyi geceler," dedi. "Yarın görüşürüz çocuklar."

Honey ertesi gün saat dörtte, beş ıstakoz, üç şişe şampanya ve iki çeşit tatlıyla geliyor. Olağanüstü yetenekli aşçımız bize yeni bir ziyafet hazırlıyor. Lucy de artık konuşmalara katılmaya hevesli olduğundan, yemeğin büyük bölümünde dördüncü sınıf öğretmeniyle dördüncü sınıf öğrencisi konuşmaya dalıyorlar, en sevdikleri kitapları sıralıyorlar. Al Junior ve Al Senior daha arabamı getirmediler ama Oldsmobile'in onarıldığını ve yarın teslim edileceğini söylüyorum. Tatsız bir konuyu açıp sofradaki neşeli konuşmaların tadını kaçırmamak için arabadaki arızanın nedeninden hiç söz etmiyorum. Tom durumu biliyor ama o da bize oynanan kötü oyundan bahsetmek istemiyor. Honey ve Lucy ıstakozların kabuklarını kırarken saçma sapan şarkılar söylüyorlar; sınıfsal karşıtlıklardan, eyaletler arası düşmanlıklardan söz açıp da onların neşesini niye bozayım?

Lucy'yi yatırmak için yukarı çıktığımda, arka arkaya iki gece geç saatlere kadar oturup ötekilerle kadeh üstüne kadeh deviremeyecek kadar yorgun olduğumu fark ediyorum. Chowderların ikisi de içkiye dayanıklı, Tom da iri yapısı ve müthiş iştahıyla onlarla aşık atabilir; oysa ben düşük kapasiteli, sıska bir eski kanser hastasıyım ve ertesi sabah akşamdan kalma bir halde uyanmaktan ödüm patlıyor.

Lucy'nin yatağının kenarına ilişiyor ve o gözlerini kapatıp uykuya dalıncaya kadar ona Zane Grey'in romanını okuyorum. Bitişikteki kendi odama giderken, aşağıdan, yemek odasından kahkahalar geliyor kulağıma. Stanley'nin "yorgunluktan bittim" gibi bir şeyler söylediğini, Honey'nin de "Charlie Chaplin odasının belki de hiç fena fikir

olmadığı"ndan dem vurduğunu duyuyorum. Neden söz ettiklerini kestirmek zor ama şu bir olasılık: Stanley yatmaya hazırlanıyor; Honey de araba kullanamayacak kadar çok içtiğinden motelde kalmayı planlıyor. Yanılmıyorsam, Charlie Chaplin odası, Tom'un hemen yanındaki oda.

Yatağıma girip Italo Svevo'nun Senilità'sını okumaya başlıyorum. İki haftadan daha az zaman içinde okuduğum ikinci Svevo romanı bu; *Zeno'nun Bilinci* beni öylesine etkiledi ki, yazarın elime geçirdiğim her kitabını okumaya karar verdim. Kitabın "Bunaklık" anlamına gelen adını, benim gibi kocayan bir herif için pek uygun buluyorum. Yaşlı bir adam ve genç metresi. Aşk acıları. Kırılan umutlar. Her bir ya da iki paragraftan sonra durup Marina Gonzalez'i düşünüyorum ve onu bir daha görememek fikri yüreğimi acıtıyor. İçimden mastürbasyon yapmak geliyor ama karyolanın paslı yayları beni ele verir diye kendimi tutuyorum. Yine de arada bir elimi yorganın altına sokup aletimi şöyle bir yokluyorum. Sadece orada olduğundan emin olmak, kadim dostumun hâlâ yanımda olduğunu kanıtlamak için.

Yarım saat sonra merdivenden çıkan ayak sesleri duyuyorum. İki çift bacak, fısıldaşan iki ses: Tom ve Honey. Koridordan kapıma doğru yürüyor, sonra duruyorlar. Konuşmalarından birkaç sözcük yakalayabilmek için kulak kabartıyorum ama ne dediklerini anlayamayacağım kadar alçak sesle konuşuyorlar. Sonra Tom'un "İyi geceler," dediğini duyuyorum, bir an sonra Charlie Chaplin odasının kapısı açılıp kapanıyor. Üç saniye sonra da Buster Keaton odasının kapısı açılıp kapanıyor.

Tom'la benim aramdaki duvar ince –alçıpan levhaların en incesinden– ve Tom'un çıkardığı her sesi duyabiliyorum. Ayakkabılarını çıkardığını, kemerini çözdüğünü, lavaboda dişlerini fırçaladığını, içini çektiğini, şarkı mırıldandığını, gıcırdayan karyolasına yatıp yorganı örttüğünü tek tek duyuyorum. Ben de kitabımı kapatıp ışığı söndürmek üzereyim; ama tam abajura uzanırken Tom'un kapısının hafifçe tıkırdatıldığını işitiyorum. Honey, "Uyudun mu?" diye soruyor. Tom hayır deyince, Honey içeri girip giremeyeceğini soruyor; bizim oğlan evet diyor ve evet demesiyle birlikte eyaletler arası otoyoldan 30 No'lu şoseye sapışımızın gizli amacı da gerçekleşme yoluna giriyor.

Sesler öylesine belirgin ki, duvarın öbür tarafında olanları bütün ayrıntılarına kadar izlemekte zorluk çekmiyorum.

Honey, "Yanlış bir kanıya kapılma," diyor. "Böyle bir şeyi her gün yapmam."

Tom, "Biliyorum," diye karşılık veriyor.

"Sadece çok uzun zaman geçti."

"Benim için de öyle. Çok uzun bir zaman."

Honey'nin Tom'un koynuna girdiğini ve ondan sonra olan her şeyi duyuyorum. Seks tuhaf ve dökük saçık bir iştir, her şapırtıyı, her iniltiyi anlatmaya ne gerek var? Tom ve Honey mahremiyetlerini hak ediyorlar, o yüzden gecenin faaliyetleriyle ilgili raporumu burada kesiyorum. İtiraz eden okur varsa, onlardan gözlerini kapatıp hayal güçlerini kullanmalarını rica ederim.

Ertesi sabah, Honey ev halkı daha kalkmadan yola koyuluyor. Yine güzel bir gün, belki de ilkbaharın en güzel günü; ama aynı zamanda sürprizlerle dolu bir gün olduğu ortaya çıkıyor ve bu sarsıcı olaylar manzaranın ve havanın güzelliğini unutturuyor. O günden aklımda kalan bir şey varsa, sadece parçaları dağılmış bir yap-bozdan, bir yığın kopuk kopuk izlenimden ibaret. Burada bir parça mavi gökyüzü, şurada kabuğundan güneşin ışığını yansıtan gümüşi bir huş ağacı. İnsan suratlarına, ülke haritalarına, on bacaklı hayalî hayvanlara benzeyen bulutlar. Çimenlerin arasında ilerleyen küçük bir zehirsiz yılanın bir an görünüp kayboluşu. Görünmeyen bir alaycıkuşun dört notalık figanı. Kavak ağacının dalları arasında rüzgâr gezindikçe, yaralı pervanelerin kanat çırpışı gibi titreşen binlerce yaprak. Tek tek her öğe yerli yerinde ama ortada bir bütün yok;

parçalar birleşmiyor ve ben bütünüyle var olmayan bir günün kalıntılarını aramaktan başka bir şey yapamıyorum.

O günü anlatmaya saat dokuzda Al Junior ve Al Senior'ın gelişiyle başlıyorum. Tom, bütün gece Honey'yle sevişmenin mahmurluğuyla hâlâ Buster Keaton odasında. Lucy ile ben sekizden beri ayaktayız ve Wilsonlar üstü açık bir kırmızı Mustang ve benim lim yeşili Cutlass'tan oluşan iki arabalık konvoyla göründükleri sırada yürüyüş yapmak üzere evden çıkmaktayız. Bu iyi yürekli adamların elini sıkmak için Lucy'nin elini bırakıyorum. Arabamın yepyeni gibi olduğunu söylüyorlar, Al Senior hizmetlerinin karşılığı olan faturayı veriyor, ben de oracıkta onlara çek yazıyorum. Ben tam alışveriş bitti diye düşünürken, Al Junior günün ilk bombasını patlatıyor.

Arabanın kaportasına vurarak, "İşin püf noktası şu Mr. Glass," diyor. "İyi ki o geri zekâlı deponuza oyun etmiş."

Bu sözü neye yoracağımı kestiremeyerek, "Ne demek istiyorsun?" diyorum.

"Dün sabah sizinle konuştuktan sonra işi birkaç saat içinde bitiririm diye hesapladım. Size de o yüzden arabayı dün akşam getirebileceğimizi söyledim. Hatırladınız mı?"

"Evet, hatırlıyorum. Ama işin bugüne kadar sürebileceğini de söyledin."

"Evet, öyle dedim ama bu saate kadar buraya gelemeyişimizin nedeni bu değil."

"Değil mi? Bu arada ne oldu?"

"Sizin Olds'la bir deneme sürüşü yapayım dedim. Her şeyin normal olup olmadığını kontrol etmek istedim. Meğer normal değilmiş."

"Ya?"

"Altmış beş mile, yetmiş mile çıktım, sonra hız kesmek istedim. Frenler çalışmayınca bunu yapmak çok zor oldu. Şansım varmış ki ölmedim."

"Frenler..."

"Evet, frenler. Arabayı garaja götürüp baktım. Fren balatası kâğıt gibi olmuş Mr. Glass, gitmek üzereymiş."

"Ne diyorsun?"

"Diyorum ki, benzin deposundaki sorun çıkmasaydı, frenin durumunu öğrenemeyecektiniz. Biraz daha yol yapsaydınız, başınız derde girerdi. Kaza yapabilirdiniz. Ölebilirdiniz. Bin türlü şey olabilirdi."

"Demek depoya kola boca eden göt beyinli aslında hayatımızı kurtarmış."

"Öyle görünüyor. Ne tuhaf değil mi?"

Wilsonlar üstü açık kırmızı arabalarına binip gittikten sonra Lucy kolumu çekiştiriyor.

"Onu yapan G-beyinli değildi Nat dayı," diyor.

"G-beyinli mi?" diyorum. "Sen neden söz ediyorsun?"

"Ayıp laf söyledin. Benim öyle konuşmama izin vermezler."

"Ha, anladım. G ile başlayan kelimeyi söylemiyorsun."

"Evet, G'li kelime."

"Haklısın Lucy. Senin yanında öyle sözler kullanmamalıyım."

"Hiç kullanmaman gerek, o kadar. Ben yanında olsam da olmasam da."

"Galiba haklısın. Ama öfkelenmiştim; insan öfkelenince ağzından çıkanı her zaman kontrol edemez. Kötü bir adam arabamızı bozmaya çalıştı. Hem de hiç nedensiz. Sadece kötülük yapmak için, canımızı yakmak için. O kelimeyi kullandığım için kusuruma bakma ama tepem attı diye beni suçlayamazsın."

"Kötü bir adam değildi. Kötü bir kızdı."

"Kız mı? Sen nereden biliyorsun? Yaparken gördün mü?"

Lucy bir an eski suskunluğuna gömülüyor ve sorumu başıyla evetliyor. Gözleri doluyor.

“Neden bana söylemedin?” diye soruyorum. “Gördüysen bana söylemen gerekirdi Lucy. O kızı yakalayıp hapse attırabilirdik. Ve garajın sahipleri sorunun nereden kaynaklandığını baştan bilselerdi arabamızı hemen onarabilirlerdi.”

Lucy gözlerimin içine bakmaktan korkarak başını öne eğiyor. “Korktum,” diyor. Artık gözlerinden yaş boşanıyor; gözyaşları kısa ömürlü, tuzlu, parlak tanecikler halinde toprağa düşüyor, parlaklıkları gidiyor ve bir anda toprağın içinde kayboluyorlar.

“Korktun mu? Korkacak ne vardı?”

Lucy cevap vermek yerine sağ kolumu tutuyor ve yüzünü göğsüme gömüyor. Saçını okşamaya başlıyorum ve titreyen bedenini göğsümde hissedince, deminden beri ne söylemeye çalıştığını anlıyorum. Bir an gerçekten şok geçiriyorum, sonra bir öfke dalgası kaplıyor içimi; ama dalga geçince öfke de kalmıyor. Yerini acımaya bırakıyor ve şimdi azarlayacak olursam onun güvenini hepten yitireceğimi fark ediyorum.

“Neden yaptın bunu?” diye soruyorum.

Lucy kolumu iyice sıkıp başını gömleğimden kaldırmadan konuşuyor: “Özür dilerim. Gerçekten çok üzgünüm. Aklım başımdan gitti Nat dayı; ne yaptığımı fark edemeden her şey olup bitti. Annem bana Pamela’dan söz etmişti. Kötü biriymiş, ben de oraya gitmek istemiyordum.”

“Onun kötü olup olmadığını bilemem ama sonuçta her şey tatlıya bağlandı, öyle değil mi? Sen yanlış bir şey yaptın Lucy. Çok yanlış bir şey; bir daha böyle bir şey yapmanı istemiyorum. Ama bu kez, sadece bu kez yanlış iş doğru sonuca ulaştı.”

“Yanlış nasıl doğru olur? Bu köpek kedidir ya da fare fildir demeye benziyor.”

“Al Junior’ın frenlerle ilgili söylediklerini duymadın mı?”

“Evet, hatırladım. Ben senin hayatını kurtardım, öyle değil mi?”

“Kendininkini de. Tom’unkini de.”

Lucy sonunda başını gömleğimden çekiyor, gözlerini kuruluyor, bana düşünceli düşünceli bakıyor. “Bunu benim yaptığımı Tom dayıma söyleme, olur mu?”

“Neden?”

“Beni artık sevmez.”

“Tabii ki sever.”

“Hayır, sevmez. Ben de onun beni sevmesini istiyorum.”

“Ben seni hâlâ seviyorum, öyle değil mi?”

“Sen başkasın.”

“Nasıl başkayım?”

“Bilmiyorum. Sen her şeyi Tom dayı kadar büyütmüyorsun. Onun kadar ciddiye almıyorsun.”

“Çünkü ondan daha yaşlıyım.”

“Yine de ona söyleme, tamam mı? Söylemeyeceğine yemin et.”

“Tamam Lucy, yemin ediyorum.”

Lucy bunun üzerine gülümsüyor ve pazar sabahı çıkageldiğinden bu yana yüzünde ilk kez annesinin genç kızlığını görür gibi oluyorum. Aurora. Yitik Aurora, Carolina Carolina denilen masal âleminde kaybolmuş, canlıların erişemeyeceği bir gölge kadın. Şu anda varlığı, sadece kızının yüzünde, kızının ona bağlılığında, annesinin nerede olduğunu söylememek için ettiği yeminde sürüyor.

Sonunda Tom kalkıyor. Tom’un aklından geçenleri, doyum dinginliği ile çakıldı mı acaba tedirginliği arasında kalmış gibi görünen yüz ifadesine bakarak kestirmekte zorlanıyorum. Öğle yemeğinde bir gece önce olanlardan hiç söz etmiyor; hikâyeyi onun yorumuyla dinlemeye can attığım halde soru sormaktan kaçınıyorum. Coşkulu, kanı kaynayan Bayan C’ye vuruldu mu, yoksa onu bir gecelik kaçamak olarak silkip atacak mı diye merak ediyorum. Olanlar seksten başka bir şey değil miydi, yoksa işin içine

duygular da karışmış mıydı? Yemekten sonra Lucy traktöre binip çayır biçmeye yardım etmek üzere Stanley'yle birlikte gidiyor. Tom, yemek sonrası sigarasını tüttürmek için verandaya geçiyor, ben de onun yanındaki koltuğa oturuyorum.

Tom, "Dün gece nasıl uyudun Nathan?" diye soruyor.

"İyi uyudum sayılır," diyorum. "Duvarların inceliğini hesaba katarsan, daha da beter olabilirdi."

"Ben de ondan korkmuştum."

"Senin suçun değil. Evi sen yaptırmadın."

"Sesini yükseltmemesi için onu uyarıp durdum. Ama, bu işler nasıldır bilirsin. İnsan kendini kaptırdı mı yapabileceğin bir şey yoktur."

"Sıkma canını. Doğrusunu istersen sevindim. Senin hesabına mutlu oldum."

"Ben de. Bir geceliğine de olsa, mutlu oldum."

"Başka geceler de olacak ahbap. Dünkü sadece başlangıçtı."

"Kim bilir? Sabah erkenden gitti, buradayken de pek fazla konuşmadık. Ne istediğini hiç bilmiyorum."

"Sadede gelelim, asıl sen ne istiyorsun?"

"Bir şey söylemek için daha çok erken. Her şey öyle çabuk olup bitti ki, düşünecek zaman bulamadım."

"Bana sorarsan birbirinize çok yakışıyorsunuz."

"Öyle. Gece çarpışan iki şişko. Karyolanın nasıl olup da çökmediğine şaşırıyorum."

"Honey şişman değil. Onun gibilere 'heybetli' derler."

"Benim tipim değil Nathan. Çok sert. Kendine çok fazla güveniyor. Kafası çok fazla çalışıyor. O tip kadınlar bana hiçbir zaman çekici gelmemiştir."

"İşte o yüzden senin için biçilmiş kaftan. Seni hep tetikte tutar," diyorum.

Tom başını sallayarak göğüs geçiriyor. "Bu iş yürümez. Bir aya varmadan beni tüketir."

"Demek bir gecenin sonunda vazgeçmeye hazırsın."

"Bunda bir terslik yok. Güzel bir gece geçirirsin ve orada biter."

"Ya yeniden koynuna girerse? Kapı dışarı mı edeceksin?"

Tom ikinci sigarasını yakıyor, epey bir süre susuyor. Sonunda, "Bilmem," diyor. "Neler olacağını göreceğiz bakalım."

Ne yazık ki, neler olacağını görmek fırsatını ne Tom buluyor ne de başkası.

Bizi son bir sürpriz bekliyor ve bu sürpriz öyle büyük, öyle can yakan, sonuçları itibarıyla öyle kapsamlı ki, hemen öğleden sonra yola koyulmaktan başka seçeneğimiz kalmıyor. Chowder Otel'deki tatilimiz beklenmedik ve akıl almaz bir sona ulaşıyor.

Elveda tepedeki motel. Elveda çayır çimen. Elveda Honey.

Varoluş Oteli hayaline elveda.

Tom, "Neler olacağını göreceğiz bakalım," cümlesini saat bir sularında söylüyor. Lucy'nin Stanley'yle traktör gezintisi bitince onu havuza götürüyorum. Kırk dakika sonra motele döndüğümüzde, Tom haberi patlatıyor. Harry ölmüş. Rufus az önce Brooklyn'den telefon edip ağlamaktan zar zor konuşarak Harry'nin öldüğünü, Harry'nin gittiğini haber vermiş. Tom'un dediğine göre Rufus daha fazla konuşamayacak kadar perişanmış. Hiçbir şey anlayamıyoruz. Vermont'tan hemen ayrılmamız gerektiğinden başka hiçbir şey anlayamıyoruz.

Stanley'ye borcumuzu ödüyorum. Titreyen elimle çeki imzalarken ortağımızın öldüğünü ve artık burayı satın alacak durumda olmadığımızı söylüyorum. Stanley omzunu silkiyor. "Ciddi olmadığını biliyordum zaten," diyor. "Ama o konuyu konuşmaktan keyif almadım diyemem."

Tom adresini ve telefon numarasını yazdığı bir kâğıdı Stanley'ye veriyor. "Bunu lütfen Honey'ye ver," diyor. "Ve kusurumu bağışlamasını söyle."

Bavullarımızı topluyoruz. Arabaya biniyoruz. Gidiyoruz.

17. (İng.) Bal.

18. İspanyol mutfağına özgü bir sebze çorbası. (Ç.N.)

19. Yazar burada çalı anlamına gelen *bush* ile bir kelime oyunu yaparak Eski Ahit'te (Exodus) Tanrı'nın Musa Peygamber'e bir çalının içindeki alev suretinde görünüp Musevileri Mısır'dan çıkartma yolunu göstermesine ve Musevilerin kırk yıl çölde dolaşmalarına gönderme yapıyor. (Ç.N.)

20. (İng.) Mor Çalılığın Atlıları.

Kazık atmak

Bunu düpedüz cinayet olarak yorumladım. Harry'ye kimsenin el sürmemiş, ateş etmemiş, göğsüne hançer saplamamış, onu arabayla ezmemiş olması fark etmiyordu. Katillerinin tek silahı sözcükler olsa bile, ona uyguladıkları şiddet, kafasına indirilen bir çekiç darbesi kadar güçlüydü. Harry genç değildi. Son üç yıl içinde iki kalp krizi geçirmişti, tansiyonu yüksekti, damarları iflas etmek üzereydi. O durumdaki bir gövde işkenceye ne kadar dayanabilirdi? Bence pek dayanamazdı. Hiç dayanamazdı.

Yapılan zulmün bir tek görgü tanığı vardı; ama Rufus söylenen her sözü duymasına karşın ancak çok az bir bölümünü anlayabildi. Çünkü Harry, Gordon Dryer ile hazırladığı tezgâhtan ona söz etmek zahmetine girmemişti ve o gün öğleden sonra Dryer yanında Myron Trumbell ile dükkâna girdiği zaman, Rufus onları alışverişe gelen müşteriler sandı. Onları yukarıya, Harry'nin ofisine çıkardı; kapıyı açtığında Harry'nin her zamanki halinin aksine aşırı gergin ve heyecanlı göründüğünü, ziyaretçilerin ellerini kurulu bebek gibi sıktığını görünce Rufus bir terslik olduğunu sezdi. Aşağıya, yazarkasanın başına dönmek yerine, olduğu yerde kalıp kulağını kapıya dayayarak konuşmaları dinlemeye karar verdi.

Adamlar hançerlerini çekip vurmadan önce, Harry'yi öldürücü darbeye hazırlamak için havadan sudan söz ederek birkaç dakika oyalandılar. Dostça hatır sormalar, havaların nasıl gittiği hakkında yorumlar, Harry'nin ofis mobilyasının seçimindeki zevkiyle ilgili iltifatlar, raflardaki ilk baskıların düzenine hayran olmalar. Bütün bu hoş-beş Harry'nin aklını karıştırmış olmalı. Metropolis, elyazması üzerindeki çalışmasını henüz tamamlamamıştı ve Harry, elinde Trumbell'e sunabileceği bitmiş bir kopya yokken Gordon'un neden apar topar geldiğine anlam veremiyordu.

"Sizleri görmek benim için her zaman bir zevk," dedi, "ama Mr. Trumbell'in hayal kırıklığına uğramasını istemem. Elyazması Manhattan Elli Üçüncü Sokak'taki Citibank şubesinin kasasında kilitli. Geleceğinizi önceden haber verseydiniz, bugüne hazır ederdim. Ancak, yanılmıyorsam önümüzdeki pazartesi öğleden sonraya kadar buluşmayacaktık."

Gordon, "Banka kasasında mı?" dedi. "Demek benim keşfimi kasaya kapattın. Bunu bilmiyordum."

Harry, kararlaştırılmış toplantı gününden dört gün önce Gordon'un, Trumbell'i de yanına alıp niye geldiğini hâlâ kestiremeden bir şeyler uydurmaya çalışarak, "Sana söyledim sanıyordum," diye geveledi.

Trumbell, "Aklıma tatsız şeyler geliyor," dedi.

Gordon da, Harry'nin cevaplamasına fırsat vermeden, "Evet," diye atıldı. "Mr. Brightman, siz de bilirsiniz ki, bu tür bir satış hafife alınamaz. Bu kadar büyük para söz konusu olunca hiç hafife alınamaz."

Harry, "Bunun farkındayım," dedi. "O yüzden birinci sayfayı uzmanlara incelettik. Hem bir kişiye değil, iki uzmana birden."

Trumbell, "İki değil," dedi. "Üç uzmana."

"Üç mü?"

Gordon, "Üç," diye cevap verdi. "Ne kadar titiz davranırsan o kadar iyi, fazla kaçmış sayılmaz, öyle değil mi? Myron da o sayfayı Morgan Kitaplığı'ndaki bir küratöre

götürdü. Adam bu alandaki en yetkili on kişiden biri. Bu sabah da kararını bildirdi, elyazmasının sahte olduğundan kesinlikle emin."

Harry, "Eh, üçte iki fena sayılmaz," diye geveledi. "Öteki ikisinin görüşüne karşı bu adamın dediğine neden inanalım?"

Trumbell, "Söyledikleri çok ikna ediciydi," dedi. "Bu elyazmasını alacaksam, hiçbir kuşkuya yer olmamalı. Hiçbir konuda kuşkum olmamalı."

Harry ona kurulan kapandan kurtulmaya çabalayarak, "Anlıyorum," dedi; ama moralinin inanılmayacak kadar bozulduğu, sarsıldığı su götürmezdi. "İyi niyetle hareket ettiğimi bilmenizi isterim Mr. Trumbell," dedi. "Gordon elyazmasını büyükannesinin tavan arasında bulup bana getirdi. Kontrol ettirdik, gerçek olduğunu söylediler. Sonra siz alıcı oldunuz. Fikrinizi değiştirdiyseniz, üzüldüğümü söylemekten başka bir diyeceğim yok. Anlaşmayı hemen bozabiliriz."

Gordon, "Myron'dan aldığın on bin doları unutuyorsun," dedi.

Harry, "Hayır, unutmuyorum," diye cevap verdi. "Parasını iade edeceğim, o zaman alacak verecek kalmayacak."

Trumble, "Bu işin o kadar basit olacağını hiç sanmıyorum Mr. Brightman," dedi. "Yoksa sana Mr. *Dunkel* mı demeliyim? Gordon senden epey söz etti Harry. Chicago. Alec Smith. Yirmi küsur sahte tablo. Hapishane. Yeni bir kimlik. Sen yalancıların şahısın Harry; senin gibi sicili olan birinin o on bin doları vermemesini yeğlerim. Böylece seni mahkemeye verebilirim. Beni dolandırmayı planlıyordun, değil mi? İnsanların paramı çalmaya kalkışması hoşuma gitmez. Canımı sıkar."

Harry, birdenbire kontrolden çıkıp titremeye başlayan bir sesle, "Kim bu adam Gordon?" dedi.

Gordon, "Myron Trumbell," diye cevap verdi. "Velinimetim. Dostum. Sevdiğim erkek."

Harry, "Demek bu, o," dedi. "Demek o ikinci kişi zaten yoktu."

Gordon, "Sadece bir kişi," diye cevapladı. "Hep bir kişi vardı."

Harry, "Nathan haklıymış," diye sızlandı. "Nathan başından beri haklıymış. Lanet olsun, ne diye onu dinlemedim?"

Gordon, "Nathan da kim?" dedi.

Harry, "Bir tanıdık," dedi. "Kim olduğu önemli değil. Tanıdığım biri. Bir falcı."

Gordon, "Sen hiçbir zaman hiç kimsenin öğüdüne kulak vermedin, öyle değil mi Harry?" dedi. "Kimseden akıl almayacak kadar kibirliydin. Kendinden başkasını hiçe saydın hep."

İşte o anda Harry çökmeye başladı. Gordon'un sesindeki gaddarlığı kaldıramadı; artık iş konuşuyormuş, ters giden bir işin girdisini çıktısını görüşüyormuş gibi rol yapacak hali de kalmamıştı. Ters giden iş değil aşktı, şimdiye kadar hiç karşılaşmadığı kadar büyük bir ihanetti ve bunun verdiği acı, Harry'nin saldırıya direnme gücünü tamamen yok etti.

"Niçin Gordon?" dedi. "Bunu bana neden yapıyorsun?"

Eski sevgilisi, "Çünkü senden nefret ediyorum," diye karşılık verdi. "Şimdiye kadar anlamadın mı bunu?"

"Hayır Gordon. Sen beni seviyorsun. Beni hep sevdin."

"Seninle ilgili her şeyden iğreniyorum Harry. Ağız kokundan. Varislerinden. Boyalı saçlarından. Berbat esprilerinden. Yağlı göbeğinden. Tokmak gibi dizlerinden. Parmak kadar çükünden. Her şeyinden. Senin her bir parçan midemi bulandırıyor."

"Öyleyse bunca yıl sonra neden geri döndün? Beni rahat bıraksan olmaz mıydı?"

"Bana yaptıklarından sonra mı? Delirdin mi sen? Sen hayatımı mahvettin Harry. Şimdi sıra bende, ben de seninkini mahvedeceğim."

"Sen beni bırakıp kaçtın Gordon. Bana ihanet ettin."

"İyi düşün Harry. Beni polise kim teslim etti? Suçu bana yıkarak kim kendi paçasını kurtardı?"

"Demek şimdi beni polise teslim etme sırası sende. İki yanlış bir doğru etmez Gordon. Sen hiç değilse yaşıyorsun. Hiç değilse gelecekten beklentilerin olacak kadar gençsin. Beni yeniden hapse gönderirsen, biterim. Ölürüm."

Trumbell birden söze karışarak, "Senin ölmeni istemiyoruz Harry," dedi. "Seninle anlaşma yapmak istiyoruz."

"Anlaşma mı? Ne tür bir anlaşma?"

"Canını almaya gelmedik. Sadece hak yerini bulsun istiyoruz. Gordon senin yüzünden çok acı çekti, o acıya karşılık tazminat almalı diye düşünüyoruz. Hak yerini bulmalı. Bizimle anlaşırsan, biz de polise gitmeyiz."

"Ama sen zenginsin. Gordon'un bütün ihtiyaçlarını karşılayacak paran var."

"Ailemde zenginler var. Ne yazık ki ben onlardan değilim."

"Elimde hiç nakit yok. Sana borcum olan on bini toparlayabilirim ama hepsi o kadar."

"Nakit paran olmayabilir ama elinde fit olacağımız başka mallar var."

"Başka mallar mı? Sen neden söz ediyorsun?"

"Şöyle bir etrafına bak. Ne görüyorsun?"

"Hayır. Bunu yapamazsınız. Herhalde şaka ediyorsunuz."

"Ben kitaplar görüyorum Harry, sen görmüyor musun? Yüzlerce kitap görüyorum. Hem öyle sıradan kitaplar değil; ilk baskılar, hatta imzalı ilk baskılar. Dolaplardakiler ve çekmecelerdekiler de cabası. Elyazmaları. Mektuplar. İmzalar. Bu odadakileri bize ver, hesabı kapatalım."

"Mahvolurum. Biterim."

"Seçenekleri kafanda bir tart Mr. Dunkel-Brightman. Hangisini seçersin: Sahtekârlık suçundan tutuklanmayı mı, ikinci el kitaplar satan bir sahaf dükkânının sahibi olarak sessiz sakin bir ömür sürmeyi mi? İyice düşün. Gordon'la ben yarın hamalları alır, büyük bir kamyonetle geliriz. İş birkaç saatten uzun sürmez, ondan sonra bizden tamamen kurtulursun. Bizi durdurmaya kalkışırsan, telefonu açıp polis çağırırım. Kararını ver Harry. Yaşamak ya da ölmek. Boşalmış bir oda ya da hapishaneye ikinci bir ziyaret. Kitapları yarın bize vermezsen, onlar zaten elinden gidecek. Bunu anlıyorsun, değil mi? Aklını kullan Harry. Karşı koyma. Direnmeden efendi efendi vazgeçersen, herkese iyilik etmiş olursun, en başta da kendine. Bizi saat on birle on iki arasında bekle. Daha kesin bir saat vermek isterdim ama bu günlerde trafiğin nasıl olacağını kestirmek zor. *A demain*, Harry. *Ta ta."*

Kapı açıldı, Dryer ile Trumbell önünden hızla geçip giderken Rufus ofise baktı ve masanın başındaki Harry'nin başını ellerinin arasına aldığını ve çocuk gibi hıçkıra hıçkıra ağladığını gördü. Harry orada birkaç dakika daha kalıp olanları düşünse, Dryer ve Trumbell'in onu suçlayabilecekleri bir dava konusu olmadığını, onu polise verme tehdidinin aptalca bir blöften öteye gitmediğini anlardı. Kendilerini de işe karıştırmadan, Harry'nin sahte bir elyazmasını satacağını nasıl kanıtlayabilirlerdi? Yapılan sahtekârlığı bildiklerini itiraf ederlerse, sahtekârı da ele vermek zorunda kalırlardı, peki Ian Metropolis'in bu işin içinde olduğunu itiraf etme ihtimali kaçta kaçtı? Hiç sanmıyorum ya, eğer Ian Metropolis diye biri varsa tabii. Bana öyle geliyor ki, Hawthorne sayfasını Dryer ve Trumbell kendileri hazırladılar; bunun gerçekten usta bir sahtekârın elinden çıkma olduğuna Harry kadar saf bir kurbanı ikna etmek pek zor olmadı herhalde. Dickens'ın mektubu önemli değildi. İster gerçek olsun ister sahte, mektubun bu olayda rolü yoktu. Harry'yi çökertme planı, başından sonuna kadar iki kişilik bir operasyon olmuştu; üçüncü kişi ise başka biriymiş gibi sadece bir kez görünüp kaybolmuştu. Kafaları fazla çalışmayan iki dolandırıcı ve onların kimliği bilinmeyen suç ortakları. Hepsi de orospu çocuğu.

Ne var ki, Harry o gün salim düşünemiyordu. Aklı, kapanmamış bir yaraya, ezilip pelteleşmiş bir beyin yığınına, patlamış sinir hücrelerine ve kısa devre yapan elektrikli

dürtülere dönüşmüşken nasıl sağlıklı düşünebilirdi? Hayatınızın büyük aşkı, korkunç suçlamalarla size hakaret ettiği, duyduğu kinin hançer darbeleriyle korunmasız benliğinizi deşip parçaladığı anda mantık kalır mıydı? Aynı adam ve onun yeni dostu, varınızı yoğunuzu elinizden almak niyetlerini açığa vurdukları ve onları durduracak gücünüz olmadığını hissettiğiniz anda, akli dengenizi yerinde tutabilir miydiniz? Kapsamlı düşünemedi diye Harry'yi kim eleştirebilir? Hayvansı içgüdülerle paniğe kapıldı diye onu kim suçlayabilir?

Rufus ofise girince Harry masadan kalkıp feryada başladı. Konuşabilecek, tutarlı bir tek cümle kurabilecek durumda değildi; Rufus onun gırtlağından çıkan seslerin öylesine ürkütücü, öylesine acı dolu olduğunu ve bunun üzerine kendisinin korkudan titremeye başladığını anlattı. Dryer ve Trumbell henüz merdivenlerden iniyorlardı; Harry, Rufus'un orada olduğuna aldırış etmeden yerinden fırladığı gibi onları kovalamaya başladı. Rufus da peşinden gitti; ama ağır ağır, dikkatle, korkudan neredeyse donakalmış bir halde onu izledi. Rufus merdivenin son basamağına indiğinde Dryer ve Trumbell dükkândan çıkmışlardı, hâlâ haykıran Harry de kapıyı açıp onları kovalamaya çalışıyordu. Kaldırımın kenarında motoru çalışır durumda bir taksi bekliyordu, Harry yetişemeden iki adam kendilerini taksinin arka koltuğuna attılar. Harry giden taksinin arkasından yumruğunu sıkarak bir an durdu, "Katiller! Katiller!" diye bağırdıktan sonra tamamen kendini kaybetmiş bir halde var gücüyle Yedinci Cadde'de koşmaya başladı; yayalara çarpıyor, sendeliyor, düşüyor, zorla ayağa kalkıyordu; ama köşeye varıncaya ve taksi gözden kaybolunca kadar hiç durmadı. Rufus, gözlerinden akan yaşlar yüzünden bulanık gördüğü Harry'yi izleyerek bütün bunları uzaktan seyretti.

Harry köşede durduğu anda, Nancy Mazzucchelli de aynı köşeyi dönüp eski patronunun karşısına çıktı ve onun korkunç halini görünce donakaldı. Harry'nin yanakları kıpkırmızıydı, soluk soluğaydı, ceketinin dirseği yırtılmıştı, her zaman çok düzgün taranmış olan saçları kafasının çevresinde uçuşuyordu.

Nancy, "Harry, ne oldu?" dedi.

Harry, göğsünü tutup soluk almaya çalışarak, "Beni öldürdüler Nancy," diye cevap verdi. "Kalbime bıçak sapladılar ve beni öldürdüler."

Nancy ona sarıldı, sırtını sıvazladı. "Üzülme," dedi. "Her şey yoluna girer."

Oysa hiçbir şey yoluna girmedi, hem de hiç girmedi. Nancy bunları söyledikten hemen sonra Harry uzun, boğuk bir inilti koyuverdi ve Nancy onun gövdesinin kendi bedeninin üzerine yığıldığını hissetti. Harry'yi kaldırmaya çalıştı. Ama Harry kaldıramayacağı kadar ağır olduğu için ikisi birden yere serildiler. Ve böylece, Flora'nın babası, Bette'in eski kocası, bir zamanlar Harry Dunkel diye tanınan Harry Brightman, 2000 yılının boğucu bir öğleüstü Brooklyn'deki bir kaldırımın üzerinde, GKA'nın kolları arasında öldü.

Karşı saldırı

Tom arabayı gazladı; Park Slope'a beş saatten kısa sürede döndük ve güneş alçalmaya başladığı sırada dükkânın önüne yanaştık. Rufus ve Nancy, Harry'nin üst kattaki dairesinde, karanlık yatak odasında birbirlerine sarılmış bizi bekliyorlardı. Nancy'nin orada olması bana makul göründü; ama Rufus o gün olanları anlatıncaya kadar, Nancy'nin neden geldiğini anlamadım. Halledilmesi gereken onca acil sorun varken, sormak da aklıma gelmedi.

İkisi de daha önce Lucy'yi görmedikleri için, tanıştırma faslı öncelik aldı. Sonra Tom kızımızı oturma odasına götürüp televizyonun karşısına oturttu. Normal olarak bunu yapmak bana düşerdi; ama sanırım Tom, GKA ile böyle uygunsuz bir ortamda karşılaşmaktan öylesine şaşırmıştı ki, soluğunu toparlamak için bir an oradan uzaklaşmayı fırsat bildi. Kraliçesi mucizevi bir biçimde yeniden ortaya çıkmıştı ve hiç kuşkusuz Tom'un yüreği aşk hastası göğsünde çılgınca çarpıyordu.

Rufus o gün öğleden sonraki telefon konuşmamıza göre epey sakinleşmişti. Şokun etkisi azalmaya başlamıştı ve Rufus olanları sırasıyla anlatmayı başardı. Nancy ile ikisi karyolanın üzerinde oturuyorlardı; Rufus ne zaman çözülüp ağlamaya başlasa, Nancy kolunu ona doluyor ve Rufus'un gözyaşları dininceye kadar sıkı sıkıya sarılıyordu. Kendisi de ağlamaklıydı; ama şefkat onun en büyük özelliğiydi ve o gece orada bulunanların içinde en acınacak, şefkate en muhtaç durumda olanın Rufus olduğunu anlamıştı. Rufus titrek Jamaikalı sesiyle ağır ağır konuşmaya devam ederken, birkaç sokak ötedeki Methodist Hastanesi'nin buzluğunda yatan Harry'nin cesedi gözümün önüne geliyordu.

Harry'yi çok yakından tanımamıştım ama tuhaf bir biçimde (biraz sevgi, biraz saygı, biraz güvensizlikle) sevmiştim onu; başka koşullarda ölmüş olsaydı, herhalde bu kadar etkilenmezdim. Şoktan, üzüntüden çok, ona yöneltilen kaba şiddet yüzünden öfke duyuyordum. Dryer'ın ona kazık atacağını önceden kestirmiş olmam; Hawthorne numarasının bir hileden, oyun içinde bir oyundan öteye gitmediğini, işin başından beri çıkış noktasının intikam almak olduğunu sezmiş olmam hiçbir işe yaramıyordu. Dostlarınızı felaketten kurtarmak için kullanmadığınız sürece, bilgi neye yarar? Harry'yi uyarmaya çalışmıştım; ama yeterince ikna edici olamamıştım, bu işten neden vazgeçmesi gerektiğini iyice anlatacak kadar zaman ve çaba harcamamıştım. İşte artık ölmüştü; soğukkanlılıkla, kasten öldürülmüştü ve öyle bir yöntemle öldürülmüştü ki, katilleri hiçbir zaman bu suçtan yargılanmayacaklardı.

Rufus konuşmasını bitirince, ilk tepkim kendimce bir intikam planı yapmak oldu. Dryer ve Trumbell ile anlaşmazlığın nedeni hakkında Tom'un çok az bilgisi vardı (sorunun bir şekilde Harry'nin yeni girişimiyle ilintili olduğunu biliyordu, hepsi o kadar), Rufus ve Nancy'nin ise hiçbir şeyden haberleri yoktu. Tom'un aksine, onlar Gordon Dryer'ın adını hiç duymamışlardı ve Harry'nin pek parlak olmayan geçmişine dair hiçbir şey bilmiyorlardı. Onlara ayrıntılı bilgi verme zahmetine girmedim. Bunun bir anlamı olmayacaktı. Önemli olan tek şey, bir an önce telefon edip ertesi sabah o kamyonetin dükkâna gelmesini önlemekti. Dryer ile sevgilisi, Harry'yi öldürmüş olabilirlerdi ama onu bir de soymalarına izin vermeyecektim.

Tom'dan alt kattaki ofisin anahtarını istedim; (patronunun beklenmedik ölümüne üzülen, GKA ile birdenbire yakınlaşmanın verdiği sevinç ve ürküntüyle titreyen, teselli edilemeyen Rufus'u teselli etmek için elinden geleni yapan) Tom'un kafası iyice karıştığı için hiç düşünmeden elini cebine atıp anahtarı verdi. Ben kapıya doğru yürürken, Tom kendini ancak toparlayıp ne yaptığımı sordu. "Hiçbir şey," diye geveledim. "Bir şeye bakmak istiyorum. Hemen dönerim."

Harry'nin masasına oturdum; Dryer'ın telefon numarasını oraya koymuştur diye üstteki orta çekmeceyi çektim. Telefon numarasını bulmaya ve gerekirse Trumbell'in izini araştırmaya hazırlanmıştım; yine de önce çekmeceyi karıştırarak biraz zaman kazanmayı umuyordum. Ömrümde ilk kez şans yüzüme güldü. Çekmecenin en üstündeki büyük boy zarfa yapıştırılmış dört köşe, yeşil post-it'e mürekkeple *Gordon'un cebi* sözcükleriyle 917 alan koduyla başlayan on haneli bir numara yazılmıştı. Post-it'i zarftan söküp masanın üzerine, telefonun yanına yapıştırdığımda, zarfta da bir yazı olduğunu gördüm: *Öldüğüm zaman açılacaktır*.

6 Haziran 2000 tarihinde, yani Chowder Otel'den Harry ile yaptığım telefon görüşmesinden bir gün önce, Court Sokağı'ndaki Flynn, Bernstein ve Vallero Hukuk Bürosu tarafından hazırlanıp tanık huzurunda imzalanmış on iki sayfalık bir vasiyetname katlanmış olarak zarfın içinde duruyordu. Belgede yazılı olanlara bir göz attım ve üç dakika içinde Harry'nin *büyük bir jest*, *jestlerin şahı*, *sonsuz yüceliğe büyük bir kuğu dalışı* derken neyi kastettiğini anladım. Harry, şu anda elimde tuttuğum bu gerçekten büyük, gerçekten şaşırtıcı ve büyük bir şey olan, aynı zamanda da uyarılarıma sandığımdan çok daha fazla kulak verdiğini kanıtlayan vasiyetnameyi kastediyormuş. Benim öğüdüme uymayı reddederken bile, Gordon'un ona sırtını çevirmesi olasılığını ve böyle bir ihanet gerçekleşirse yaşamının sona ereceğini hesaba katarak önlem almış, gerçekten ölmese de dayanamayacağı kadar büyük bir çöküntü yaşayacağını hissetmiş. Haziranın birinde buluştuğumuz yemekte bana da bunu söylemişti: *Gordon konusunda haklıysan*, *zaten hayatım bitmiş demektir*. Harry için Gordon'un intikam peşinde bir ikiyüzlü olduğunu düşünmek, kendisinin de ölümünü düşünmek demekti. Birinci düşünce doğal olarak ikincisine yol açmış ve sonuçta iki düşünce tek ve aynı olmuştu. Vasiyetnameyi de bu yüzden hazırlamıştı. Bu belki aşırı duygusal bir adım, içinde kaynayan umutsuzluğa neredeyse isterik bir tepkiydi; ama onu (kendi deyimiyle) *bazı önlemler* almak istediği için onu kim suçlayabilirdi? O gün olanlara bakılırsa, bu yaptığı çok akıllıca bir işti.

Vasiyetnamede vâris olarak gösterilen iki kişi Tom Wood ve Rufus Sprague'dı. Yedinci Cadde'deki bina ile Brightman's Attic adındaki işyeri ve bu işle ilgili bütün mal ve paralar onlara bırakılıyordu. Çeşitli kitaplar, tablolar, mücevherler gibi mirasın daha küçük parçaları, adını bilmediğim kişilere paylaştırılmıştı; ama Harry'nin mirasının aslan payı Tom ile Rufus'a kalacak, Brightman's Attic dükkânının bütün geliri ikisi arasında eşit olarak bölünecekti. Binada ipotek olmadığını ve şu anda oturduğum odadaki kitaplarla elyazmalarının değerini hesaba katarsak, miras ufak bir servet anlamına gelecek, her ikisinin de hayal edebileceğinden çok daha fazla para edecekti. Harry, son anda büyük jestini, jestlerin şahını yapmış, yanında çalışan çocuklarını kollamıştı.

O zaman onu çok yanlış değerlendirmiş olduğumu fark ettim. Adam bir sahtekâr, bir düzenbaz olabilirdi; ama ruhunun bir parçası, Avrupa'nın bombalanmış kentlerindeki öksüzleri kurtarmayı hayal eden on yaşındaki çocuk olarak kalmıştı. Bütün o çokbilmiş küstahlığına, bütün o düzenbazlıklarına, yalan dolanına karşın, Varoluş Oteli'nin ilkelerine inanmaktan vazgeçmemişti. İyi yürekli koca Harry Brightman. Matrak Harry Brightman. Masada bir şişe içki olsaydı, kendime bir kadeh doldurur ve kadehimi onun anısına kaldırırdım. Bunu yapmak yerine telefonu alıp Gordon'un numarasını çevirdim. Belki uzun vadede, bu da kadeh kaldırmakla aynı kapıya çıkıyordu.

Telefon açılmadı ama dördüncü çalıştan sonra mesaj geldi ve Gordon'un sesini ilk kez duydum; etkisiz, iniş çıkışları olmayan, aşırı sakin ve temkinli bir sesti. Neyse ki,

ulaşılabileceği (Trumbell'in numarasıdır diye tahmin ettiğim) ikinci bir numara verdi de beni o numarayı bulmak zahmetinden kurtardı. Yeni numarayı çevirdim, Dryer ile Trumbell'in o gün Brooklyn'de kazandıkları zaferi kutlamak için bir yerlere gitmiş olacaklarını düşündüğüm için evde kimse olmayacağını bekliyordum. Telesekretere mesaj bırakıp bırakmamayı düşünürken telefon açıldı ve otuz saniye içinde ikinci kez Dryer'ın sesini duydum. Hattın öbür ucundaki adamın o olduğundan kesinlikle emin olmama rağmen, işi sağlama almak için Gordon Dryer'la görüşmek istediğimi söyledim.

"Benim," dedi. "Siz kimsiniz?"

"Nathan," diye cevap verdim. "Hiç karşılaşmadık ama adımı duymuş olmalısın. Harry Brightman'ın arkadaşıyım. Hani şu falcı."

"Neden söz ettiğini bilmiyorum."

"Pekâlâ biliyorsun. Bugün sen ve dostun Harry'yi ziyaret ettiğinizde, kapının arkasında konuşmalarınızı dinleyen biri vardı. Konuşmanın bir yerinde Harry, 'Nathan'ı dinlemeliydim,' diye adımı söyledi, sen de 'Nathan kim?' diye sordun. İşte o zaman Harry benim falcı olduğumu söyledi. Şimdi hatırladın mı? Uzak geçmişten söz etmiyoruz Mr. Dryer. Bu sözleri sadece birkaç saat önce duydun."

"Kimsin sen?"

"Ben kötü haberlerin habercisiyim. Tehditler savuran ve uyarılarda bulunan kişiyim, insanlara ne yapmaları gerektiğini söyleyen adamım."

"Ya? Peki benim ne yapmam gerekiyor?"

"Bu alaycı tavrın hoşuma gidiyor Gordon. Sesindeki soğukluğu duyuyorum ve bu senin nasıl biri olduğun hakkındaki düşüncelerimi doğruluyor. Teşekkür ederim. İşimi kolaylaştırdığın için teşekkür ederim."

"Yapacağım tek şey telefonu kapatmak, bu konuşma burada biter."

"Ama kapatmayacaksın, öyle değil mi? Korkudan ödün bokuna karışıyor, benim neleri bildiğimi öğrenmek için her şeyi yaparsın. Haklı mıyım, haksız mıyım?"

"Bir bok bildiğin yok."

"Bir daha düşün Gordon. Sana bazı isimler sayayım da neleri bilip bilmediğimi görelim bakalım."

"İsimler mi?"

"Dunkel Frères. Alec Smith. Nathaniel Hawthorne. Ian Metropolis. Myron Trumbell. Ne dersin? Devam etmemi istiyor musun?"

"Peki, demek kim olduğumu biliyorsun. Amma büyük iş."

"Evet, büyük iş. Bildiklerimi bildiğim için, senden istediklerimi alabilecek durumdayım."

"Ha, demek mesele buydu. Para istiyorsun. Sana da pay verelim istiyorsun."

"Yine yanıldın Gordon. Benim parayla işim yok. Benim için yapman gereken bir tek şey var. Çok kolay bir şey. Bir dakikanı bile almaz."

"Bir tek şey mi?"

"Yarın için kamyonet kiraladığın nakliye şirketini ara ve işi iptal et. Fikrini değiştirdiğini ve kamyonete ihtiyacın olmadığını söyle."

"Bunu niye yapacakmışım?"

"Çünkü silahın geri tepti Gordon. Harry'nin dükkânından çıktıktan beş dakika sonra bomba senin suratında patladı."

"Ne demek istiyorsun?"

"Harry öldü."

"Ne?"

"Harry öldü. Siz taksiyle kaçarken o da Yedinci Cadde boyunca peşinizden koştu. Kendini bu kadar zorlamayı daha fazla kaldıramadı. Kalbi durdu ve oracıkta, sokağın ortasında öldü."

"Sana inanmıyorum."

"İnan ulan! Harry öldü, onu sen öldürdün. Zavallı, saf Harry. Yaptığı tek şey seni sevmekti, onun sevgisine karşılık olarak sen onu boktan bir numarayla dolandırmaya kalktın. İyi iş oğlum. Kendinle gurur duyuyor olmalısın."

"Bu doğru değil. Harry yaşıyor."

"Öyleyse Brooklyn'deki Methodist Hastanesi'nin morgunu ara. Benim sözüme inanmak zorunda değilsin. Beyaz gömleklilere sor."

"Soracağım. Tastamam öyle yapacağım."

"Güzel. Bu arada nakliyecileri de aramayı unutma. Harry'nin kitapları Harry'nin dükkânında kalıyor. Yarın Brightman's Attic'te görünecek olursan boynunu kırarım. Sonra da seni polise teslim ederim. Beni anlıyor musun Gordon? Yine de ucuz kurtuluyorsun. Sahte elyazması sayfayı, on bin dolarlık çeki, her şeyi biliyorum. Daha fazla üzerine gitmiyorsam, bunu sadece Harry'nin adını bu işe bulaştırmak istemediğim için yapıyorum. Adam öldü, ismini lekeleyecek bir şey yapmam. Ama bu uslu durursan olur. Sana dediklerimi yaparsın, yoksa B planını uygularım ve bütün bildiklerimle senin peşine düşerim. Beni duyuyor musun? Seni mahvederim, içeri tıktırırım. Öyle bir canına okurum ki, artık yaşamak istemezsin."

Adieu

Rufus binadan da, dükkândan da hisse istemedi. Ne Brooklyn'i gözü görüyordu ne New York'u ne de Amerika'yı. Onun inandığı tek Amerika, içinde Harry Brightman'ın yaşadığı Amerika'ydı; artık Harry bu ülkeden gittiğine göre, Rufus da kendi yurduna dönme zamanının geldiğini düşünüyordu.

"Kingston'da büyükannemin yanında yaşayacağım," dedi. "O benim arkadaşımdır, dünyadaki tek dostum."

Harry'nin vasiyetini açıkladığımda, Rufus bu şaşırtıcı tepkiyi gösterdi. Tom'a gelince; o ne düşüneceğini, ne diyeceğini bilemeden orada öyle sessizce oturdu.

Üst kattaki daireye saat onu biraz geçe döndüm. Nancy çocuklarının yanında olmak için eve gitmişti; Lucy televizyonun karşısında uyuyakalmış, sonra da Harry'nin yatağına yatırılmıştı, yatak örtüsünün üzerinde sırtında giysileriyle yatıyor, açık duran ağzından çıkan hafif ses ılık New York gecesine karışıyordu; Tom ve Rufus ellerinde sigaralarıyla oturma odasında oturuyorlardı. Tom, filtreli Camel'ını içerken dalgın ve düşünceliydi. Esrarlı olduğu anlaşılan sigarasını tüttüren Rufus ise çılgın gibiydi.

Kafayı bulmuş olsun ya da olmasın, Harry'nin vasiyetini okuduğum zaman Rufus son derece aklı başında konuştu. Kararını vermişti, Tom ne derse desin, Rufus fikrini değiştirmeyecekti. Tek istediği Harry'den söz etmekti; ilk karşılaşmalarını uzun uzadıya anlattı; arkadaşı Tyrone'la paylaştığı daireden atıldığı zaman gözlerinden yaşlar boşanarak sokakta dururken karanlığın içinden Harry'nin ortaya çıkıverdiğini, kolunu omzuna atarak yardım edip edemeyeceğini sorduğunu söyledi... sonra başta iş teklifi olmak üzere, Tina Hott gösterilerinde kullandığı kostüm ve mücevherlerin parasını vermek, doktor faturalarını ödemek, hayatta kalmasını sağlayan pahalı ilaçları almak gibi Harry'nin son üç yıl içinde ona yaptığı iyilikleri sıraladı. Dünyada hiç Harry Brightman kadar iyi biri var mıdır, diye sordu. Kendi sorusunu kendi cevaplayarak böyle birini hiç görmediğini söyledi, sonra o gece kim bilir kaçıncı kez hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

Tom sonunda dalgın sessizliğinden sıyrılarak, "Seçme şansın yok," dedi. "Burada kalsan da kalmasan da, para ikimizin. Ortağız, senin payını çalmaya niyetim yok. Yarı yarıya Rufus. Her şeyi ortadan ikiye böleceğiz."

Rufus, "Bana sadece ilaç paramı gönder," diye fısıldadı. "Başka bir şey istemiyorum."

Tom, "Binayı ve dükkânı satarız," dedi. "Her şeyi elden çıkarır, parayı bölüşürüz."

Rufus, "Olmaz Tommy," diye itiraz etti. "Para sende dursun. Sen akıllı adamsın, sabredersen zengin olursun. Burası bana göre değil. Ben kitaptan anlamam. Ben garibin tekiyim arkadaş, buraya ait olmayan esmer tenli bir hilkat garibesi. Oğlan bedeninde bir kız. Memleketine dönmek isteyen ölüm döşeğinde bir oğlan."

Tom, "Ölmeyeceksin," dedi. "Sağlığın yerinde."

Rufus, "Hepimiz öleceğiz yavrum," diyerek bir esrarlı sigara daha yaktı. "Bu kadar büyütme. Ben aldırış etmiyorum arkadaş. Büyükannem bana bakar. Sadece arada bir telefon edersin, tamam mı? Beni arayacağına söz ver Tommy. Doğum günümü unutacak olursan, seni hiç bağışlamam."

İki gencin konuşmalarını dinlerken, boğazım düğümlendi. Kolay kolay duygusallığa kapılmam; ama hâlâ Dryer'la yaptığım ve beni tahminimden çok daha fazla sarsan konuşmanın etkisi altındaydım. Onunla yüzleşmek için haşin adam rolünü

benimsemiştim ve eski filmlerin boğuk sesle konuşan kötü adamları gibi sert konuşmuştum. Dryer söylediklerimi hak etmiyor değildi; ama o sözler ağzımdan çıkana kadar böyle terbiyesizce, böyle kaba konuşabileceğimi hiç bilmiyordum. O konuşma bittikten sadece birkaç dakika sonra yeniden üst kattaki dairede oturmuş, Dryer'ın Harry'den çalmak istediği şeyleri Rufus Sprague'ın elinin tersiyle geri çevirişini dinliyordum. Aradaki tezat öylesine büyük, öylesine çarpıcıydı ki, iki adamın arasındaki farktan etkilenmemek olanaksızdı. Oysa Harry ikisini de sevmiş, ikisine de aynı çaresiz tutkuyla, aynı sorgusuz sualsiz sadakatle bağlanmıştı. Bir insan nasıl olur da birini bu kadar yanlış tanırken, bir başkasının gerçek kişiliğini, ruhunu böylesine anlayabilirdi? Rufus daha yirmi altı yirmi yedi yaşlarındaydı. Fiziksel olarak başka gezegenden gelmiş egzotik bir yaratığa benziyordu; düzgün biçimli ufak kafası, bal rengi suratı, ince uzun kolları ve bacaklarıyla, güçsüzlüğün, her şeye kolayca aldanacak derecede saflığın, eşcinsel kırılganlığının somut timsaliydi. Ama aynı zamanda haşin bir yanı, dünya nimetlerine direnmemizi engelleyen her türlü hırs ve tamahı reddeden benzersiz bir idealizmi vardı. Kendi iyiliği için, miras konusundaki fikrini değiştireceğini umuyordum. Bizler gibi düşünmeye başlamasını ve ona bırakılan mülkü kabul etmesini bekliyordum; ama Tom'un iki saat boyunca onu ikna etmek için dil döküşünü dinledikçe, bu beklentimin gerçekleşmeyeceğini anladım.

Ertesi gün pratik işlerle geçti. Harry'nin arkadaşlarına telefonla haber verildi (bunu Rufus üstlendi), Chicago'daki Bette'e ve New York'taki kitapçılara telefon edildi (bu işi Tom yaptı), Brooklyn'deki çeşitli cenaze işleri ofisleri arandı (bu da bana düştü). Harry vasiyetnamesinde naaşının yakılmasını istemiş ama küllerin nasıl ve nereye serpileceğini belirtmemişti. Uzun uzadıya tartıştıktan sonra, küllerin Prospect Park'taki ağaçlığa serpilmesini kararlaştırdık. New York yasalarına göre, ölülerin küllerini kamuya açık alanlara serpmek yasaktı; ama insanların pek uğramadığı uzak bir yere gidersek kimsenin bizi fark etmeyeceğini hesapladık. Harry'nin naaşını yakmak ve küllerini metal bir kutuya koymak bize bin beş yüz dolardan biraz fazlasına mal oldu. Başka kimsenin katkıda bulunacak durumu olmadığı için, bütün masrafı ben karşıladım.

Törenin yapıldığı 11 Haziran Pazar günü, Lucy'yi bir bakıcıya bırakıp kül kutusunu Brightman's Attic logolu yeşil bir alışveriş torbasında taşıyan Tom'la birlikte parka yürüdük. Hafta sonu başladığından beri hava berbattı; otuz beş dereceyi geçen ısı, aşırı nem ve yakıcı güneş ışınlarıyla insanı bunaltıyordu; pazar daha da beter oldu, New York'un dünyanın en sıcak, en dayanılmaz ekvator ormanlarına benzediği o soluk kesen, kavurucu günlerden biriydi. En ufak bir hareket yaptığınız anda, bütün vücudunuz sırılsıklam ter içinde kalıyordu.

Belki de hava böyle olduğu için cenaze törenine az kişi katıldı. Harry'nin Manhattan'daki dostları klimalı evlerinden çıkmamayı yeğlemişlerdi; bu yüzden gelenlerin sayısı mahalledeki bir avuç tanıdıkla sınırlı kaldı. Yedinci Cadde'deki üç dört dükkân sahibi, Harry'nin her zaman yemek yediği lokantanın sahibi ile onun saçını kesip boyayan kadın gelenler arasındaydı. Tabii Nancy Mazzucchelli ile daha çok Jim ya da Jimmy diye anılan James Joyce namındaki kocası da oradaydı. Adamı ilk kez orada gördüm, ne yazık ki bende pek olumlu bir izlenim bırakmadı. Tom'un anlattığı gibi boylu poslu, yakışıklıydı; ama sıcaktan ve korudaki sivrisineklerden sürekli yakınıyordu; bu sızlanmalarını çok çocukça buldum, özellikle de herhangi bir şeyden yakınmanın keyfini artık hiç çıkaramayacak bir insana son görevini yaparken gösterilmesi gereken vakarlı duruşa çok aykırı olduğunu düşündüm.

Ama önemi yok. O gün önemli olan bir tek şey vardı, bu da havayla ya da Nancy'nin kocasıyla ilgili değildi. Herkes toplandıktan yirmi dakika sonra, biz törene başlamak üzereyken koruluğa gelen Rufus'la ilgiliydi. O ortalıkta görünmeyince, herkes Rufus'un korktuğunu, Harry'nin bir kutu dolusu küle dönüşmüş halini görmeye dayanamayacağı için gelmediğini düşünüyordu. Yine de ne olur ne olmaz yanılmışızdır diye o sıcakta

yüzlerimizdeki teri silerek, arada bir saatlerimize bakarak dakikalarca bekledik. Rufus sonunda göründüğü zaman, ilk anda hiçbirimiz onu tanıyamadık. Aramıza katılan Rufus Sprague değil, Tina Hott'tu ve bu değişim öylesine köklü, öylesine çarpıcıydı ki, arkamdakilerden birinin şaşkınlıktan nefesinin kesildiğini duydum.

Ömrümde gördüğüm en güzel kadınlardan biriydi. Daracık siyah elbisesi, yüksek topuklu siyah iskarpinleri, siyah tül peçeli, kenarsız siyah şapkasıyla tepeden tırnağa bir dul gibi giyinmiş; kendini mutlak dişiliğin simgesine dönüştürmüş, gerçek kadınlık âleminde var olan bütün özellikleri aşan bir dişilik kavramının ta kendisi olmuştu. Kızıl peruk gerçek saç, takma göğüsler gerçek meme gibi görünüyordu; ustaca ve özenle makyaj yapmıştı ve Tina'nın bacakları öylesine uzun, öylesine bakmaya doyulmaz güzellikteydi ki, bu bacakların bir erkeğin olduğuna inanmak olanaksızdı.

Ama Rufus'un sadece dış görünüşüyle, sadece giysiler, peruk ya da makyajla yarattığı dişiliğin ötesinde bir etkisi vardı. Dişinin ruhu da oradaydı; Tina'nın vakur, acılı duruşu, yaslı bir dulun kusursuz simgesi, çok yetenekli bir oyuncunun benzersiz gösterisiydi. Tören boyunca tek kelime söylemedi; başkaları Harry hakkında kısa konuşmalar yaparken o hiç sesini çıkarmadan aramızda durdu; sonra Tom kutuyu açtı ve külleri yere serpti. Görevimiz tamamlanmış gibi görünüyordu; ama tam gideceğimiz sırada on iki yaşlarında, tombul bir zenci çocuk ağaçlarından arasından fırlayıp yanımıza yaklaştı. Öne uzattığı ellerinde portatif bir CD-çalar vardı, bunu kadife yastık üzerinde bir taç taşıyormuş gibi taşıyordu. Sonradan Rufus'un kuzeni olduğunu anladığımız çocuk, aleti Tina'nın ayağının dibine yerleştirdi ve düğmesine bastı. Tina birden ağzını açtı, orkestranın çaldığı müziğin ilk notaları hoparlörden yükselirken o da şarkının sözleriyle eşzamanlı olarak dudaklarını oynatmaya başladı. Bir iki saniye sonra, *Show Boat*[21] filminin ünlü şarkısı "Can't Help Lovin' Dat Man"i söyleyen Lena Horne'un sesini tanıdım. Demek Tina Hott cumartesileri kabarede böyle gösteri yapıyordu; kendisi şarkı söylemiyor, efsaneleşmiş kadın şarkıcıların söylediği hafif müziklerin ve caz parçalarının sözlerine uygun olarak ağzını hareket ettirip şarkıyı söylermiş gibi yapıyordu. Bu hem harika, hem tuhaftı. Hem gülünç, hem içler acısıydı. Hem duygulandırıcı, hem de komikti. Olduğu ve olmadığı her şeydi. Tina, şarkının sözlerine uygun olarak kollarını açıyordu. Yüzü şefkat ve sevgi doluydu. Gözleri yaşlıydı. Bizler, onunla birlikte ağlasak mı, yoksa haline gülsek mi diye bocalayarak donakalmıştık. Benim için ömrümün en tuhaf, en ulaşılmaz anlarından biriydi.

Fish gotta swim, birds gotta fly
I gotta love one man till I die...

Rufus o akşam uçağa atlayıp Jamaika'ya gitti. Bildiğim kadarıyla o zamandan beri geri dönmedi.

21. George Sidney'nin (1951 yapımı) Türkiye'de *Kumarbazın Karısı* adıyla gösterilen filmi.

Yeni gelişmeler

Tom'un kafası karışıktı. O kadar kısa sürede o kadar çok şey olmuştu ki, önünde açılan fırsat zenginliği karşısında ne yapacağını kestiremiyordu. Harry'nin işini devralıp ömrünü Park Slope'daki bir dükkânda nadir ve ikinci el kitap ticareti yaparak geçirmeyi mi istiyordu? Yoksa Harry'nin öldüğü gece önerdiği gibi her şeyi satıp parayı Rufus'la paylaşmalı mıydı? Rufus'un parayı istememesi önemli değildi. Bina değerliydi; Rufus kendi payını almamakta ısrar ederse, Tom parayı Rufus'un büyükannesine verirdi. Satış büyük miktarda nakit sağlardı, adam başına birkaç yüz bin dolardan aşağı olmazdı; Tom da kendi payına düşenle sıfırdan başlayabilir, yaşamını istediği yöne çevirebilirdi. Ama istediği neydi? En önemli soru buydu ve şimdilik cevabı olmayan tek soru da buydu. Tom Varoluş Oteli fikrini hayata geçirmeyi hâlâ istiyor muydu? Yoksa Michigan sonrasında yaptığı planı uygulayıp İngilizce öğretmeni olarak bir lisede iş aramayı mı yeğleyecekti? Eğer öyleyse, bunu nerede yapacaktı? New York'ta mı kalmak istiyordu, yoksa pılısını pırtısını toplayıp taşraya mı taşınacaktı? Cenazeyi izleyen günlerde bunları yüz kez tartıştık; ama küçük dairesinden çıkıp geçici olarak dükkânın üzerindeki Harry'nin dairesine taşınmasının dışında, Tom düşünmeye, dalıp gitmeye, surat asmaya devam etti. Neyse ki, acele karar vermesi gerekmiyordu. Harry'nin vasiyetnamesinin uzun sürecek olan resmen onaylanması işlemi yeni başlatılacaktı; tapunun vârislerin üzerine devri aylar alırdı. Harry'den kalan mirasın, çok az para bulunan bir banka hesabı, birkaç bono ve tahvil gibi diğer bölümü de dondurulmuştu. Tom bir altın madeni üzerinde oturuyordu; fakat Flynn, Bernstein ve Vallero Hukuk Bürosu miras işlemlerini toparlayıncaya kadar Tom eskisinden de meteliksiz olacaktı. Haftalık ücretini kaybetmişti ve Brightman's Attic sahafını tam randımanlı çalıştırmazsa tek kuruş geliri yoktu. Ona borç vermeyi önerdim ama reddetti. Dükkânı yaz boyunca kapatıp Lucy ve benimle uzun bir tatile çıkması önerimle de ilgilenmedi. Dükkânı ayakta tutmayı Harry'ye ödemesi gereken bir borç olarak görüyordu. Bu, manevi bir borçtu ve Tom bunu yerine getirmeyi onur meselesi sayıyordu. Çok güzel, dedim. Ama dükkânı tek başına nasıl yürüteceksin? Rufus gittiğine göre tezgâhtarın yok. Yeni birini tutacak paran da yok, öyle değil mi? Adamın ücretini hangi parayla ödeyeceksin?

Onu tanıdığım bunca yıl içinde Tom ilk kez öfkelendi. "Siktiret Nathan," dedi. "Kimin umurunda? Bir şeyler yaparım. Sen kendi işine bak, tamam mı?"

Oysa Tom'un işi de benim işim sayılırdı ve onu bu kadar zor durumda görmek içime dokunuyordu. İşte o zaman onun onur meselesi yaptığı davaya ben de ayda bir dolarlık sembolik ücret karşılığında hizmet etmeyi önerdim. Rufus'un yerine geçeceğimi, işler yoluna girinceye kadar Brightman's Attic'in zemin katında tezgâhtarlık yapmak için emekliliğimi askıya alacağımı söyledim. Hatta Tom isterse ona seve seve Patron da diyebilirdim.

Böylece yaşamlarımızda yeni bir dönem açıldı. Lucy' yi Lincoln Meydanı'ndaki Berkeley Carroll Okulu'nda yaz dönemi sanat kampına yazdırdım ve her sabah evimle kamp arasındaki yedi buçuk blokluk yolu yürüyerek onu kampa bıraktıktan sonra caddeden geri dönüp dükkân tezgâhındaki yerimi almaya başladım. "İnsan Çılgınlıklarının Kitabı" üzerindeki çalışmam, günlük düzendeki bu değişiklik yüzünden aksadı; yine de Lucy yattıktan sonra gece geç vakitte ve dükkânda işin az olduğu

zamanlar on beş yirmi dakikada bir şeyler karalayarak yazmayı elimden geldiğince sürdürdüm. Ne yazık ki, Tom'la öğle yemekleri faslımız sona erdi. Artık bir lokantada oturup uzun boylu yemek yemeye ayıracak vaktimiz olmadığı için dükkânın bir köşesinde sandviçlerimizi yiyip buzlu kahvelerimizi içerek yemek işini birkaç dakikaya indirdik. Saat dörtte, Lucy'yi kamptan alabilmem için Tom beni tezgâh başındaki görevimden azat ediyordu. Lucy'yi alıp dönüyordum; çocuk, biz saat altıda dükkânı kapatıncaya kadar zemin kattaki raflarda sıralanan dört bin iki yüz kitaptan birini okuyarak oyalanıyordu.

Lucy benim için bir muamma olmaya devam ediyordu. Pek çok yönden örnek bir çocuktu; birbirimizi yakından tanıdıkça onu daha çok sevmeye, yanımda olmasından daha çok hoşlanmaya başladım. Annesiyle ilgili sorunu bir an bir yana bırakacak olursak, kızımız için söylenecek binlerce olumlu şey vardı. Büyük şehir hayatına tamamen yabancı olmasına karşın, yeni çevresine çok çabuk uyum sağladı ve mahalleyi benimsedi. Carolina Carolina her neresiyse, orada konuşulan tek dilin İngilizce olduğu kesindi. Oysa şimdi Yedinci Cadde'de bir aşağı bir yukarı yürüyüşlerimizde kuru temizleyicinin, manavın, fırının, güzellik salonunun, gazetecinin, kahvecinin önünden geçerken, pek çok değişik dil Lucy'nin kulağına doluyordu. İspanyolca ve Korece, Rusça ve Çince, Arapça ve Yunanca, Japonca, Almanca ve Fransızca duyuyordu; ama şaşırıp kafası karışacağına insan seslerinin bu çeşitliliğiyle coşup seviniyordu. Bir sabah kapısı açık duran bir dükkânın önünden geçerken yaşlı bir adama bağıran ufak tefek kadını görünce, "Ben de böyle konuşmak istiyorum," diye kadının sesini aynen taklit ederek "*Mira! Mira! Mira!*" dedi. "*Hombre! Gato! Sucio!*" Bir dakika sonra ise karşı kaldırımdaki birine Arapça seslenen adamın söylediklerini yine kusursuz tekrarladı; hayatım bu sözcükleri doğru telaffuz etmeme bağlı olsa bile ben bunu beceremezdim. Çocuğun iyi bir kulağı, bakmasını bilen gözleri, düşünmesini bilen bir aklı ve duygulanmayı bilen bir yüreği vardı. Kampta arkadaş edinmekte hiç zorluk çekmedi, daha birinci haftanın sonunda üç kız kendi deyimleriyle "oyun buluşmaları"na davet ettiler onu. Benim iyi geceler öpücüklerimden ve kucaklamalarımdan irkilmiyor, yemek seçmiyor, mızmızlık etmiyordu. Sık sık yaptığı (benim de düzeltmemeye karar verdiğim) korkunç gramer yanlışlarına ve (diretip günde bir saatle sınırlandırdığım) televizyonda çizgi film izleme tutkusuna rağmen, onu yanıma aldığıma bir kez bile pişman olmadım.

Ancak, annesi hakkında konuşmayı reddetmesi hâlâ tedirginlik yaratıyordu. Aurora'nın görünmez varlığı, küçük ailemize egemen oluyordu; ne kadar soru sorarsam sorayım, bir parça aydınlatıcı bilgi edinmek için Lucy'yi gafil avlamaya ne kadar çabalarsam çabalayayım, hiçbir sonuca ulaşamıyordum. Bu kadar genç yaşta böyle bir irade gücü belki hayranlık uyandırabilirdi; ama benim tepemi attırıyordu ve bu direnç uzadıkça benim öfkem de artıyordu.

Bir gece, "Anneni özlüyorsundur, değil mi Lucy?" diye sordum.

"Korkunç özlüyorum," dedi. "Öyle çok özlüyorum ki, yüreğim sıkışıyor."

"Onu tekrar görmek istersin, değil mi?"

"Her şeyden çok isterim. Onun bana geri gelmesi için her gece Tanrı'ya yakarıyorum."

"Gelecek. Yapman gereken tek şey, onu nerede bulabileceğimizi söylemek."

"Söylememem gerekiyor Nat dayı. Sana aynı şeyi söyleyip duruyorum ama ne dediğimi duymuyor gibisin."

"Duymasına duyuyorum da, senin daha fazla üzülmeni istemiyorum, hepsi bu."

"Bu konuda konuşamam. Bir söz verdim, sözümü tutmazsam cehennemde yanarım. Cehennem sonsuza kadar var, oysa ben küçücük bir kızım. Sonsuza kadar yanmaya hazır değilim."

"Cehennem diye bir şey yok Lucy. Sen de yanmayacaksın, bir dakika bile yanmayacaksın. Anneni hepimiz seviyoruz, ona yardım etmekten başka bir şey istemiyoruz."

"Hayır efendim. Hiç de öyle değil. N'olur Nat dayı, artık bana annemle ilgili sorular sorma. Annem iyi, günün birinde bana geri gelecek. Bu kadarını biliyorum, sana da ancak bu kadarını söyleyebilirim. Eğer ısrar edersen, buraya ilk geldiğim zamanki gibi yaparım. Dudaklarımı mühürler, seninle tek kelime konuşmam. Bu bizi nereye götürür? Konuşurken ne güzel vakit geçiriyoruz. Annem hakkında soru sormadığın sürece, en büyük eğlencem bu. Yani seninle konuşmak. Öyle tatlısın ki Nat dayı. Böyle güzel bir şeyi mahvetmek istemeyiz, değil mi?"

Dışarıdan bakıldığında dünyanın en mutlu, halinden en hoşnut çocuklarından biri gibi görünüyordu; ama sırrını saklamak için çektiği eziyeti düşünmek beni rahatsız ediyordu. Dokuz buçuk yaşında bir çocuğa bu kadar ağır bir sorumluluğu yüklemek olacak iş değildi. Bu, kıza zarar veriyordu ve nasıl durduracağımı bilemiyordum. Lucy'yi bir psikiyatra gönderip göndermeme konusunu Tom'la görüştüm; ona göre bu zaman ve para kaybından başka bir şey olmayacaktı. Lucy bizimle konuşmuyorsa, bir yabancıyla hiç konuşmazdı. "Sabırlı olmamız gerek," dedi. "Er geç, bu yük taşıyamayacağı kadar ağır gelecek, o zaman dili çözülecek. Ama kendisi konuşmaya hazır olmadıkça tek kelime söylemeyecek." Tom'un öğüdünü dinleyip doktora gitme fikrinden şimdilik vazgeçtim; ancak bu, Tom'un görüşüne de yürekten katıldığım anlamına gelmez. Çocuk, konuşmaya hiçbir zaman hazır olmayacaktı. Öyle inatçı, öyle katı, pes etmekten öylesine uzaktı ki, sonsuza kadar dilini tutacağına emindim.

Tom'un yanında çalışmaya ayın on dördünde, yani Harry'nin külleri Prospect Park'a serpildikten ve Rufus, Jamaikalı büyükannesinin yanına gittikten üç gün sonra başladım. Ertesi gün de kızım İngiltere'den döndü. Çocuğumu doğurmuş olan, adını anmak istemediğim kadınla yaptığım tatsız telefon konuşmasından beri boyuna ayın on beşini düşünmüştüm; ama Chowder Otel'den apar topar dönüşümüzü izleyen olayların kargaşasında, tarihleri, günleri unutacak kadar kafam doluydu. Gerçekten de ayın on beşiydi ama o gün bunu anımsayacak halde değildim. Saat altıda dükkânı kapadıktan sonra Tom, Lucy ve ben İkinci Cadde Kafesi'nde erkenden yemeğimizi yedik; sonra Lucy'yle ben eve döndük, Monopol ya da İpucu oyunu oynamaya niyetliydik. Tam o sırada telesekreterde Rachel'ın mesajını duydum. Uçağı saat birde inmiş; saat üçte evine varmış; saat beşte de mektubumu okumuş. Mektuptan söz ederken sesinin tonundan beni bağışlamış olduğunu anladım. "Teşekkür ederim baba," diyordu. "Bunun benim için ne kadar önemli olduğunu tahmin edemezsin. Son zamanlarda o kadar kötü şeyler oldu ki, senin söylediklerin tam duymak istediğim sözlerdi. Sana sırtımı dayayabilirsem, her şeyin üstesinden gelebilirim."

Ertesi gece Tom Lucy'nin yanında kaldı, ben de Manhattan'da, eski Kaza ve Hayat Sigortası ofisime yakın bir lokantada Rachel'la yemek yedim. Çevremizdeki dünya ne kadar da çabuk değişiyor; zaferimizle övünmeye bir anlık zaman bırakmadan bir sorunun yerini ne kadar da çabuk yeni bir sorun alıveriyor. Bir aya yakın süredir, bana öfkelenip uzak duran kızıma gönderdiğim mektubu düşünmüş, özür dileyen sözcüklerimin yıllardır süregelen anlaşmazlığı eritip kızımla bana ikinci bir şans tanımasına dua etmiştim. Bir mucize olmuş ve mektup, beklediğim her şeyi gerçekleştirmişti. Yeniden bir araya gelmiştik ve geçmişteki tüm tatsızlıklar unutulduğuna göre o akşam yemeği mutlu bir buluşma olacaktı, şakalaşıp gülüşecek, anıları yad edecektik. Ne var ki, yeniden Rachel'ın babası konumunu kazandığım anda, kızım yetişkinlik döneminin en zor sorununu aşmak için yardımımı istedi. "Kötü günler" geçiriyordu. Bunalım içindeydi ve bu durumda, ne kadar beceriksiz de olsa babasından başka kime sığınabilirdi?

La Greounille'de, (adını anmak istemediğim kadınla birlikte) on sekizinci doğum gününü kutlamak için Rachel'ı götürdüğümüz o çok pahalı, eski New York tarzında gösterişli dekorasyonu olan Fransız lokantasında yer ayırttım. Rachel, ona gönderdiğim kolyeyi, Cosmic Diner lokantasında başıma iş açan kolyenin eşini takmıştı; kolyenin ona ne kadar yakıştığını, koyu renk saçlarına ve gözlerine ne kadar uyduğunu görünce sevindim; ama bu arada öteki kolyeyi de düşünmeden edemedim ve Marina Gonzalez'i düşürdüğüm zor durumu anımsayınca pişmanlıktan yüreğim sızladı. Çevremde yirmilerinin sonlarında, otuzlarının başlarında ne çok genç kadın var, diye düşündüm. Marina. Honey Chowder. Nancy Mazzucchelli. Aurora. Rachel. Bu gruptaki bütün kadınlar içinde en dengeli, en başarılı, en ayağı yerde, zorluklar karşısında en yılmayacak olanı kızımdı; oysa şimdi yaşlı gözlerle karşımda oturmuş, evliliğinin bitmek üzere olduğunu anlatıyordu.

"Anlamıyorum," dedim. "Seni son gördüğümde her şey yolundaydı. Terrence harikaydı. Sen harikaydın. Evliliğinizin ikinci yıldönümünü yeni kutlamıştınız ve bu iki yılın hayatının en güzel yılları olduğunu söylüyordun. Ne zamandı bu? Mart sonu mu? Nisan başı mı? Evlilikler bu kadar çabuk çökmez. İnsanlar birbirine âşıksa bu kadar kolay çökmez."

Rachel, "Ben hâlâ âşığım," diye cevap verdi. "Beni üzen Terrence'ın durumu."

"Çocuk seni evlenmeye razı edebilmek için peşinden dünyanın yarısını dolandı. Anımsıyor musun? Senin peşine düşen oydu. Başlangıçta sen ondan hoşlandığından bile emin değildin."

"O çok uzun zaman önceydi. Biz şimdiyi konuşuyoruz."

"Son görüşmemizde şimdiyi konuşurken, çocuk yapmayı düşündüğünüzü söyledin. Terrence baba olmaya can atıyor dedin. Soyut anlamıyla baba olmak değil, senin çocuğunun babası olmak. Erkekler birlikte yaşadıkları kadını sevdiklerinde bunu söylerler."

"Biliyorum. Ben de öyle sanmıştım. Ama sonra İngiltere'ye gittik."

"Ha Amerika, ha İngiltere. Ne fark eder? Nereye giderseniz gidin, aynı kişilersiniz."

"Belki öyledir. Ama Georgina Amerika'da değil. İngiltere'de."

"Hah, işin nereye varacağı anlaşıldı. Bunu neden en başta açık açık söylemedin?"

"Çok zor. Kızın adını anmak bile midemi bulandırıyor."

"Seni rahatlatacaksa, Georgina adını çok gülünç bulduğumu söyleyeyim. Victoria devrinden kalma, sarı lüleli, tombul gerdanlı, durmadan kıkırdayan bir kız geliyor gözümün önüne."

"Cildi bozuk, saçı yağlı, sıçan gibi, ufak tefek bir esmer."

"Seninle pek rekabet edemez gibi görünüyor."

"O ve Terrence üniversiteye birlikte gitmişler. Terrence'ın ilk büyük aşkıymış. Sonra kız başka birine âşık olup Terrence'ı bırakmış. İşte bunun üzerine Terrence Amerika'ya gelmiş. O kadar üzgündü ki, baba. İntihar etmeyi düşündüğünü söylemişti."

"Ve şimdi o başka biri aradan çıktı."

"Pek emin değilim. Bildiğim tek şey, Londra'dayken üçümüz yemek yedik; Terrence gözlerini ondan ayıramıyordu. Sanki ben orada yokmuşum gibiydi. Sonra da sürekli ondan söz etmeden duramadı. Yok Georgina şöyle zekiymiş. Yok Georgina böyle komikmiş. Yok Georgina öyle iyi kalpliymiş. İki gün sonra Terrence onunla baş başa yemek yedi. Sonra ailesini ziyaret etmek için Cornwall'a gittik; ama üç ya da dört gün sonra Terrence yazdığı kitapla ilgili olarak yayıncısıyla görüşmek için trenle Londra'ya döndü. Ya da öyle söyledi. Bence hayatının aşkı olan o aptal Georgina Watson'la beraber olmak için Londra'ya gitti. Öyle korkunçtu ki. Beni o taşra şehrinde, sağcı, Yahudi düşmanı ailesiyle bırakıp gitti ve ben onların yanında olmaktan çok mutluymuşum gibi yapmak zorunda kaldım. Onunla yattı. Yattığını biliyorum. Onunla yattı ve artık beni sevmiyor."

"Bunu ona sordun mu?"

"Sormaz olur muyum. Ailesinin evine gelir gelmez sordum. Büyük kavga koptu. Onu tanıdığımdan beri ettiğimiz en müthiş kavgaydı."

"Peki ne dedi?"

"İnkâr etti. Kıskandığımı, bunları kafamda kurduğumu söyledi."

"Bu iyi işaret Rachel."

"İyi mi? İyi derken ne demek istiyorsun? Bana yalan söylüyordu, bundan sonra ona hiç inanamam."

"En kötüsünü düşün. Diyelim ki, onunla yattı; sonra da sana geri döndü ve yalan söyledi. Bu yine de iyi işaret."

"Bunu nasıl söyleyebiliyorsun?"

"Çünkü bu seni kaybetmek istemiyor demektir. Evliliğinizi bitirmek istemiyor demektir."

"Bu nasıl evlilik böyle? Evli olduğun adama güvenemezsen, bu evlilik olmaktan çıkar."

"Bak tontonum, sana akıl vermek bana düşmez. İş evliliğe geldi mi, yol gösterme konusunda dünyada benden daha uygunsuz biri olamaz. Ömrünün ilk on sekiz yılını benimle aynı evde geçirdin; annenle evliliğimizi yürütmeyi nasıl beceremediğimi hatırlatmama gerek yok herhalde. Bazen ondan öylesine bıkıyordum ki, gerçekten ölmesini istiyordum. Araba kazaları, tren kazaları, yüksek merdivenden düşmek gibi şeyler hayal ederdim. Bunu itiraf etmek korkunç; bu yaptıklarımdan gurur duyduğumu da sanma sakın... ama önemli olan, kötü giden bir evliliğin nasıl olduğunu anlaman. Annenle benim evliliğimiz yolunda gitmedi. Bir süre birbirimizi sevdik ama sonra her şey bozuldu. Yine de evliliği uzun zaman sürdürdük, birbirimizle geçinemediysek de seni dünyaya getirmeyi başardık. Sen bütün o trajik öykünün mutlu sonusun ve sen, sen olduğun için hiç pişmanlık duymadım. Beni anlıyor musun Rachel? Terrence'ı hakkında fikir yürütecek kadar iyi tanımıyorum. Ama senin evliliğinin kötüye gitmediğini biliyorum. İnsanlar kusur işler. Aptalca şeyler yaparlar. Ama Georgina artık okyanusun öteki yakasında; eğer sen iflah olmaz bir kadın avcısıyla evlenmediysen, bence bu ufak macera burada bitmiştir. Bir süre sabret ve ne olacağını gör. Hiçbir şeyi aceleye getirme. Terrence sana masum olduğunu söylemiş, doğruyu söylemediğini kim iddia edebilir? Eski aşkları içinden söküp atman zordur. Belki Terrence'ın aklı bir an eskilere gitti; ama şimdi Amerika'da, senin yanında ve onu söylediğin kadar çok seviyorsan her şeyin yoluna girme olasılığı büyük. Terrence, baban kadar berbat bir kocaya dönüşmedikçe, umut var demektir. Hem de çok. Birlikte mutlu bir gelecek için umut var demektir. Bebekler için umut var demektir. Kediler ve köpekler için umut var demektir. Ağaçlar ve çiçekler için umut var demektir. Amerika için umut var demektir. İngiltere için umut var demektir. Dünya için umut var demektir."

Ne söylediğimi bilmiyordum. Sözcükler çılgın bir sel halinde, saçmalıktan ve aşırı duygusallıktan oluşan önüne geçilemez bir tufan gibi ağzımdan boşalıyordu; gülünç konuşmamı bitirdiğimde Rachel'ın gülümsediğini, lokantaya girdiğinden beri ilk kez gülümsediğini gördüm. Belki de becerebildiğim topu topu buydu. Onun yanında olduğumu, ona güvendiğimi, durumun belki de sandığı kadar kötü olmadığını ona anlatabilmiştim. Hiçbir şey olmasa bile, Rachel'ın gülümsemesi sakinleşmeye başladığını gösteriyordu ve en iyi ilacın ona Terrence'ı bir süre unutturmak, haftalardır içini kemiren sorundan uzak tutmak olduğunu bildiğim için yavaş yavaş konuyu değiştirerek konuşmayı sürdürdüm. Son görüşmemizden bu yana başımdan geçenleri bir bir anlattım. Aslında anlattıklarım, bu kitapta şu ana kadar yazdığım her şeyin bir özetiydi. Hayır, her şeyin sayılmaz... çünkü (çok hazin, çok utanç verici olan) Marina ve öteki kolye faslını atladım; adını anmak istemediğim kadınla yaptığım çirkin telefon konuşmasını söylemedim ve *Kızıl Damga* sahtekârlığının üzücü ayrıntılarını Rachel'dan

sakladım. Ama geri kalanların hemen hepsinden söz ettim: "İnsan Çılgınlıklarının Kitabı", yeğen Tom, Harry Brightman, minik Lucy, Harry'nin vasiyetnamesi, Tina Hott'un *Can't Help Lovin' Dat Man* şarkısını söyler gibi yapışı. Rachel beni can kulağıyla dinliyor, yemeğini yiyip şarabını içerken bunca şaşırtıcı bilgiyi aklında tutabilmek için elinden geleni yapıyordu. Bana gelince, ben konuştukça açılıyor, keyifleniyordum. Yaşlı denizcinin[22] rolüne girmiştim ve gece sona erene kadar masallarımı peş peşe sıralayabilirdim. Rachel özellikle Lucy'yi görmek için sabırsızlanıyordu; o yüzden önümüzdeki pazar günü bana gelmesini kararlaştırdık; ister kocasıyla, isterse yalnız gelebilirdi. Tom'u görmeyi de çok istediğini söyledi ve sonra altmış-dört-bin-dolarlık soruyu[23] patlattı: "Ya Honey meselesi? Bir şeyler olur mu dersin?"

"Pek sanmıyorum," dedim. "Tom, babasına telefon numarasını bırakıp kızına iletmesini rica etti ama kız aramadı. Bildiğim kadarıyla Tom da onu aramadı. Bahse girmeye meraklı biri olsam, Honey'yi son görüşümüzdü derdim. Çok kötü ama dava kapanmış gibi görünüyor."

Her zamanki gibi yanıldım. Rachel'la yediğim yemekten tam iki hafta sonra, ayın son perşembesinde Honey sırtında yazlık bir beyaz elbise, başında önü kıvrık bir hasır şapkayla kitapçı dükkânına daldı. Saat akşamüstü beşti. Tom ön tezgâhın arkasında oturmuş, *Federalist Belgeler*'in[24] karton kapaklı eski bir baskısını okuyordu. Ben Lucy'yi kamptan almıştım ve ikimiz dükkânın arkasında, Tarih bölümündeki kitapları düzenliyorduk. Son iki saattir dükkâna tek müşteri gelmemişti ve duyulan tek ses de elektrikli vantilatörün boğuk vızıltısıydı.

Honey'nin girdiğini görünce Lucy'nin yüzü aydınlandı. Fırlayıp ona doğru koşmaya hazırlanırken elimi kolunun üzerine koyarak, "Şimdi olmaz Lucy," diye fısıldadım. "Önce onlara konuşma fırsatı ver." Gözleri Tom'a dikilmiş olan Honey, bizim orada olduğumuzu fark etmemişti. Kızımızla bendeniz iki gizli ajan gibi kitaplıklardan birinin arkasına gizlendik ve aşağıdaki konuşmayı izledik.

Honey çantasını pattadak tezgâhın üzerine koyarak, "Merhaba Tom," dedi. Sonra şapkasını çıkardı, uzun, gür saçlarını savurdu. "Ne var ne yok?"

Tom başını kitaptan kaldırdı, "Aman Tanrım, Honey, burada ne işin var?" dedi.

"Onu sonra konuşuruz. Sen nasılsın, önce onu söyle."

"Fena değilim. Çok işim var, biraz gerginim ama kötü değilim. Seni son görüşümden bu yana pek çok şey oldu. Patronum öldü, anlaşılan bu dükkân bana kaldı. Dükkânı ne yapacağıma karar vermeye çalışıyorum."

"Ben işten söz etmiyorum. Senden söz ediyorum. Yüreğinin nasıl olduğunu soruyorum."

"Yüreğim mi? Hâlâ çarpmaya devam ediyor. Dakikada yetmiş iki kez."

"Bu da demek oluyor ki hâlâ yalnızsın, öyle değil mi? Birine âşık olmuş olsaydın, kalbin çok daha hızlı çarpardı."

"Aşk mı? Sen neden bahsediyorsun?"

"Geçtiğimiz ay içinde kimseyle tanışmadın, öyle mi?"

"Hayır, tabii tanışmadım. Başımı kaşıyacak vaktim yoktu."

"Vermont'u hatırlıyor musun?"

"Nasıl unutabilirim?"

"Ve oradaki son geceni. Onu da anımsıyor musun?"

"Evet. O geceyi anımsıyorum."

"Yani?"

"Yani ne?"

"Bana baktığın zaman ne görüyorsun Tom?"

"Bilmiyorum Honey. Seni görüyorum. Honey Chowder. Akıl almaz bir adı olan kadın. Akıl almaz adı olan akıl almaz bir kadın."

"Sana baktığım zaman benim ne gördüğümü biliyor musun Tom?"

"Bunu bilmek istediğimden emin değilim."

"Büyük bir adam görüyorum, gördüğüm işte bu. Tanıdığım en harika insanı görüyorum."

"Ya?"

"Evet, *ya*. Ve sana baktığım zaman bunu gördüğüm için, her şeyi bir yana atıp senin hayatının bir parçası olmak üzere Brooklyn'e geldim."

"Her şeyi bir yana mı attın?"

"Evet, öyle. Okul iki gün önce tatil oldu, ben de ayrılacağımı bildirdim. Bir kuş kadar özgürüm."

"Ama Honey, ben sana âşık değilim. Seni doğru dürüst tanımıyorum bile."

"Yapacaksın."

"Ne yapacağım?"

"Önce beni tanıyacaksın. Sonra da beni sevmeye başlayacaksın."

"Yani bu kadar basit."

"Evet, bu kadar basit." Honey bir an sustu ve gülümsedi. "Bu arada, Lucy nasıl?"

"Lucy çok iyi. Birinci Cadde'de Nathan'ın yanında kalıyor."

"Zavallı Nathan. O işin üstesinden gelemez. Kızın bir anneye ihtiyacı var. Bundan sonra bizimle yaşayacak."

"Kendinden çok eminsin, öyle değil mi?"

"Öyle olmak zorundayım Tom. Kendimden emin olmasam, burada olmazdım. Bütün bavullarım kapının önünde, arabanın içinde olmazdı. Senin hayatımın erkeği olduğunu bilemezdim."

O noktada birbirlerine söyleyeceklerini yeterince söylediklerini düşünerek Lucy'yi saklandığımız yerden koyuverdim. O da koşa koşa Honey'nin yanına gitti.

Sabık öğretmen, "İşte benim tatlım buradaymış," diyerek kızımıza sarılıp havaya kaldırdı. Lucy'yi yere indirdikten sonra, "Tom'la neler konuştuğumuzu duydun mu?" diye sordu.

Lucy başıyla olumladı.

"Peki, ne diyorsun?"

Lucy, "Bence çok güzel bir plan," dedi. "Seninle ve Tom dayı ile otururum, artık lokantalarda yemek zorunda olmam. Pişirdiğin o güzel yemeklerle karnımı doyurursun. Nat dayı da istediği zaman bizimle yer. Sen ve Tom dayı bir yere gittiğiniz zaman da, Nat dayı benimle kalır."

Honey'nin ağzı kulaklarına vardı. "Sen de iyi bir kız olacaksın, değil mi? Dünyanın en iyi kızı."

Lucy, duygularını göstermeyen donuk suratların en donuk olanıyla ona baktı. "Hayır han'fendi," dedi. "Kötü olacağım. Tanrı'nın yarattığı en kötü, en lanet, en beter kız olacağım."

22. İngiliz şair Samuel Taylor Coleridge'in "The Rime of the Ancient Mariner" (İhtiyar Denizcinin Türküsü) adlı ünlü baladının kahramanı. Bu yaşlı denizci bir düğüne konuk olur ve davetlilere öyküler anlatmaya koyulur. Saatlerce süren bu öyküler düğün gecesinden başlar, oradakileri denizler ötesindeki ülkelere götürür, dünyayı dolaştıktan sonra yine düğün gecesine dönüp biter. Auster, başından geçenleri uzun uzadıya anlatışını tanımlamak için bu şiire gönderme yapıyor. (Ç.N.)

23. Bizdeki "Kim 500 Bin İster?" yarışmasının Amerika'daki versiyonu "Kim 64 Bin Dolar İster?" (Ç.N.)

24. "Federalist Belgeler", ABD Anayasası'nın babası diye adlandırılan ve sonra ABD Başkanı olan James Madison, Alexander Hamilton ve John Jay'in *Publius* takma adıyla ortak kaleme aldıkları ve yeni önerilmiş Anayasa'ya kamu desteği arayan bir dizi makaleden oluşan kitap. (Ç.N.)

Hawthorn Sokağı mı Hawthorne Sokağı mı?

Aradan aylar geçti. Ekim ortalarında avukatlar Harry' nin vasiyetnamesiyle ilgili işlemleri bitirdiler; Tom ve Rufus, Brightman's Attic'in ve dükkânın da bulunduğu binanın yasal sahipleri oldular. Tom'la Honey çoktan evlenmişlerdi ve annesinin nerede olduğu konusunda her zamanki ağzı sıkılığını sürdüren Lucy, mahalledeki 321 No'lu okula kaydolmuştu. Rachel hâlâ Terrence'la birlikteydi ve Wood-Chowder düğününden bir hafta sonra beni arayıp iki aylık hamile olduğu haberini verdi.

Ben kitabevinde çalışmaya devam ettim; ama Honey' nin haziran sonlarında birdenbire çıkagelişinden sonra işi bölüştüğümüz için ben sadece yarım gün dükkânda oluyordum. İzin günlerimde "İnsan Çılgınlıklarının Kitabı" için anekdotlar karalıyordum ve Lucy'nin önerdiği gibi, Tom'la Honey gezmeye gittiklerinde Lucy'nin yanında kalıyordum. Tom'la Honey, evliliklerinin ilk aylarında sık sık geziyorlardı. Honey taşrada ölesiye bunalmıştı, artık New York'ta yaşadığı için şehrin sunduğu bütün nimetlerden yararlanmak istiyordu: oyunlar, filmler, konserler, dans gösterileri, şiir okuma etkinlikleri, Staten Adası vapuruyla mehtap gezintileri... Yeni karısının enerjik etkisiyle üşengeç ve durgun Tom'un nasıl canlandığını görmek hoşuma gidiyordu. Honey'nin gelişinden birkaç gün sonra Tom mirası ne yapacağı konusundaki bocalamasından vazgeçip binayı satmaya karar verdi. Satıştan gelecek paranın yarısıyla, yakın bir yerde iki ya da üç yatak odalı bir daire alabilecekler, geriye kalan da doğru düzgün birer iş, büyük olasılıkla da ertesi öğrenim döneminde özel bir okulda öğretmenlik işi buluncaya kadar geçinmelerine yetecekti. Aylar geçti, ekim ortalarına geldiğimizde Tom on kilo kadar zayıflamış ve yeniden bir zamanların genç Dr. Parmakçocuğuna benzemeye başlamıştı. Ev yemeğinin ona iyi geldiği belliydi; başlangıçta sandığının aksine Honey de onu bezdirmiyor, ezmeye çalışmıyor, ruhunu öldürmüyordu. Honey günden güne Tom'u hep olması gerektiği kişiye dönüştürdü.

Aşk faslındaki bunca olumlu gelişmeye bakan okuyucu, Brooklyn'deki küçük âlemimizde evrensel mutluluğun egemen olduğunu sanabilir. Ne yazık ki, kader bütün evliliklerin ayakta kalmasına izin vermiyor. Bunu herkes bilir; o aylar süresince çevredeki en mutsuz insanın Tom'un eski aşkı, Güzel Kusursuz Anne olduğunu hangimiz tahmin edebilirdik? Gerçi kocası, Prospect Park korusunda bende pek olumlu bir izlenim bırakmamıştı; yine de yüz yıl düşünsem Nancy gibi bir kadının değerini bilmeyecek kadar aptal olduğu aklımın köşesinden geçmezdi. Bu dünyada Nancy Mazzucchelliler çok azdır ve çok sık rastlanmaz; bir erkek bir Mazzucchelli'nin gönlünü kazanacak kadar şanslı olmuşsa, ondan sonra bütün işi onu yitirmemek için elinden gelen her şeyi yapmak olmalıdır. Ne var ki erkekler (bu kitabın önceki bölümlerinde de örneklediğim gibi) aptal yaratıklardır; yakışıklı çocuk James Joyce ise erkeklerin çoğundan daha da aptal çıktı. Nancy'nin annesiyle o yaz iyi dost olduğumuz için (bundan daha sonra yine söz edeceğim) sık sık onlara yemeğe gidiyordum; Carroll Sokağı'ndaki evlerinin çevresinden Jimmy'nin eski günahlarını öğrendim ve Nancy ile evliliklerinin parçalanışını da gözlerimle gördüm. Adamın aptallıkları daha ortada GKA diye bir kişi yokken bundan altı yıl önce Nancy ilk çocuğu Devon'a gebeyken başlamıştı. Nancy, kocasının Tribeca'da garsonluk yapan bir kızla macerasını öğrenince onu bir süre evden attı; ama bebek doğduktan sonra adamın ağlaya ağlaya bir daha böyle bir şey yapmayacağına

yeminler etmesine daha fazla direnemedi. Ne var ki, bu işlerde sözlere pek güvenilmez, kim bilir adamın daha kaç gizli ilişkisi oldu? Joyce'un hesabına göre bir gecelik kaçamakları ve işyerinin arka merdiven boşluğundaki ayaküstü düzüşmeleri de sayarsak en az yedi ya da sekiz macerası oldu. Her zaman iyi kalpli ve bağışlayıcı olan Nancy, dedikodulara aldırış etmedi. Ama sonra Jim, kendisi gibi ses teknisyeni olan Martha Ives'a tutuldu ve Harry'nin cenazesinde onu ilk görüşümden iki ay sonra, 11 Ağustos 2000 günü bavulunu toplayıp gitti.

On iki gün sonra onkoloğum akciğerlerimin hâlâ temiz olduğunu söyledi.

Bundan dört gün sonra da, Rachel, Tom ve Honey'nin de işbirliğiyle şeytani bir plan yaparak Shea Stadyumu'nda maça gidiyorsunuz diye beni kandırdı, meğer altmışıncı doğum günüm için sürpriz bir parti düzenlemiş. Plana göre ben Tom'u evinden alıp maça gidecektim; oysa kapıdan girdiğim anda bir düzine insan, beni kucaklayarak, öperek, sırtımı sıvazlayarak ve tabii çığlık çığlığa iyi ki doğdun şarkısını söyleyerek karşıladı. Bu iyi niyet atağına öyle hazırlıksızdım ki, uğradığım şok yüzünden midem kabardı, kusacak gibi oldum. Eğlence gecenin geç saatlerine kadar sürdü, bir ara ayağa kalkıp konuşma yapmam için ısrar ettiler. Şampanyadan kafayı bulmuştum; yarı sarhoş dinleyicilerim ne dediğimi anlamaya çalışırken saçma sapan fıkralar geveledim. O berbat konuşmadan aklımda kalan tek şey Casey Stengel'ın dile hâkimiyetini kısaca özetlemem oldu. Yanlış anımsamıyorsam, konuşmamı da ustanın bir sözüyle bitirdim. "Ona boşuna Koca Profesör dememişler," dedim. "O yalnızca sevgili Mets takımımızın ilk menajeri olmakla kalmadı, insanlığın yararına çok daha önemli bir şey yaparak İngilizce'yi yorumlayışımıza yeni bir yaklaşım getiren birtakım cümlelere de imzasını attı. Yerime oturmadan önce, bu bedende yaşadığım altmış yıl içindeki deneyimlerimi her şeyden çok daha iyi özetleyen bu değerli, bu unutulmaz inciyi izninizle aktarmak istiyorum: 'Her insanın yaşamında bir dönüm noktası vardır, benim yaşamımda sayısız dönüm noktası oldu.'"

Subway Series[25] geldi geçti; havalar serinledi; Gore, Bush'a karşı adaylığını koydu. Bence sonuç baştan belliydi. Nader işleri bozsa bile, Demokratların yenilmesi olanaksız görünüyordu; çevrede nereye gitsem, konuştuğum herkes de aynı fikirdeydi. İçlerinde sadece, Amerikan siyaseti konusunda dünyanın en karamsar insanı olan Tom kaygılı görünüyordu. Sonucu tahmin etmek için henüz çok erken olduğuna inanıyor ve Bush kazanacak olursa, "şefkatli muhafazakârlık" palavralarını unutmamız gerekeceğini söylüyordu. Adam muhafazakâr falan değildi. Aşırı sağın ideologuydu ve yemin edip başkanlık koltuğuna oturduğu anda hükümet fanatik sağcıların eline geçecekti.

Seçimlerden bir hafta önce, Aurora nihayet ortaya çıktı, ancak otuz saniye içinde yeniden kayboldu. Bu bağlantı Aurora'nın Tom'a telefon etmesiyle gerçekleşti, ancak o sabah evde kimse olmadığından telesekretere bırakılan kopuk kopuk mesajla yetinmek zorunda kaldık. Tom ve Honey'yle birlikte bu mesajı kaç kez dinlediğimi bilmiyorum; ama ses bandını her cümleyi ezberime alacağım kadar çok kez başa sardık. Her dinleyişimde Aurora'nın sesi biraz daha umutsuz, biraz daha kaygılı, biraz daha ürkek geliyordu. Baştan sona alçak sesle, neredeyse fısıldarcasına konuşmuştu; ama söyledikleri öylesine can alıcıydı ki çığlık etkisi yapıyordu.

Tom, ben Rory. Telefon kulübesinden arıyorum, fazla zamanım yok. Biliyorum, belki de beni defterden sildin ama Lucy'yi o kadar çok özledim ki, nasıl olduğunu sormak istedim. Bunu keyfim için yaptığımı sanma Tom. Düşündüm, çok düşündüm; ama güvenebileceğim tek kişi sendin. Lucy artık burada kalamazdı. Her şey paramparça. Haberler kötü. Ben de kurtulmaya çalıştım ama çok zor, hiç yalnız kalmıyorum... Bana mektup yaz, tamam mı? Telefonum yok ama bana şu adreste ulaşabilirsin: seksen yedi Hawthorn Sokağı... Hay kahrolasıca. Gitmem gerek. Affedersin. Gitmem gerek.

Almaç küt diye kapandı ve onca zamandır beklenilen telefon konuşması hiçbir sonuca bağlanmadan bir anda bitiverdi. En karamsar kaygılarımız somut gerçeğin

ağırlığını taşımaya başlamıştı ve Aurora'nın nerede olduğu konusunda hâlâ en ufak bir fikrimiz yoktu. Tom geçmişte de kız kardeşiyle buna benzer olaylar yaşamıştı ve onu en az benim kadar merak etmekle birlikte, merakı yılların getirdiği hayal kırıklıkları ve pişmanlıklardan kaynaklanan bir bezginlik ve öfkeyi de içeriyordu. "Gördüğüm en sorumsuz insan," dedi. "Lucy sonunda bize alışmaya başladı, bunca aydan sonra onu özledim diye telefon ediyor. Bu ne biçim bir anadır? Ona mektup yazmamı istiyor, sonra da hangi şehirde oturduğunu bile söylemiyor. Bu haksızlık Nathan. Honey'yle ben yardım edebilmek için elimizden geleni yapıyoruz; daha fazla karmaşa, daha fazla numara istemiyoruz. Artık buramıza geldi."

"Haksızlık olabilir," dedim. "Ama Rory'nin başı dertte ve onu bulmak zorundayız. Başka seçeneğimiz yok. Düşüncelerini sonraya sakla, olur mu?"

O andan sonra bütün dünyam değişti. 2000 seçim felaketi patlak vermek üzereydi; Tom ve Honey, sonraki beş haftayı televizyon karşısında oturup Cumhuriyetçi Parti'nin Florida seçim sonuçlarına itiraz etmek için çetelerini harekete geçirişini, sonra da kendi adlarına yasal bir darbe düzenlemesi için Yüce Divan'ı alet etmelerini dehşetle izlerken bile, bu suçlar Amerikan halkına karşı işlenirken, yeğenimle karısı gösteri yürüyüşlerine katılırken, Kongre üyelerine mektuplar yazarken, sayısız protesto bildirisini ve dilekçeyi imzalarken bile, ben sadece bir tek şeyle uğraşıyordum: Tek işim Rory'yi bulmak ve onu New York'a getirmekti.

87 Hawthorn[26] Sokağı. Belki de bir çalının adı yerine bir insanın adını taşıyan Hawthorne Sokağı'ydı... hatta dolaylı olarak zavallı, talihsiz dostumuzun ölümüne neden olan, yıllar önce ölmüş romancı Nathaniel Hawthorne'un anısına bu ad verilmiş olabilirdi. Çok az şey ifade eden ya da hiçbir şey ifade etmeyen, bu yüzden de tekinsiz görünen acı bir rastlantı; aynı sözcüğün iki farklı bağlamda ortaya çıkışı Harry ile Aurora arasında, görünmeyen âlemin biri sonsuzluğa göçmüş, öteki ulaşılamayan bir yerde sıkışmış olan bu iki sakini arasında gizli bir bağ kuruyormuş gibiydi. Eldeki bu tek ipucu dışında her şeyi varsayımlara bağlamak zorundaydım; Lucy Güney aksanıyla konuştuğu ve annesini Carolina Carolina diye var olmayan bir yere yerleştirdiği için, araştırmaya gerçek Carolinalardan, Kuzey ve Güney Carolina'dan başlamaya karar verdim. Ne yazık ki Aurora ile kocasının telefonu yoktu. Telefon rehberinde kayıtlı olsalardı her iki eyaletin bütün kentlerine, kasabalarına 87 Hawthorn(e) Sokağı'nda oturan David Minor'ın telefon numarası sorularak izleri bulunabilirdi. Zahmetli bir işti ama olumlu sonuç verebilecek bir yöntemdi. Böyle bir seçeneğim olmadığı için, işe tersinden başladım. Bir pazar günü trenle Princeton Junction'a gidip hamile kızım ve süt dökmüş kediye dönen kocasıyla birlikte bilgisayarın başında on iki saat geçirdim. Terrence sevimli olmayabilirdi ama bir teknoloji dehasıydı ve ertesi sabah eve dönerken elimde her iki Carolina'daki bütün Hawthorn ve Hawthorne sokaklarının listesi olan bir bilgisayar çıktısı vardı. Bu adlarda birkaç yüz sokak olması beni şaşırttı. Bu sayı yeterinden fazlaydı. Listedeki her 87 numaraya gitmek, altı ayımı yollarda geçirmek demekti. O zaman Mid-Atlantic Kaza ve Hayat Sigortası'ndaki eski iş arkadaşım Henry Peoples'a başvurdum. Henry şirketin en iyi araştırmacılarından biriydi, şirketteki yıllarımız içinde çeşitli davaları birlikte araştırmıştık; bunların en çarpıcı olanı da, Henry'yi sigortacılık alanında bir efsaneye dönüştüren Dubinsky Davası'ydı. Arthur Dubinsky elli bir yaşındayken, New York sokaklarında dolaşan evsiz barksız birini öldürdükten sonra cesedi kendi arabasına yerleştirip arabayı ateşe vererek Rocky Dağları'ndaki bir uçurumdan yuvarlamış ve kendisine kazada öldü süsü vermişti. Yirmi sekiz yaşındaki üçüncü karısı Maureen, bir milyon altı yüz bin dolarlık sigorta parasını aldıktan bir ay sonra Manhattan'daki dairesini satıp kayıplara karışmıştı. İşin başından beri Dubinsky'den kuşkulanan Henry, Maureen'in izini sürmeye devam etti ve kadın birdenbire New York'u terk edince bölüm şefine bir rapor sunarak kadının peşinden gitmek için izin aldı. Bayan Dubinsky'yi, Saint Lucia Adası'nda sapasağlam kocasıyla

birlikte bulmak, Henry'nin dokuz ay taban tepmesine mal oldu. Poliçenin yüzde seksen beşini geri almayı başardık; Arthur Dubinsky cinayet suçundan hapse girdi; Henry ile ben de büyük miktarda primle ödüllendirildik.

Peoples'la yirmi yıldan fazla çalıştım ama ondan hazzettiğimi söyleyecek değilim. Katı bir vejetaryen rejimini sadakatle sürdüren, insanlara ancak sönmüş bir sokak feneri kadar sıcaklık ve yakınlık gösteren, tuhaf, tatsız biriydi. Buruşmuş (çoğunlukla kahverengi) polyester takım elbiseler giyer, bağa çerçeveli, kalın camlı gözlük takar, üzerinden kepek eksik olmazdı ve sohbet etmekten insanı çileden çıkaracak ölçüde kaçınırdı. Günün birinde bir kolunuz askıda ya da gözünüz bantlı olarak ofise gidecek olsanız, Henry tek kelime etmezdi. Bir süre sizi süzer, yaranızı berenizi ayrıntılı bir biçimde belleğine geçirir, sonra nasıl yaralandığınızı ya da ağrınız olup olmadığını sormadan serinkanlılıkla raporunu masanızın üzerine bırakırdı.

Ama kaçakları yılan deliğine girseler bulup çıkarmakta ustaydı; artık emekli olduğuna göre benim için çalışmak ister mi diye düşündüm. Neyse ki dul kız kardeşi ve dört kedisiyle paylaştığı Queens'deki eski dairesinden taşınmamıştı. Telefonunu çevirdiğim zaman, zilin ikinci çalışında açtı.

"Bir fiyat söyle," dedim. "Ne istersen vereceğim."

"Senden para almam Nathan," dedi. "Sadece masraflarımı karşıla, o yeter."

"Bu iş aylarca sürebilir. O kadar zaman kaybedip de, bundan bir şey kazanmazsan, buna gönlüm elvermez."

"Hiç sorun değil. Bu günlerde kendimi oyalayacak daha iyi bir şey yok. Eyere atlar, o eski parlak yılları yeniden yaşarım."

"Parlak yıllar mı?"

"Tabii. Birlikte geçirdiğimiz o güzel günler Nathan. Dubinsky, Williamson, O'Hara. Lupino. O davaları hatırlıyorsun, değil mi?"

"Hatırlamaz olur muyum. Senin bu kadar duygusal biri olduğunu hiç bilmezdim Henry."

"Duygusal değilim. Ya da en azından duygusal olduğumu sanmazdım. Ama bana güvenebilirsin. Eski günlerin hatırına."

"Kuzey ya da Güney Carolina'da olabileceğini sanıyorum. Ama yanılmış da olabilirim."

"Merak etme. Minor'ın eskiden telefonu olduğuna göre onu bulabilirim. Çantada keklik."

Altı hafta sonra gecenin bir yarısında Henry telefon edip kulağıma dört hece fısıldadı: "Winston-Salem."

Ertesi sabah uçakta, Güney'e, tütün diyarının göbeğine doğru uçuyordum.

25. The Subway Series: New York Yankees, New York Giants, Brooklyn Dodgers ve New York Mets arasında yapılan şehir turnuvası. (Ç.N.)

26. *Hawthorn*: Alıç meyvesini veren bodur bir bitki. (Ç.N.)

Güleç Kız

87 Hawthorne Sokağı, şehir merkezinden üç mil kadar uzakta yarı banliyö, yarı köy sayılabilecek bir yerde, yol üzerindeki iki katlı köhne bir evdi. Evi buluncaya kadar birkaç kez yolumu kaybettim; kiraladığım Ford Escort'u evin önündeki toprak yola park ettiğim zaman ön pencerelerdeki storların sıkı sıkıya kapalı olduğunu gördüm. Aralık ortalarında, kasvetli, bulutlu bir pazar günüydü. Görünüşe bakılırsa evde kimsenin olmaması gerekirdi... aksi halde Rory ve kocası o evde sanki bir mağaradaymış gibi, kendilerini güneş ışığından, dış dünyanın tacizinden koruyup iki kişilik bir toplumun üyeleri olarak yaşıyorlar demekti. Zil olmadığı için kapıyı tıklattım. Ses çıkmayınca bir kez daha tıklattım. Rory, Tom'un telesekreterine o mesajı bıraktığından bu yana yeniden telefon etmesini beklemiştik. Ama ondan bir daha ses çıkmamıştı; şimdi de boş gibi görünen evin önünde dikilip dururken Rory'nin hâlâ orada oturduğundan kuşkulanmaya başlıyordum. Kapıyı üçüncü kez tıklatırken kafamdan bir sürü korkunç olasılık geçiyordu. Ya Rory kaçmaya kalkıştı da Minor onu yakaladıysa, diye düşünüyordum. Ya onu başka bir kente, başka bir eyalete götürdüyse ve Rory'nin izini hepten kaybettiysek? Ya adam onu dövüp istemeden öldürdüyse? Ya korkulan son gelmiş de, artık Rory'ye yardım etmek, onu ait olduğu dünyaya geri götürmek için iş işten geçmişse?

Kapı açıldı; kırk yaşlarında, uzun boylu, düz taranmış koyu renk saçlı, mavi gözlü, yakışıklı bir erkek olan Minor karşımda belirdi. Son aylarda onu hayalimde öylesine canavarlaştırmıştım ki, hiç de ürkütücü olmayan, normal birini görünce şaşırdım. Görüntüsünde tuhaf olan bir şey varsa, o da uzun kollu beyaz bir gömlek giymiş ve boynuna sıkıca bağladığı mavi bir kravat takmış olmasıydı. İnsan nasıl evde beyaz gömlek ve kravatla dolaşır, diye düşündüm. Bir an sonra yanıtını buldum. Kiliseden yeni dönmüş biri, dedim. Pazar ayinini kaçırmayan, dinini ciddiye alan biri.

Minor, "Evet?" dedi. "Sizin için ne yapabilirim?"

"Ben Rory'nin dayısıyım," dedim. "Nathan Glass. Buralardaydım da, bir uğrayıp Rory'yi göreyim dedim."

"Ya? Sizi bekliyor muydu?"

"Bildiğim kadarıyla hayır. Anladığıma göre telefonunuz yok."

"Doğru. Biz telefona güvenmeyiz. Telefon insanı gevezeliğe sürükler. Biz sözcüklerimizi daha temel şeylere saklamayı yeğleriz."

"Çok ilginç... Bay... Bay..."

"Minor. David Minor. Ben Aurora'nın kocasıyım."

"Tahmin etmiştim. Ama tahmine dayanarak hareket etmek istemedim."

"İçeri buyurun Mr. Glass. Ne yazık ki, Aurora bugün kendini pek iyi hissetmiyor. Yukarıda uyuyor; ama sizin başımızın üzerinde yeriniz var. Biz buralılar açık fikirliyizdir. Bizim inancımızı paylaşmayanlara bile ölçülü ve saygılı davranırız. Bu Tanrı'nın kutsal emirlerinden biridir."

Gülümsedim ama bir şey söylemedim. Yeterince nazikti ama daha şimdiden bir fanatik gibi konuşmaya başlamıştı ve benim kaçınmam gereken tek şey de onunla din konusunda tartışmaya girmekti. Kendi kendime, Tanrısı da, kilisesi de onun olsun, dedim. Benim orada oluşumun tek nedeni, Rory'nin tehlikede olup olmadığını anlamak ve eğer tehlikedeyse, onu o evden bir an önce çıkarmaktı.

Evin dış görünüşü (dökülen sıvalar, dağılmak üzere olan panjurlar, beton basamakların arasından fışkıran otlar) yüzünden, içerideki odalarda da kırık dökük eşyalarla karşılaşmaya hazırlamıştım kendimi; oysa içerisi derli toplu olmanın ötesinde, güzel döşenmişti. Rory, annesi June'un az şeyle çok iş başarma yeteneğini almıştı; oturma odasını çiçek saksıları, el örgüsü dantel perdeler, karşı duvara asılı Giacometti Müzesi'ndeki bir sergi afişiyle sade ama şık bir tarzda dekore etmişti. Minor bana kanepede yer gösterdi, oraya oturdum. Kendisi de cam sehpanın öbür yanındaki koltuğa oturdu; bir süre ikimiz de tek kelime etmedik. Doğrudan atağa geçmek, yukarı çıkıp Aurora'yla konuşacağımı söylemek, Lucy'yle ilgili sorularla onu sıkıştırmak, karısının öz kardeşini aramaktan neden korktuğunu açıklamaya zorlamak geliyordu içimden... ama bu davranışın ters tepeceğini sezdiğim için konuşmaya elimden geldiğince nezaketle girdim.

"Kuzey Carolina," diye söze başladım. "Sizden son haber aldığımızda, Philadelphia'da annenizle birlikte oturuyordunuz. Buraya gelmenize ne sebep oldu?"

Minor, "Birkaç şey," dedi. "Kız kardeşimle kocası yakında oturuyorlar; bana da iyi bir iş buldular. O iş, daha iyi bir işe atlamama yol açtı, şimdi Camelback Alışveriş Merkezi'ndeki True Value Hırdavatçısı'nda yönetici yardımcısıyım. Bu iş size pek önemli görünmeyebilir ama dürüst bir iş, ben de namusumla çalışıyorum. Yedi sekiz yıl önce ne halde olduğumu düşününce, bu noktaya gelmem bir mucize sayılır. Ben bir günahkârdım Mr. Glass. Uyuşturucu kullanıyordum, zina yapıyordum, yalan söylüyor, ufak tefek suçlar işliyordum ve beni seven herkese ihanet ediyordum. Sonra Tanrı'da huzuru buldum ve hayatım kurtuldu. Sizin gibi bir Yahudi'nin bizleri anlamasının zor olduğunu biliyorum; ama biz, öyle elinden İncil'i düşürmeyen, cehennem ateşinden dem vuran öteki Hıristiyan tarikatlarına benzemeyiz. Biz mahşere de, Kıyamet Günü'ne de inanmayız; vecde gelmeye ya da dünyanın sonunun geleceğine inanmayız. Biz yeryüzünde iyi yaşayarak kendimizi cennet yaşamına hazırlarız."

"Biz derken kimi kastediyorsunuz?"

"Kilisemizi. Kutsal Söz Tapınağı'nı. Küçük bir grubuz. Cemaatimizin sadece altmış üyesi var; ama Muhterem Peder Bob pek çok şeye vâkıf bir lider, bizlere de pek çok şey öğretti. 'Başlangıçta Söz vardı, Söz Tanrı'yla birlikteydi ve Söz Tanrı'ydı.'"

"Aziz Yuhanna'nın İncil Tefsiri. Birinci fasıl, birinci ayet."

"Demek İncil'e aşinalığınız var."

"Bir ölçüde. Tanrı'ya inanmayan bir Yahudi olduğum halde, çoğu kişiden daha fazla bilirim."

"Ateist olduğunuzu mu söylüyorsunuz?"

"Yahudilerin hepsi ateisttir. Ateist olmayanlar hariç, tabii. Ama benim onlarla pek alışverişim yoktur."

"Benimle alay etmiyorsunuz, değil mi Mr. Glass?"

"Hayır Mr. Minor. Sizinle alay etmiyorum. Bunu aklımdan bile geçirmem."

"Çünkü eğer benimle alay ediyorsanız, sizden burayı terk etmenizi istemek zorunda kalırım."

"Muhterem Peder Bob ilgimi çekti. Onun kilisesini ötekilerden farklı kılan şeyin ne olduğunu öğrenmek istiyorum."

"O özverinin ne demek olduğunu biliyor. Söz Tanrı'ysa, o zaman insanların sözleri hiçbir anlam taşımaz. Hayvanların homurtularından ya da kuşların çığlığından daha anlamlı değildir. Muhterem Peder Bob, Tanrı'yı içimize çekmek ve O'nun Sözünü özümsemek için insanların boş konuşmalarından uzak durmamızı buyuruyor. Bu bir özveridir. Cemaatin her üyesi, yedi günde bir, tam yirmi dört saat mutlak ve kesintisiz bir suskunluğa gömülmeli."

"Bu çok zor olmalı."

"Başlangıçta zordur. Ama sonra alışmaya başlarsınız ve sessizlik günleriniz haftanın en güzel ve doyumlu anları haline gelir. Tanrı'nın varlığını gerçekten içinizde duyarsınız."

"Peki biri sessizliğini bozacak olursa ne olur?"

"Ertesi gün yeni baştan başlaması gerekir."

"Ya sessizlik gününüzde çocuğunuz hastalanır da doktor çağırmanız gerekirse, o zaman ne yaparsınız?"

"Evli çiftlerin sessizliği hiçbir zaman aynı güne getirilmez. Doktora eşiniz telefon eder."

"Telefonunuz yoksa nasıl telefon edebilirsiniz ki?"

"Telefon kulübesine gidersiniz."

"Peki ya çocuklar? Onların da sessiz günleri oluyor mu?"

"Hayır, çocuklar bunun dışındadır. On dört yaşına kadar cemaate girmezler."

"Rahibiniz Bob her şeyi hesap etmiş, öyle değil mi?"

"Çok akıllı bir insan. Öğretileri hayatımızı kolaylaştırıyor ve güzelleştiriyor. Biz mutlu bir sürüyüz Mr. Glass. Bizi Kuzey Carolina'ya gönderdiği için her gün diz çöküp İsa'ya teşekkür ediyorum. Buraya gelmeseydik, Kutsal Söz Tapınağı cemaatinden olmanın mutluluğunu hiç tadamayacaktık."

Minor konuşurken, onun altı ya da on saat daha Muhterem Peder Bob'un erdemlerini ballandıra ballandıra anlatmaktan bıkmayacağı izlenimine kapıldım; ama bu arada karısının ve üvey kızının adlarını anmaktan özenle kaçınması da tuhafıma gitti. New York'tan buraya onca yolu True Value Hırdavatçısı'nı ve uçuk kaçık Tanrı tapınaklarını dinlemek için tepmemiştim. Zaman ilerledikçe Minor'ın benden duyduğu huzursuzluğun azalmaya başladığını gördüğüm için, konuyu değiştirme zamanının geldiğine karar verdim.

"Lucy'yi sormamanıza şaşırdım," dedim.

Minor gerçekten afallayarak, "Lucy mi?" diye karşılık verdi. "Onu tanıyor musunuz?"

"Tanımaz olur muyum. Aurora'nın kardeşi ile yeni karısının yanlarında kalıyor. Lucy'yi hemen her gün görüyorum."

"Sizin aileden kopuk olduğunuzu sanıyordum. Aurora sizin banliyöde bir yerlerde yaşadığınızı ve yıllardır kimsenin sizi görmediğini söylemişti."

"Bu altı ay kadar önce değişti. Yeniden aileyle ilişki kurdum. Her zaman haberleşiyoruz."

Minor bir an düşünceli düşünceli gülümsedi. "Küçük ne âlemde?"

"Bu umurunuzda mı?"

"Tabii ki umurumda."

"Öyleyse onu neden yolladınız?"

"Bu benim kararım değildi. Aurora artık onu istemedi ve onu durdurmak için yapabileceğim hiçbir şey yoktu."

"Size inanmıyorum."

"Siz Aurora'yı bilmezsiniz Mr. Glass. Aklı pek yerinde değil. Ona yardım etmek, destek olmak için elimden geleni yapıyorum ama o nankörlük ediyor. Onu cehennemin çukurundan çekip çıkardım, hayatını kurtardım ama hâlâ pes etmiyor. Hâlâ inanmıyor."

"Sizin inandığınız şeye onun da inanmasını emreden bir yasa var mı?"

"O benim karım. Bir kadın kocasının yolundan gitmelidir. Her konuda kocasının yolundan gitmek, kadının görevidir."

Bu noktadan sonra işin nereye varacağını kestirmek zordu. Konuşma aynı anda birkaç yöne dallanıyordu; içgüdülerim de artık bana yol göstermiyordu. Minor'ın Lucy'yi sorarkenki sakin, yumuşak tavrı, gerçekten çocuğun iyiliğini düşünüyor gibiydi; eğer çok usta bir yalancı değilse, işine geldiği zaman gerçekleri saptırmaktan geri durmayacak biri değilse, ona acıyacak kadar tuhaf bir duruma düştüm. En azından bir an ona acıdım ve

bu beklenmedik acıma duygusu beni gafil avlayarak, adama salt iradeyle yüklenme niyetimi çok daha karmaşık, çok daha insancıl bir şeye dönüştürdü. Ama sonra Minor, Rory'yi çekiştirmeye, öz kızını terk ettiği için suçlamaya, akli dengesinin yerinde olmadığını söylemeye başladı; dahası evlilik konusundaki o aptal, o tutucu sözleri söyledi. Yine de bazı gerçekler yadsınamazdı. Minor, Rory'yi uyuşturucudan kurtarmış, ona âşık olmuştu; Rory'nin geçmişte yaptıklarına bakılırsa, onun tutarsız davranmadığını, geçinilmesi güç biri olmadığını, aklının başında olduğunu kim iddia edebilirdi? Öte yandan, belki de bütün anlaşmazlık bir tek çözümsüz noktada düğümleniyordu: Minor, Muhterem Peder Bob'un öğretilerine inanıyor, Rory ise inanmıyordu. Ve inanmayı reddettiği için de, Minor giderek ondan nefret etmeye başlamıştı.

Kanepede oturduğum yerden, ikinci kata çıkan merdiveni görebiliyordum. Ne söyleyeceğimi düşünürken, göz ucuyla gördüğüm ve bir saniyeden az süre görünüp ben ne olduğunu anlayamadan kayboluveren ufak, koyu renk bir şey dikkatimi dağıttığı için Minor'ın sol omzunun arkasından merdivene doğru baktım. Minor iyi ve düzgün bir evliliğin nasıl olması gerektiği konusunda yeniden ahkâm kesmeye başladı ama artık dikkatimi ona veremiyordum. Gördüğüm nesnenin bir ayakkabının –hiç kuşkusuz Aurora'nın ayakkabısının– burnu olabileceği sezgisiyle merdivenlere bakıyordum; eğer öyleyse, Aurora'nın bir süredir orada durup geldiğimden beri konuşmalarımıza kulak misafiri olduğunu umuyordum. Minor kendini anlattıklarına öylesine kaptırmıştı ki, ona bakmadığımı hâlâ fark etmemişti. İçimden yeter artık, dedim. Kedi fare oyunu yetti. Lafı dolandırıp durmak yetti. Artık ikinci perdeyi açmanın zamanıdır.

"Aşağı gel Rory," dedim. "Ben ihtiyar Nat dayın, seninle konuşuncaya kadar bu evden çıkmayacağım."

Kanepeden fırlayıp beni durdurmaya kalkışırsa diye Minor'ın yanından hızla geçerek merdivenin dibine gittim.

Merdivenin başında Aurora'nın bacaklarını gördüğüm sırada arkamdan Minor'ın "Aurora uyuyor," dediğini duydum. "Perşembeden beri gripten yatıyor, ateşi var. Hafta ortasında tekrar gelin. O zaman onunla görüşebilirsiniz."

Yeğenim merdivenden inerken, "Hayır David," dedi. "Ben iyiyim."

Sırtında siyah bir kot pantolonla eski bir gri süveter vardı; halsiz olduğu, pek iyi görünmediği doğruydu. Zayıflamış, solmuştu, gözlerinin altında mor halkalar vardı; ağır ağır bana doğru inerken tırabzana tutunmak zorunda kaldı; ama gribin ve ateşin sarsmasına rağmen gülümsüyordu, yıllar öncesindeki o Güleç Kız'ın aydınlık tebessümüyle gülümsüyordu.

Kollarını açarak, "Nat dayı, benim parlak zırhlı şövalyem," diye bana sarıldı ve var gücüyle kucakladı. "Bebeğim nasıl?" diye fısıldadı. "Minik kızım iyi mi?"

"Çok iyi," dedim. "Seni görmek için sabırsızlanıyor ama keyfi yerinde."

O sırada yanımıza gelen Minor, bu aile sevgisi gösterisinden hiç de hoşlanmışa benzemiyordu. "Sevgilim," dedi. "Senin yukarı çıkıp yatman gerek. Daha yarım saat önce ateşin otuz sekiz buçuktu; bu kadar ateşle gezinmen iyi olmaz."

Rory, hâlâ bana can simidi gibi sarılarak, "Bu benim Nat dayım," dedi. "Annemin tek kardeşi. Onu çok, çok uzun zamandır görmedim."

Minor, "Biliyorum," dedi. "Ama birkaç gün sonra... sen biraz iyileşince yine gelebilir."

Rory, "Her şeyin en iyisini sen bilirsin, öyle değil mi David," dedi. "Her zaman sen bilirsin. Senden izin almadan aşağı inmekle aptallık ettim."

"İstemiyorsan gitme," dedi. "Burada birkaç dakika kalırsan ölmezsin."

Aurora, alay ettiğini gizlemeye gerek duymadan, "Hayır, ölürüm," dedi. "David, onun söylediklerini yapmazsam öleceğimi düşünüyor. Bu doğru, değil mi David?"

Kocası, "Sakinleş Aurora," dedi. "Dayının önünde olmaz."

Aurora, "Neden olmazmış?" diye cevap verdi. "Lanet olası, neden olmazmış?"

Minor, “Dilini tut,” diye çıkıştı. “Bu evde böyle konuşmayız.”

“Konuşmayız, öyle mi? Öyleyse belki de bu lanet olası evden gitme zamanı gelmiştir. Belki de bu aşağılık yaratığın ayak altından çekilip seni tertemiz düşüncelerinle, tertemiz dilinle ve o suskun, lanet olası Tanrınla baş başa bırakmasının zamanı gelmiştir. İşte bu kadar Mr. Kutsal. Lanet olası hakikat anı geldi. Şanslı günüm sonunda geldi; Nat dayı beni şimdi buradan çıkaracak. Öyle değil mi, Nat dayı? Senin arabana atlayıp buradan gideceğiz ve yarın sabah güneş doğmadan Lucyme kavuşacağım.”

“Yeter ki sen söyle,” diye cevap verdim. “Nereye istersen oraya götürürüm seni.”

“Söylüyorum Nat dayı. İşte şimdi söylüyorum.”

Minor afalladı, ne yapacağını bilemedi. Rory’yi durdurmaya çalışacağını, çıkıp gitmemizi engellemek için elinden geleni yapacağını tahmin ediyordum; ama Aurora’nın isyanı öylesine ani, öylesine sert olmuştu ki, Minor tek kelime bile edemedi. Kolumu Aurora’nın beline doladım ve kocası başına geleni daha anlayamadan biz arabaya bindik, giriş yolundan manevramızı yapıp Hawthorne Sokağı’nı bir daha görmemek üzere arkamızda bıraktık.

Kuzey'e uçuş

Aurora yolculuk yapabilecek durumda değildi; yine de bir otele gidip ateşi düşünceye kadar beklememizi önerince bunu kabul etmedi ve New York'a giden ilk uçağa binmemizde ısrar etti.

"David zekidir," dedi. "Buralarda birkaç saat oyalanacak olursak bizi bulur. Sen bana Advil ya da başka bir ilaç içir, toparlanırım."

Advil'i aldım, Rory'yi paltomla sıkıca sardım, arabanın kaloriferini açtım ve doğruca havaalanına sürdüm. O sabah uçaktan Greensboro'da inmiştim; ama Rory, Minor'ın bizi kesinlikle oradan arayacağını, o yüzden Raleigh-Durham Havaalanı'na gitmemizin daha iyi olacağını söyledi. Orası yüz mil uzaktaydı ve Rory iki saat süren yolculuğumuz boyunca uyudu. Dört Advil'den ve o uzun uykudan sonra, uyandığında kendini daha iyi hissediyordu. Hâlâ bitkin, hâlâ halsiz olsa da ateşi düşmüştü; havaalanında iki bardak portakal suyuyla ilaçtan bir doz daha içince konuşacak kadar kendini topladı... zaten sonraki birkaç saat boyunca konuşmaktan başka bir şey yapmadık; çıkış kapısının salonundaki sandalyelere oturduğumuz andan o gece Brooklyn'deki evimin önünde taksiden ininceye kadar hiç susmadık.

Aurora, "Hepsi benim hatam," dedi. "İşin buraya varacağını çok önce anladım; ama kendimi savunamayacak kadar güçsüzdüm, mücadele edemeyecek kadar sinirlerim bozuktu. Karşındaki insanın senden daha iyi, daha üstün biri olduğunu sandığın zaman böyle olur. Kendini düşünmez olursun ve çok geçmeden artık kendi hayatına sahip olamazsın. Bunun farkına bile varmazsın Nat dayı ama canına okunmuştur. Düpedüz ağzına edilmiştir...

İlk yanlışım Tom'a sırt çevirmek oldu. Rehabilitasyondan çıkar çıkmaz David'le California'dan ayrılıp Lucy ile birlikte Doğu'ya geldik. Altı ay Philadelphia'da David'in annesinin yanında kaldık, her şey yolundaydı, hayatımda anımsadığım en güzel günlerdi diyebilirim. Ona deliler gibi âşıktım. Hiçbir erkek bana onun kadar iyi davranmamıştı; beni koruyan birinin olduğunu, bu namuslu adamın gerçek kişiliğimi tanıdığını bilmenin inanılmaz güvenini duyuyordum. İkimiz de badireler atlatmıştık. İkimiz de çok zor günler geçirmiş, düşe kalka sonunda ayaklarımızın üzerinde durmayı başarmıştık ve evlenmek üzereydik...

Bir gün Tom'u görmek için New York'a gittim, onun haline üzüldüğümü itiraf etmek zorundayım. Kilo almış, okulu bırakmış, taksi şoförlüğü yapıyordu; beni de biraz tersledi, en azından ilk karşılaşmamızda aksilik etti. Böyle yaptığı için onu suçluyor değilim. O kadar uzun zaman onu aramayışımdan sonra neden terslenmesin ki? Aramamamın hiçbir geçerli nedeni de yoktu. Onca zaman hep California'da sürtüp durmuştum, yoldan çıkmak üzereydim ve bir türlü telefonu elime alıp da onu arayamamıştım. Bunu ona anlatmaya çalıştım ama pek işe yaramadı. Yine de Tom hâlâ benim ağabeyimdi ve ben evlenirken, tıpkı annem evlenirken senin yaptığın gibi, koluma girip beni mihraba götürmesini istiyordum. Tom bunu seve seve yapacağını söyledi ve birden sanki eski günlere dönmüş gibi oldum, gerçekten mutlu oldum. Kardeşimi yeniden kazanmıştım. David'le evleniyordum ve Lucy, benim sevimli, minik Lucym tekrar annesinin, sonunda büyümeye başlayan o aptal çocuk annesinin yanındaydı. Daha başka ne isteyebilirdim? İstediğim her şeye sahiptim Nat dayı. Her şeye...

Sonra otobüse atlayıp Philadelphia'ya döndüm; Tom'u düğüne davet ettiğimi anlatınca, David bunun imkânsız olduğunu, söz konusu bile olamayacağını söyledi. Ben New York'tayken bunu düşünmüş ve kardeşimin benim üzerimde kötü etkileri olduğuna karar vermiş. Eğer evlenmek istiyorsam, geçmişimle bütün bağlarımı koparmam gerekiyormuş. Sadece arkadaşlarımla değil, ailemdeki herkesle de. Sen ne diyorsun, diye sordum. Ben kardeşimi severim. Dünyanın en iyi insanıdır. Ama David bunu tartışmaya yanaşmadı. Birlikte yeni bir hayata başladığımızı ve geçmişte beni yoldan çıkaran her şeyle bağımı koparmazsam sonunda yine o eski alışkanlıklarıma döneceğimi söyledi. Seçim yapmam gerekiyordu. Ya hep ya hiç, dedi. Ya inanacak ya isyan edecektim. Ya Tanrılı bir yaşamı seçecektim ya da Tanrısız bir yaşamı. Ya evlenecektim ya da evlenmeyecektim. Ya kocamı seçecektim ya da ağabeyimi. Ya David ya Tom. Ya umut dolu bir gelecek ya da geçmişe rezil bir dönüş...

Ayak diremem gerekirdi. Bu palavraları yutmayacağımı, Tom'u düğüne çağırmadan benimle evlenebileceğini sanıyorsa avucunu yalamasını söylemem gerekirdi. İşte o kadar. Ama öyle yapmadım. Diretmedim, onun istediğini yapmasına izin verdiğim an zaten sonun başlangıcı oldu. Karşındaki insana güvensen bile, her şeyin en iyisini onun bildiğini düşünsen bile, kendi irade gücünden vazgeçemezsin. David işte o noktada yapacağını yaptı bana. Bu, sadece David'i kaybetmek korkusunun ötesinde bir şeydi. Asıl korkutucu olan, David'in haklı olabileceğini düşünmemdi. Tommy'yi severdim; ama bir yığın dert açmanın ve üzmenin dışında onun için ne yapmıştım? Belki de bağı koparıp onu rahat bırakmak daha iyi olacaktı. Beni bir daha görmemesi belki daha iyiydi...

Hayır, David bana hiçbir zaman el kaldırmadı. Lucy' yi hiç dövmedi, beni hiç dövmedi. Vurucu kırıcı biri değildir. Onun bütün numarası konuşmak. Laf, laf, laf. Sonra yine konuşmak. Seni konuşmalarıyla canından bezdirir ve sesi çok yumuşak, konuşması çok mantıklı olduğu için, kendini çok iyi ifade ettiği için seni sanki emerek kendi beyninin içine çeker, neredeyse ipnotize eder. Berkeley'deki rehabilitasyon kliniğinde beni kurtaran bu oldu. Benimle sürekli konuşması, sevecen bir ifadeyle gözlerimin içine bakması ve o yumuşak, dingin sesi beni kurtardı. Ona karşı koymak zordur Nat dayı. Kafanın içine girer ve bir süre sonra onun hiçbir konuda yanılmayacağını düşünmeye başlarsın...

Tom'un üzüldüğünü, meraklandığını biliyordum. Benim o Yeniden Doğuş dedikleri sonradan olma yobazlara döneceğimden korkuyordu; ama o zırvalar bana göre değil. David beynimi yıkamaya devam ediyordu, oysa ben onun dediklerini kabulleniyormuş gibi yapıyordum sadece. Kendisi o zırvalara inanmak istiyorsa ne âlâ, hiç umurumda değil. Bu, onu mutlu ediyor, ben de bir insanı mutlu eden hiçbir şeye karşı çıkacak değilim. Evde seninle konuşmasını duydum, söyledikleri doğruydu. O fanatik atıp tutmalara kendini kaptırmaz. İsa'ya ve ölümden sonraki yaşama inanır, yine de başkalarının inandıklarıyla karşılaştırılınca onunkiler aşırı sayılmaz. David'in bütün sorunu bir aziz olabileceğini sanması. Kusursuz olmak istiyor...

Evet, her pazar onunla kiliseye gittim. Fazla seçeneğim yoktu, öyle değil mi? Ama çok da fena değildi, en azından Philadelphia'dayken kötü sayılmazdı. Oradaki kilise korosunda söylüyordum, şarkı söylemeyi ne kadar severim bilirsin. O ilahiler yazılabilecek en acemice müziklerdi ama hiç değilse haftada bir ciğerlerimi açmak fırsatını buluyordum; David de bana İsa'yı zorla yutturmaya çalışmadığı sürece mutsuz sayılmazdım. Bazen düşünüyorum da, Philadelphia'dan ayrılmasaydık her şey yolunda giderdi gibi geliyor. Ama ikimiz de doğru dürüst iş bulmakta zorlandık. Ben berbat bir lokantada yarım gün garsonluk yapıyordum; David'in aylarca aradıktan sonra bulabildiği iş ise Pazar Sokağı'ndaki bir büroda gece bekçiliği oldu. Uyuşturucuyu bırakma toplantılarımıza gidiyorduk; ayık geziyorduk; Lucy okulunu seviyordu; David'in annesi biraz çatlak olmakla beraber kötü biri değildi... ama orada yeterince para

kazanamıyorduk. Sonra Kuzey Carolina'da bir iş çıktı, David bu fırsatı kaçırmadı. True Value Hırdavatçısı. Ondan sonra işler düzelmeye başladı; ama bundan bir buçuk yıl kadar önce David, Muhterem Peder Bob'la tanıştı ve birdenbire her şey kötüye gitti...

Babası öldüğünde David daha yedi yaşındaymış. Onu suçlamıyorum; ama sanıyorum ki o zamandan beri babasının yerine koyacağı birini aramış. Otoriter biri. Ona kol kanat gerecek ve yaşamda yol gösterecek kadar güçlü biri. Liseden sonra üniversiteye gitmek yerine deniz piyadeliğine yazılması da belki bu yüzdendir. Yani Koca Baba Amerika'dan emir al, Koca Baba da seni kollasın. Koca Baba hem öyle bir kolladı ki onu. Çöl Fırtınası harekâtına gönderip kafasında koca bir yara açtı. Canına okudu. David birkaç yıl toparlanamadı, sonunda da uyuşturucuya alıştı. İşin o tarafını biliyorsun zaten. Bugün sana bunları anlattığını duydum; bence en ilginç şey, uyuşturucudan nasıl vazgeçtiği. Üstün bir güce inanmakla ilgili o safsatalarla değil, gerçek dine bağlanarak iyileşti. En tepeye tırmanıp babaların en büyüğüne ulaştı. Mr. Tanrı. Lanet olası Mr. Tanrı, evrenin efendisi. Ama belki bu bile yetmez. Tanrınla konuşur ve sana kulak verdiğini ümit edersin; ama beynin yirmi dört saat Şizofreni Şebekesi'ne bağlı değilse Tanrı sana cevap filan vermez. İstediğin kadar dua et, Baba'dan çıt çıkmaz. Onun sözlerini İncil'den okuyabilirsin; ne var ki İncil sadece bir kitap ve kitaplar konuşmaz, değil mi? Oysa Muhterem Peder Bob konuşuyor ve bir kez onu dinlemeye başladın mı, aradığın adamı bulduğunu anlıyorsun. Bugüne kadar aradığın baba, hem de bir kanlı canlı insan baba karşında duruyor ve onun her ağzını açışında sözcüklerin doğrudan Büyük Patron'dan geldiğine inanıyorsun. Tanrı bu adam kanalıyla konuşuyor ve sana bir şey yapmanı söyledi mi, onu yapsan iyi olur, yoksa...

Bob sanırım elli küsur yaşlarında. Uzun boylu, sıska, upuzun burunlu biri, şişko ineğe benzeyen Darlene adında da bir karısı var. Kutsal Söz Tapınağı'nı ne zaman başlattığını bilmiyorum, Philadelphia'da gittiğimiz kilise gibi normal bir kilise değil. Muhterem Peder kendisinin Hıristiyan olduğunu söylüyor ama hangi mezhepten olduğundan hiç söz etmiyor, dini umursadığını bile sanmıyorum. Bütün mesele başkalarını yönetmek, onlara sapkın, benliklerini yok edecek şeyler yaptırmak ve onları Tanrı'nın buyruğuna hizmet ettiklerine inandırmak. Bence o bir sahtekâr, düzmece bir oyuncu; ne var ki kendisine inananları avucunun içine alıyor, onu seviyorlar, hepsi seviyor, en çok da David seviyor. Cemaati coşturan, onun sürekli yeni fikirler ortaya atması, mesajını sürekli olarak değiştirmesi. Bir pazar materyalizmin kötülüklerinden, kendimizi dünyadaki mal mülkten uzak tutmamız ve sevgili Efendimizin oğlu gibi kutsal bir yoksulluk içinde yaşamamız gerektiğinden söz ediyor. Ertesi pazar çok çalışmaktan ve kazanabildiğimiz kadar çok para kazanmaktan dem vuruyor. David'e adamın kafadan çatlak olduğunu ve Lucy'ye bu zırvaları daha fazla dinletmek istemediğimi söyledim. Ama o sırada David çoktan adamın inancını benimsemişti ve beni dinlemedi. İki üç ay sonra Muhterem Peder Bob, pazar ayinlerinde ilahi söylenmesini yasaklamaya karar veriyor. Bunun Tanrı'nın kulaklarını tırmalayacağını ve bundan böyle ibadetimizi sessiz yapmamız gerektiğini söylüyor. Bu benim için bardağı taşıran damla oldu. David'e, Lucy ile benim kiliseden ayrılacağımızı söyledim. Kendisi dilediği kadar gidebilirdi ama biz bir daha oraya adımımızı atmayacaktık. Evlendiğimizden beri ilk kez kendi adıma konuştum ve bana beş paralık yararı dokunmadı. David anlayışlı davranıyormuş gibi yaptı; ama kurallar cemaatteki bütün ailelerin pazar ayinlerine hep birlikte katılmalarını gerektiriyordu. Ben gitmeyecek olursam, o da cemaatten atılırdı. Peki, onlara Lucy ile benim hasta olduğumuzu, ölümcül bir hastalığa yakalandığımız için yataktan çıkamadığımızı söyle, dedim. David o bildik hüzünlü ve koruyucu tebessümlerinden birini takınarak, yalan söylemek günahtır, dedi. Her zaman doğruyu söylemezsek cennetin kapısında ruhlarımızın önüne engel konulur ve ruhlarımız doğruca cehennemin sivri dişlerinin üzerine atılırdı...

Böylece her hafta kiliseye gitmeyi sürdürdük; bir ay kadar sonra Muhterem Peder Bob yeni bir fikir ortaya attı. Laik kültürün Amerika'yı mahvettiğini, bu tehlikeyi önlemenin tek yolu olarak da bu kültürün sunduğu her şeyi reddetmemiz gerektiğini söyledi. İşte tam o sırada 'Pazar Fermanları' dediği bildirileri yayımlamaya başladı. İlk olarak herkes televizyonlarını atacaktı. Ardından sıra radyoya geldi. Sonra kitaplara. Evde İncil'den başka kitap bulunmayacaktı. Sonra telefonlara, ondan sonra da bilgisayarlara, CD'lere, kasetlere ve plaklara sıra geldi. Düşünebiliyor musun? Artık müzik olmayacaktı Nat dayı, roman olmayacaktı, şiir olmayacaktı. Sonra dergi aboneliklerimizi iptal etmemiz söylendi. Ardından gazeteler geldi. Artık sinemaya gitmemize izin yoktu. Budala herif her şeye saldırıyordu; ne var ki, o daha çok özveri istedikçe, cemaattekiler bundan daha çok hoşlanır gibi görünüyorlardı. Bildiğim kadarıyla bir tek aile bile kiliseyi terk etmedi...

Sonunda vazgeçilecek, atılacak hiçbir şey kalmadı. Muhterem Peder de kültür ve medyaya saldırmayı bırakıp 'hazım sorunları' dediği şeyi irdelemeye başladı. Her konuşmamızda Tanrı'nın sesini boğuyormuşuz. İnsanların konuşmalarını her dinleyişimizde Tanrı'nın sözlerini ihmal ediyormuşuz. Bundan böyle kilisenin on dört yaşın üzerindeki her üyesi haftada bir günü mutlak suskunlukla geçirecek, diye buyurdu. Böylelikle Tanrı'yla olan bağımızı yeniden kurabilecek, ruhlarımızın içinde onun konuştuğunu duyabilecektik. Bize dayattığı onca şeyden sonra, bu hayli ılımlı bir istek gibi göründü...

David pazartesiden cumaya kadar çalıştığı için susma günü olarak cumartesiyi seçti. Benimki perşembeydi ama Lucy okuldan gelinceye kadar evde kimse olmadığı için canımın istediğini yapabilirdim. Şarkılar söylüyor, kendi kendime konuşuyor, yüce Muhterem Peder Bob'a sövüp sayıyordum. Ama Lucy ile David kapıdan girer girmez, rol yapmaya başlıyordum. Yemeklerini konuşmadan veriyor, Lucy'yi konuşmadan yatırıyor, David'e iyi geceler öpücüğünü yine konuşmadan konduruyordum. Zor olmuyordu. Böyle bir ay kadar geçtikten sonra Lucy de beni örnek almayı kafasına koydu. Daha dokuz yaşındaydı. Muhterem Peder Bob bile çocukların katılmasını istememişti; ama minik kızım beni çok sevdiği için benim yaptığım her şeyi o da yapmak istiyordu. Peş peşe üç cumartesi ağzından tek kelime çıkmadı. Bunu yapmaması için ne kadar yalvardıysam kâr etmedi, Lucy vazgeçmedi. Lucy çok akıllı bir çocuktur Nat dayı ama ne kadar inatçı olabileceğini sen de biliyorsun. Sana da aynı şeyi yapmış; bir şeyi aklına koydu mu, onu vazgeçirmeye çalışmak koca bir binayı elle iterek yıkmaya benzer. İnanılacak gibi değil ama David benim tarafımı tuttu; yine de Lucy'nin bir yetişkin gibi davranmasından öylesine gurur duyuyordu ki, fazla zorlamadı, ikna etmeye çalışmadı. Zaten bunun onunla hiç ilgisi yoktu. Bu iş benimle ilgiliydi. Lucy ile benim aramdaydı. David'e, Muhterem Peder Bob'la konuşmak zorunda olduğumu söyledim. Beni perşembe suskunluklarından azat edecek olursa, Lucy'yi de bu angaryadan kurtaracak ve Lucy eskisi gibi davranmaya başlayacaktı...

David de benimle gelmek istedi ama Muhterem Peder'le yalnız görüşeceğimi söyleyerek reddettim. Onun söze karışmamasını sağlama almak için de, David'in konuşmasının yasak olduğu cumartesiye randevu aldım. Sen beni Muhterem Peder'in evine götür, sonra da arabada bekle, dedim. Zaten fazla uzun sürmez...

Muhterem Peder çalışma odasında masasının başına geçmiş, ertesi gün vereceği vaazın son rötuşlarını yapıyordu. Otur çocuğum ve bana derdini anlat, dedi. Lucy'nin durumunu anlattım ve beni perşembe suskunluklarından azat ederse bize ne büyük bir iyilik yapmış olacağını söyledim. Hmm, dedi. Hmmm. Bunu düşünmem gerek. Kararımı gelecek haftanın sonunda bildiririm. Gözlerini bana dikmiş bakıyordu ve ağzını her açışında gür kaşları komik bir biçimde kıpırdıyordu. Teşekkür ederim, dedim. Sizin akıllı bir insan olduğunuza inanıyorum ve ufak bir çocuğa yardım etmek için kuralları bozmanıza yüreğinizin razı geleceğini biliyorum. Gerçekte ne düşündüğümü ona

söyleyecek değildim. İstesem de istemesem de bu boktan cemaatin üyesiydim ve sanki söylediklerime inanıyormuşum gibi davranmak zorundaydım. Artık işimizin bittiğini düşündüm ama ben gitmek üzere ayağa kalkınca Muhterem Peder sağ kolunu uzatıp oturmamı işaret etti. Seni uzun zamandır gözlüyorum kadın, dedi; her konuda yüksek not aldığını bilesin. Sen ve Minor Birader cemaatimizin temel direkleri arasında yer alıyorsunuz; bütün meselelerde, ruhani ve cismani bütün meselelerde beni izleyeceğinden eminim. Cismani mi, dedim. Cismani derken neyi kastediyorsunuz? Muhterem Peder, karım Darlene'in çocuk doğuramadığını herhalde biliyorsun, dedi. Artık belli bir yaşa geldiğim için mirasımı düşünmeye başladım, bir vâris bırakmadan bu dünyayı terk etmek bana çok acı geliyor. Evlat edinebilirsiniz, dedim. Hayır, dedi, bu işe yaramaz. Kendi canımdan bir çocuk, burada başladığım işi sürdürecek kendi kanımdan bir vâris edinmeliyim. Seni uzun zamandır gözlüyorum kadın, cemaatimdeki ruhların içinde benim tohumumu taşımaya layık olan bir tek sen varsın. Siz neden söz ediyorsunuz, dedim. Ben evliyim. Kocamı seviyorum. Evet, onu biliyorum, dedi; ama Kutsal Söz Tapınağı uğruna onu boşayıp benimle evlenmeni istiyorum. Fakat sizin karınız var, dedim. Kimse, siz bile iki eşli olamazsınız Muhterem Peder Bob. Tabii olmaz, dedi. Söylemeye bile gerek yok, ben de boşanacağım. Bir düşüneyim, dedim. Her şey öyle çabuk oldu ki, ne diyeceğimi bilemiyorum. Başım dönüyor, ellerim titriyor, kafam karmakarışık. Muhterem Peder, üzülme çocuğum, dedi. Düşünmek için istediğin kadar uzun zamanın var. Ama seni bekleyen hazların ne olduğunu anlayabilmen için, sana göstermek istediğim bir şey var. Muhterem Peder koltuğundan kalktı, masanın önüne geçti ve fermuarını indirdi. Tam önümde duruyordu ve açılmış fermuar yüzümün olsa olsa iki karış ötesindeydi. Şuna bir bak hele, diyerek kamışını çıkarıp gösterdi. Doğrusunu istersen hayli heybetliydi... onun gibi sıska birinin bacakları arasında bu kadar büyük bir alet olacağı hiç beklenmezdi. Zamanında çok çıplak erkek gördüm, uzunluk ve kalınlık açısından Muhterem Peder'inki ilk yüzde ona girerdi. Ne demek istediğimi anlıyorsan, porno-boyu bir kamış diyebilirim ama gözüme hiç de çekici görünmedi. Dikelmişti, mora çalan kırmızı bir rengi vardı, dikleştiği için her yanı damar damar kabarmıştı ve tam uzadığında sola doğru eğiliyordu. Alet büyüktü ama aynı zamanda iğrençti, üstelik ait olduğu adam bana daha da iğrenç geliyordu. Ayağa fırlayıp kendimi evden dışarı atabilirdim, ancak içten içe bu aşağılık herifin bana paha biçilmez bir fırsat sunduğunu da seziyordum; tiksindirici birkaç dakika karşılığında hepimizi bu kilisenin ahmaklarından kurtarabilirdim...

Muhterem Peder dikelmiş kamışını eline alıp burnumun dibinde sallayarak, bu kutsal kemik, dedi. Tanrı bana bu muhteşem armağanı verdi ve bunun fışkırtacağı sıvı meleklere can verebilir. Onu eline al Hemşire Aurora, damarlarında akan alevi hisset. Onu ağzına al ve Tanrı'nın bana bağışladığı armağanın tadına bak...

Dediklerini yaptım Nat dayı. Gözlerimi yumdum ve o damarlı, koca mısır koçanını ağzıma aldım, ağır ağır sağdım. İğrençti. Burnum o pis kokulu alete sürtünüyor, midem kalkıyordu; ama ne yaptığımı biliyordum ve seviniyordum. Herifin gelmek üzere olduğunu anlayınca ağzımdan çıkarıp işi elimle bitirdim ve o değerli sıvının bluzumun üzerine sıvanmasını sağladım. O benim kanıtım, orospu çocuğunu dize getirmek için tek kozumdu. Monica'yla Bill'i anımsıyor musun? O elbiseyi anımsıyor musun? Şimdi benim de elimde bluzum vardı ve o bluz bir silah, dolu bir tabanca kadar işe yarardı...

Arabaya bindiğimde ağlıyordum. Gerçek gözyaşları mıydı, sahte gözyaşları mıydı bilemem ama ağlıyordum. David'e arabayı çalıştırıp eve sürmesini söyledim. Gergin görünüyordu, ne var ki ertesi sabaha kadar konuşması yasak olduğu için soru soramıyordu. İşte o zaman bu işin iki sonuç verebileceğini fark ettim. David'e Muhterem Peder Bob'un bana tecavüz ettiğini söylemek üzereydim. Bunu söylediğim zaman David konuşacak olursa bana o kahrolası Kutsal Söz Tapınağı'ndan daha çok değer veriyor demekti. Bluzu polise teslim eder, DNA testi yaptırtırdık ve Muhterem

Peder kızgın yağ kazanında haşlanırdı. Ama ya David konuşmazsa? Bu, onun gözünde bir hiç olduğum, sonuna kadar Peder Bob'un peşinden ayrılmayacağı demek olurdu. O takdirde harekete geçmek için fazla zamanım olmayacaktı. David benim tarafımı tutmazsa, kendimi düşünmeyi bırakmak zorundaydım. Kurtarılması gereken kişi Lucy idi; bunu yapmanın tek yolu da onu Kuzey Carolina'dan uzaklaştırmaktı. Yarın ya da gelecek hafta değil; şimdi, bu dakika, New York'a giden ilk otobüsle...

Yüz metre kadar gittikten sonra ona anlattım. O aşağılık herif bana tecavüz etti, dedim. Bluzuma bak David. Bu Muhterem Peder Bob'un menisi. Beni zorla yere yatırdı, bırakmadı. Üzerime abandı, gücüm onu üzerimden itmeye yetmedi. David arabayı yolun kenarına çekip durdu. Bir an, onun benden yana olduğunu sandım ve ondan kuşkulandığım için kötü oldum, ona inanmak istemediğim için utandım. David elini uzattı, yüzüme dokundu; gözlerinde o tatlı, sevimli ifade, California'da beni kendisine âşık eden o güzel, sevecen ifade vardı. Kendi kendime, işte evlendiğim adam bu ve beni hâlâ seviyor, dedim. Ama yanılmışım. Bana acımış olabilir, fakat suskunluğunu bozmaya, Muhterem Peder Bob'un kutsal buyruğunu çiğnemeye niyeti yoktu. Konuş benimle, dedim. N'olur David, ağzını aç ve benimle konuş. Olmaz gibilerden başını salladı. O başını salladı, ben yeniden ağlamaya başladım ve bu seferki gözyaşları gerçekti...

Tekrar yola koyulduk; bir iki dakika sonra Lucy'yi Kuzey'e, Brooklyn'deki kardeşim Tom'un yanına göndereceğimizi söyleyecek kadar kendimi toparladım. Eğer dediğimi harfi harfine yapmazsa, bluzu polise teslim edip Muhterem Peder Bob'u mahkemeye vereceğimi ve evliliğimizin de biteceğini söyledim. Benimle evli olmayı hâlâ istiyorsun, değil mi, diye sordum. David başıyla olumladı. Peki öyleyse, dedim, anlaştık. Önce eve gidip Lucy'yi alırız. Sonra City Federal Bank'ın ATM'sine gider ve iki yüz dolar nakit çekeriz. Sonra da otobüs terminaline gideriz, sen kredi kartınla Lucy'ye New York'a gidiş bileti alırsın. Sonra parayı ona verir, otobüse bindirir ve öpüşüp vedalaşırız. Benim için yapacağın iş bu. Benim senin için yapacağım şey ise, otobüs terminalden hareket eder etmez üzerinde sevgili kahramanının meni lekeleri olan bluzu sana vermek olacak; sen de onun götünü kurtarmak için bu kanıtı yok edebilirsin. Ayrıca seninle kalmaya da söz veririm; ama bir şartla: Bir daha o kilisenin yakınından bile geçmem. Beni oraya sürüklemeye kalkarsan, hayatından çıkarım, bir daha dönmemek üzere çıkar giderim...

Lucy ile vedalaşmamdan söz etmek istemiyorum. Bunu düşünmek çok acı veriyor. Rehabilitasyon merkezine girdiğim zaman onunla vedalaşmıştım ama bu seferki başkaydı. Sanki dünyanın sonu gelmiş gibiydi; yapabildiğim tek şey ona sarılmak, ağlamamaya çalışmak ve herkese benim iyi olduğumu söylemesini tembih etmek oldu. Tom'a yazdığım mektubu Lucy'nin kaybetmesine üzüldüm. O mektupta pek çok şeyi açıklamıştım; Lucy öyle eli boş kapıya dayanınca çok tuhaf bir durum olmuştur herhalde. Ayrıca terminalden Tom'a telefon etmeye de çalıştım; ama her şey alelacele oldu, üstümde de para olmadığı için ödemeli aramak zorunda kaldım. Tom evde değildi, fakat en azından onun eski adresinde olduğunu anlamıştım. O gün çok delice şeyler yapmış olabilirim ama Tom'un tam olarak nerede oturduğunu bilmeden Lucy'yi New York'a gönderecek kadar deli değildim...

Bu Carolina Carolina hikâyesi nereden çıktı, onu anlamıyorum. Lucy'ye benim nerede olduğumu söyleme demedim. Niye böyle bir şey yapayım ki? Onu Tom'un yanına gönderiyordum... Lucy'nin dayısına Winston-Salem'den hiç söz etmeyeceği aklımın ucundan geçmedi. Zavallı çocuk. Ona şöyle dedim: Tom'a sadece iyi olduğumu, her şeyin yolunda olduğunu söyle. Tahmin etmem gerekirdi. Lucy söyleneni harfi harfine yaptığı için *sadece* dedim diye, yalnızca o kadarını söylemesini istediğimi sandı herhalde. O hep böyledir. Üç yaşındayken onu her gün birkaç saatliğine yuvaya gönderirdim. Aradan birkaç hafta geçince öğretmeni beni arayıp Lucy için endişelendiğini söyledi. Çocukların süt içme saati gelince, öteki çocuklar sütlerini

alıncaya kadar Lucy bekliyormuş. Öğretmen anlayamamış. Lucy'ye hadi git de sütünü al diyormuş ama Lucy geriye sadece bir kutu süt kalıncaya kadar bekliyormuş. Bunun nedenini kestirmem biraz zaman aldı. Lucy *kendi sütünün* hangi kutuda olduğunu bilmiyordu. Öteki çocukların kendi kutularını bildiklerini sandığı için de, sona kalan kutunun kendisinin olduğunu düşünüyordu. Neden söz ettiğimi görüyor musun Nat dayı? Lucy biraz tuhaftır, ne demek istediğimi anlıyorsun, hem tuhaf hem de akıllıdır. Kimselere benzemez. Eğer *sadece* sözcüğünü söylememiş olsaydım, nerede olduğumu şimdiye kadar çoktan öğrenmiş olurdunuz...

Neden tekrar telefon etmedim? Çünkü edemedim. Hayır, evde telefon yok diye değil... kapana kısılmış olduğum için. David'e onu bırakmayacağıma söz vermiştim ama artık bana güvenmiyordu. Otobüs terminalinden eve döndüğümüz anda beni yukarıya Lucy'nin odasına götürüp kilitledi. Evet Nat dayı, beni odaya kilitledi, o gün ve o gece beni orada tuttu. Ertesi sabah konuşmaya başlayınca, Muhterem Peder hakkında yalan söylediğim için cezalandırılacağımı söyledi. Yalan mı, dedim. Ne demek istiyordu? Tecavüz filan olmadığını söyledi. Adamın evine tek başına gitmekte ısrar edişimin nedeni, onu baştan çıkarmayı planlamış olmamdı... zavallı adamcağız benim cilvelerime direnememişti. Eksik olma David, dedim. Bana güvendiğin ve ne kadar iyi bir eş olduğumu anladığın için sağ ol...

Aynı gün daha sonra odanın pencerelerine tahta çaktı. Mahkûm pencereden kaçabilirse hapishane neye yarar, öyle değil mi? Sonra sevgili kocam büyük bir iyilik yaparak, Muhterem Peder Bob'un Pazar Fermanları üzerine bodruma kaldırdığımız ne varsa, hepsini yukarı taşıdı. Televizyon, radyo, CD-çalar, kitaplar. Bu kurallara aykırı değil mi, diye sordum. David, evet ama bu sabah ayinden sonra Muhterem Peder'le görüştüm, bana özel izin verdi, dedi. Seni olabildiğince rahat ettirmek istiyorum Aurora. Vay canına, dedim; bana neden bu kadar iyi davranıyorsun? David, çünkü seni seviyorum, dedi. Dün çok kötü bir şey yaptın; ama bu, seni sevmiyorum demek değil. Biraz sonra da sevgisini kanıtlamak için, çişimi kakamı yere yapmayayım diye oturak getirdi. Bu arada Tapınak'tan ihraç edildiğini öğrenmek hoşuna gidecek, dedi. Sen atıldın ama ben hâlâ cemaatteyim. Çok yıkıldım, dedim. Sanırım hayatımın en hazin günü bugün...

Neyim vardı bilmiyorum ama bu durum bana şaka gibi görünüyordu, ciddiye alamıyordum. Birkaç gün böyle sürer, sonra basar giderim diyordum. Söz vermiş olsam da olmasam da, orada kalmam gerekenden bir dakika daha fazla kalmayacaktım...

Oysa günler haftalara, haftalar aylara dönüştü. David aklımdan geçenleri anlamıştı ve gitmeme izin vermeyecekti. İşten gelince beni odadan çıkartıyordu ama kaçabilmek için ne şansım olabilirdi? Gözü hep üstümdeydi. Koşup kendimi kapıya atsam ne kadar uzağa gidebilirdim? Belki iki adım. David benden daha yapılı, daha güçlü, peşimden koşup beni geri getirmesi işten bile değildi. Arabanın anahtarları cebindeydi, parası cebindeydi, elimdeki tek para Lucy'nin çekmecesinde bulduğum birkaç bozukluktan ibaretti. Beklemeye ve umudumu kesmemeye devam ediyordum; ama evden dışarı çıkmayı ancak bir kez başarabildim. İşte o zaman Tom'u aramaya çalıştım. Anımsıyorsun, değil mi? Bir mucize oldu ve yemekten sonra David salonda uyudu. Bir buçuk mil kadar ötede telefon kulübesi vardı, var gücümle koştum. Keşke elimi David'in cebine atıp arabanın anahtarlarını alacak cesaretim olsaydı. Ama onu uyandırma riskini göze alamadığım için koşarak gittim. David ben çıktıktan on dakika kadar sonra uyanmış olmalı, tabii ki o arabayla geldi. Ne büyük bir fiyasko. Telesekretere bıraktığım mesajı bile tamamlayacak vakit bulamadım...

Neden böyle çökmüş, böyle soluk göründüğümü biliyorsun artık. O odada tam altı ay kilitli kaldım Nat dayı. Yılın yarısını kendi evimde bir hayvan gibi kilit altında geçirdim. Televizyon seyrediyordum, kitap okuyordum, müzik dinliyordum; ama zamanımın büyük bölümünü kendimi nasıl öldüreceğimi düşünmekle geçiriyordum.

Eğer bunu yapmadımsa, tek nedeni Lucy'ye bir gün onu almaya geleceğime, günün birinde yeniden beraber yaşayacağımıza söz vermiş olmamdır. Ama Tanrı biliyor ya, kolay olmadı, hiç de kolay olmadı. Bugün beni almaya gelmeseydin, daha ne kadar dayanabilirdim bilmiyorum. Herhalde o evde ölürdüm. Bu kadar basit Nat dayı. O evde ölür giderdim ve kocamla Muhterem Peder Bob gece yarısı cesedimi alır bir çukura atarlardı, ne mezar taşım olurdu ne de adım."

Yeni bir yaşam

Carroll Sokağı'ndaki evini kızı GKA ve iki torunuyla paylaşan Joyce Mazzucchelli ile dostluğum sayesinde Aurora ve Lucy'ye kalacak yer bulabildim. Kahverengi kumtaşı evin üçüncü katında boş bir oda vardı. Eskiden burası Jimmy Joyce'un çok amaçlı atölyesi/stüdyosu olarak kullanılıyordu; Nancy'nin sesçi eski kocası artık gittiğine göre, Aurora'yla Lucy neden orada oturmasın, diye sordum. Rory'nin ne parası vardı ne de işi; ama o kendi ayakları üzerinde duruncaya kadar kirayı ben öderdim, Lucy de arada bir Nancy'nin çocuklarına göz kulak olacak kadar büyüdüğüne göre bu çözüm herkese yararlı olurdu.

Joyce, "Kirayı unut Nathan," dedi. "Nancy'nin takı işi için bir yardımcıya ihtiyacı var; Aurora temizliğe ve yemeğe yardım etmekten yüksünmezse, kira vermeden odada kalabilir."

İyi yürekli koca Joyce. Onunla hemen hemen altı aydır beraberdik; ayrı evlerde yaşasak da havamıza ve koşullara göre ya onun yatağında ya da benimkinde olmak üzere haftada en az iki üç geceyi aynı yatakta geçiriyorduk. Benden birkaç yaş ufak olduğuna göre yaşını başını almış sayılırdı; ama elli sekizinde, elli dokuzunda bile ilişkiyi ayakta tutmayı bilecek kadar marifetliydi.

Yaşlananların cinsel ilişkilerinde mahcubiyetler ve komik gecikmeler olur; ama gençlerde görülmeyen bir sevecenlik de vardır. Göğüsleriniz sarkabilir, pipiniz buruşabilir ama teniniz hâlâ eski teninizdir ve hoşlandığınız birisi size dokunduğu, sizi kucakladığı ya da dudaklarınızdan öptüğü zaman hiç ölmeyeceğinizi sandığınız yaşlardaki gibi eriyiverirsiniz. Joyce'la ben ömrümüzün aralık ayına henüz gelmemiştik ama mayısı da çoktan geride bıraktığımıza şüphe yoktu. Beraberliğimiz, ekimin ikinci yarısındaki bir ikindi vaktine, hani gökyüzünün masmavi olduğu, rüzgârın hafiften estiği, çoğu kahverengiye dönüşmüş olsa da aralarında olabildiğince uzun zaman açık havada kalma isteği uyandırmaya yetecek kadar sarı ve kırmızıların bulunduğu milyonlarca yaprağın henüz dallarına tutundukları o pırıl pırıl günlerden birine benziyordu.

Hayır, Joyce kızı gibi çarpıcı bir güzel değildi, eski fotoğraflarından anladığım kadarıyla hiçbir zaman da o kadar güzel olmamıştı. Joyce, Nancy'nin güzelliğini babasından, yani Joyce'un 1993'te kalp krizinden ölen inşaat müteahhidi kocasından aldığını söylerdi. Bir keresinde "O ömrümde gördüğüm en yakışıklı erkekti," diye anlattı. "Hık demiş Victor Mature'ün burnundan düşmüş." Belirgin Brooklyn şivesi yüzünden aktörün adını *Victa Maçuah* diye söylüyor, *r* harfini İngilizce alfabeden çıkarılıp atılmış gibi yutuyordu. O tok, proleter sesine bayılıyordum. Sesi, onun yanındayken kendimi güvende hissetmemi sağlıyordu ve bütün öteki özellikleri gibi, olduğundan başka türlü görünmeye çalışmayan, kimliğine ve konumuna sahip çıkan bir kadın olduğunu gösteriyordu. Ne de olsa "Güzel Kusursuz Anne"nin annesiydi ve attığı adımı bilmese Nancy gibi bir kız yetiştirebilir miydi?

Görünürde neredeyse hiçbir ortak yanımız yoktu. Yetiştiğimiz ortamlar tamamen farklıydı (birimiz şehirli Katolik, diğerimiz banliyö Yahudisi); ilgi alanlarımız da hemen her noktada farklılık gösteriyordu. Joyce'un kitap okumaya sabrı yoktu ve kesinlikle okumazdı; bense hareketten kaçınır, hareketsizliği iyi yaşamanın lüksü sayardım. Joyce içinse egzersiz yapmak bir görev değil, büyük zevkti; hafta sonları yapmayı en sevdiği

şey pazar sabahı altıda kalkıp Prospect Park'ta bisikletle dolaşmaktı. O hâlâ çalışıyordu, bense emekliydim. O iyimserdi, ben her şeye kuşkuyla bakardım. Onun mutlu bir evliliği olmuştu, benim evliliğim ise... bundan yeterince söz ettim zaten. O haberlerle pek az ya da hiç ilgilenmezken ben her gün gazeteyi dikkatle okurdum. Çocukluğumuzda o Dodgers'ı tutarmış, ben Giants'i tutardım. O balık ve makarna severdi, ben et ve patates. Bütün bunlara rağmen –insanın yaşamında bu *rağmen* kadar gizemli bir şey var mıdır acaba?– çok iyi anlaşıyorduk. Daha ilk tanıştığımız sabah (Yedinci Cadde'de Nancy ile birlikteydi) ona yakınlık duydum; ama aramızda bir kıvılcımın alevlenebileceğini ancak Harry'nin cenazesinde uzun uzun konuştuktan sonra anladım. Utangaçlığa kapılıp onu aramaktan kaçınıyordum; ama ertesi hafta bir gün beni eve akşam yemeğine çağırdı, böylece flört etmeye başladık.

Onu seviyor muydum? Evet, herhalde seviyordum. Herhangi birini sevebileceksem, Joyce biçilmiş kaftandı, listemdeki tek adaydı. Duygularım aşk sözcüğünü tanımlayan o coşku, o yüzde yüz tutku değilse de, ona çok yakın bir şeydi... hatta aradaki farkı anlamsızlaştıracak kadar yakındı. Joyce beni çok güldürüyordu; doktorlar da gülmenin beden ve ruh sağlığı için iyi olduğunu söylerler. Deliliklerimi, tutarsızlıklarımı hoşgörüyle karşılıyor, karamsarlıklarıma tahammül ediyor, ben Cumhuriyetçi Parti'ye, CIA'ya ve Rudolph Giuliani'ye verip veriştirirken sükûnetini bozmuyordu. Fanatik Mets hayranlığı hoşuma gidiyordu. Hollywood filmleri konusundaki ansiklopedik bilgisi, beyazperdenin bir yanından girip öbür yanından çıkmış ve çoktan unutulmuş her figüranı (*Bak Nathan, şu Franklin Pangborn... şu Una Merkle, şu da* C. *Aubrey Smith)* tanıması beni şaşırtıyordu. Ona "İnsan Çılgınlıklarının Kitabı"ndan bölümler okumama izin verme cesaretini göstermesine ve o iyi niyetli cehaletiyle sıradan öykülerime birinci sınıf edebiyat yapıtı muamelesi yapmasına hayranlık duyuyordum. Evet, yasaların (kendi doğamın yasalarının) elverdiği ölçüde onu seviyordum; ama yerleşik düzene geçip ömrümün geri kalanını onunla geçirmeye hazır mıydım? Onu haftanın her günü görmek istiyor muydum? O büyük teklifi yapacak kadar deli miydim? Bundan emin değilim. Adını anmak istemediğim kadınla geçen o upuzun felaketten sonra, yeniden evlenmeyi düşünmekten kaçınmam doğaldı. Ne var ki, Joyce bir kadındı ve kadınların büyük çoğunluğu evliliği bekârlığa yeğlediklerine göre, Joyce'a niyetimin ciddi olduğunu kanıtlamayı bir borç bildim. O sonbaharın en berbat günlerinden birinde –Rachel'ın düşük yapmasından iki gün, Bush'a dalavereyle seçim kazandırılmasından dört gün sonra ve Henry Peoples'ın kayıp Aurora'nın izini bulmasından on iki gün önce– pes ederek o işi yaptım. Beni son derece şaşırtan bir şekilde, evlenme teklifim kahkahalarla karşılandı. Joyce, "Aman Nathan, aptallaşma," dedi. "Bu halimiz gayet iyi gidiyor. Ne diye sandalı sallayıp başımıza dert açalım ki? Evlilik gençlere, bebek isteyen çocuklara göredir. Biz o defteri çoktan kapatmışız. Özgürüz. İki yeniyetme gibi gezip tozarız, çocuk yapacağımız da yok. İstediğin zaman bir ıslık çalman yeter arkadaş, koca İtalyan kıçım senindir, tamam mı? Kıçım senin olur, senin o güzel Yahudi şeyin de benim. Sen benim ilk Yahudimsin Nathan, mademki bir kez kapıma park ettin, seni gözden çıkaracak değilim. Ben seninim bebek. Ama şu evlilik zırvasını unut. Artık birinin karısı olmak istemiyorum, üstelik sen de felaket bir koca olursun benim komik, tatlı erkeğim..."

Joyce güçlü bir tavır gösteren bu konuşmasına rağmen, bir an sonra onu tanıdığımdan beri ilk kez duygularını kontrol edemeyip ağlamaya başladı. Ölen kocasını düşündüğünü, çocukluktan yeni çıktığı sırada evet dediği erkeği, daha elli dokuzundayken ölen kocasını, hayatının aşkını anımsadığını sandım. Belki de öyleydi ama Joyce bana tamamen farklı bir şey söyledi. "Teklifine sevinmediğimi sanma Nathan. Çok uzun zamandır başıma gelen en iyi şey sensin, şimdi de bana bunu veriyorsun, bu teklifi yapıyorsun. Bunu hiç unutmayacağım meleğim. Benim gibi bir kocakarı evlenme teklifi alıyor. Hüngürdemek istemiyorum ama beni bu kadar sevdiğini bilmek beni canevimden vuruyor yavrum."

Onu gözlerini yaşartacak kadar duygulandırdığımı bilmek içimi rahatlattı. Bu, aramızda güçlü bir şeyin, kısa zamanda kopmayacak bir bağın olduğunu gösteriyordu. Yine de Joyce'un evlenme teklifimi geri çevirmesinin de içimi rahatlattığını itiraf etmek zorundayım. Ben büyük jestimi yapmıştım ama dürüst olmak gerekirse ikircikliydim; Joyce da berbat bir koca olacağımı bilecek kadar iyi tanıyordu beni ve ikimizin de evlenmek diye bir derdi yoktu. Ölümsüz Dr. Pangloss'un deyimiyle her şey en iyi şekilde sonuçlanmıştı ve ömrümde ilk kez hem pastamı yiyebilecektim, hem de pastam sağlam kalacaktı.

* * *

Joyce gözyaşlarını kuruladı; iki hafta sonra Aurora ve Lucy onun evinde oturmaya başladılar. Bu herkes için mantıklı bir çözümdü; ama her ne kadar mantığımız anneyle kızının bir arada olması gerektiğini söylüyorsa da, Tom'la Honey'nin kendilerine emanet edilmiş küçük kızdan ayrılmalarının ne denli zor olduğunu da göz ardı etmemeli. Aylardır Lucy'ye onlar bakmışlardı ve zamanla üçü kaynaşıp minik bir aile olmuşlardı. Yazın Lucy'yi onlara verirken benim de içim sızlamıştı, üstelik Lucy benim yanımda yalnızca birkaç hafta kalmıştı. Aurora'nın sağ salim New York'a gelmesinden hepimiz çok mutlu olsak da, Tom'la Honey'nin çocukla birlikte geçirdikleri beş buçuk ayı düşününce onlara acımadan edemedim. İşin felsefesini yapmaya çalışarak Tom'a "Lucy'nin annesiyle oturması gerekir," dedim. "Ama bir parçası hâlâ bizim, her birimizin. O bizim de kızımız ve hiçbir şey bunu değiştiremez."

Lucy'yi kaybetmek onlara zor gelse de, kıza ana babalık ettikleri kısa süre Tom ve Honey'yi çocuk yapmaya ikna etmişti. O sırada Harry'nin binasını satmak, yeni bir daire aramak, şehirdeki okullara öğretmenlik için başvurmak gibi bir yığın pratik meseleyle çok meşguldüler; fakat bu işler hallolunca Honey diyaframını çöpe attı ve karı koca bir aileyi başlatmak için gerekli gece mesaisine başladılar. 2001 Martı'nda Altıncı ve Yedinci caddeler arasında, Üçüncü Cadde'deki bir apartmanın kat mülkiyetiyle satılan bir dairesine taşındılar: Dördüncü katta, önde genişçe bir salonu, arada ufak bir mutfağıyla yemek odası, arkada da koridorun açıldığı üç küçük yatak odası (Birini Tom çalışma odası yaptı) olan havadar, aydınlık bir yerdi. Onlar yeni eve taşındıklarında, Brightman's Attic artık yoktu. Binayı alan adam, satış işlemini tamamlamak için kitapların oradan taşınmasını şart koşmuştu; böylece Tom, yeni yılın başlarında epey bir süre Harry'nin dükkânındaki bütün kitap stokunu tasfiye etmek gibi yorucu bir işle uğraşmak zorunda kaldı. Karton kapaklılar beş on sentten satıldı; ciltliler üçü bir dolara diye etiketlendi, şubata kadar satılmayanlar da hastanelere, yardım kurumlarına, şilep tayfalarının kitaplıklarına gönderildi. Bu hüzün verici işlere ben de yardım ettim; ikinci kattaki nadir kitaplarla ilk baskılar (Tom'un, koleksiyonun tamamını Great Barrington, Massachusetts'deki tek bir kitapçıya devretmek için kabul ettiği taban fiyatla bile) büyük para getirdi, yine de Harry'nin imparatorluğunun parçalanmasında rol oynamak hiç hoşuma gitmedi; hele hele yeni mal sahibinin bina boşaldıktan sonra ne yapmayı planladığını öğrenince iyice canım sıkıldı. Kitapların yerini kadın ayakkabıları ve çantaları alacaktı; üstteki üç kat da kat mülkiyetiyle pahalıya satılacak dairelere dönüştürülecekti. Emlakçılık New York'un resmî dinidir, bu dinin tanrısı ince çizgili gri takım elbise giyer, adı da Para'dır, Mr. Daha Çok-Daha Daha Çok Para. Beklenmedik olayların yol açtığı bu üzüntüye teselli olacak bir şey varsa, o da Tom ve Rufus'un bir daha sıkıntı çekmeyecek olmalarıydı. Ölümünden bu yana belki iki yüzüncü kez Harry aklıma geldi, onun sonsuz yüceliğe büyük dalışını düşündüm.

Haziran başlarında bir perşembe akşamı Honey hamile olduğunu ilan etti. Tom kolunu ona doladı, sofranın üzerinden bana doğru uzanarak vaftiz babası olmamı rica etti. "Tek seçeneğimiz sizsiniz,"[27] dedi. "Görevin gerektirdiğinin çok üstünde ve

ötesindeki hizmetleriniz için Nathan. Savaş alanındaki üstün cesaretiniz için. Yoğun ateş altındaki yaralı yoldaşınızı kurtarmak için canınızı tehlikeye attığınız için. O yoldaşın yeniden ayakları üzerinde durmasını ve bu evlilik birliğine girmesini sağladığınız için. Bu kahramanlıklarınızı ve doğacak çocuğumuzun iyiliğini düşünürsek, sadece büyük dayı olmaktan çok daha uygun bir sıfatı hak ediyorsunuz. Bu nedenle, o yükümlülüğü üstlenmeniz için ricamızı kabul ederseniz, size vaftiz babası payesini veriyorum. Ne dersiniz efendim? Cevabınızı yüreklerimiz çarparak bekliyoruz." Cevap evet oldu. Evet ve ardından gevelediğim ama şu anda tek sözcüğünü anımsamadığım uzun bir konuşma. Sonra kadehimi kaldırdım ve gözlerimin dolmasını engelleyemedim.

Üç gün sonra, Rachel'la Terrence New Jersey'den pazar kahvaltısına bana geldiler. Joyce sofrayı hazırlamama yardım etti, dördümüz arka bahçede oturup bagellerimizi ve füme balıklarımızı yerken kızımın son aylar içinde hiç bu denli hoş ve mutlu görünmediği dikkatimi çekti. Sonbaharda düşük yapması onun için büyük bir hayal kırıklığı olmuş, o zamandan beri de kendini toparlayamamıştı... işyerinde çok çalışarak, çocuk doğurmayı başaramasa da iyi bir eş olduğunu kanıtlamak için Terrence'a güzel yemekler pişirerek, kendini helak ederek üzüntüsünü saklamaya çalışmıştı. Ama o gün bahçedeyken gözlerinde o eski parıltı vardı ve genelde pek konuşkan olmamasına karşın dörtlü sohbetimize hepimiz kadar katıldı. Bir ara Terrence tuvalete gitti, onun ardından Joyce da yeniden kahve yapmak için mutfağa geçti. Rachel'la yalnız kaldık. Yanağından öptüm, çok güzel göründüğünü söyledim; o da beni öperek karşılık verdi ve başını omzuma yasladı. "Yine hamileyim," dedi. "Bu sabah test yaptırdım, olumlu çıktı. İçimde büyüyen bir bebek var baba ve bu kez yaşayacak. Söz veriyorum. Önümüzdeki yedi ay boyunca yataktan çıkmamam gerekse bile seni büyükbaba yapacağım."

Yetmiş iki saatten daha kısa bir süre içinde ikinci kez gözlerim doluverdi.

Çevremde yerden bitercesine gebe kadınlar türüyordu; ben de bir bakıma kadınlaşıyordum: Bebek lafı geçince zırlamaya başlayan, elâleme rezil olmamak için bir kutu kâğıt mendille dolaşan sulu gözlü biri olup çıkıverdim. Erkeklere yakıştırılmayan bu duygusallıkta herhalde Carroll Sokağı'ndaki evin de etkisi vardı. Vaktimin çoğunu orada geçiriyordum; Nancy'nin kocasının yerini Aurora ve Lucy aldığı için de ev tamamen bir kadınlar âlemi olup çıkmıştı. Evin tek erkeği Nancy'nin üç yaşındaki oğlu Sam'di, ancak çocuğun dili henüz tam açılmadığı için evin gidişatı üzerindeki etkisi de yok denecek kadar azdı. Ev halkının geri kalanı kızlardan, en tepede Joyce, ortada Nancy ile Aurora, en altta da on yaşındaki Lucy ile beş yaşındaki Devon olmak üzere üç kuşak hatundan oluşuyordu. Kahverengi kumtaşı evin içi kadın eşyalarının canlı müzesi gibiydi; bu müzenin galerileri sutyenler ve külotlar, saç kurutma makineleri ve tamponlar, makyaj kavanozları ve rujlar, bebekler ve atlama ipleri, gecelikler ve bigudiler, saç maşaları, yüz kremleri ve saymakla bitmeyen ayakkabılarla doluydu. Oraya gitmek yabancı bir ülkeye gitmek gibiydi; ama orada yaşayan herkesi çok sevdiğim için o evi dünyadaki hiçbir yerle değişmezdim.

Aurora'nın Kuzey Carolina'dan kaçışını izleyen aylarda, Joyce'un evinde birtakım tuhaf şeyler oldu. Evin kapısı bana her zaman açık olduğu için, olayları yakından gözlemleyebilecek durumdaydım ve olup bitenleri hayretler içinde izledim. Örneğin Lucy ile ilgili bütün tahminlerim yanlış çıktı. Lucy, Tom'la Honey'nin yanında kalırken her an bir sorun çıkacak diye hep tetikteydim. Sadece Lucy, "Kötü olacağım. Tanrı'nın yarattığı en kötü, en lanet, en beter kız olacağım," diye tehdit savurduğu için kaygılanmıyordum; ama annesinin yokluğu yüzünden zamanla yıpranıp üzüntülü, huysuz, aksi bir çocuk haline gelmesi bana kaçınılmaz gibi görünüyordu. Oysa hiç de öyle olmadı. Lucy, Harry'nin eski dükkânının üstündeki dairede büyüyüp serpilmiş, yeni çevresine hızla uyum sağlamıştı. Rory'yi alıp Brooklyn'e getirdiğim sırada, Lucy'nin

Güneyli şivesi tamamen kaybolmuş, en az on on iki santim boy atmış, sınıfının en iyi öğrencilerinden biri olmuştu. Gerçi geceleri sık sık annesi için gözyaşı döktüğü olmuştu; ama artık annesi yanında olduğuna göre kızımız da dualarının kabul edildiğini hisseder sandım. Yine yanıldım. Lucy, annesine kavuşmasının hemen ardından kısa bir süre mutlu oldu; ama yavaş yavaş dargınlıklar, karşıtlıklar su yüzüne çıkmaya başladı ve beraberliklerinin daha ilk ayının sonunda bizim zeki, hareketli, akıl kumkuması kızımız bir başbelasına dönüştü. Kapılar çarpılıyor, nazik ricalar acı alaylarla karşılanıyor, üçüncü kattan kavgaya hazır bağırmalar duyuluyordu; surat asmalar somurtmalara, somurtmalar fırtınalara, fırtınalar gözyaşlarına dönüştü; *hayır*, *aptal*, *kes sesini*, *sen kendi işine bak* gibi sözcükler gündelik konuşmaların vazgeçilmez bir parçası haline geldi. Lucy'nin başka kimseye karşı tavrında değişiklik yoktu. Bu hakaretleri sadece annesine yağdırıyordu ve zaman geçtikçe hakaretler giderek daha da sertleşti.

Bu davranış biçimi zaten kırılgan olan Aurora'nın moralini çökertmekle birlikte, bunu gerekli bir patlama, Lucy'nin yaşam mücadelesinin bir belirtisi olarak görmeye başladım. Sorun sevgiyle ilgili değildi. Lucy annesini seviyordu; ama o sevgili annesi onu bir ikindi vakti alelacele, apar topar otobüse bindirip New York'a postalamıştı ve ondan sonraki altı ay boyunca hiç aramamıştı. Minik bir insan, kendisini biraz olsun suçlamadan bu şaşırtıcı olayları nasıl içine sindirebilir? Çocuk kötü değilse, annesinin sevgisini hak etmeyen bir yaratık değilse, o zaman annesi ondan ne diye kurtulmak istesin? Anne, hiç kusuru yokken kızının ruhunda derin bir yara açmıştı; eğer kızı ciğerlerini paralarcasına haykırıp *acı çekiyorum*, *artık dayanamayacağım*, *bana yardım edin* diye bütün dünyaya ilan etmezse, bu yara nasıl kapanabilirdi? Lucy sesini çıkarmamış olsaydı ev çok daha huzurlu bir yer olurdu; ama o çığlığı bastırmak uzun vadede Lucy'nin başına sonu gelmeyen sorunlar açardı. İçindeki acıyı dışarı atmak zorundaydı. Kanamayı durdurmanın başka yolu yoktu.

Özellikle Aurora'nın kendini toplamaya çabaladığı o ilk, zorlu aylarda onu elimden geldiğince sık görmeye çalıştım. Kuzey Carolina'daki dehşet onda ömür boyu silinmeyecek izler bırakmıştı ve bunları tamamen atlatamayacağını, gelecek yaşamını düzene soksa bile geçmişin yakasını hiç bırakmayacağını ikimiz de biliyorduk. Yararı dokunacağını düşünüyorsa bir psikiyatra gitmesini, parasını benim vereceğimi söyledim; ama Aurora itiraz etti, sadece benimle konuşmanın yeteceğini söyledi. Benimle ha. Brooklyn'e yerleşeli daha bir yılı dolmamış yapayalnız adam, artık uğrunda yaşamaya değer hiçbir şey kalmadığına kendini inandırmış yanıp yıkılmış adam, sessizce ölmeyi beklemekten başka bir şey kalmadığını sanan kalın kafalı, Akılsız Nathan, şimdi bir sırdaşa ve akıl hocasına, dulların gözdesine, umutsuz hanımefendilerin kurtarıcısı bir şövalyeye dönüşmüştü. Aurora benimle konuşmayı seçti, çünkü Kuzey Carolina'ya gidip onu kurtaran bendim ve o güne kadar yıllarca birbirimizden kopuk olsak da ben onun dayısıydım, annesinin tek kardeşiydim ve Aurora bana güvenebileceğini biliyordu. Böylece, haftada birkaç kez öğle yemeklerinde Yedinci Cadde'deki New Purity lokantasında baş başa buluşup konuştuk; tıpkı ağabeyi ile olduğu gibi onunla da konuşa konuşa zamanla dost olduk; June'un iki çocuğu da tekrar hayatıma girdiği için sanki kardeşim içimde yeniden canlanmış gibiydi ve sürekli karşıma dikilen onun hayaleti olduğu için onun çocukları artık benim çocuklarım olmuştu.

Aurora'nın annesiyle, kardeşiyle ya da ailede başka hiç kimseyle paylaşmadığı tek şey, Lucy'nin babasının adıydı. Bu sırrı yıllarca öylesine korumuştu ki, artık bu konuyu irdelemek boşuna bir çaba gibi görünüyordu; ama nisan başlarındaki öğle yemeklerimizden birinde, ben hiç zorlamadan sorunun yanıtı kendiliğinden ortaya döküldü.

Konu, dövmesinin hâlâ durup durmadığını sormamla açıldı. Rory çatalını bıraktı, gülümsedi ve "Sen bunu nereden biliyorsun?" diye sordu.

"Tom anlattı. Omzunda büyük bir kartal var, tamam mı? Sildirip sildirmediğini merak ettik ama Lucy söylemedi."

"Hâlâ duruyor. Her zamanki gibi kocaman ve güzel."

"Peki David bunu kabullendi mi?"

"Pek öyle sayılmaz. Onu rezil geçmişimin bir simgesi olarak gördü ve yok etmemi istedi. Onun dediğini yapmayı istedim ama çok pahalıya patlayacaktı. David paramızın yetmeyeceğini anlayınca yüz seksen derece çark etti. Bu, onun düşünce sistemi hakkında, neden hiçbir tartışmada benim sözümün geçmediği hakkında sana yeterince fikir verir. Belki de iyi olur, dedi. Dövmeyi olduğu gibi bırakırız ve onu her görüşümüzde gençliğinin o karanlık günlerinden bugüne ne kadar yol aldığını hatırlarız. İşte sana tipik bir David zihniyeti: *gençliğimin karanlık günleri*. Bunun tenime işlemiş bir muska olacağını ve beni daha fazla zarar görmekten, acı çekmekten koruyacağını söyledi. Bir muska. Muskanın ne demek olduğunu bilmiyordum, sözlüğe baktım. Kötü ruhları uzaklaştıran tılsım demekmiş. Tamam, bunu kabul edebilirim. David'in yanındayken muskanın bana pek yararı olmadı ama belki bundan sonra olur."

"Dövmenin yerinde durduğuna sevindim. Nedenini bilmiyorum ama memnun oldum."

"Ben de. O aptal şeyle bir tür bağım var. On bir yıl önce East Village'da yaptırmıştım. Lucy'ye gebe kalmamı kutlamak için. Klinikteki hemşire gebelik testinin pozitif çıktığını söylediği sabah, soluğu dövmecide alıp dövmemi yaptırdım."

"Tuhaf bir kutlama biçimi, öyle değil mi?"

"Ben de tuhaf bir kızım Nat dayı. Ve o süreç belki de hayatımın en tuhaf dönemiydi. C Caddesi'nin arkasında fare deliği gibi bir daireyi Billy ve Greg diye iki çocukla ortaklaşa tutmuştum. Billy gitar, Greg keman çalıyordu, ben de şarkı söylüyordum. Ne kadar genç olduğumuzu düşünürsen, hiç de fena sayılmazdık. Çoğunlukla Washington Meydanı Parkı'nda çalardık. Bazen de Times Meydanı metro istasyonunda. Gelip geçenler Greg'in keman kutusuna bozuklukları atarken söylediğim şarkıların metronun o yeraltı koridorlarındaki yankılarına bayılırdım. Bazı günler kafam iyiyken söylerdim, o zaman Billy bana benim şeş beş, keş, kalleş sevgilim derdi. Bazen de ayıkken söylerdim, o zaman da Greg bana X Gezegeninin Kraliçesi derdi. Aman Tanrım. Güzel günlerdi Nat dayı. Müzik yaparak yeteri kadar para kazanamadığımız günler, ben dükkânlara girip bir şeyler yürütürdüm. O zaman da bana Korkusuz Fosdick[28] derlerdi. Bir süpermarkete dalar, koridorlarını tarayıp mantomun altına biftekleri, tavukları tıkıştırırdım. O günlerde hiçbir şeyi ciddiye almazdık. Bir hafta Greg'e âşık olurdum, ertesi hafta Billy'ye. İkisiyle de yatıyordum, sonra gebe kaldım. Babanın hangisi olduğunu hiç bilmedim ve ikisi de babalığı kabullenmek istemeyince ikisini de kapı dışarı ettim."

"Demek bu yüzden June'a söylemedin. Kendin de bilmiyordun."

"Bok canına! Bu kadar aptal olduğuma inanamıyorum. Bok canına, bok, bok! Kimseye söylemeyeceğime yemin etmiştim ama şimdi oturup anlattım."

"Hiç önemi yok Rory. Greg ve Billy, benim için sadece birer isim. İstemiyorsan tek kelime daha anlatma."

"Greg, Lucy'nin doğumundan iki yıl kadar sonra aşırı dozdan öldü. Billy de toz oldu. Başına neler geldiğini bilmiyorum. Birisi onun evine döndüğünü, üniversiteyi bitirdiğini ve Orta Batı'da bir yerlerdeki lisede müzik öğretmenliği yaptığını söylemişti. Ama onun aynı Billy Finch olduğunu kim bilebilir? Pekâlâ başkası da olabilirdi."

Brooklyn'e geldikten sonra bile, Aurora'nın David Minor'la bir daha hiç karşılaşmayacağı garanti değildi. Adım ve adresim telefon rehberinde kayıtlıydı, David'in benim kanalımla Rory'nin izini sürmesi zor olmazdı. O dediğim dedik hergeleyle bir

daha karşılaşmak düşüncesi tüylerimi diken diken ediyordu ama korkumu kendime saklayıp Rory'ye hiç söz etmedim. Minor, Rory için öylesine acı verici bir konuydu ki, ondan söz ederken bile zorlanıyordu; ben de ona o sırada baş etmesi gereken sorunları daha da artıracak yeni kaygılar yüklemek istemiyordum. Aylar geçtikçe umutlanmaya başladım; ama sonunda endişeyi bir yana bırakıp konuyu rafa kaldırmam ancak haziran sonlarında mümkün oldu. Bir sabah posta kutumda kalın, beyaz bir zarf göründü ve mektubun Nathan Glass adına değil de, Nathan Glass eliyle Aurora Wood'a gönderildiğine dikkat etmediğim için, yanıldığımı fark edemeden zarfı açmış bulundum. El yazısıyla yazılmış kısa notta şöyle diyordu:

Sevgilim,
Böylesi daha iyi oldu,
Şansın yaver gitsin... ve Tanrı'nın
rahmeti hep üzerine olsun.

David

Bu not, Alabama Eyaleti St. Clair Kasabası'ndan alınan ve evi terk gerekçesiyle David Wilcox Minor ile Aurora Wood Minor'ın evliliğini sona erdiren yedi sayfalık bir boşanma belgesine iliştirilmişti.

O gün öğle yemeğinde zarfı açtığım için Rory'den özür diledikten sonra mektubu ona verdim.

Rory, "Bu nedir?" diye sordu.

"Eski kocandan bir not," dedim. "Bir deste resmî evrakla birlikte."

"Eski kocam mı? Bu da ne demek oluyor?"

"Aç da ne demek olduğunu gör."

Rory'nin notu okurken ve belgelere göz atarken yüz ifadesinin ne kadar az değiştiğini görmek beni şaşırttı. Gülümseyeceğini, hatta bir iki kahkaha patlatacağını sanmıştım, oysa yüzünden hiçbir şey anlaşılmıyordu. Belki çok derinlere gömülmüş, gizli bir duygunun belli belirtisiz ürpertisi oldu ama o duygunun ne olduğunu kestirmek olanaksızdı.

Rory sonunda, "Pekâlâ," dedi. "İşte bu kadar."

"Özgürsün Rory. İstersen, yarın bir başkasıyla evlenebilirsin."

"Ömrümün sonuna kadar hiçbir erkeğin bana dokunmasına izin vermeyeceğim."

"Şimdi böyle diyorsun. Zamanla yeni biri çıkacak ve yeniden evlenmeyi düşünmeye başlayacaksın."

"Hayır, kararım kesin Nathan. Hayatımın o dönemi kapandı ve bitti. David beni o odaya kapattığı zaman kendi kendime şöyle dedim: İşte bu kadar, bir daha âşık olmak yok. Aşktan bir tek iyi şey elde etmedim. Bir daha da edeceğim yok."

"Lucy'yi unutuyorsun."

"Tamam, tek bir şey. Ama zaten çocuğum var ve ikinci bir çocuk istediğim de yok."

"Her şey yolunda mı? Kendinden pek umutsuz görünüyorsun."

"Çok iyiyim. Hiç bu kadar iyi olmamıştım."

"Altı aydır buradasın. Joyce'un evinde oturuyorsun, Nancy için çalışıyorsun, kızına bakıyorsun ama belki bir sonraki adımı düşünmenin zamanı gelmiştir artık. Yani, plan yapmaya başlamanın."

"Ne tür plan?"

"Bunu söylemek bana düşmez. Canın ne istiyorsa."

"Ama ben şimdiki halimi seviyorum."

"Peki ya şarkı söylemek? Şarkıcılığa dönmek gelmiyor mu içinden?"

"Bazen. Ama meslek olarak yapmak istemiyorum. Hafta sonları buralarda bir yerde şarkı söylerim, fakat artık oradan oraya dolaşmak yok, büyük beklentiler, büyük hedefler yok. Buna değmez."

"Takı yapmaktan mutlu musun? Seni tatmin ediyor mu?"

"Fazlasıyla. Her gün Nancy ile beraber olabiliyorum. Bundan daha iyi ne olabilir? Dünyada onun bir eşi yok. Onu deliler gibi seviyorum."

"Onu hepimiz seviyoruz."

"Hayır, anlamıyorsun. Onu *gerçekten* seviyorum demek istiyorum. O da beni seviyor."

"Sever tabii. Nancy tanıdığım en sevecen insanlardan biridir."

"Hâlâ anlamıyorsun. Birbirimize âşık olduğumuzu söylemeye çalışıyorum. Nancy ile ben sevişiyoruz."

"…."

"Suratının halini görsen Nat dayı. Sanki bir daktilo makinesi yutmuş gibi görünüyorsun."

"Kusura bakma. Sadece bilmiyordum. Birbirinizle çok iyi anlaştığınızı görebiliyordum. Birbirinizden hoşlandığınızı görebiliyordum… ama işin bu kadar ileri gittiğini fark etmemiştim. Bu ne kadardır sürüyor?"

"Marttan beri. Ben taşındıktan üç ay kadar sonra başladı."

"Bana neden daha önce söylemedin?"

"Joyce'a söylersin diye korktum. Nancy onun bilmesini istemiyor. Annesinin çok kırılıp kızacağını düşünüyor."

"Öyleyse şimdi bana neden söyledin?"

"Çünkü senin sır saklayabileceğine karar verdim. Beni ele vermeyeceksin, değil mi?"

"Hayır, seni ele vermeyeceğim. Joyce'un bilmesini istemiyorsanız, ben de söylemem."

"Seni hayal kırıklığına mı uğrattım?"

"Ne münasebet. Sen ve Nancy mutluysanız, aferin size."

"O kadar çok ortak yanımız var ki, anlarsın ya. Kardeş olsak bu kadar olur, kafalarımız da aynı dalga boyutunda çalışıyor. Birbirimizin ne düşündüğünü, ne hissettiğini biliyoruz. Birlikte olduğum erkeklerle bütün iş sözcüklere bağlıydı… boyuna konuşmak, açıklamak, tartışmak, boş laf etmek. Bizimkinde ise ona bir bakmam yetiyor, onu tenimin içinde hissediyordum. Bu duyguyu başka hiç kimseyle duymamıştım. Nancy buna sihirli bağ diyor… ama ben sadece aşk diyorum, saf ve yalın bir aşk. Gerçek aşk."

27. Yazar, bu konuşmada şövalyelik payesi törenlerine gönderme yaptığı için, "sen" yerine "siz" kullandı. (Ç.N.)

28. Chester Gould'un Dick Tracy tiplemesinden esinlenerek Al Capp'in yarattığı bir çizgi roman kahramanı. Dedektif Korkusuz Fosdick 1942'den başlayarak otuz yılı aşkın bir süre *Hoş Memo* çizgi romanında Hoş Memo'nun ideal kahramanı olarak yer aldı. (Ç.N.)

"Tıpkı Tony gibi"

Sözümü tutup Joyce'a hiçbir şey söylemedim; ama sırrı saklamam, kızlara yardım etmek kadar kendimi de korumakla ilgiliydi. Joyce'un gerçeği keşfettiği takdirde ne tepki göstereceği konusunda en ufak bir fikrim yoktu. Bu tepkinin pek sakin olmayacağından kuşkulanıyordum ve eğer tahmin ettiğim gibi olursa Joyce'un gazabının olası sonucu, suçlayacak birini aramak olacaktı. Şamar oğlanı rolüne biçilmiş kaftan da Aurora'nın dayısından, masum Nancy'yi ateşli bir lezbiyene dönüştüren dengesiz, ahlaksız yeğenini Mazzucchelli hanesine sokan o bir işe yaramaz aylaktan başkası olabilir miydi? Joyce'un Rory ile Lucy'yi kapının önüne koyacağını, bunu izleyecek aile kavgasında kardeşimin kızını savunmak durumunda kalacağımı, bunun üzerine Joyce'un benden uzaklaşarak beni de kapı dışarı edeceğini sanıyordum. O sırada beraberliğimiz bir yılı bulmuştu ve Tanrı biliyor ya, o evden kovulmak isteyeceğim en son şeydi.

Yaz tatilinden hemen sonraki ılık, sakin bir pazar akşamı Joyce Thai yemeği yiyip film seyretmek üzere bana geldi. Lokantaya telefonla siparişimizi verdikten sonra, Joyce bana dönüp "Neler yaptıklarına inanamayacaksın," dedi.

"Kimden söz ediyoruz?" diye sordum.

"Nancy ile Aurora'dan."

"Bilmem. Takı yapıp satıyorlar. Çocuklarına bakıyorlar. Her zamanki işler."

"Yatıyorlar Nathan. Sevişiyorlar."

"Nereden biliyorsun?"

"Onları yakaladım. Perşembe gecesi burada kaldım, hatırlıyor musun? Ertesi sabah erken kalktım ve doğruca işe gitmek yerine üstümü değiştirmek için eve uğradım. Öğleden sonra su tesisatçısı gelecekti, Nancy'ye haber vereyim diye yukarı çıktım. Yatak odasının kapısını açtım ki ne göreyim; ikisi çırılçıplak, sarmaş dolaş uyuyorlar."

"Uyandılar mı?"

"Hayır. Kapıyı usulca kapattım ve parmak uçlarıma basarak aşağı indim. Ben şimdi ne yapacağım? Utancımdan öylesine yerin dibine geçtim ki, içimden bileklerimi kesmek geliyor. Zavallı Tony. Beni bırakıp gittiğinden beri ilk kez öldüğüne şükrediyorum. Yaşayıp da bunu... bu *korkunç şeyi* görmediği için seviniyorum. Adamın yüreği dayanmazdı. Öz kızı bir başka kadının koynunda yatsın. Aklıma geldikçe midem kalkıyor."

"Yapabileceğin fazla bir şey yok Joyce. Nancy yetişkin bir kadın, canının istediğiyle yatabilir. Aynı şey Aurora için de geçerli. İkisi de zor günler geçirdiler. İkisinin de evlilikleri yıkıldı ve muhtemelen erkeklerden tiksindiler. Bu onların eşcinsel oldukları anlamına gelmez, hep böyle sürüp gidecek demek değil. Şimdilik birbirlerinde huzur buluyorlarsa, bunun ne zararı var?"

"Bunun zararı, iğrenç ve doğaya aykırı olması. Nasıl bu kadar serinkanlı olabildiğini anlayamıyorum Nathan. Gerçekten anlayamıyorum. Sanki umursamıyormuş gibisin."

"İnsanlar ne hissediyorlarsa onu hissederler. Ben kim oluyorum da onlara yanlış yapıyorsunuz diyeceğim?"

"Eşcinsel haklarının savunucuları gibi konuşuyorsun. Neredeyse geçmişinde erkeklerle yattığını da söyleyeceksin."

"Bir erkekle yatağa girmektense sağ kolumu keserim."

"Öyleyse Nancy ile Aurora'yı neden savunuyorsun?"

"Bir defa, onlar ben değil. Ayrıca onlar kadın."

"Bu ne demek oluyor?"

"O kadarını bilmiyorum. Kadınlar bana öylesine çekici gelirler ki, bir kadının da başka bir kadını çekici bulmasını anlayabilirim sanıyorum."

"Sen domuzun tekisin Nathan. Bu seni tahrik ediyor, öyle değil mi?"

"Ben öyle bir şey demedim."

"Yalnızken bunu mu yapıyorsun? Geceleri burada oturup lezbiyen pornoları mı seyrediyorsun?"

"Hmm, bu hiç aklıma gelmemişti. Benim aptal kitabımı yazmaktan daha keyifli olabilir."

"Dalga geçme. Ben sinir krizi geçirmek üzereyim, sen espri yapıyorsun."

"Çünkü bu konu senin üstüne vazife değil, onun için öyle yapıyorum."

"Nancy benim kızım..."

"Rory de benim yeğenim. Ne olmuş yani? Onlar bizim malımız değil. Onları sadece ödünç aldık."

"Ben ne yapacağım Nathan?"

"Hiçbir şey bilmiyormuş gibi yapar ve onları rahat bırakabilirsin. Ya da durumu kabullenirsin. Bunu seve seve yapman gerekmez; ama bu ikisinden başka seçeneğin yok."

"Onları evden atabilirim, atamaz mıyım?"

"Evet, atabilirsin. Ve sonra ömrünün sonuna kadar Allahın günü pişmanlıktan kıvranırsın. Buna kalkışma Joyce. Ayak uydurmaya çalış. Başını dik tut. Kalpazanlara kanma. Her seçimde Demokratlara oy ver. Parkta bisiklete bin. Benim kusursuz, altın vücudumun hayalini kur. Vitaminlerini eksik etme. Günde sekiz bardak su iç. Mets takımını tut. Film seyret. Çok fazla çalışma. Benimle Paris gezisine gel. Rachel doğum yaptığı zaman hastaneye gelip torunumu kucağına al. Her yemekten sonra dişlerini fırçala. Kırmızı ışıkta karşıya geçme. Küçük oğlanı savun. Kendini düşün. Ne kadar güzel olduğunu aklından çıkarma. Seni ne kadar çok sevdiğimi hatırla. Her gün bir kadeh buzlu Scotch iç. Derin derin soluk al. Gözünü aç. Yağlı yiyeceklerden uzak dur. İyi uyu. Seni ne kadar çok sevdiğimi hiç unutma."

Joyce'un tepkisi aşağı yukarı tahmin ettiğim gibiydi; ama hiç değilse Rory'nin yaptıklarından beni sorumlu tutmamıştı; o anda da beni en çok bu ilgilendiriyordu. Joyce'un kapıyı açmasına üzülmüştüm; olanları böylesine şoke edici, böylesine derin iz bırakıcı biçimde öğrenmesine üzülmüştüm; ama istese de istemese de önünde sonunda bu duruma alışmak zorunda kalacaktı. Yemekler geldi, bir süre Nancy ve Aurora'dan söz etmeyi bırakıp yemeğimizi yedik. O akşam çok aç olduğumu hatırlıyorum; mezelerle fesleğenli, acılı karidesleri birkaç dakikada mideme indirdim. Sonra televizyonu açıp *The Outriders* adında, başrolünde Joel McCrea'nin oynadığı 1950 yapımı bir kovboy filmi izlemeye başladık. Filmin bir yerinde kovboylar ateşin etrafında oturmuş çene çalarken grubun en yaşlısı (galiba James Whitmore oynuyordu) beni kahkahayla güldüren bir laf etti: "Yaşlanmak bir bakıma hoşuma gidiyor. Yaşamanın zahmeti azalıyor." Joyce'u yanağından öperek "Bu budala ne dediğini bilmiyor," diye fısıldadım ve hâlâ aklı karışık, hâlâ üzüntülü olan sevgilim de o gece ilk kez güldü.

Joyce o kahkahayı attıktan on dakika sonra, ömrüm sona eriyordu. Kanepede oturmuş filmi izlerken birden göğsüme bir sancı saplandı. Önce mide yanması, yediklerimin hazımsızlığı sandım; ama ağrı artmaya, belden yukarı her yanıma yayılmaya, içim tutuşmuş gibi, bir galon erimiş kızgın kurşun yutmuşum gibi yanmaya başladı; çok geçmeden sol kolum uyuştu, çenem binlerce görünmez iğne batırılıyormuş gibi iğnelendi. Kalp krizleri hakkında, bunların klasik belirtiler olduğunu bilecek kadar çok şey okumuştum; ağrı artmaya, dayanılmaz bir hal almaya devam ettiği için sonum geldi, diye düşündüm. Ayağa kalkmaya çalıştım ama iki adım sonra düştüm ve yerde

kıvranmaya başladım. İki elimle göğsümü yakalamış soluk almaya çabalıyordum; Joyce da beni kucaklamış, yüzüme bakıyor ve dayanmamı söylüyordu. Sesi uzaklardan geliyormuş gibi, "Aman Tanrım. Aman Tanrım, tıpkı Tony gibi," dediğini duydum; sonra Joyce ortadan kayboldu, onun birine seslendiğini, Birinci Cadde'ye ambulans göndermesini söylediğini işittim. İşin tuhafı, korkmuyordum. Kriz beni başka bir boyuta taşımıştı ve o boyutta yaşamak ve ölmek meselelerinin hiç önemi yoktu. Yalnızca kabulleniyordun. Yalnızca sana verileni alıyordun ve eğer o akşam bana verilen ölüm idiyse onu kabullenmeye hazırdım. Hastabakıcılar beni ambulansa yerleştirirken Joyce'un tekrar ortaya çıktığını, gözünden yaşlar boşanarak yanı başımda durduğunu gördüm. Doğru hatırlıyorsam, ona gülümsemeyi becerdim. "Beni bırakıp da ölme bebeğim," dedi. "N'olur Nathan, beni bırakıp ölme." Sonra kapılar kapandı ve bir an sonra kendimi kaybettim.

İlham

Ölmedim. Anlaşıldığına göre kalp krizi bile geçirmedim. Derdim yemek borumdaki iltihaplanmadan kaynaklanıyormuş; ama o sırada bunu kimse bilmiyordu ve o gecenin geri kalanıyla ertesi gün boyunca hayatımın sona ereceğine inandım.

Ambulans beni Yedinci Cadde ile Altıncı Sokak'ın köşesindeki Methodist Hastanesi'ne götürdü; üst katlarda bütün yataklar dolu olduğu için beni aşağıdaki Acil Servis'te kalp hastalarına ayrılan küçük bölmelerden birine yatırdılar. Beni servisin ana bankosundan (hemşireler kapatmayı hatırladıkları zaman) ince bir yeşil perde ayırıyordu; gidişimden az sonra koridorun sonundaki röntgen odasına götürülmem dışında, hastanede kaldığım süre boyunca o bölmedeki daracık yatakta yattım. Bedenim bir kalp monitörüne bağlandığı, kolumda damara bağlı bir iğne ve burun deliklerimde plastik oksijen boruları olduğu için sırtüstü yatmaktan başka seçeneğim yoktu. Birkaç saatte bir kanımı alıyorlardı. Koroner krizi geçirmişsem, tahrip olan dokunun minik parçacıkları kalpten çıkıp dolaşım sistemine karışacak ve bunlar kan tahlillerinde görünecekti. Bir hemşire, yirmi dört saatten önce kesin sonuç alınamayacağını söyledi. Kanımın bana neler olup olmadığını hikâye edeceği o süre boyunca korkularım ve kuruntularımla baş başa orada yatmak zorundaydım.

Hastabakıcılar tekerlekli sedyelerle boyuna yeni hastalar getiriyorlardı; bunlar sara nöbetleri ve bağırsak düğümlenmeleriyle, bıçak yaraları ve aşırı eroin dozlarıyla, kırık kolları ve kanayan kafalarıyla teker teker önümden geçiyorlardı. Birileri sesleniyor, telefonlar çalıyor, yemek arabaları döşemenin üzerinde takırdayarak geçiyordu. Bütün bunlar ayakucumun bilemediniz bir insan boyu uzağında olup bitiyordu, oysa başka bir dünyada oluyorlarmış gibi beni hiç etkilemiyorlardı. Hiç o geceki kadar çevreme duyarsız, kendi içime kapanmış, çevreden kopuk olmamıştım. Kendi bedenimden başka hiçbir şey bana gerçek gelmiyordu; orada çaresizliğime gömülmüş yatarken, göğsümü bir baştan öbür başa geçen atardamarlarla toplardamarlar ağını, plazma ve kandan oluşan o karmaşık iç ağı gözümün önüne getirmeye çalıştım. Orada kendi kendimin içinde, ümitsizliğin getirdiği bir akıl karışıklığına gömülmüş yatıyordum; ama aynı zamanda çok uzaklardaydım, yatağın üzerinde, tavanın üzerinde, hastanenin çatısı üzerinde boşlukta dolanıyordum. Bunların anlamsız göründüğünü biliyorum; ama tenime tutturulmuş boyuna bipleyen makineler ve kordonlarla o daracık yerde yatmak, boşlukta olmaya, aynı zamanda kendimin hem içinde hem dışında olmaya en yakın noktaydı.

Hastaneye düştüğün zaman başına şunlar gelir: Giysilerini çıkartırlar, o utandırıcı önlüklerden giydirirler ve bir anda kendin olmaktan çıkarsın. Gövdeni işgal eden kişi olursun ve o andaki varlığın o gövdenin aksaklıklarının toplamından oluşur. Bu duruma indirgenmek, her türlü mahremiyet hakkını yitirmek demektir. Doktorlar ve hemşireler gelip sorular sorunca, onlara yanıt vermek zorundasın. Onlar seni hayatta tutmak isterler ve ancak yaşamak istemeyen biri onlara yanlış cevaplar verir. Ufak bir bölmede yatıyorsan, sadece bir metre kadar sağındaki birisi doktor ya da hemşire tarafından sorguya çekiliyordur ve ister istemez o kişinin söylediklerine kulak misafiri olursun. Verilen yanıtları duymaya niyetli olmasan bile, bunları öğrenmemenin olanaksız olduğu bir konumdasındır. Bir karısı, dört çocuğu, altı torunu olan, kiralık araba sürücüsü, Mısır doğumlu, elli üç yaşındaki Ömer Haşim-Ali ile işte böyle tanıştım. Müşterisiyle

Brooklyn Köprüsü'nden geçerken göğsüne sancı girince, sabahın birinde yanımdaki bölmeye geldi. Adamın tansiyon ilacı kullandığını, hâlâ günde bir paket sigara içtiğini ama azaltmaya çalıştığını, hemoroiti olduğunu, zaman zaman baş dönmesi geçirdiğini, 1980'den beri Amerika'da yaşadığını birkaç dakika içinde öğrendim. Doktor gittikten sonra Ömer Haşim-Ali'yle bir saate yakın sohbet ettik. Tanışmayışımızın önemi yoktu. İnsan ölmek üzere olduğunu düşünürken, kendine kulak veren herkesle konuşur.

O gece çok az uyudum... onar, on beşer dakikalık kuş uykuları... ama şafak söktükten bir saat kadar sonra iyice daldım. Saat sekizde ateşime bakmak için bir hemşire geldi; sağıma bakınca oda arkadaşımın yatağının boş olduğunu gördüm. Mr. Haşim-Ali'ye ne olduğunu sordum ama hemşire cevap veremedi. Daha yeni nöbeti devraldığını ve hiçbir şey bilmediğini söyledi.

Dört saatte bir kan tahlilleri negatif geldi. Sabah Joyce, Tom'la Honey, Aurora'yla Nancy ziyaretime geldiler ama hiçbirine birkaç dakikadan fazla izin verilmedi. Öğleden sonra Rachel da geldi. Hepsi konuşmaya aynı soruyla başlıyorlardı... *Kendimi nasıl hissediyordum*?... Ben de hep aynı yanıtı veriyordum: İyiyim, çok iyiyim, beni merak etmeyin. Artık ağrı geçmişti ve buradan tek parça halinde çıkacağıma inanmaya başlıyordum. Kendi kendime şöyle diyordum: Ben boktan bir koroner enfarktüsünden ölmek için atlatmadım kanseri. Bu saçma bir sözdü, fakat gün ilerleyip kan tahlilleri olumsuz gelmeye devam ettikçe, bunu tanrıların beni esirgediğinin, akşamki krizin de yazgımın kendi ellerinde olduğunu göstermek için tanrıların bir güç gösterisi olduğunun kanıtı saymaya başladım. Evet, her an ölebilirdim... ve evet, oturma odasının döşemesinde Joyce'un kollarında yatarken ölmek üzere olduğumdan emindim. Ölümlülükle bu kısa buluşmadan öğrendiğim bir şey varsa, o da hayatımın, en dar anlamıyla artık bana ait olmadığıydı. Ciğerlerimi dolduran her soluğun o kaprisli tanrıların bir lütfu olduğunu, bundan böyle yüreğimin her atışının bana lütfen bahşedildiğini anlamak için, o korkunç ateş çemberinin içindeyken içimi yırtan o acıyı aklıma getirmem yetiyordu.

On buçukta, yanımdaki boş yatağa o sabah merdiven çıkarken bayılan otuz dokuz yaşındaki çatı ustası Rodney Grant'i getirdiler. İşçi arkadaşları ambulans çağırmışlardı; iri adaleli, çocuksu suratlı, korkudan ödü patlayacak gibi görünen, iriyarı zenci Rodney de şimdi üzerinde arkası açık hasta gömleğiyle karşımdaydı. Rodney, doktorla konuşması bittikten sonra bana dönüp sigara içmeye can attığını söyledi. Erkekler tuvaletine gidip bir sigara tüttürürse başı belaya girer mi diye bana sordu. Denemeden bilemezsin, dedim; o da kalp monitörünü çıkardı, kolundaki iğnenin hortumunu koridorda sürükleye sürükleye gitti. Birkaç dakika sonra dönünce gülümseyerek, "Görev tamamlandı," dedi. Saat ikide bir hemşire perdeyi açtı, üst kattaki Kardiyoloji Servisi'ne nakledileceğini söyledi. Daha önce hiç bayılmamış, kızamıktan ve suçiçeğinden daha ağır bir hastalık geçirmemiş olan delikanlının kafası karıştı. Hemşire, "Durumunuz oldukça ciddi görünüyor Mr. Grant," dedi. "Şimdi kendinizi daha iyi hissettiğinizi biliyorum ama doktor birtakım tahliller istiyor."

Giderken ona şans diledim, sonra o küçük bölmede yeniden yalnız kaldım. Ömer Haşim-Ali'yi düşündüm, çocuklarının adlarını anımsamaya çalıştım, onun da yukarıdaki servise nakledilip edilmediğini merak ettim. Bu mantıklı bir düşünceydi, yine de sağımdaki boş yatağa baktıkça onun öldüğünü düşünmeden edemiyordum. Bu varsayımı destekleyecek en ufak bir kanıt yoktu; ne var ki, Rodney Grant de belirsiz geleceğine doğru yola çıkarılınca, o boş yatak, üzerinde yatanları silip atan, karanlık ve hiçlik âlemine gönderen gizemli bir yok etme gücünün emrindeymiş gibi geliyordu. İster gerçek ister hayal ürünü olsun, o yatak ölümü simgeliyordu; ben bunları kafamda alıp verirken başka her şeyle ilgili bütün düşüncelerime ağır basan bir fikre kapıldım. Nereye gittiğimi gördüğüm anda, hayatımın tek ve en önemli fikrini, ömrümün sonuna kadar

her günümün her saatinde beni meşgul edecek kadar önemli bir fikri keşfettiğimi anladım.

Ben bir hiçtim. Rodney Grant bir hiçti. Ömer Haşim-Ali bir hiçti. Javier Rodriguez –saat dörtte yatağa getirilen yetmiş sekiz yaşındaki emekli marangoz– bir hiçti. Sonunda hepimiz ölecektik ve cesetlerimiz toprağa gömülünce, bu dünyadan gittiğimizi sadece dostlarımızla ailelerimiz bilecekti. Ölüm haberimiz radyodan ve televizyondan verilmeyecekti. *New York Times*'da ölümümüzle ilgili yazı çıkmayacaktı. Hakkımızda kitap yazılmayacaktı. Bu, güçlülere ve ünlülere, olağanüstü yeteneklilere tanınmış bir ayrıcalıktı; sokakta yanımızdan geçen ve dikkat bile etmediğimiz sıradan, adı sanı bilinmeyen, alelade insanların biyografilerini yayımlamak zahmetine kim girer?

Çoğu hayatlar kaybolur gider. Bir insan ölür ve yavaş yavaş o hayatla ilgili bütün izler silinir. Bir mucit icatlarında yaşar, bir mimar binalarında yaşar; ama çoğu kişi arkalarında anıtlar ya da kalıcı işler bırakmazlar: Onlardan geriye bir raf dolusu fotoğraf albümü, beşinci sınıf karnesi, bir bowling kupası, yarım yamalak hatırlanan bir tatilin son sabahı Florida'daki otel odasından yürütülmüş bir kül tablası kalır. Birkaç nesne, birkaç belge, başkalarının üzerinde bırakılmış yüzeysel izlenimler. O kişiler ölenle ilgili hikâyeler anlatırlar; ama çoğu kez tarihler birbirine karıştırılır, birtakım olaylar atlanır, gerçek giderek saptırılır ve o kişiler de ölünce o hikâyeler de onlarla birlikte yok olur.

Aklıma gelen fikir şuydu: unutulmuş kişilerle ilgili kitaplar yayımlayacak bir şirket kurmak, onların hikâyelerini, yaşadıkları olayları ve belgeleri kaybolmaktan kurtarmak ve bunları süregiden bir öyküye, bir yaşamın öyküsüne dönüştürmek.

Biyografilerin gideri söz konusu kişinin arkadaşları ve akrabaları tarafından karşılanacak, kitaplar elli ile üç ya da dört yüz adet arasında küçük, özel baskılar halinde hazırlanacaktı. Kitapları kendim yazmayı kuruyordum; ancak işin yükü çok ağırlaşırsa yardımcılar tutabilirdim, sıkıntı çeken şair ve romancılar, eski gazeteciler, işsiz akademisyenler, hatta belki de Tom olabilirdi. Bu tür kitapları yazmanın ve basmanın maliyeti yüksek olacaktı; ama biyografilerimin sadece parayı bastırabilen zenginlere ait olmasını istemiyordum. Olanakları kısıtlı aileler için, kitabın giderlerini karşılamak üzere ayda ya da üç ayda bir ayrılabilecek önemsiz meblağlardan oluşan yeni bir sigorta poliçesi tasarladım. Bu ev ya da hayat sigortası değil, biyografi sigortası olacaktı.

Bu zorlama projeyle bir yere varacağımı hayal etmek delilik miydi? Sanmıyordum. Babası bir fabrika işçisinden ya da taşrada bir bankanın müdür yardımcısından öte bir şey olmasa da hangi genç kız babasını anlatan bir biyografiyi okumak istemezdi? Hangi ana, otuz dört yaşında görev başındayken vurulan polis oğlunun yaşamöyküsünü okumak istemezdi? Bu bir sevgi meselesiydi. Karı ya da koca, oğul ya da kız, anne ya da baba, erkek ya da kız kardeş... sadece aralarında çok güçlü bağlar olan insanlar. Bunlar, biyografisi yayımlanacak kişinin ölümünden altı ay veya bir yıl sonra bana geleceklerdi. O zamana kadar ölümü kabullenmiş ama henüz aşmamış olacaklardı ve yeniden gündelik hayatlarına döndükleri zaman da o acının üstesinden hiçbir zaman gelemeyeceklerini anlayacaklardı. Sevdikleri kişiyi tekrar hayata döndürmek isteyecekler, ben de onların isteğini yerine getirmek için elimden geleni yapacaktım. O kişiyi sözcüklerde canlandıracaktım ve sayfalar basılıp öykü ciltlendikten sonra akrabaların elinde ömür boyu sarılacakları bir anı olacaktı. Yalnızca onların ömrüyle de sınırlı kalmayacak, onlardan sonraya da, hepimizden sonraya da kalacaktı.

İnsan kitapların gücünü hiç azımsamamalı.

X, bulunduğunuz yeri gösterir

Son kan tahlilinin sonucu gece yarısından hemen sonra geldi. Taburcu olmak için çok geç olduğundan, yanımdaki yatakta yatan bitkin Javier Rodriguez'i seyredip yeni şirketimi planlayarak sabaha kadar hastanede kaldım. Beni bekleyen işin ruhuna uygun çeşitli adlar düşündüm, sonunda pek çarpıcı olmayan ama işi tanımlayan *Sınırsız Biyografiler* adında karar kıldım. Ondan bir saat kadar sonra, ilk iş olarak Chicago'dan Bette Dombrowski'yi arayıp eski kocasının biyografisini yazmak için beni görevlendirmek isteyip istemediğini sormaya karar verdim. Koleksiyonun ilk kitabının Harry hakkında olması bana çok yerinde görünüyordu.

Sonra beni taburcu ettiler. Sabahın serin havasına çıkınca hayatta olduğuma öyle sevindim ki, içimden haykırmak geldi. Tepemdeki gök masmaviydi. Yeterince hızlı yürürsem, Joyce işe gitmeden Carroll Sokağı'na varabilirdim. Mutfakta oturur, birer fincan kahve içer, anneleri okula göndermeye hazırlarken etrafta koşuşturan çocukları seyrederdik. Sonra Joyce'la birlikte metroya kadar yürür, ona sarılıp öperek uğurlardım.

Sokağa çıktığımda saat sekizdi, 11 Eylül 2001 sabahı, saat sekiz... ilk uçağın Dünya Ticaret Merkezi'nin Kuzey Kulesi'ne çarpmasından tam kırk altı dakika önce. Ondan iki saat sonra da yanmış üç bin kişinin dumanı Brooklyn'e doğru esecek ve beyaz bir kül ve ölüm bulutu halinde üzerimize çökecekti.

Ama şimdi saat henüz sekizdi ve o parlak, mavi gökyüzünün altında yürürken dünyanın en mutlu insanı kadar mutluydum dostlar.

İçindekiler

1. Uvertür
2. Beklenmedik bir karşılaşma
3. Saraya veda
4. Kefaret ödemek
5. Bir duvar yıkılıyor
6. Huzur kaçıran itiraflar
7. Düzenbazlar üzerine
8. Bizzat kendisi
9. Sperm bankası sürprizi
10. Brooklyn kraliçesi
11. Erkek milletinin ahmaklığı
12. Yiyip içme gecesi
13. Sigara molası
14. Erkek milletinin ahmaklığı (2)
15. Katakulli
16. Kapı çalınıyor
17. Kuzey'e yolculuk
18. Kızımızın ya da kolanın marifeti
19. Varoluş Oteli'ndeki rüya gibi günler
20. Kazık atmak
21. Karşı saldırı
22. Adieu
23. Yeni gelişmeler
24. Hawthorn Sokağı mı Hawthorne Sokağı mı?
25. Güleç Kız
26. Kuzey'e uçuş
27. Yeni bir yaşam
28. "Tıpkı Tony gibi"
29. İlham
30. X, bulunduğunuz yeri gösterir